

Socialnämnden

Socialnämndens sammanträde 2022-02-15

Plats och tid: Storskär/Norrskär, kl. 18:00
Kallade: Ledamöter
Underrättade: Ersättare
Meddela närvaro: Meddela närvaro till nämndens sekreterare, anton.davidsson@vaxholm.se.
Information: Ärendena har delats in i A- och B-ärenden. Detta innebär att de ärenden som är markerade med A inte kommer att föredras och att de ärenden som är markerade med B kommer att föredras under sammanträdet. Vid frågor om A-ärenden, kontakta gärna förvaltningen innan sammanträdet.

Ärende Beskrivning Föredragande

Ärende	Beskrivning	Föredragande
1 B	Justering och fastställande av föredragningslista	Ordföranden
2 B	Förvaltningen informerar	Agneta Franzén, Camilla Lundholm
3 A	Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation	Angelica Holmström
4 B	Riktlinje för handläggning av synpunkter/klagomål samt avvikelser	Kristina Mårtensson
5 B	Sammanställning, avvikelser, synpunkter och klagomål 2021	Kristina Mårtensson
6 B	Socialnämndens årsbokslut 2021	Agneta Franzén
7 A	Socialnämndens detaljbudget 2022	Agneta Franzén
8 B	Uppföljning internkontroll 2021	Jan Sjöström
9 A	Revidering av Socialnämndens delegeringsordning	Jan Sjöström

10 A	Remiss, Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021 för Vaxholms stad	Jan Sjöström
11 B	Bostäder nyanlända	Agneta Franzén, Jan Sjöström
12 A	Uppföljning privata utförare	Jan Sjöström
13 B	Val av representant till KPFR 2022	Ordföranden
14 A	Dataskyddsbud årsrapport 2021	Anton Davidsson
15 A	Rapportering av ej verkställda beslut kvartal 4 2021	Jan Sjöström
16 A	Redovisning av delegeringsbeslut 2022-02-15	Anton Davidsson
17 A	Utestående uppdrag	Agneta Franzén

Lena Hallberg (C)
Ordförande

Anton Davidsson
Sekreterare

Socialförvaltningen
Angelica Holmström
E-strateg

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation är ett av de styrande och vägledande dokument som tillsammans utgör Vaxholms stads kommunikationsstrategi. Kommunikationsstrategin består av dessa dokument:

- *Kommunikationspolicy*
- *Rutin för kommunikation*
- *Lokala rutiner för kommunikation*
- *Strategi för facebook och övriga sociala kanaler*
- *Vaxholms stads skrivregler*

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation utgör tillsammans med ovanstående dokument styrande och vägledande dokument stadens kommunikationsstrategi. Den lokala rutinen beskriver socialförvaltningens mål med intern och extern kommunikation, samt ansvar och roller utifrån de övergripande mål som kommunstyrelsen beslutat. Till den lokala rutinen hör en aktivitetslista som pekar ut satsningar och prioriterade aktiviteter inom kommunikationsområdet för år 2022-2023.

God kommunikation är en förutsättning för intern samhörighet och extern tydlighet. Vaxholms stads invånare och företagare är den kommunala verksamhetens yttersta uppdragsgivare och har rätt till lättillgänglig information om den service kommunen erbjuder, om sina rättigheter och skyldigheter. Medborgarna har också rätt till enkla dialogvägar till tjänstepersoner och förtroendevalda, till upplysningar som kan underlätta en öppen diskussion och ett demokratiskt inflytande samt till tjänster för självservice dygnet runt. Det är alla chefer och medarbetares personliga ansvar att den interna och externa informationen fungerar bra och blir tillgänglig för hela organisationen. Det är också var och ens ansvar att våra målgrupper får den information som efterfrågas och att de bemöts med en positiv, öppen, korrekt och serviceinriktad attityd.

Socialförvaltningen ska ha en aktuell, trovärdig, proaktiv, och modern intern och extern kommunikation som bidrar till att skapa goda relationer med våra målgrupper och en positiv bild av Vaxholms stad. Den externa informationen ska sprida kunskap om och skapa engagemang bland medborgarna för

kommunala frågor – med fokus på socialförvaltningens verksamhetsområden. Målet ska vara att stimulera till aktivitet och medinflytande. Socialförvaltningen ska finnas där medborgarna är och erbjuda kommunikation och dialog med våra målgrupper utifrån deras villkor. En central mottagare för socialförvaltningens kommunikation är brukarna/klienterna samt deras anhöriga.

Våra medborgare ska uppleva en god tillgänglighet och ett gott bemötande i kontakten med socialförvaltningens verksamheter. De ska också, med enkla medel, kunna kommunicera med våra verksamheter och förmedla sina upplevelser av de verksamheter som de berörs av. Det är viktigt att stadens samtliga medborgare upplever att socialförvaltningen är lättillgänglig och att det finns tydliga och upparbetade kommunikationskanaler som är anpassade efter medborgarnas skilda förutsättningar för kommunikation.

Inom Vaxholms stad ska en strävan efter samarbete över verksamhetsgränserna finnas. Socialförvaltningens interna kommunikation ska stimulera till samarbete, skapa kännedom om socialförvaltningens verksamheter, mål och aktiviteter samt främja vi-känslan inom förvaltningen. Kommunikationen ska belysa och lyfta upp goda exempel från våra verksamheter och i alla avseenden ha medborgarens intresse i fokus.

Uppföljning och utvärdering

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation följs upp och revideras årligen, främst med fokus på åtgärdsplan och aktiviteter.

Handlingar i ärendet

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation, tjänsteutlåtande, 2022-01-17, Angelica Holmström

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation, 2022-01-17, Angelica Holmström

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Angelica Holmström, sf

För kännedom: Elisabeth Larsen Brolin, klk

Lokal rutin för kommunikation

Socialförvaltningen

- *Kommunikationspolicy*
- *Rutin för kommunikation*
- **Lokala rutiner för kommunikation**
- *Strategi för facebook och övriga sociala kanaler*
- *Vaxholms stads skrivregler*

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation utgör tillsammans med ovanstående dokument styrande och vägledande dokument stadens kommunikationsstrategi. Den lokala rutinen beskriver socialförvaltningens mål med intern och extern kommunikation, samt ansvar och roller utifrån de övergripande mål som kommunstyrelsen beslutat. Till den lokala rutinen hör en aktivitetslista som pekar ut årets satsningar och prioriterade aktiviteter inom kommunikationsområdet.

Agneta Franzén
Socialchef

Vaxholm, 2022-01-31

Innehåll

Inledning	3
Strategi för Vaxholms stads kommunikation	4
Målgrupper för socialförvaltningens kommunikation	5
Verksamheternas ansvar	6
Intern kommunikation	7
Mål intern kommunikation	7
Strategier för Vaxholms stads interna kommunikation	7
Socialförvaltningens interna kommunikation	9
Extern kommunikation	9
Mål för extern kommunikation	9
Strategier för Vaxholms stads externa kommunikation.....	9
Socialförvaltningens externa kommunikation	10
Massmedia	11
Mål för Vaxholms stads kontakter med media	11
Strategi för Vaxholms stads medierelationer.....	12
Socialförvaltningens förhållningssätt till media	12
Grafisk profil	13
Kriskommunikation - information vid särskilda händelser	13
Tillgänglighet och bemötande - varumärket Vaxholms stad	13
Socialförvaltningens åtgärdsplan	15
Aktiviteter 2022-2023	15

Inledning

Socialförvaltningens lokala rutin för kommunikation är ett av de styrande och vägledande dokument som tillsammans utgör Vaxholms stads kommunikationsstrategi. Just nu består strategin av styrdokument såsom:

- kommunikationspolicy
- rutin för kommunikation
- **lokala rutiner för kommunikation**
- Vaxholms stads grafiska profil
- Vaxholms stads strategi för facebook och övriga sociala kanaler
- Vaxholms stads skrivregler

God kommunikation är en förutsättning för intern samhörighet och extern tydlighet. Vaxholms stads invånare och företagare är den kommunala verksamhetens yttersta uppdragsgivare och har rätt till lättillgänglig information om den service kommunen erbjuder, om sina rättigheter och skyldigheter. Medborgarna har också rätt till enkla dialogvägar till tjänstepersoner och förtroendevalda, till upplysningar som kan underlätta en öppen diskussion och ett demokratiskt inflytande samt till tjänster för självservice dygnet runt. Det är alla chefer och medarbetares personliga ansvar att den interna och externa informationen fungerar bra och blir tillgänglig för hela organisationen. Det är också var och ens ansvar att våra målgrupper får den information som efterfrågas och att de bemöts med en positiv, öppen, korrekt och serviceinriktad attityd.

Socialförvaltningen ska ha en aktuell, trovärdig, proaktiv, och modern intern och extern kommunikation som bidrar till att skapa goda relationer med våra målgrupper och en positiv bild av Vaxholms stad. Den externa informationen ska sprida kunskap om och skapa engagemang bland medborgarna för kommunala frågor – med fokus på socialförvaltningens verksamhetsområden. Målet ska vara att stimulera till aktivitet och medinflytande. Socialförvaltningen ska finnas där medborgarna är och erbjuda kommunikation och dialog med våra målgrupper utifrån deras villkor. En central mottagare för socialförvaltningens kommunikation är brukarna/klienterna samt deras anhöriga.

Våra medborgare ska uppleva en god tillgänglighet och ett gott bemötande i kontakten med socialförvaltningens verksamheter. De ska också, med enkla medel, kunna kommunicera med våra verksamheter och förmedla sina upplevelser av de verksamheter som de berörs av. Det är viktigt att stadens samtliga medborgare upplever att socialförvaltningen är lättillgänglig och att det finns tydliga och upparbetade kommunikationskanaler som är anpassade efter medborgarnas skilda förutsättningar för kommunikation.

Inom Vaxholms stad ska en strävan efter samarbete över verksamhetsgränserna finnas. Socialförvaltningens interna kommunikation ska stimulera till samarbete, skapa kännedom om socialförvaltningens verksamheter, mål och aktiviteter samt främja vi-känslan inom förvaltningen. Kommunikationen ska belysa och lyfta upp goda exempel från våra verksamheter och i alla avseenden ha medborgarens intresse i fokus. Vaxholms stad ska även möjliggöra dialog. Detta innebär att synpunkter på kommunens verksamhet och service ska välkomnas genom alla kommunens kontaktvägar.

Strategi för Vaxholms stads kommunikation

Aktuell och proaktiv

Vår kommunikation är proaktiv, aktuell och görs tillgänglig i lämpliga kommunikationskanaler.

Korrekt, samordnad och tydlig

Informationen som förmedlas är korrekt och bygger på fakta. Kommunikationen samordnas internt och externt. All kommunikation har en tydlig avsändare och följer vår grafiska profil.

Relevant och saklig

Vår kommunikation är målgruppsanpassad och relevant ur mottagarens perspektiv. Vi skapar hög trovärdighet genom att förmedla såväl positiva som negativa sakförhållanden på ett korrekt och nyanserat sätt.

Öppnar för dialog

Kommunens intressenter erbjuds möjligheter att utöva inflytande och har enkla och snabba vägar till kommunikation med kommunens representanter. Inom Vaxholms stad ser vi värdet av dialog och välkomnar synpunkter och förslag.

Tillgänglig och öppen

Det är enkelt att komma i kontakt med staden och vi lämnar alltid svar inom rimlig tid – det gäller för såväl externa som interna kontakter. Vi analyserar våra telefon- och besökstider i syfte att alltid hitta det arbetssätt som bäst möter våra målgruppers behov. Vår information är lättillgänglig och har ett enkelt språk. Vi säkerställer allmänhetens rätt till insyn genom att erbjuda god service och genom våra medarbetares kännedom om offentlighetsprincipen.

Bra bemötande

Oavsett vilket sätt våra målgrupper väljer att kontakta oss på så är vårt bemötande professionellt, vänligt, tydligt och objektivt. Våra målgrupper får den information som efterfrågas och möts med en positiv, öppen, korrekt och serviceinriktad attityd.

Värdeskapande och rättssäker

Vår kommunikation skapar värde för våra målgrupper genom att vara relevant, pedagogisk, intresseväckande, varierad och rättssäker.

Målgrupper för socialförvaltningens kommunikation

Brukare

Invånare som får individuellt behovsprövade insatser från socialtjänsten oavsett vilken typ av insatser det handlar om.

Närstående

Närstående till brukare som tillhandahåller någon av socialförvaltningens insatser.

Invånare

Vaxholmsbor är mottagare av våra tjänster och vår viktigaste externa målgrupp.

Medarbetare

Vaxholms stads medarbetare är kommunens viktigaste resurs. I dagliga möten med invånare och övriga målgrupper är medarbetarna Vaxholms stads främsta representanter och en viktig målgrupp för vår kommunikation.

Chefer

Våra chefer ska ha redskap och underlag som kan ligga till grund för att fatta välgrundade beslut och skapa en arbetsmiljö där medarbetare känner engagemang, delaktighet och tar ansvar.

Förtroendevalda

Vaxholms stads förtroendevalda är representanter för medborgarna som Vaxholms stad verkar för.

Näringsliv

Ett näringsliv som utvecklas är av stor vikt för kommunens tillväxt. Genom att stödja dialogen med näringslivet skapar vi förutsättningar för ett bra samarbete och utveckling.

Omvärld

Myndigheter, organisationer, samarbetspartners och tillfälliga besökare är målgrupper i vår omvärld, liksom presumtiva målgrupper såsom blivande medarbetare, näringsidkare och vaxholmsbor.

Massmedia

För kommunen har media olika roller. Media är en viktig målgrupp för information och vi tillhandahåller korrekta fakta för att öka kunskapen om vår samlade verksamhet.

Verksamheternas ansvar

Strategisk kommunikation är ett effektivt styrmedel för att utveckla och driva verksamheten mot uppsatta mål. Kommunikationsplanering ska ingå som en naturlig del i alla Vaxholms stads verksamheter. Organisationen ska uppmuntra samarbete över verksamhetsgränser och vi ska dela med oss av information även utanför våra egna verksamhetsområden.

Ansvar för intern och extern kommunikation följer verksamhetsansvaret. Det innebär att förvaltning, nämnd och enhet ansvarar för att kommunicera om och från sin egen verksamhet. Det är alla chefer och medarbetares personliga ansvar att den interna och externa informationen fungerar bra och blir tillgänglig för hela organisationen. Det är också var och ens ansvar att våra målgrupper får den information som efterfrågas och att de bemöts med en positiv, öppen, korrekt och serviceinriktad attityd.

Kommunikationsfunktion

Kommunikationsfunktionen leder och samordnar det kommunövergripande kommunikationsarbetet och samordnar externa och interna kommunikationssatsningar. Enheten utgör ett stöd för verksamheterna i deras kommunikationsplanering och bidrar med specialistkunskaper i prioriterade övergripande projekt. I de fall externa leverantörer anlitas för övergripande kommunikationsinsatser samordnas detta av kommunikationsfunktionen.

Kommunikationsfunktionen ansvarar för utveckling och innehåll i kommunens gemensamma kanaler och kommunikationsmaterial, för mediekontakter och pressinformation. Funktionen utvecklar den grafiska profilen och följer upp att den efterlevs i organisationen. Kommunikationsfunktionen stöttar med strategi och vid behov även utbildning för enheter som vill starta dialog med invånare i sociala kanaler, men det dagliga underhållet ansvarar respektive enhet för. Kommunikationsfunktionen utbildar lokala redaktörer kontinuerligt och stöttar i det dagliga arbetet.

Chefernas ansvar

Vaxholms stads chefer leder det dagliga arbetet och har ansvar för sina verksamheters interna och externa kommunikation. Kommunikationsarbetet ska ses som en naturlig del i varje verksamhetsplanering och därmed både budgeteras och följas upp. En viktig del i chefsansvaret är att tillse att medarbetare har tillgång till de resurser som krävs för att de ska kunna tillgodogöra sig information på arbetstid och vara bra representanter gentemot våra målgrupper.

I chefers kommunikationsansvar ingår också att utse webbredaktör och fördela tid för underhåll av enhetens innehåll på externa webben, i de fall enheten bedöms ha behov av en egen redaktör.

Aktuell intern information från enskilda enheter ska i så stor omfattning som möjligt göras tillgänglig för samtliga verksamheter inom Vaxholms stad. Lokala kommunikationssatsningar koordineras i god tid med kommunikationsfunktionen. Syftet är att samordna respektive enhets information i gemensamma kommunikationskanaler för att uppnå större effekt. Den centrala kommunikationsfunktionen kan vara ett stöd i arbetet men kan inte överta enhetens informationsuppdrag.

Medarbetare

Alla medarbetare ansvarar för att hålla sig informerade om det som påverkar deras arbetssituation. Det är också varje medarbetares ansvar att söka, ta emot och vidareförmedla information i frågor som är viktiga för det egna och andra medarbetares arbete. Ansvaret innefattar också att ta emot och vidarebefordra synpunkter och förslag för att på så vis bidra i det kontinuerliga förbättringsarbetet. Medarbetare har också ansvar för att kommunicera om det egna arbetsområdet, såväl internt som externt.

Intern kommunikation

Mål intern kommunikation

Vaxholms stad ska ha en aktuell, trovärdig, proaktiv, och modern intern kommunikation som bidrar till samarbete över verksamhetsgränserna. Den interna kommunikation ska skapa kännedom om Vaxholms stads verksamheter, mål och aktiviteter, främja vi-känslan, skapa en stark och enhetlig Vaxholms stads-kultur som främjar ett starkt varumärke. Kommunikation ska ske i gemensamma kanaler.

Strategier för Vaxholms stads interna kommunikation

- 1) **Vi planerar och samordnar information:** All intern kommunikation planeras och samordnas internt och koordineras för att ge enhetliga budskap internt och externt.
- 2) **Vi informera internt först:** Grundregeln är att i alla sammanhang där det är möjligt informerar vi internt först, och så snart som möjligt därefter externt. Den interna informationen ska skapa en förberedelse, samsyn och förankring internt och ger förutsättningar för ett gemensamt förhållningssätt i vår externa dialog.
- 3) **Vi informerar kontinuerligt:** Vi berättar om tagna beslut och förklarar bakgrunden och sätter saker i ett begripligt sammanhang. Vi informerar så snart det finns information att ge. I de lägen vi av någon anledning inte kan informera ska det tydligt framgå när information förväntas ges. På detta sätt undviker vi att skapa frustration över utebliven information, och bidrar istället till att skapa förståelse för det aktuella läget.
- 4) **Vi har en gemensam kanal för intern digital kommunikation:** Vaxholms stad har en välkänd och gemensam digital kanal för intern information för våra medarbetare. Den gemensamma kanalen är Vaxholms stads intranät; Stimmet. Alla medarbetare har tillgång till intranätet och till de redskap som krävs för att på arbetstid kunna tillgodogöra sig Vaxholms stads interna information. Intranätets startside är den sida som alla medarbetare först får upp i samband med inloggning.
- 5) **Vi kommunicerar proaktivt med våra egna medarbetare:** Vaxholms stads chefer och medarbetare jobbar aktivt med att informera medarbetare om det som händer och planeras i den egna verksamheten.

- 6) **Vi informerar varandras medarbetare:** Vaxholms stads chefer jobbar aktivt med att informera Vaxholms stad övriga verksamheter om det som händer inom den egna verksamheten. Detta görs på ett sådant sätt att det skapar möjligheter för våra medarbetare att vara ambassadörer även för verksamheter vid sidan av den egna. Information för enhetens egna medarbetare finns öppen att ta del av även för andra verksamheter – vi stänger inte ute varandra.
- 7) **Vi motverkar rykten:** Vår interna information är proaktiv, tydlig och enkel och minimerar riskerna för feltolkningar och rykten.
- 8) **Vi kan kommunikation:** Vi utbildar våra chefer i kommunikation.
- 9) **Vi lär oss av synpunkter:** Alla medarbetare har ansvar för att synpunkter från allmänheten tas emot och hanteras, och för att informera internt på ett sådant sätt att organisationen som helhet drar erfarenhet och minimerar risken att samma synpunkter återkommer. I vår interna kommunikation främjar vi synpunkter och idéer och uppmuntrar varandra att dela med oss av kunskaper och erfarenheter.
- 10) **Vi inkluderar medarbetare i arbetet med måluppfyllelse:** Vi har inom Vaxholms stad en ständigt pågående och involverande dialog om våra mål. Vi pratar om målen i sammanhang som ger våra medarbetare god förståelse för hur de själva medverkar i arbetet med måluppfyllelse.
- 11) **Vi är öppna för dialog:** Vår interna kommunikation inbjuder till dialog och feedback. Det gäller såväl muntlig som skriftlig information och det gäller i våra digitala kanaler.
- 12) **Vi har forum för kommunikation:** Vi har välfungerande interna (mänskliga/personella) nätverk för kommunikationssamarbete mellan våra verksamheter och för att på ett övergripande plan kunna stötta våra verksamheter i kommunikationsarbetet.
- 13) **Vi informerar nyanställda medarbetare och chefer:** Vaxholms stad har bra rutiner för information till nyanställda om vad det innebär att jobba inom en kommunal organisation, roll, förväntningar, organisation, serviceansvar och medarbetares del i varumärket Vaxholms stad.
- 14) **Digitala kanaler prioriteras:** Vi prioriterar information via intranät framför mail, nyhetsbrev, foldrar och anslagstavlor. Vi arbetar aktivt för att medarbetare ska ha tillgång till den information de behöver för sitt arbete inom Vaxholms stad via vårt gemensamma intranät Stimmet.

Socialförvaltningens interna kommunikation

Socialförvaltningens interna kommunikation handlar det till stor del om att upprätthålla verksamheternas berättande kring vad som händer inom de egna verksamheterna, status i pågående projekt, vilka beslut som tagits och bakgrund till dessa. Syftet är att kontinuerligt jobba med "berättelsen om Vaxholm" där vi informerar varandra internt för att skapa delaktighet och öka kännedomen om vår samlade verksamhet.

Inom Vaxholms stad ska även en strävan efter samarbete över verksamhetsgränserna finnas. Socialförvaltningens interna kommunikation ska stimulera till samarbete, skapa kännedom om socialförvaltningens verksamheter, mål och aktiviteter samt främja vi-känslan inom förvaltningen. Kommunikationen ska belysa och lyfta upp goda exempel från våra verksamheter och i alla avseenden ha brukarens intresse i fokus.

Vaxholms stads ledning har beslutat att det gemensamma intranätet/Stimmet ska vara den prioriterade digitala kanalen för medarbetares interna kommunikation, i syfte att stärka det interna samarbetet, kulturen och bidra till att stärka varumärket. Interna mail till större grupper ska undvikas inom socialförvaltningen. Socialförvaltningen strävar internt efter "digital information först" vilket betyder att informationsblad och tryckt material undviks. Socialförvaltningen arbetar aktivt med interna e-tjänster för att förenkla och effektivisera arbetet. So En intern rutin för "digitala dokument" kommer upprättas för att säkerställa att rätt information lagras på rätt ställe vilket kommer förenkla informationsöverföringen internt.

Extern kommunikation

Mål för extern kommunikation

Vaxholms stad ska ha en aktuell, trovärdig, proaktiv och modern intern och extern kommunikation som bidrar till att skapa goda relationer med våra målgrupper och en positiv bild av Vaxholms stad.

Den externa informationen ska sprida kunskap om och skapa engagemang bland medborgarna för kommunala frågor, med målet att stimulera till aktivitet och medinflytande. Vaxholms stad ska finnas där medborgarna är och erbjuda kommunikation och dialog med våra målgrupper utifrån deras villkor. Våra målgrupper ska uppleva en god tillgänglighet och ett gott bemötande i kontakten med våra verksamheter.

Strategier för Vaxholms stads externa kommunikation

- 1) **Vi fokuserar på service och bemötande:** Som medarbetare tar vi vårt ambassadörskap för kommunen på allvar och är goda representanter för vår organisation i dagliga möten och kontakter. Vi är och uppträder som organisationens ansikte både inåt i organisationen och utåt.
- 2) **Vi tillhandahåller mötesplatser:** Vi arbetar för att utveckla och underlätta dialogen mellan kommunens intressenter, kommunens förtroendevalda och tjänstepersoner.
- 3) **Vi skapar goda relationer:** Med vår kommunikation bidrar vi till att skapa och bibehålla goda relationer mellan invånare, kommunens medarbetare, förtroendevalda, företagare och andra intressenter.

- 4) **Vi är tillgängliga och ger snabba svar:** I vår externa kommunikation strävar vi kontinuerligt efter att öka tillgängligheten. Vi skapar förtroende för att invånare får snabba svar på frågor. Om vi inte har svar genast talar vi om när svar förväntas kunna ges. Den som kontaktar Vaxholms stad ska uppleva en snabbhet i responsen oavsett vilken kontaktväg de väljer för att kontakta oss.
- 5) **Vi ger utveckling av digitala kanaler hög prioritet:** Vår webbplats är en prioriterad kanal som vi utvecklar för att uppfylla moderna krav och förväntningar, vara aktuell, korrekt och lättillgänglig. Invånare ska erbjudas ett brett utbud av e-service med möjlighet till självservice för efterfrågade tjänster dygnet runt.
- 6) **Vi utvecklar vår kommunikation:** Vi prioriterar digitala kanaler, men tillgodoser medborgares behov av olika kommunikationskanaler. Så långt som möjligt försöker vi ständigt utveckla vårt sätt att kommunicera med invånarna.
- 7) **Vi välkomnar och utvecklas av synpunkter:** Vårt förhållningssätt till synpunkter är öppet, välkomnande och prestigelöst – en synpunkt är för oss en möjlighet till utveckling. Våra medarbetare tar emot synpunkter på ett respektfullt sätt och tar ansvar för att de kommer vidare till rätt person och för att synpunktslämnaren får en återkoppling.

Socialförvaltningens externa kommunikation

Med god extern kommunikation underlättar vi goda relationer med våra målgrupper och bidrar till att skapa ett förtroende till Vaxholms stad. Syftet är att kontinuerligt föra ut "berättelsen om Vaxholm" till förvaltningens målgrupper samt Vaxholms stads externa kommunikation ska ge invånare information om planer och beslut samt bakgrund och konsekvenser av dessa. Det handlar lika mycket om intresseväckande information om verksamheternas dagliga arbete, pågående utvecklingsprojekt och insatser som syns på stan.

Den externa informationen ska sprida kunskap om och skapa engagemang bland medborgarna för kommunala frågor – med fokus på socialförvaltningens verksamhetsområden. Målet ska vara att stimulera till medinflytande. Socialförvaltningen ska finnas där medborgarna är och erbjuda kommunikation och dialog med våra målgrupper utifrån deras villkor. En central mottagare för socialförvaltningens kommunikation är både brukare samt deras närstående.

Våra brukare ska uppleva en god tillgänglighet och ett gott bemötande i kontakten med våra verksamheter. De ska upplevas enkelt att kommunicera med våra verksamheter och förmedla sina upplevelser. Medborgare ska uppleva att socialförvaltningen är lättillgänglig och att det finns kommunikationskanaler som är anpassade efter medborgarnas skilda förutsättningar för kommunikation.

I samband med större projekt och satsningar inom förvaltningen ska en kommunikationsplan upprättas. Syfte med kommunikationsplaneringen är att möjliggöra en övergripande samordning som säkerställer att invånare får information via kommunen i god tid.

Socialförvaltningens ledningsgrupp har en stående punkt på dagordningen gällande extern kommunikation för att kunna fånga upp händelser som bör rapporteras vidare, ex till Viktigt i Vaxholm eller på hemsidan.

Socialförvaltningen har ingen egen sida på sociala medier, utan information rörande våra verksamheter delas av andra användare inom staden (ex, HR, hållbarhetsstrateg etc.). Utifrån en målgrupp med varierande behov är digital information ibland inte ändamålsenlig, dock strävar förvaltningen efter att all nödvändig information ska finnas digitalt, men i vissa fall kompletteras med tryckt material. Det tryckta materialet ska följa den grafiska profilen.

E-tjänster

Socialförvaltningen jobbar aktivt med införandet samt förvaltning av e-tjänster till medborgarna. Genom ett ökat fokus på att införa kundspecifika och målgruppsanpassade e-tjänster som privatpersoner, föreningar och näringsliv kan använda underlättas service och dialog.

Medborgare kan rapportera in synpunkter och klagomål som är kopplat till vårt verksamhetssystem där en strukturerad uppföljning kan göras.

En e-tjänst för självrapportering vid avslutad insats (enkät) ska införas som belyser hur medborgaren upplever våra insatser samt effekter av denna inklusive vår tillgänglighet och bemötande.

Webbsidan

Vår webbsida är en viktig del i förvaltningens kommunikationsarbete. Socialförvaltningen har en utsedd webbredaktör, samt en ersättare till denne. Chef ansvarar för att innehållet på respektive webbsida är aktuell. Webbsidorna granskas och uppdateras årligen. Hemsidan ska vara tillgänglig i enlighet med tillgänglighetsdirektivet - design, navigering och innehåll ska ta hänsyn till personer med begränsad digital erfarenhet och personer med fysiska och kognitiva funktionsnedsättningar. Vidare ska språket ska vara vårdat, enkelt och begripligt.

Massmedia

Mål för Vaxholms stads kontakter med media

Vaxholms stad ska ha en hög tillgänglighet till media och en proaktiv och öppen kontakt i syfte att erbjuda korrekta fakta och en realistisk bild av vår verksamhet.

Strategi för Vaxholms stads medierelationer

- 1) **Vi är proaktiva:** Vi tar själva kontakta med media och förmedla information i syfte att deras bild av Vaxholms stad ska bli allsidig och korrekt.
- 2) **Vi är korrekta:** Om media har felaktiga uppgifter om våra verksamheter så söker vi kontakt med dem i syfte att erbjuda dem möjlighet att korrigera felaktiga fakta.
- 3) **Vi arbetar medvetet med mediefrågor internt:** Alla verksamheter arbetar offensivt och systematiskt med att inventera, fånga upp och vidareförmedla inslag från sina egna verksamheter som kan vara intressanta för media och allmänhet.
- 4) **Vaxholms stads tillgänglighet för media är hög:** Media ska uppleva att det är lätt att få kontakt med beslutsfattare och tjänstepersoner. Journalister som söker Vaxholms stads företrädare möts av en öppen och serviceinriktad attityd. Kan vi inte svara direkt ber vi att få

återkomma så snart vi har möjlighet – och vi återkommer alltid.

- 5) **Vi välkomnar media:** Vi är aktiva i att bjuda in media att medverka vid olika aktiviteter inom våra verksamheter.
- 6) **Vi tränar för att bli öppnare:** Vi medietränar våra chefer och specialister för att skapa förberedelser inför möten med journalister och för att underlätta ett proaktivt och välkomnande förhållningssätt gentemot media.
- 7) **Vi samarbetar och koordinerar:** Vi har en dialog med kommunikationsfunktionen inför alla medieaktiviteter vi planerar inom våra egna verksamheter för att möjliggöra en samordnad intern och extern kommunikation och för att säkerställa nyhetsvärdet i det vi planerar kommunicera. Vi har en dialog med kommunikationsfunktionen även i samband med att vi blivit kontaktade av media. Detta för att skapa beredskap för eventuella följder av media-aktiviteten och för att i tid starta eventuella förberedelser.

Socialförvaltningens förhållningssätt till media

Massmedia är en viktig kanal när det gäller information till invånare och andra målgrupper. Att media har tillgång till korrekt information om våra verksamheter är därför viktigt. Lokala media följer våra verksamheters nyhetsrapportering på vår webb. Vi ska därför jobba med att förmedla både större och mindre notiser och nyheter i nyhetsflödet på vår webbplats.

Om socialförvaltningen ska göra en planerad, övergripande informationsinsats ska kontakt tas med kommunikationsenheten. I andra ärenden som i första hand berör en enskild verksamhet ansvarar förvaltnings- eller enhetschef för medieaktiviteten då dessa är specialister inom sitt område och har ett särskilt ansvar för att företräda sin verksamhet i kontakt med media.

För att skapa en intern beredskap bör medarbetare informera sin närmaste chef när man som företrädare för kommunen har kontaktats av media. Alla har rätt att, men ingen är skyldig, att yttra sig offentligt. Den som inte är insatt i ett ämne ska hänvisa till den som är mer insatt. Alla anställda har rätt att prata med media, men det är viktigt att skilja på medarbetares personliga åsikter och de som framförs för verksamhetens räkning.

Grafisk profil

Målet med en gemensam grafisk profil är att på ett professionellt och tilltalande sätt skapa tydlighet och trovärdighet kring avsändaren Vaxholms stad och stärka verksamheternas kommunikationsarbete.

Socialförvaltningen ska använda sig av den framtagna grafiska profilen i vår externa kommunikation. Utgångspunkten är att vi i all kommunikation från Vaxholms stad ska använda stadens logotyp som avsändare. Som stöd för medarbetare används i första hand den grafiska profilhandboken samt i andra hand rådfrågas kommunikationsenheten.

Socialförvaltningen verkar även för att den externa kommunikationen till medborgare (exempelvis i form av beslutsmeddelande) följer samma struktur och profil oavsett verksamhetsområde.

Kriskommunikation - information vid särskilda händelser

Kommunen har en särskild kommunikationsplan i händelse av kriser och större samhällsstörningar. Kommunens TIB-organisation (tjänsteman i beredskap) är den centrala krisledningsgruppen som svarar för planering och genomförande i kris av de specificerade ansvarsområden som finns beskrivna i kommunens krisplan. Stadens kriskommunikationsplan ingår som en del i kommunens centrala krisplan. Vaxholms stad medverkar i Samverkan Stockholmsregionen (SSR), där arbetet syftar till att förebygga och minimera samhällsstörningar och andra oönskade effekter av kända eller plötsliga händelser, olyckor och kriser. Målet är att genom samordning av regionens resurser skapa trygghet, säkerhet och framkomlighet för regionens medborgare både till vardags och i kris.

Tillgänglighet och bemötande - varumärket Vaxholms stad

Bilden som andra har av Vaxholms stad – det är vårt varumärke. Alla som verkar inom Vaxholms stad bidrar till att påverka hur vi som kommun uppfattas av omvärlden. Vårt tjänsteutbud, vårt sätt att sköta staden, vad vi gör och säger eller inte säger, vad andra sagt, egna erfarenheter och vad media rapporterar; allt detta tillsammans skapar en bild hos omvärlden av Vaxholms stad.

Värdegrundsarbetet knyter ihop stadens arbete kring vårt varumärke, vår tillgänglighet och vårt bemötande och syftar till att ge varaktiga resultat i form av stärkt kvalitet och ändamålsenlig tillgänglighet och därmed ökat värde för både interna och externa målgrupper. Socialförvaltningen arbetar kontinuerligt med vår värdegrund samt värdeorden SER. I socialförvaltningens myndighetsutövning fattas ibland beslut som är negativa för den enskilde men goda serviceupplevelser ska ändå uppnås, genom att beslut förklaras, vägledning eller alternativa lösningar ges när det är möjligt och bemötandet alltid är gott. I Vaxholms stad kombineras en rättssäker myndighetsutövning med god service. Bemötande är en viktig del i vårt arbete och en förutsättning för att kunna motivera medborgare till förändring varav kontinuerlig kompetensutveckling inom området är nödvändigt. Alla som vänder sig till Vaxholms stad ska bemötas vänligt, tydligt och objektivt. Med utgångspunkt från våra värdeord Samspel, Engagemang och Respekt utgår vi alltid från kundens/brukarens behov.

Vår tillgänglighet är viktig, både internt och externt. Kollegialt stöd är en förutsättning för att kunna skapa en trygg arbetsplats och effektiva beslutsvägar, varav en kultur med öppna dörrar är viktig. Extern tillgänglighet innebär att återkoppling ska ske inom angivna tidsramar för både mail och telefonsamtal. Generellt gäller följande svarstider oaktat om kontakt med kommunen sker via telefon, mail eller via webb/e-tjänst: Om möjligt ger vi svar direkt. Går inte det så återkommer vi senast efter två arbetsdagar med svar eller besked om när svar kan ges. Ärenden som vi inte själva hanterar vidarebefordras, externt och internt, inom två arbetsdagar. Mottagningstelefon är ett sätt att möta medborgares olika behov av information, både generell och i enskilda ärenden. Våra signaturer i mail och andra hänvisningar (ex. röstbrevlåda) ska följa kommunens riktlinjer.

Medarbetare i Vaxholms stad har ett uppdrag som innebär att vara i invånarens tjänst. Oavsett om våra möten med invånare och kollegor sker digitalt, via e-post eller sociala medier, i telefon eller via personliga möten ska dessa präglas av ett välkomnande och professionellt bemötande med vår värdegrund i fokus. Det skapar god stämning, bättre arbetsmiljö och bättre trivsel på jobbet samt nöjda invånare.

Socialförvaltningens åtgärdsplan

För att fortsatt möta brukarnas och närståendes behov av lättillgänglig och korrekt information utvecklar socialförvaltningen kontinuerligt hemsidan samt arbetar med olika tillgänglighetslösningar. Viktigt i Vaxholm fortsätter att vara en central kommunikationskanal där socialförvaltningen förmedlar viktiga aspekter av verksamheterna.

Aktiviteter 2022-2023

- Säkerställa att alla medarbetare känner till den lokala rutinen för kommunikation samt Vaxholms stads övergripande rutiner
- Fortsätta utveckla arbetet med tillgänglighetslösningar på hemsidan för att säkerställa att informationen är tillgänglig även för medborgare med funktionsnedsättningar
- Förenkla sidstrukturen på hemsidan för att underlätta för den enskilde att snabbt och enkelt hitta rätt och relevant information
- Utveckla och förfina e-tjänsterna på hemsidan
- Utveckla interna e-tjänster för att förenkla kommunikation
- Fortsätta använda Viktigt i Vaxholm som ett komplement till övriga informationskanaler
- Utveckla arbetet med bred spridning av viktig information om våra verksamheter, ex via sociala medier
- Utvärdera svarstider på telefon- och mailförfrågningar
- Kontinuerligt arbeta med personalens kompetens kring bemötande och tillgänglighet
- Fortsätta arbetet med stadens värdegrund som vägledande vid all kommunikation men särskilt viktigt med externa intressenter
- Säkerställa att all personal använder rätt format på e-postsignaturen samt röstbrevlådan
- Säkerställa att medarbetare känner till den grafiska profilen och hur den kan användas
- Upprätta rutin för "digitala dokument" för att förbättra informationsstrukturen internt
- Kontrollera att allt tryckt material (broschyrer, informationsblad etc.) även finns digitalt
- Utöka användandet av Stimmets som informationskanal till stora grupper av medarbetare
- Se över mallen för beslutsmeddelanden så att denna är snarlik för alla verksamhetsområden

Socialförvaltningen
Kristina Mårtensson
MAS/Kvalitetsstrateg

Riktlinje för handläggning av synpunkter/klagomål samt avvikelser

Förslag till beslut

Riktlinje för handläggning av synpunkter/klagomål samt avvikelser antas.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har reviderat riktlinjen för handläggning av synpunkter/klagomål samt avvikelser.

Syftet med riktlinjen är att den i huvudsak ska:

- Användas för att säkerställa att alla utförare, både privata och egen regi, inom socialtjänsten fullgör sina skyldigheter enligt SOSFS 2011:9 gällande handläggning av synpunkter/klagomål samt avvikelser.
- Klargöra hur synpunkter/klagomål samt avvikelser ska handläggas och hanteras inom socialförvaltningen. Enligt SOSFS 2011:9 ska det finnas ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. En fungerande avvikelse- och synpunktshantering ger information om hur verksamheten fungerar samt vilka eventuella risker som föreligger.

Handlingar i ärendet

- Riktlinje handläggning av synpunkter/klagomål och avvikelser, tjänsteutlåtande, 2021-01-27.
- Riktlinje för handläggning av synpunkter/klagomål och avvikelser.

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Camilla Lundholm, Avdelningschef

För kännedom: Akten

Handläggning av synpunkter/klagomål samt avvikelser

Socialförvaltningen, Vaxholms stad

Innehållsförteckning

Bakgrund	2
Definitioner.....	2
Avvikelse	2
Rapport/anmälan om missförhållande eller risk för missförhållande, socialtjänst Lex Sara.....	2
Rapport/anmälan om händelse som inneburit vårdskada inom Hälso- och sjukvård, Lex Maria	3
Synpunkt/klagomål.....	3
Kvalitetsbrist.....	3
Nödrätt/nödvärn	3
Avvikelseprocessen	4
Rapportering av en avvikelse.....	4
Ansvarsfördelning.....	4
Alla medarbetare	4
Chefens ansvar	4
Avdelningschef	4
Kvalitetsstrateg/MAS.....	5
Utredning.....	5
Utredningsunderlag.....	5
Kategorisering, avvikelse	6
Fastställande av allvarlighetsgrad.....	6
Orsakssamband	7
Beskrivning av konsekvenser	7
Åtgärder.....	7
Följa upp åtgärder	7
Avsluta utredning	7
Anmälan inom Socialtjänsten Lex Sarah.....	7
Lokala rutiner lex Sarah	7
Barn och unga.....	8
LSS.....	8
Anmälan inom Hälso-och sjukvård, Lex Maria	8
Lokala rutiner Lex Maria	9
Synpunkter/klagomål	10
Klagomål på Hälso- och sjukvården.....	10
Bilaga 1	12

Bakgrund

Enligt SOSFS 2011:9 ska det finnas ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. En del i detta ledningssystem är hantering av avvikelser och synpunkter. Analys av inrapporterade avvikelser etc. utgör en del av kvalitetsarbetet. En fungerande avvikelse- och synpunktshantering ger information om hur verksamheten fungerar samt vilka eventuella risker som föreligger.

Avvikelse och synpunkter ska ses som en möjlighet till utveckling. Personal som arbetar i verksamheter som ligger inom socialnämndens ansvar ska känna sig trygga med att rapportera risker, avvikelser och ta emot och hantera synpunkter. Det är ett chefsansvar att säkerställa att detta sker och efterlevs.

Definitioner

Avvikelse

En avvikelse har inträffat när brukare/klient/patient drabbats av en negativ händelse, eller riskerar att drabbas av en negativ händelse. Händelsen ska också ha kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits.

Begreppet avvikelse innefattar två olika dimensioner/typer:

- Avvikelse inom socialtjänst, Lex Sara
- Avvikelse inom Hälso- och sjukvård, Lex Maria

Begreppet avvikelse innefattar inte:

- arbetsmiljö för personal
- synpunkter/missnöje med beslut/handläggning i ett individärende. Sådant betraktas som överklagande av ett myndighetsbeslut och är inte att betrakta som en avvikelse.

Rapport/anmälan om missförhållande eller risk för missförhållande, socialtjänst Lex Sara

Med missförhållanden avses händelser inom socialtjänsten som:

- Utförs och medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.
- Inte utförs, försummas eller av andra skäl underlåtit att utföra och medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.
- Missförhållande kan även gälla något som händer mellan brukare som får insatser i en verksamhet, t.ex. hot, våld, sexuella övergrepp etc.

Med påtaglig risk för missförhållande som rapporteras, avses att det är fråga om uppenbar och konkret risk för ett missförhållande.

Övriga avvikelser inom socialtjänst

Socialtjänsten ska bedriva en verksamhet med god kvalitet enligt SoL och LSS. En avvikelse kan uppstå om verksamheten inte når upp till kvalitet, dvs. inte efterlever krav och mål i föreskrifter eller beslut, eller om personalen inte arbetar i enlighet med processerna och rutinerna i ledningssystemet. Personalen är skyldig att medverka i kvalitetsarbetet, bl.a. genom att rapportera in en kvalitetsavvikelse.

Rapport/anmälan om händelse som inneburit vårdskada inom Hälso- och sjukvård, Lex Maria

En vårdskada är händelser inom hälso och sjukvården som kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits och som lett till eller riskerar att leda till:

- lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall. För att en skada ska ses som en vårdskada behöver patienten ha utsatts för ett lidande i form en kroppslig/psykisk skada, sjukdom, eller avlidit.

En vårdskada kan uppstå på grund av den vård och behandling som patienten fått men också av att patienten inte har den vård som behövs.

Lidande kan till exempel uppstå när en skada eller sjukdom inte upptäcks och patienten på grund av det inte får vård i rätt tid. Lidandet får inte vara helt obetydligt för att det ska anses vara en vårdskada.

Synpunkt/klagomål

Utöver rapport om avvikelse kan synpunkt eller klagomål komma in från t.ex. brukare/klient/patient, anhöriga, anställda, studerande i praktik, uppdragstagare, allmänhet m.fl.

En synpunkt/klagomål kan t.ex:

- vara förslag,
- upplysning,
- åsikt eller missnöje som förmedlas till den egna verksamheten.

Om synpunkten/klagomålet berör extern aktör så ska den som framför synpunkten/klagomålet i första hand hänvisas till att framföra detta direkt till den det berör. Om den som framför synpunkten/klagomålet behöver hjälp att framföra detta till den det berör ska tillräcklig hjälp och tillräckligt stöd ges till detta.

Klagomål på hälso- och sjukvård är särskilt reglerat i Patientsäkerhetslagen och Patientlagen, se avsnitt *Klagomål på hälso-sjukvården*.

Kvalitetsbrist

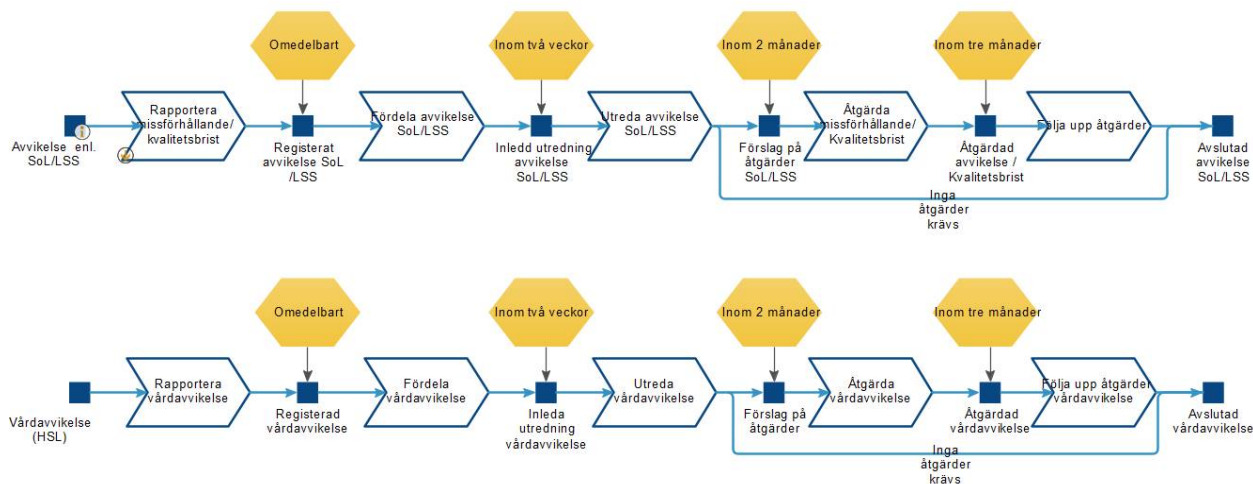
Ett systemfel eller en situation som inte kan avhjälpas på den egna enheten är det att betrakta som en kvalitetsbrist. Det kan finnas situationer där alla inblandade parter gjort rätt utifrån vad som normalt kan förväntas, rutiner har varit kända och följts, men ändå har negativa konsekvenser eller risker uppstått för den enskilde. Det kan handla om sekundära händelser där ett fel leder till missförstånd eller misstag, t.ex. fel telefonnummer på en hemsida etc. som kan leda till fördröjd information, försenad kontakt etc.

Nödrätt/nödvärn

Föreligger när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat skyddat intresse. Exempel på handlande i nöd kan vara att knuffa någon som håller på att bli påkörd, slå sönder ett fönster för att kunna släcka en brand eller att ta någon annans båt för att rädda en person från att drunkna.

Avvikelseprocessen

Rapportering av en avvikelse

Avvikelsen bör alltid rapporteras av den som upptäcker den, oavsett var den uppstått. Om det finns oklarheter eller andra skäl – så kan man i samförstånd komma överens om vem som ska skriva avvikelse rapporten. T.ex. så kan det ibland vara bättre att den som har mest information om händelsen är den som rapporterar. Om det inte går att nå klarhet, eller att komma överens så är det bättre att händelsen/risken rapporteras av två parter än av ingen part.

Ansvarsfördelning

Alla medarbetare

När avvikelsen eller risken har upptäckts/identifierats ska den rapporteras. Omedelbar fara för liv eller hälsa ska omedelbart åtgärd vidtas. I vissa fall kan nödrätt behöva tillämpas.

Chefens ansvar

Chefen ska säkerställa att all medarbetare har tillräckliga kunskaper kring avvikelse rapportering och skyldigheten att rapportera. Chefen ska också se till att det finns en rutin för att rapport om mycket allvarliga händelser lämnas senast nästkommande vardag till MAS/Kvalitetsstrateg.

Chefen ska ta emot rapport om avvikelse och om nödvändigt vidta omedelbara åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra skador och negativa konsekvenser. Arbetsuppgifter kan delegeras till annan medarbetare. Chefen bär dock alltid ansvaret för att avvikelser hanteras i enlighet med rutin.

Avdelningschef

Den chef som ansvarar för en grupp chefer på avdelningsnivå ska stötta och ge förutsättningar för att utredningen av rapporterade avvikelser skett skyndsamt och opartiskt. Om någon chef, oavsett nivå, själv är berörd så ska utredning och handläggning utföras av annan chef eller MAS/Kvalitetsstrateg. Avdelningschefen ansvarar också för att lokal rutin för respektive enhet samordnas på ett lämpligt och

effektivt sätt mellan verksamhetens olika enheter. Avdelningschef ansvarar för att kvartalsrapporter skickas in till MAS enligt gällande instruktion.

Kvalitetsstrateg/MAS

MAS ansvarar för att förvaltningens samtliga avvikelser sammanställs och rapporteras till Socialnämnden minst en gång per kvartal. I uppdraget ingår att bevaka och vid behov utreda och handlägga avvikelser som berör, eller har rapporterats från, en annan vårdgivare/utförare/huvudman.

I rollen ingår att:

- att vara stöd vid utredning och åtgärder.
- anmälan av allvarligt missförhållande anmäls till IVO vid verksamheter i egen regi
- allvarlig vårdskada anmäls till IVO vid verksamheter i egen regi.

För entreprenadverksamheter, LOV-verksamheter, köpta platser etc, ska utföraren respektive vårdgivaren ha egna rutiner för upprättande av anmälan till IVO. En kopia av sådan anmälan till IVO, oavsett om det gäller Lex Sarah eller Lex Maria ska alltid, snarast möjligt, tillställas huvudmannen, Vaxholms stad.

Utredning

När avvikelserapporten inkommit ska chefen så snart som möjligt:

1. **Fastställa ursprunget:** Avvikelser där extern part är rapportör eller berörd part ska skickas vidare till MAS/Kvalitetsstrateg för utredning och handläggning
2. **Inleda en utredning:** Ansvarig chef beslutar om utredning ska inledas
3. **Informera:** Säkerställa att alla berörda parter får nödvändig och tillräcklig information. Särskild rutin ska vara upprättat lokalt på enheten för avvikelser som inneburit mycket allvarliga konsekvenser. Det är också viktigt att brukaren/patienten/klienten eller dennes närstående, om möjligt och lämpligt, får information om avvikelserna
4. **Kategorisera avvikelserna:** se avsnitt nedan
5. **Fastställa sammanvägd allvarlighetsgrad:** se avsnitt nedan
6. **Identifiera ev orsakssamband:** se avsnitt nedan
7. **Beskriv konsekvenser:** se avsnitt nedan
8. **Kommunicera:** Kommunicera utredningens resultat och vidtagna eller planerade åtgärder till berörda parter
9. **Vidta åtgärder:** Vidta åtgärder med anledning av det som avvikelserapporterats, t.ex. utbilda, bygga om, reparera, uppdatera rutiner, förändra organisation etc.
10. **Sammanställa:** Sammanställa periodrapport för den egna enheten enligt enhetens lokala rutin
11. **Avsluta utredning/Beslut:** Varje avvikelserapport ska utredas och avslutas med ett beslut

Utredningsunderlag

Utredningen ska ge svar på följande frågor:

- Vad har hänt/Vad har identifierats? Sammanfattande beskrivning, redogörelse av händelseförlopp, inblandade personer etc
- Beskrivning av konsekvenser för den/dem som drabbats eller riskerat att drabbas
- Varför kunde det som rapporterats hända/riskera att hända? Orsaksanalys och händelsesamband kartläggs

- Vad är den bakomliggande felorsaken
- Finns övriga faktorer som påverkat eller som hänsyn behöver tas till?
- Vilka åtgärder har vidtagits eller kommer att vidtagas?
- Beskrivning av återkoppling till berörda och åtgärder för kunskapsåterföring

Utredning ska i första hand utföras av chef, vid behov med stöd av avdelningschef och/eller MAS/Kvalitetsstrateg. Utredningen kan ske i förenklad form vid mycket låg allvarlighetsgrad eller uppenbara orsaker till att fördjupad utredning inte behövs.

Legitimerad Hälso- och sjukvårdspersonal ska göras delaktiga i utredningen och utformandet av åtgärder när händelsen eller den identifierade risken berör Hälso- och sjukvård. Chefen kan delegera arbetet kring utredningen men har alltid kvar ansvaret för att alla avvikelser utreds och åtgärdas.

Kategorisering, avvikelse

Ansvarig chef ansvarar för att bedöma och kategorisera den rapporterade avvikelsen, se bilaga 1. När det behövs kan bedömning och kategorisering göras i samråd med andra, t.ex. legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, biståndshandläggare, verksamhetschef, MAS/Kvalitetsstrateg.

Fastställande av allvarlighetsgrad

Allvarlighetsgrad (AG) ska bedömas enl nedanstående graderingar;

Allvarlighetsgrad:

- **Mindre (1)** Liten eller obetydlig skada som inte är bestående
- **Måttlig (2)** Större skada som inte är bestående eller mindre/obetydlig skada som är bestående
- **Betydlig (3)** Större skada som är bestående
- **Katastrofal (4)** Skada som innebär permanent kraftigt försämrad situation, eller död

Risk för upprepning (RFU) ska bedömas enl nedanstående graderingar;

Risk för upprepning:

- **Mycket liten (1)** Kan inträffa 1 gång/år eller mer sällan
- **Liten (2)** Kan inträffa varje månad
- **Stor (3)** Kan inträffa varje vecka
- **Mycket stor (4)** Kan inträffa dagligen

En sammanlagd gradering/värdering tas fram genom att multiplicera allvarlighetsgraden (AG) med risken för upprepning (RFU). Exempel: $3 \times 2 = 6$ (AG x RFU = Värdet på avvikelsen)
För risker eller händelser som får högre värde än 8 bör en fördjupad utredning ske.

Risker och händelser som får värdet 12 eller 16 betraktas som mycket allvarliga och ska alltid följas upp med en fördjupad utredning. Likaledes om en risk eller händelse fått graderingen 4 antingen som "allvarlighetsgrad" eller som "risk för upprepning".

Utföraren ska omedelbart rapportera mycket allvarliga risker och händelser till MAS/Kvalitetsstrateg.

Allvarliga risker och händelser ska rapporteras snarast möjligt till nämndens presidium. Det är förvaltningschef som har huvudansvaret för att nämndens presidium informeras.

Orsakssamband

I samband med utredningen ska chefen analysera möjliga orsakssamband. Om, och när tydliga orsakssamband kunnat identifieras ska dessa sammanställas och skickas till MAS/Kvalitetsstrateg. Ibland kan orsakssamband identifieras först när en händelse upprepas, eller när liknande händelser inträffar.

Beskrivning av konsekvenser

Utredningen ska visa vilka konsekvenser som den rapporterade avvikelserna fått eller kunnat få.

Den lägsta graden av konsekvens är att ingen konsekvens uppstått. Alternativet "Konsekvens kan ej fastställas" ska användas då utredningen inte har kunnat fastställa, eller fått kännedom om, någon konsekvens.

Åtgärder

Relevanta åtgärder ska inledas och dokumenteras om en negativ/oönskad händelse inträffar, eller att risk för sådan händelse identifieras. Det är ett chefsansvar att säkerställa att åtgärder vidtas och att medarbetare har kompetens, befogenhet och resurser att kunna hantera uppkomna situationer och vidta nödvändiga omedelbara åtgärder.

I samband med utredning av det som rapporterats ska det eventuella behovet av långsiktiga åtgärder identifieras och beskrivas, om det behövs ska en särskild handlingsplan upprättas.

Följa upp åtgärder

Fastställda åtgärder ska följas upp och dokumenteras inom rimlig tidsaspekt beroende på åtgärdens omfattning.

Avsluta utredning

Varje avvikelserapport ska utredas och avslutas med ett beslut. I de fall åtgärder har identifierats kan processen inte avslutas innan åtgärderna är uppföljda.

Anmälan inom Socialtjänsten Lex Sarah

Lex Sarah gäller inom socialtjänsten och verksamheter enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade och vid Statens institutionsstyrelse. Enskilda, anhöriga och allmänheten kan inte göra en lex Sarah-anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Barn och unga som av socialtjänsten är placerade för vård utanför det egna hemmet kan vid missförhållanden kontakta Inspektionen för vård och omsorg.

Lokala rutiner lex Sarah

Avdelningschef ska tillsammans med enhetschefer el liknande utarbeta lokala rutiner för respektive avdelning. En rutin kan gälla för flera olika verksamhetsområden.

De utarbetade lokala rutinerna ska:

- tydligt ge svar på frågor om ansvarsfördelning
- innehålla utredningsmetodik
- ange tidsramar och annan information som är nödvändig för att Lex Sarahrapporter ska utredas och handläggas korrekt

Enligt bestämmelserna om lex Sarah i socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, ska anställda genast rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden till den som bedriver verksamheten. Den som bedriver verksamheten ska utreda och avhjälpa eller undanröja det rapporterade missförhållandet utan dröjsmål.

Kvalitetsstrategi/MAS ska snarast kontaktas ifall det finns misstanke om ett allvarligt missförhållande. Det behöver inte vara fastställt att ett ev. missförhållande är allvarligt, utan enbart misstanke.

Barn och unga

Avdelningschef ansvarar för att det finns en rutin som säkerställer att barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet har kännedom om hur de ska agera och vem de kan kontakta vid missförhållanden.

Ansvarsfördelning

Arbets- och ansvarsfördelningen mellan de olika chefsleden ska beskrivas och definieras i den lokala rutinen.

Utredning som visar att allvarligt missförhållande föreligger ska överlämnas till MAS/Kvalitetsstrategi för vidare handläggning. MAS upprättar anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), detta gäller verksamheter i egen regi. Privata utförare ansvarar själva för anmälan till IVO.

Förvaltningschef ansvarar för att nämnden informeras på ändamålsenligt sätt.

Dokumentation

Dokumentation av avvikelser, synpunkter & klagomål ska ske i enlighet med verksamhetens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Dokumentation ska sparas i enlighet med Socialförvaltningens gällande dokumenthanteringsplan.

Anmälan inom Hälso-och sjukvård, Lex Maria

Lex Maria gäller inom verksamheter där Vaxholms stad har Hälso- och sjukvårdsansvar. Hos varje vårdgivare ska det finnas en verksamhetschef utsedd att ansvara enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) 4 kap 2 §.

Vårdgivaren har ett omfattande ansvar när det gäller vårdskador och händelser som hade kunnat leda till en vårdskada. I ansvaret ingår bland annat att:

- utreda klagomål och synpunkter
- utreda händelser
- anmäla allvarliga vårdskador
- anmäla personal som utgör en fara för patientsäkerheten
- informera patienten som drabbats av en vårdskada
- rapportera vissa fel på medicintekniska produkter och vissa brister i märkningen eller bruksanvisningen
- rapportera biverkningar av läkemedel.

Två olika författningar styr arbetet med patientsäkerhetsarbete/Lex Maria:

- HSLF-FS 2017:40 Vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete
- HSLF-FS 2017:41 Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter om anmälan av händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada (lex Maria)

Verksamhetschef enligt HSL ska utreda, bedöma och fatta beslut gällande det som rapporterats.

Vid behov kan vägledning och stöd i beslutet ges av närmaste chef och/eller MAS. En lex Maria-rapport eller lex Maria-anmälan kan endast upprättas inom den egna vårdgivaren. När en annan vårdgivare är berörd så ska de fel och brister som uppdagats, skickas vidare till den berörda vårdgivaren, alternativt till IVO som ett klagomål. Vårdgivare på entreprenader och andra vårdgivare ska själva utse en ansvarig för anmälningsskyldigheten som ska göra anmälan enligt 3 kap. 5 § Patientsäkerhetslagen (2010:659).

Lokala rutiner Lex Maria

Avdelningschef ska tillsammans med enhetschefer el liknande utarbeta lokala rutiner för respektive avdelning. En rutin kan gälla för flera olika verksamhetsområden.

De utarbetade lokala rutinerna ska:

- tydligt ge svar på frågor om ansvarsfördelning
- innehålla utredningsmetodik
- ange tidsramar och annan information som är nödvändig för att Lex Mariarapporter ska utredas och handläggas korrekt

Ansvarsfördelning

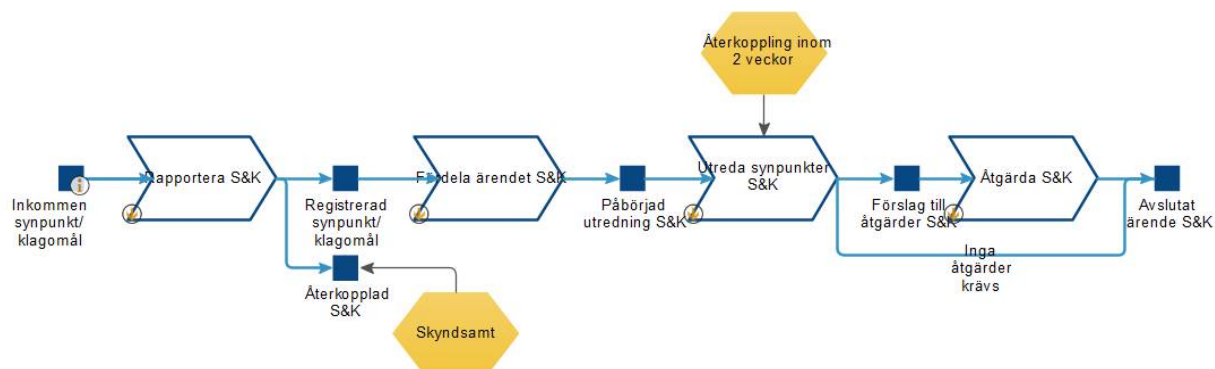
Arbets- och ansvarsfördelningen mellan de olika chefsleden ska beskrivas och definieras i den lokala rutinen.

Utredning som visar att allvarligt missförhållande föreligger ska överlämnas till MAS/Kvalitetsstrateg för vidare handläggning. MAS upprättar anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), detta gäller verksamheter i egen regi. Privata utförare ansvarar själva för anmälan till IVO. Förvaltningschef ansvarar för att nämnden informeras på ändamålsenligt sätt.

Dokumentation

Dokumentation av avvikelser, synpunkter & klagomål ska ske i enlighet med verksamhetens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Dokumentation ska sparas i enlighet med Socialförvaltningens gällande dokumenthanteringsplan.

Synpunkter/klagomål

Alla individer, som på något sätt kommer i kontakt med verksamhet inom socialförvaltningens ansvarsområde har möjlighet att lämna synpunkter eller klagomål på verksamhetens kvalitet. Inkomna rapporter ska sammanställas och analyseras, med det övergripande syftet att identifiera förbättringsåtgärder för att säkra verksamhetens kvalitet.

Lokala rutiner

Varje enhet ska upprätta interna rutiner för hur synpunkter och klagomål tas emot, utreds, åtgärdas, dokumenteras och återkopplas till uppgiftslämnaren. Chef ansvarar för att patient/kund/brukare och dennes anhöriga har kännedom om hur de ska gå tillväga för att lämna synpunkt och klagomål.

Återkoppling

Chef för berörd verksamhet/enhet ska återkoppla till uppgiftslämnaren inom 14 dagar från att ärendet inkommit.

Kvartalsrapportering

Var tredje månad ska respektive verksamhet göra en sammanställning och analys av hanteringen av de inkomna synpunkterna och klagomålen. Sammanställningen ska skickas till MAS/Kvalitetsstrateg som sammanställer och diarieför. Statistik över samtliga klagomål och synpunkter redovisas till socialnämnden var tredje månad.

Klagomål på Hälso- och sjukvården

Vårdgivare i Vaxholms stad ska upprätta en lokal rutin för hur klagomål på Hälso- och sjukvården ska hanteras, handläggas och utredas. Det ska finnas informationsmaterial tillgängligt både i pappersform och på vårdgivarens hemsida som visar vilka möjligheter och kontaktvägar som finns för att framföra klagomål på Hälso- och sjukvården i Vaxholm. Informationen kan med fördel innehålla hänvisningar både till vårdgivaren, patientnämnden och till vårdgivarens försäkringsbolag gällande vårdskador etc.

Om en patient eller dess närstående har klagomål eller synpunkter på hälso- och sjukvården är det i första hand vårdgivaren som ska ta emot och bemöta klagomålet. Det är verksamheten som bäst kan förklara vad som har hänt och vidta åtgärder för att det som hänt inte ska inträffa igen. Vårdgivaren ska ta emot och informera patienten om hur hen går till väga för att lämna synpunkter eller klagomål, och vilken hjälp som finns att få. När en patient eller närstående har lämnat ett klagomål ska verksamheten omedelbart bekräfta att de har tagit emot det och återkomma med svar på det inkomna klagomålet inom fyra veckor.

Vissa allvarliga händelser, kan patienten eller närstående anmäla direkt till IVO som ett klagomål.

En patient kan också vända sig till andra aktörer med synpunkter, klagomål eller begäran om ersättning. Det är möjligt att anmäla till olika instanser samtidigt och flera utredningsprocesser kan pågå parallellt. Utredningarna sker dock utifrån olika lagstiftning eller bestämmelser och de har inte samma syfte och mål.

I Stockholm finns en patientnämnd som är gemensam för landsting och kommuner med uppgift att stödja och hjälpa patienter.

Patientnämndernas huvudsakliga uppgift är att på ett lämpligt sätt hjälpa patienter att föra fram klagomål till vårdgivare. Patientnämnderna ska också utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter och bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet i hälso- och sjukvården.

Bilaga 1

AVVIKELSEOMRÅDEN	TYP AV AVVIKELSE
FALL	Fall som lett till allvarlig vårdskada
FALL	Fall som lett till måttlig/lindrig vårdskada
FALL	Fall utan vårdskada
LÄKEMEDEL	Utebliven dos
LÄKEMEDEL	För hög dos
LÄKEMEDEL	Fel i iordningställandet (dosett/apodos)
LÄKEMEDEL	Förväxling av patient/läkemedel
LÄKEMEDEL	Felhantering/svinn av narkotikaklassade läkemedel
LÄKEMEDEL	Fel i ordinationen
BEMÖTANDE	Hot och våld mot brukare
BEMÖTANDE	Övriga brister i bemötande
BRISTER I UTRUSTNING	Brister som lett till allvarlig vårdskada
BRISTER I UTRUSTNING	Brister som lett till måttlig/lindrig vårdskada
BRISTER I UTRUSTNING	Brister som ej lett till vårdskada
NUTRITION	Nutrition
TRYCKSÅR UPPKOMNA PÅ ENHETEN	Grad 1-4
JOURNALFÖRING	Brister i dokumentation HSL/SoL
BRISTER I UTFÖRANDET SOL	Felaktigt utförd insats/åtgärd
BRISTER I UTFÖRANDET SOL	Försenad insats/åtgärd
BRISTER I UTFÖRANDET SOL	Förväxlad insats/åtgärd
BRISTER I UTFÖRANDET SOL	Otillräckligt utförd insats/åtgärd
BRISTER I UTFÖRANDET SOL	Utebliven insats/åtgärd
VÅRDKEDJEPROBLEM	Vårdkedjeproblem
ÖVRIGT	Övrigt

Socialförvaltningen
Kristina Mårtensson
MAS/Kvalitetsstrateg

Sammanställning avvikelser och klagomål 2021

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Sammanfattning

I begreppet avvikelser innefattas samtliga fel, brister och risker som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits.

Analyser av inrapporterade avvikelser etc. utgör en del av kvalitetsarbetet. En fungerande avvikelse-, synpunkts- och riskhantering ger information om hur verksamheten fungerar samt vilka eventuella risker som föreligger. Avvikelser, synpunkter och klagomål ska ses som en möjlighet till utveckling. All personal som arbetar i de verksamheter som ligger inom socialnämndens ansvar, ska känna sig trygga med att rapportera risker och avvikelser, samt ta emot synpunkter och klagomål.

Avvikelser rapporteras från eller till verksamheter som drivs enligt, Socialtjänstlagar som SoL och LSS, samt Hälso- och sjukvårdslagstiftningar som Hälso- och sjukvårdslagen, Patientsäkerhetslagen och Patientlagen.

Ärendebeskrivning

Inga privata utförare, eller externa parter rapporterar avvikelser i IT-stödet LifeCare, de rapporterar i egna system vilket gör jämförelserna mellan de olika utförarna svårare. All privata utförare har haft egna kategoriseringar/benämningar på avvikelser vilket även detta gjort jämförelsen och strukturen svårare. Enl beslut från nämnd har förvaltningen sett över strukturen för detta och tagit fram en ny rutin som gäller from 1 januari 2022 där rapportering sker i strukturerad mall som är lika för alla utförare, detta för att kunna jämföra data på ett mer strukturerat och kvalitativt sätt.

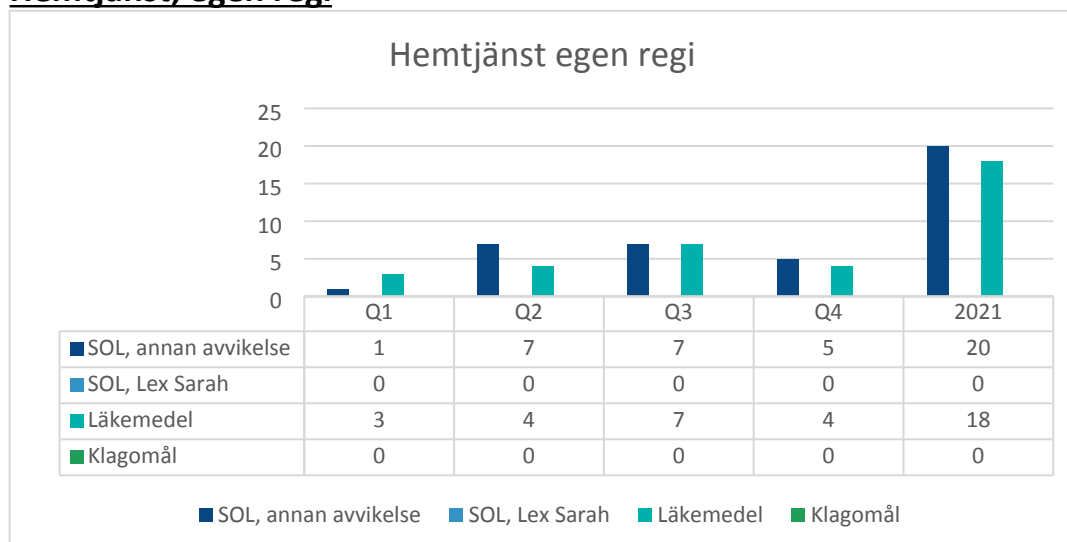
Rapporten innehåller en sammanställning av årets alla avvikelser där skillnader i kvartalen redovisas.

Tisa AB, Hemtjänst

Tisa är ett företag som startat sin verksamhet i Vaxholm i slutet av 2021, företaget har ett fåtal kunder och lämnar in rapport med noll avvikelser för året 2021.

Hemtjänst, egen regi

Sammanfattning Hemtjänst egen regi

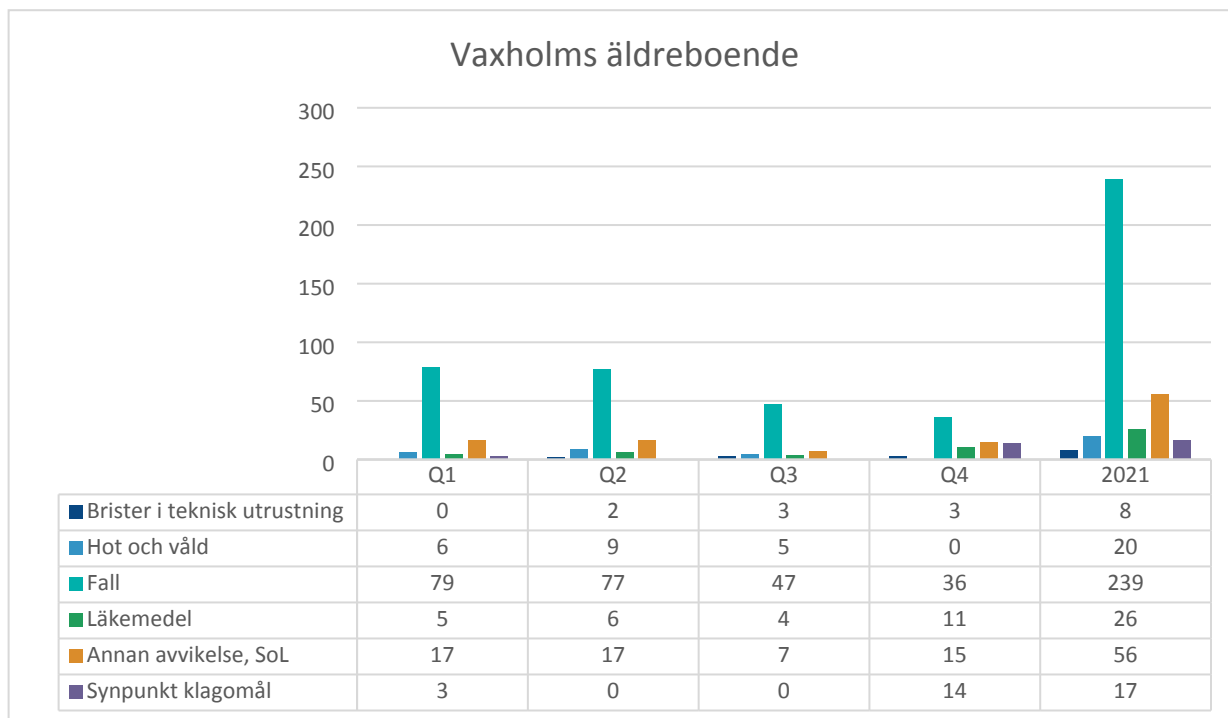
I analysen ses en uppåtgående trend i att rapportera avvikelser i början av året vilket är positivt i kvalitetsarbetet men enl analysen noteras en minskning i rapporter sista kvartalet. Avvikelser under kategorin SoL har inneburit brister i planering från samordnarna eller missade besök.

Gällande läkemedelshanteringen är det små marginaler som skiljer men en mycket liten trend uppåt kan utläsas under första halvan av året vilket sedan minskat igen, i analysen förklaras detta genom att samarbetet med vårdcentralen har förbättrats med möten 1g/vecka och alla avvikelser sista kvartalet är orsakade av jourföretaget PR-vård. Ingen utförligare analys går att utläsa av de fåtal avvikelser som rapporterats.

Olir AB, Hemtjänst

Företaget har ej skickat in rapporter från Q1, Q3, Q4 enl begäran. Ingen sammanställning går att göra pga detta. Q2 rapporterades 7 avvikelser totalt.

Vaxholms äldreboende, SÄBO

Sammanfattning Vaxholms äldreboende

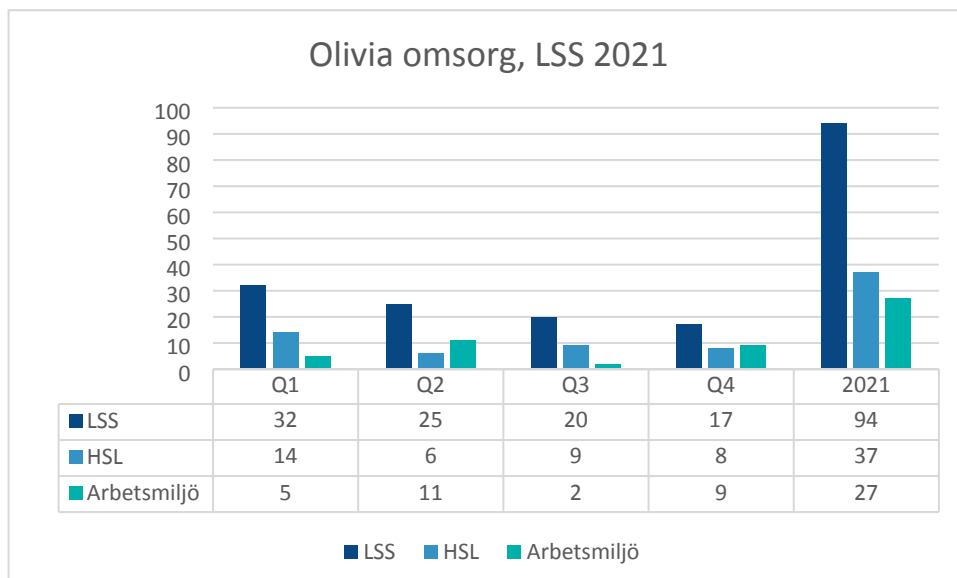
Det ses en mycket positiv utveckling i antalet fallolyckor på boendet under året, ett omfattande arbete har utförts för att arbeta mer förebyggande vilket har gett gott resultat. Gällande de övriga kategorierna är det relativt jämnt under året förutom läkemedelsavvikelser som stigit något sista kvartalet, detta pga byte av digitalt signeringsystem för läkemedel i samband med att Förenade Care tog över driften av boendet, avvikelserna skedde under den första perioden och har sedan normaliserats.

Boendet har i samband med övertagandet haft en ökning av inkomna synpunkter och klagomål, i redovisningen kan läsas: *Vi kan redovisa för 12 synpunkter och klagomål dvs som har kommit på "rätt sätt" och på så vis kunnat hanteras enl rutin. Den övervägande delen, 9, har varit om maten på Cyrillus eller måltidssituationen som nu är bättre. Det var att det inte fanns någon meny eller att det serverades fel rätt enligt menyn. 3 stycken om försvunna/förstörda kläder. 2 handlar om bemötande.*

Det läggs också till att en del synpunkter från personal har hanterats löpande och endast inkommit muntligen samt att ett anonymt klagomål har inkommit via IVO men ärendet lades ner utan utredning från IVOs sida.

Boendet har två pågående utredningar enl Lex Sarah, rapport skickas till IVO efter avslutad utredning.

Olivia omsorg

Sammanfattning, Olivia omsorg

I bägge kategorierna LSS och HSL ses ett sjunkande antal avvikelser under året vilket är positivt, boendet har arbetat aktivt med åtgärder vilket har lett till förbättringar. Inom kategorin arbetsmiljö ses en stigande stapel sista kvartalet vilket förklaras av viss personalbrist pga sjukfrånvaro men främst utåtagerande beteendet från kund som resulterar i hot och våld mot personal på gruppboendet, arbetsmiljöverket är inkopplade i ärendet och utredning pågår. Avvikelse inom kategorin LSS gäller främst brister i rutiner samt följsamhet av rutiner. HSL avvikelserna gäller främst läkemedelshantering, ex uteblivna signeringar.

Olivia omsorg har rapporterat in 1 Lex Sarah anmälan till IVO under 2021, ärendet är utrett och avslutat.

Bedömning

De redovisade avvikelserna bedöms inte vara av allvarlig karaktär, eller ha en allvarlig omfattning. De enstaka händelser som lett till rapporter till IVO har omedelbart åtgärdats och hanterats på enheten.

Då arbetet kring handläggning, utredning och åtgärder av risker och avvikelser behöver utvecklas både strukturellt och praktiskt har en ny rutin arbetats fram och presenterats för alla utförare. Riktlinjen för hantering av avvikelser, synpunkter och klagomål har reviderats och ska efter fastställande förmedlas ut till alla berörda. Den nya riktlinjen och rutinen ska ligga till grund för en utveckling i hur ärenden rapporteras, hanteras och analyseras. Olika kategorier av avvikelser behöver definieras tydligare och det behövs tydligare gränsdragning mellan vad som är orsak, och vad som är effekt av en händelse eller identifierad risk.

Uppföljning och utvärdering

Avvikelser, synpunkter och klagomål följs upp regelbundet i realtid och redovisas till nämnd fyra gånger per kalenderår.

Handlingar i ärendet

- Tjänsteutlåtande, 2022-01-27.

Kopia på beslutet till:

För kännedom: Akten

Socialförvaltningen
Agneta Franzén
Förvaltningschef

Socialnämndens årsbokslut 2021

Förslag till beslut

1. Årsbokslut 2021 godkänns.
2. Åtgärdsplan antas.
3. Åtgärdsplanen ska följas upp vid delårs-respektive årsbokslut.

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta:

Socialnämndens årsbokslut samt åtgärdsplan noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Socialförvaltningen har upprättat förslag till årsbokslut för Socialnämndens verksamhet 2021.

Socialnämnden redovisar ett budgetöverskott på 13,8 mnkr.

Handlingar i ärendet

- Tjänsteutlåtande , Agneta Franzén
- Socialnämndens årsbokslut 2021
- Bilaga 1: Nämndens nyckeltal 2021
- Bilaga 2: Åtgärdsplan 2022 (Socialnämnden)

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Kommunstyrelsen,
Koray Kahruman, ekonomichef, klk

För kännedom: Agneta Franzén, Förvaltningschef, sf

**VAXHOLMS
STAD**

Årsboks slut 2021

Socialnämnden

Innehållsförteckning

Ansvar och uppdrag.....	3
Viktiga händelser	4
Mål och måluppfyllelse.....	5
Kvalitet.....	5
Livsmiljö	8
Ekonomi.....	10
Analys ur ett jämställdhetsperspektiv	11
Verksamheternas arbete med anledning av coronaviruset	12
Driftbudget	13
Investeringar.....	16
Framtid och utveckling	17

Ansvar och uppdrag

Nämnden ska inom ramen för anvisade medel och under förutsättning av att kommunfullmäktige inte för särskilt fall beslutar, svara för kommunens uppgifter avseende:

- socialtjänstlagen, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen om vård av missbrukare i vissa fall, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade samt övriga uppgifter som enligt lag ankommer på en socialnämnd
- insatser enligt Hälso- och sjukvårdslagen inom det kommunala Hälso- och sjukvårdsansvaret
- krav enligt Patientsäkerhetslagen
- flyktingar och asylsökande (LMA, Bosättningslagen 2016:38)
- lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m (BAB)
- lagen om färdtjänst och lagen om riksfärdtjänst
- 2 kap. 10 § lagen om vissa kommunala befogenheter
- kommunala pensionärs- och funktionshindrades råd (KPFR)
- föräldrabalken
- barnkonventionen

Nämnden ska följa utvecklingen inom sitt verksamhetsområde och till kommunfullmäktige, kommunala nämnder eller andra myndigheter göra framställningar i relevanta ärenden samt yttra sig i ärenden som remitterats till nämnden.

Socialförvaltningen biträder nämnden i ärendeberedningen.

Målgrupper inom nämndens verksamhetsområden är:

- äldre och personer med funktionsnedsättning i såväl ordinärt som särskilt boende
- barn och unga som är i behov av stöd och omsorg
- personer som inte kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt och som har rätt till sin försörjning
- nyanlända/ensamkommande
- personer med missbruksproblem
- personer som utsatts för brott
- föräldrar med samarbetssvårigheter

Viktiga händelser

Avdelningen för myndighet

I december 2020 genomfördes en omorganisation inom nämnden som ett led i att kostnadseffektivisera. Arbetet med att sätta organisationen samt rekrytera till vakanta tjänster har pågått under 2021.

Upphandlingar

På myndighet har upphandling av stödboende för barn och ung påbörjats och upphandling av konsulttjänst för familjerätt har påbörjats under december 2021.

Avdelningen för utförande

Hemtjänsten har under året arbetat med att förändra schemat för medarbetarna utifrån kravet på heltidstjänster till alla medarbetare. Det har inneburit utmaningar med att fylla hela arbetsdagen med arbetsuppgifter framför allt på eftermiddagarna för alla med heltidstjänster.

Inom personalgruppen har digitaliseringsombud utsetts och utbildats i ett projekt som kommer fortgå under 2022. Målet med projektet är att stärka hemtjänstpersonalens kompetens inom digitalisering och välfärdsteknik för att kunna främja nya arbetssätt och öka användandet av välfärdsteknik och andra IT-lösningar.

Särskilt boende

Överlämnandet av driften av Vaxholms särskilda boende till Förenade Care gjordes 1 september. Processen inför och efter överlämnandet skedde planenligt. Övergången har följts upp genom samverkansmöten varje månad samt via en tät kommunikation. Inom ramen för statsbidrag har inköp av nya möbler samt sängar gjorts och även fler medarbetare har påbörjat utbildning till undersköterska inom ramen för bidragen.

Upphandlingar

Under hösten 2020 påbörjades upphandling av matlådor till hemtjänstens brukare vilken blev klar under våren 2021.

Under slutet av året påbörjades upphandling av Fixartjänsten, då tidigare avtal gått ut i augusti 2021.

Nytt särskilt boende

Detaljplanen avseende nytt särskilt boende på Norrberget vann laga kraft den 26 juni 2020. Ett inriktningsbeslut att färdigställa ett nytt särskilt boende på Norrberget togs av KS 2021-11-25.

Ritningar för ett nytt särskilt boende har tagits fram anseende boendets utformning och yteffektivitet. Referensgrupper bestående av pensionärsorganisationerna samt medarbetare har lämnat synpunkter och tankar kring utformningen.

Mål och måluppfyllelse

Kvalitet

Vaxholms stads verksamheter har god kvalitet i enlighet med nationella styrdokument och invånarnas upplevelse. Kommunen ger god service som kännetecknas av god tillgänglighet och positivt bemötande.

Nämndens mål: Nöjda brukare: Invånare och närstående är nöjda med socialnämndens verksamheter.

Agenda 2030

 Fredliga och inkluderande samhällen

Analys

Avdelningen för Myndighetsutövning

Enheten för Barn och Ungdom har ett pågående samarbete med utbildningsförvaltningens enhet för samverkan och stöd, i syfte att utveckla olika samverkansformer. Arbetet fortlöper för att hitta gemensamma strukturer och resurser inom ramen för projektet psykisk ohälsa och problematisk skolfrånvaro. Inom ramen för arbetet gjordes en rekrytering. Tjänsten var en projektanställning som upphörde hösten 2021. Tjänsten finansierades av statsbidrag avsatta för stöd inom arbetet mot psykisk ohälsa.

POSOM

Med anledning av pandemin har myndigheten inte kunnat genomföra planerade möten med POSOM-gruppen.

Våld i nära relationer

Utbildningen via ATV(alternativ till våld) har fördröjts på grund av pandemin.

MIA-Roslagen – Mobilisering inför arbete

Ett projekt har startats via Samordningsförbundet som riktar sig till individer som av någon anledning inte har arbetat på länge och samtidigt erhåller långvarigt ekonomiskt bistånd, s.k MIA-projektet. MIA-projektet ska öppna dörrar mot arbetsmarknaden för gruppen oavsett om det beror på sjukskrivning, rehabilitering eller på något annat. Verksamheten ska bidra till stegförflyttning mot ett ökat deltagande i samhället, bättre hälsa och större social gemenskap. Sju personer från Vaxholm är inskrivna. Projektet ska utvärderas under 2022.

Myndigheten bidrar med 12% av en årsarbetare till projektet.

Nyanlända

Under 2021 anvisades 22 personer till Vaxholm.

För att hantera bostadsförsörjningen för målgruppen har en plan med perspektiv på 3 år tagits fram.

För att möta behov av stöd i etablering på bostadsmarknaden har en flyktingsamordnare rekryterats. Flyktingsamordnaren kommer att arbeta med integration och bostadssökande. Tjänsten är en projektanställning som påbörjas i mars 2022.

Avdelningen för utförande

Pandemin har under året fortsatt att påverka delar av verksamheterna. Dagverksamheterna öppnade upp i ordinarie skala under våren. Alla boende på SÄBO och brukare i hemtjänsten har blivit vaccinerade med 3 doser, vilket har underlättat för arbetet i dessa verksamheter.

Rekommendationerna på från folkhälsomyndigheten har efterlevts.

En tjänst som seniorsamordnare startades upp i maj 2021. Anhörigkonsulenten har detta uppdrag som en del i sin befintliga tjänst.

Ett samarbete med Österåkers kommun inleddes under våren för att samordna uppdraget om en gemensam syn-och hörselkonsulent.

Särskilt boende

Överlämnande till Förenade Care gjordes 1 september.

Vaxholms stad har fått ta del av olika stadsbidrag vilka använts för att öka kvaliteten på den vård och omsorg som bedrivs. Nedan beskrivs några av aktiviteterna kortfattat:

- Inköp av nya sängar och tryckavlastande madrasser
- Inköp av matsalsmöbler anpassade efter målgruppen
- Inköp av digitala läkemedelsskåp
- Inköp av nytt larmsystem.
- Inköp av kognitivt hjälpmedel för planering och tidsuppfattning/dagsschema mm till demensavdelningar.
- Inköp av avancerad medicintekniska utrustning för att minska onödiga sjukhusbesök/inläggningar
- Utbilda all personal på SÄBO i SBAR via föreläsare (situation, bakgrund, aktuell bedömning rekommendation). SBAR är ett sätt att kommunicera strukturerat i vården för att minska vårdskador.
- Inköp av taxicykel för att möjliggöra en stimulerande utvistelse och aktivitet för de boende

Måluppfyllelse (Procent)

67% ■

33% ◆

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021		Målnivå 2021	BM-värde 2021
◆ Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg -helhetssyn, andel (%)	91 %	88 %		—	92 %	86 %
■ Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg -helhetssyn, andel (%)	69 %	68 %		—	79 %	79 %
■ Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde	83	86	112	↗	90	107

Under 2021 utfördes ingen brukarundersökning varför data saknas.

Nämndens mål: Socialnämnden tillvaratar digitaliseringens möjligheter för att öka självständighet, delaktighet och verksamheternas kvalitet.

Beskrivning

Digitaliseringsgrad inom Socialnämndens område

Agenda 2030

 Fredliga och inkluderande samhällen

Analys

Övergripande

Arbetet med att utöka antalet e-tjänster både internt och externt fortgår. Förvaltningens handlingsplan för digitalisering har utvärderats och har uppdaterats med mål och aktiviteter för 2021-2022.

Avdelningen för Myndighetsutövning

Andelen digitala ansökningar inom ekonomiskt bistånd ligger kvar på ca 70% vilket bedöms som ett bra resultat och svårt att öka. Utvärdering visade att de flesta sökanden som kan ansöka digitalt gör det. De flesta ansökningarna som inte sker via e-ansökan, görs via juridiska ombud (god man) där det inte går att en digital ansökan på grund av tekniska skäl.

Avdelningen för utförande

Inköp via webb till brukarna i hemtjänsten har fallit väl ut och underlättar för brukare och hemtjänstpersonal.

Arbetet med att implementera digital natttillsyn som ett komplement till traditionell natttillsyn planeras och har fördröjts på grund av pandemin.

Måluppfyllelse (Procent)

100%

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021		Målnivå 2021	BM-värde 2021
Digitaliseringsgrad inom socialnämndens områden	42 %	54 %	54 %	→	50 %	38 %
Andel ansökningar inom ekonomiskt bistånd som sker digitalt.	10 %	70 %	72 %	↗	50 %	

Digitaliseringsgrad inom socialnämndens områden, ändrat index. Utfall 2021 ej jämförbart.

Nämndens mål: Arbetet inom socialnämndens verksamhetsområde utgår från vetenskap och beprövad erfarenhet.

Beskrivning

Evidensbaserat arbetssätt

Agenda 2030

Fredliga och inkluderande samhällen

Analys

Alla medarbetare på utförarsidan fortbildar sig kontinuerligt för att följa med i utvecklingen samt håller sig uppdaterade inom forskningen och evidensbaserad kunskap. Bland annat gällande IBIC (ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt) som biståndshandläggarna använder för att utreda behov och funktionstillstånd, samt ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd).

Arbete med att bedöma behov enligt ICF inom äldreomsorg har utvärderats och det bedöms att ett fortsatt arbete med att implementera modellen behövs.

Måluppfyllelse (Procent)

100%

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	BM-värde 2021
 Andel strukturerade och standardiserade metoder inom socialtjänstens område	48 %	60 %	60 %	→ 40 %	63 %

Index ändrat. Utfall för 2021 ej jämförbart.

Livsmiljö

Vaxholms stad erbjuder en attraktiv livsmiljö där kommunen tillgodoser mänskliga behov inom ramen för jordens resurser. Livsmiljö omfattar både social- och ekologisk hållbarhet.

Nämndens mål: God hälsa främjas hos stadens invånare och deras närstående.

Beskrivning

Social hållbarhet

Agenda 2030

 Hälsa och välbefinnande

Analys

Avdelningen för Myndighetsutövning

En ökning av ärendemängden inom IFO's verksamheter under året har märkts och förväntas fortsätta öka. Särskilt noterbart var ökningen på antal orosanmälningar inom BoU samt en liten ökning av ärenden på ekonomiskt bistånd och missbruksenhet

Ekonomiskt bistånd

En ökning av nyansökningar inom ekonomiskt bistånd har tillkommit på grund av pandemin. Antalet förväntas fortsatt öka något under 2022 med anledning av det försämrade konjunkturläget och ökad arbetslöshet som följd. Antalet ärenden har minskat eftersom flera sökande har gått ut i egen försörjning.

Tabell över ärendemängd inom ekonomiskt bistånd (ej nyanlända)

År	Hushåll/ individer	Bifall	Avslag
2019	81	605	36
2020	83	634	52
2021	74	670	42

Jobbcoach

Avdelningen har arbetat med att minska behovet av långvarigt ekonomiskt bistånd.

Pandemin har gjort det svårare för jobbcoachen att stödja målgruppen. Osäkerheten på arbetsmarknaden har inneburit att planerade introduktionsjobb och andra typer av anställning/sysselsättning har avbrutits eller skjutits på framtiden. Det återspeglas bland annat i

ökningen av kostnaden för ekonomiskt bistånd men vi kan se att stadens ökning ligger betydligt under flertalet andra jämförbara kommuner.

Samverkan vid utskrivning från slutenvård (LUS)

Lagen ska främja en god vård för den enskilde som efter utskrivning från slutenvård behöver insatser från socialtjänsten. Ledtiderna mellan slutenvård på sjukhus och vård och omsorg i det egna hemmet eller i särskilt boende ska hållas så korta som möjligt.

Vaxholm håller sig under nivån och har inte behövt betala för en för lång mottagningstid från slutenvård till egen verksamhet. Det förändrade arbetssättet har fördröjts på grund av svårigheter med införandet av ett nytt verksamhetssystem, som inte hållit tidplan.

Stjärnmärkning

Planering gjordes för att handläggarna och enhetschefen för äldre skulle genomgå utbildningen för Stjärnmärkning, vilket är en modell som svenskt Demenscentrum tagit fram. Utbildningen ger grundläggande kunskaper om kognitiva sjukdomar samt ger verktyg för medarbetarna att arbeta personcentrerat. Utbildningen har skjutits på framtiden med anledning av pandemin.

Avdelningen för Utförande

Stjärnmärkta verksamheter

De medarbetare inom hemtjänsten som inte var Stjärnmärkta har utbildats under året för att verksamheten ska kunna bibehålla utmärkelsen Stjärnmärkt, vilket också har skett.

Boendestöd

Boendestödet har sedan 1 januari 2021 organisatorisk tillhörighet under hemtjänstchefen. Den nya organisatoriska tillhörigheten har fungerat väl.

Personligt ombud

Personligt ombudet och jobbcoachen samarbetar för att gemensamt stötta de personer som har stöd av det personliga ombudet. En liten ökning av personer som tar kontakt med det personliga ombudet efter utbrottet av pandemin har noterats.

Måluppfyllelse (Procent)

33% ■

33% ◆

33% ●

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021		Målnivå 2021	BM-värde 2021
■ Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	24,4 %	29,6 %	29,6 %	→	20 %	
● Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	88 %	92 %	88 %	↘	90 %	78 %
◆ Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	82 %	90 %	81 %	↘	90 %	74 %

Ekonomi

Vaxholms stad har en god ekonomi i balans. Den kommunala servicen är kostnadseffektiv så att skattepengarna ger så stort värde som möjligt.

Nämndens mål: Ekonomin är långsiktigt hållbar

Beskrivning

Socialnämnden verkar för en budget i balans och därmed bidra till det kommunövergripande målet om ett överskott på 2%.

Agenda 2030

 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

 Hållbar konsumtion och produktion

Måluppfyllelse (Procent)

25%

75%

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021		Målnivå 2021	BM- värde 2021
 Nettokostnadsavvikelse för individ- och familjeomsorg (%)	-27,1%	-25,3%	-25,3%	→	0%	-9,7%
 Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	-2,4%	-6,3%	-6,3%	→	0%	-10,4%
 Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	-0,6%	3,7%	3,7%	→	0%	4,1%
 Resultatavvikelse i procent (%) av budget	3,1%	3,3%	7,2%	↘	0%	

Analys ur ett jämställdhetsperspektiv

För att utveckla stadens jämställdhetsarbete gick kommunen år 2020 med i ett projekt inom SKR's (Sveriges kommuner och regioner) regi vid namn *Modellkommuner för jämställdhetsintegrering*. .

Socialnämndens åtgärder under året har varit:

1. Uppdaterade riktlinjer samt Kompetensutveckling hedersrelaterat våld, jämställt bemötande (samma som KKK)
2. Kompetensutbildningsinsatser; Heder, Samtal med barn, Utbildning våld i nära relationer för hemtjänstpersonal och inspirationsföreläsning och workshop kring jämställt bemötande på planeringsdag med förvaltningen.
3. Genomfört enkäter inom biståndsbedömning vid funktionshinder och ekonomiskt bistånd ur ett jämställdhetsperspektiv. Resultatet kommer att utvärderas tillsammans med medarbetarna under 2022.

Verksamheternas arbete med anledning av coronaviruset

Övergripande

Bemanningen har varit god i samtliga verksamheter. Ingen större påverkan av sjukfrånvaro pga. Covid-19. Samtliga medarbetare som ville vaccinera sig inom äldreomsorgen gjorde det i februari/mars. En andra och tredje vaccindos erbjöds alla medarbetare under senare delen av året. Fysiska möten har minskat markant under pandemin. Ökad andel av personalen har lärt sig att använda den teknik som finns att tillgå, tex Skypemöten.

Avdelningen för myndighetsutövning

Distansarbetet har fortsatt under året. Fysiska möten hålls endast i undantagsfall. De digitala mötena har blivit en vana och något som medarbetarna även framledes kommer att använda i vissa sammanhang.

Avdelningen för egen regi

Dagverksamheterna hölls öppna med mindre grupper. Under senare delen av året kunde de öppnas upp igen med viss försiktighet.

Kanonen har hållits stängd, men öppnades upp sista maj. Dock med restriktioner om max antal personer och hålla avstånd vid sammankomsterna.

Skyddsutrustning

Tillgången på skyddsutrustning har varit god. Bristvaruavtalet har inte behövt nyttjas, då verksamheterna kunnat beställa skyddsutrustning från det ordinarie avtalet.

Driftbudget

Verksamhet, belopp i mnkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget-avvikelse	Bokslut 2020
Belopp i Tkr	Utfall jan-dec 2021	Budget jan-dec 2021	Avvikelse utfall/budget	Utfall jan-dec 2020
Förvaltningsledning OH Stab	-1,8	-6,0	4,3	-5,1
Övrig OH myndighet och utförare	-13,4	-14,1	0,7	-13,8
Socialnämnd	-0,5	-0,6	0,1	-0,5
Individ och Familjeomsorg	-12,6	-18,8	6,2	-12,3
Försörjningsstöd	-6,6	-10,0	3,4	-5,8
Barn och Unga	-3,4	-6,9	3,5	-4,7
Vuxna/Missbruk	-2,4	-1,3	-1,1	-1,6
Familjerätt/Familjrådgivning	-0,2	-0,6	0,4	-0,2
Flykting barn/vuxna	-1,1	0,0	-1,1	1,1
Funktionshinderomsorg	-48,1	-47,5	-0,6	-49,8
LSS utom personlig assistans	-31,7	-28,8	-2,9	-32,7
Personlig assistans LSS/LASS	-8,4	-8,6	0,2	-8,2
Socialpsykiatri	-7,7	-9,8	2,1	-8,6
Personligt ombud	-0,4	-0,4	0,1	-0,3
Äldreomsorg	-98,1	-101,8	3,7	-96,1
Hemtjänst	-27,3	-25,8	-1,5	-27,3
Dagverksamhet	-2,4	-1,8	-0,6	-1,6
Korttidsboende	-6,9	-3,9	-2,9	-2,3
Särskilt boende	-59,8	-68,1	8,3	-62,7
Öppen verksamhet äldre	-1,7	-2,1	0,4	-2,2
Myndighetsutövning	-2,6	-3,0	0,4	-3,3
Turbundna resor	-1,5	-1,1	-0,4	-1,1
Bostadsanpassning	-1,1	-1,9	0,8	-2,2
Övrigt	-0,7	-0,8	0,2	-0,8
Bidrag till Föreningar	-0,1	-0,1	0,0	-0,1
Arbetsmarknadsåtgärder	-0,5	-0,7	0,2	-0,7
Periodens resultat	-178,9	-192,7	13,8	-180,7

Sammanfattning av största avvikelserna på utfallet samt prognosen.

Utfallet för perioden helåret 2021 visar ett överskott på 13,8 mnkr.

Individ och familjeomsorgen visar ett överskott (6,2 mnkr) i huvudsak beroende på 3,4 mnkr överskott försörjningsstöd och överskott barn och unga 3,5 mnkr.

Äldreomsorgen visar överskott på 3,7 mnkr. I huvudsak beroende på lägre volymer av externa köp av platser för särskilt boende, vilket lämnar ett överskott på ca 10,8 mnkr. Överskottet motverkas av underskott på hemtjänst motsvarande -1,5 mnkr. Underskottet inom hemtjänsten består av ett överskott på myndighet 0,4 mnkr till följd av lägre volymer egen regi. Egenregi hemtjänst redovisar

ett negativt utfall på – 1,9 mnkr inräknat en engångsersättning för Covid på ca 0,5 mnkr.

Funktionshinderomsorgen visar negativ avvikelse på ca -0,6 mnkr. LSS boende vuxna visar ett underskott (-5,3 mnkr) beroende på högre volymer som vägs upp av överskott på övriga LSS-insatser.

Prognosen från T2 beräknade ett överskott på ca 10 mnkr. Största enskilda orsakerna till det förbättrade utfallet på ca 3,8 mnkr beror till stor del beroende på ej förbrukat projektmedel motsvarande 3,3 mnkr. Prognosen var att 2 mnkr skulle ligga kvar och påverka resultatet. Detta innebär en större resultatpåverkan på ca 1,3 mnkr i förhållande till prognosen. Sedan påverkade reservering av timlöner utfallet positivt främst till följd av särskilda boendets övergången till entreprenad (0,8 mnkr). Bostadsanpassning lämnar ett överskott på 0,8 mnkr där det i tidigare prognos bedömdes gå enligt budget.

Förvaltningsledning OH stab

En del av projektmedel som ej nyttjats (3,3 mnkr) redovisat under denna post. vilket innebär en positiv resultatpåverkan. Det har även varit vakanser/föräldraledigt under året samt lägre kostnader än budgeterat för konsulter vilket förklarar största delen av kvarvarande budgetavvikelse. I tidigare prognos beräknades att ca 2,8 mnkr av bidraget skulle nyttjas, utfallet blev ca 1,5 mnkr vilket innebär en större positiv resultatpåverkan på ca 1,3.

Individ och familjeomsorgen

Den positiva avvikelsen för individ och familjeomsorgen är 6,2 mnkr tkr för 2021. Överskottet är till största del kopplat till verksamheten Försörjningsstöd 3,4 mnkr. Men även barn och unga lämnar ett överskott (3,5 mnkr).

Flykting barn/vuxna

Utfallet för perioden visar ett negativt utfall med -1,1 mnkr.

Funktionshinderomsorgen

Den negativa avvikelsen på -0,6 mnkr inom verksamhetsområdet är till största del beroende verksamhetsområdet LSS utom personlig assistans (-2,9 mnkr). Inom området är det insatsen Boende enligt LSS som står för den stora avvikelsen (-5,3 mnkr), vägs dock upp av resterande LSS insatser inom gruppen som lämnar ett överskott på ca 2,3 mnkr. Ska här påminnas om den omföringen av budget som gjordes för att matcha tilldelning enligt standardkostnad. Det beloppet som fördes över från Boende enligt LSS var ca 8,0 mnkr för perioden 2021, detta innebär att verksamheten går något bättre än förväntat trots budgetavvikelsen.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgen visar överskott på 3,7 mnkr. Detta i huvudsak beroende på lägre volymer externa platser särskilt boende, vilket lämnar ett överskott på ca 10,8 mnkr. Verksamheten särskilt boende egen regi går över budget med ca -2,4 (-1,5 mnkr eftersläpande ersättning för timanställda har tillkommit efter T2) då är ersättning för Covid på ca 0,9 mnkr inräknat.

Överskottet motverkas av underskott på hemtjänst motsvarande -1,5 mnkr. Underskottet på hemtjänsten består av ett överskott på myndighet (0,4 mnkr) huvudsakligen till följd av lägre volymer. Egenregi hemtjänst redovisar ett negativt utfall på – 1,9 mnkr inräknat en engångsersättning för Covid på ca 0,5 mnkr.

Korttidsboendet består dels av köpen av externa platser vilket har inneburit ett negativt utfall för 2021 (3,6 mnkr) Detta har dock vägts upp av ett överskott på den egna regin på (0,6 mnkr) detta på grund av att egen regin korttidsboende varit tomställt under början på året.

Ersättningar Covid-19

Under perioden har det erhållits ca 1,7 mnkr där ca 1,3 mnkr är ersättning för återsök av kostnader avseende 2020, sedan ca 0,4 mnkr som avser ersättning för sjuklön. Ersättningen för kostnader är ganska jämnt fördelat mellan särskilt boende och hemtjänsten.

Bruttoredovisning SN 2021

Till skillnad från den vanliga rutan visar denna utfallet indelad på typ av intäkt/kostnad i stället för verksamhetsområde.

	Intäkt/ Kostnad (mkr)	Utfall jan- dec 2021	Budget jan-dec 2021	Budgetavvikelse jan-dec 2021	Utfall 202 jan-dec
3	Intäkter	32,8	28,4	4,4	33,7
4	Entretpr. & konsult&Bidrag	-99,3	-105,8	6,5	-77
5	Kostnader för arbetskraft	-87,3	-88,4	1,1	-105,1
6	Övriga verksamhets-kostnader	-14,9	-12,8	-2,2	-17,7
7	Övriga verksamhets-kostnader	-3,1	-2,2	-0,8	-2,8
8	Finansiella Intäkter/ kostnader	4,8	0	4,8	0
9	Internredovisning	-11,9	-11,9	0	-11,8
	Total	-178,9	-192,7	13,8	-180,7

Kommenterar de större avvikelserna bland kostnadsslagen.

Intäkter

Högre intäkter än budgeterat huvudsak beroende på ersättning för Covid ca 1,7 mkr samt nyttjande av flera projektmedel. Det generella projektmedlet på 4,8 mkr redovisas som enda post på "8 Finansiella Intäkter/Kostnader" vilket förklarar den avvikelsen.

Entreprenad, konsulter och bidrag

Visar positiv avvikelse på 6,5 mkr. Består i huvudsak av positiv avvikelse på bidrag i form av ekonomiskt bistånd motsvarande 3,5 mkr. En positiv avvikelse för entreprenadkostnader (avseende placeringar) motsvarande 7,5 mkr där äldreomsorgen bidrar mest med ca 12,0 mkr vilket till största delen är beroende på den lägre volymen externa särskilt boendeplaceringar. Det som minskar överskottet är konsultkostnader avseende HSL personal på särskilda boendet motsvarande - 3,2 mkr. Den stora avvikelsen jmf med föregående år är till största del beroende på att under 2021 övergick särskilda boendet till entreprenad vilket leder till ökade kostnader på denna post.

Kostnader för arbetskraft

Kostnadsslaget har en positiv avvikelse på 1,1 mkr. Hemtjänst ligger ca 3,0 mkr över budget på personalkostnader medan korttidsboende och familjehem totalt bidrar med ca 2,7 mkr under sin budgeterade personalkostnad. Förvaltningsledning lämnar ett överskott mot budget inom personalområdet beroende på vakans samt föräldraledigt på motsvarande 0,6 mkr.

Den stora minskningen av personalkostnader jmf med föregående år beroende på att särskilt boende egen regi övergick till entreprenad vilket leder till minskade personalkostnader.

Investeringar

Investeringar belopp i mnkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget- avvikelse
Digital utveckling	-0,2	-0,2	0,2
Inventarier	0,3	-0,3	0,3
Miljöbil	0,4	-0,4	0,4
Summa	0,8	-0,8	0,8

Framtid och utveckling

Övergripande

Den demografiska utvecklingen kräver effektivisering för att kunna tillhandahålla välfärdstjänster av god kvalitet i framtiden. Ett viktigt övergripande arbete är det fortsatta digitalisering. Genom att tillvarata digitaliseringens möjligheter kan vi effektivisera våra verksamheter samtidigt behålla kvalitén för våra medborgare. För att kunna implementera kostnadseffektiva digitala verktyg eller teknik krävs nyttorealiseringsanalyser, vilket förvaltningen kommer arbeta med för att säkerställa kvalitet och effektivitet.

Avdelningen för Myndighetsutövning

Nyanlända

Mottagandet av nyanlända 2022 kommer att minska jämfört med 2021. Enligt Migrationsverkets prognos för 2022 kommer 19 personer anvisas till Vaxholm stad. Under 2021 tog kommunen emot 22 nyanlända personer.

En utmaning inom nämndens verksamhetsområde är nyanlända personers behov av permanenta boendelösningar och arbete.

De ekonomiska och lokalmässiga behoven följs upp i en analys- och handlingsplan.

Återförening

Nyanlända kommer till kommunen utöver vår tilldelade kvot i form av anhöriginvandring.

Sammansättningen av de nyanlända som anvisas till kommunen har förändrats på så sätt att det till övervägande del är kvotflyktingar som anvisas.

Ensamkommande barn

Andelstalen för kommunen indikerar ett mottagande på mellan 1-2 ensamkommande barn. Därutöver kan vi bli anvisade ensamkommande barn inom kvot för flykting.

Ekonomiskt bistånd

Arbetet med fokus på att minska andelen personer som har behov av ekonomiskt bistånd under en längre tid fortlöper. Under 2022 fortsätter arbetet med att ytterligare effektivisera metoder och arbetssätt.

Vi står inför utmaningar under 2022 avseende ekonomiskt bistånd. Särskilt utmanande blir det att hantera de individer och familjer som inte längre kommer omfattas av etableringsåtgärder och som dels inte är självförsörjande.

Samordningsförbundet Roslagen

Insatserna inom den finansiella samordningen ska avse individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser och ska syfta till att uppnå eller förbättra en ökad förmåga av försörjning och livskvalitet. Insatserna ska utvärderas under 2022

Avdelningen för utförande

Hemtjänsten

En utredning om möjligheterna att lägga alla serviceinsatser inom hemtjänsten på entreprenad kommer genomföras under 2022. Målet är att vårdbiträdena/undersköterskorna i hemtjänsten ska arbeta med ren omsorg och omvårdnad.

– Könsuppdelad statistik (Socialnämnden)

	Indikator		Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	BM-värde 2020	BM-värde 2021
◆	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg -helhetssyn, andel (%)		91 %	88 %		92 %	86 %	
	Kvinnor		92 %	85 %			85 %	
	Män		89 %	93 %			87 %	
■	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg -helhetssyn, andel (%)		69 %	68 %		79 %	79 %	
	Kvinnor		91 %	88 %			79 %	
	Män		91 %	88 %			78 %	
■	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)		24,4 %	29,6 %		20 %	37 %	
	Kvinnor		27,5 %	32,8 %			39,4 %	
	Män		21,9 %	27,3 %			34,7 %	
●	Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)		88 %	92 %		90 %		
	Kvinnor		95 %	100%				
	Män		96 %	100%				
◆	Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)		82 %			90 %		
	Kvinnor							
	Män							
■	Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde		83	86	112	90	103	107
	Kvinnor		77	85	116		107	111
	Män		87	87	119		102	104

Tomma rader betyder att nyckel för aktuell period saknas/ för litet dataurval för publikation

**VAXHOLMS
STAD**

Åtgärdsplan 2022

Socialnämnden

Inledning

Åtgärdsplanen omfattar de mål där utfallet för en eller flera indikatorer inte når minst 85 procent av uppsatta och beslutade målnivåer. Dessa indikatorer illustreras med röd färg i årsbokslutet.

Åtgärdsplanen beskriver de åtgärder nämnden beslutar ska genomföras för att nå uppsatta och beslutade målnivåer. Planen ska kontinuerligt följas upp och status ska rapporteras vid kommande tertialuppföljningar.

Syftet med en åtgärdsplan för de indikatorer som visar rött är att tydligare lyfta beslut om insatser till en politisk nivå. Orsaken att åtgärdsplanen inte även omfattar indikatorer där utfallet når mellan 85 och 100 procents målnivå (gul nivå) är framförallt att prioritering av de indikatorerna med sämst resultat i förhållande till målnivån ger en kraftfull och tydlig styrning. Indikatorer markeras med gul nivå även om resultatet är 99 procent av målnivån eller om målnivån är uppfylld men benchmarkingvärde saknas. Att ta med dessa indikatorer i samma åtgärdsplan ger en svagare och mindre tydlig styrning, vilket är tvärtemot den effekt åtgärdsplanen syftar till att uppnå.

Precis som tidigare kommer fokusområden och utvecklingsarbete som sker mot uppsatta mål och indikatorer beskrivas i årsbokslutet. Dessa fokusområden och insatser som genomförs är prioriterade för att arbeta mot de politiskt beslutade målen och resultatet följs upp genom utfall för indikatorerna. Det sker alltså arbete även om indikatorerna visar grönt eller gult. Skillnaden är att vid utfall som inte når minst 85 procent av målnivån kommer insatser tydligare att beslutas av de förtroendevalda och en tydligare återrapportering kommer ske tills dess att måluppfyllelsen når beslutad nivå.

Mål 1

Nämndens mål: Nöjda brukare: Invånare och närstående är nöjda med socialnämndens verksamheter.

Indikatorer

Indikatorer där utfall ej uppnått minst 85 procent av målnivån	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	BM-värde	Infördes i plan (år/mån)
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	68	--	78	79	2021

Planerade åtgärder

Åtgärd	Ansvarig	Slutdatum
Samverkansmöten med Förenade Care	Avdelningschef	2022-12-31
Analys av brukarundersökning, Säbo 2022	Avdelningschef	2022-06-30
Införande av statsbidrag med tillhörande utbildningar	Avdelningschef	2022-12-31

Beskrivning planerade åtgärder

Socialstyrelsen genomförde ingen brukarundersökning under 2021, varför analys av verksamheten försvåras. Socialstyrelsens undersökningen kommer att genomföras under våren 2022 och först då kan resultatet driften under Förenade Care analyseras.

Mål 2

Nämndens mål: God hälsa främjas hos stadens invånare och deras närstående.

Indikatorer

Indikatorer där utfall ej uppnått minst 85 procent av målnivån	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	BM-värde	Infördes i plan (år/mån)
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	29,6	--	20	35,8	2 021

Utfall för 2021 saknas

Planerade åtgärder

Åtgärd	Ansvarig	Slutdatum
Fortsatt arbete med att stödja personer med behov av långvarigt ekonomiskt bistånd, stöd i utbildning sysselsättning	Enhetschef	pågående
Förstärkning av timanställning i syfte att stödja nyanlända i etablering och boende	Enhetschef	pågående

Beskrivning planerade åtgärder

Under året har förvaltningen kartlagt samtliga personers förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Brukarundersökning har genomförts under hösten 2021. Enkätvaren har ska redovisas på nämnden våren 2022.

Inom ram för budget har myndigheten ökat stödet för gruppen nyanlända/ timanställning. Syftet är att underlätta etablering och påskynda insteg på arbetsmarknaden.

Mål 3

Nämndens mål: God hälsa främjas hos stadens invånare och deras närstående.

Indikatorer

Indikatorer där utfall ej uppnått minst 85 procent av målnivån	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	BM-värde	Infördes i plan (år/mån)
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde	86	112	90	107	

Planerade åtgärder

Åtgärd	Ansvarig	Slutdatum
Orsak till längre utredningstider var ökade volymer i kombination med personalomsättning. Ärendevolymen har minskat och rekrytering bedöms leda till normala handläggningstider under 2022.	Enhetschef	Klart

Socialförvaltningen
Agneta Franzén
Förvaltningschef

Socialnämndens detaljbudget 2022

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen redovisar socialnämndens detaljbudget 2022 samt upphandlingsplan 2022-2023.

Handlingar i ärendet

- Tjänsteutlåtande, 2022-02-01, Agneta Franzén, Sf Förvaltningschef
- Detaljbudget 2022
- Upphandlingsplan socialförvaltningen, 2022-2023

**VAXHOLMS
STAD**

Detaljbudget SN 2022

Innehåll

1	Driftsbudget SN	3
1.1	Sammanfattning	3
2	Detaljbudget SN	4
2.1	Förvaltningsledning OH stab	5
2.2	Övrig OH myndighet och utförare	5
2.3	Individ och familjeomsorgen	5
2.4	Funktionshinderomsorgen	5
2.5	Äldreomsorgen	5
3	Volymmer	6
3.1	Investeringsbudget.....	6

1 Driftsbudget SN

Driftbudget (mnkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Socialnämnden	-192,7	-202,1	-209,0	-217,2

1.1 Sammanfattning/avvägningar

- Volymförändringar
- Pris- och lönekomensation
- Ekonomiskt bistånd
- Ökade kostnader PO
- Stöd på kanonen som finansieras med statsbidrag

2 Detaljbudget SN

Belopp i Tkr	Budget 2021	Budget 2022	Skillnad 2021 jmf 2022	Utfall 2021
Förvaltningsledning OH Stab	-6 035	-6 143	108	-1 764
Övrig OH myndighet och utförare	-14 088	-13 371	-716	-13 393
Socialnämnd	-605	-619	14	-544
Individ och Familjeomsorg	-18 814	-18 229	-585	-12 635
Försörjningsstöd	-10 002	-8 011	-1 991	-6 576
Barn och Unga	-6 908	-7 464	557	-3 445
Vuxna/Missbruk	-1 319	-2 164	844	-2 421
Familjerätt/Familjrådgivning	-585	-590	6	-193
Flykting barn/vuxna	0	0	0	-1 138
Funktionshinderomsorg	-47 533	-51 685	4 152	-48 101
LSS utom personlig assistans	-28 786	-32 692	3 905	-31 718
Personlig assistans LSS/LASS	-8 577	-8 772	195	-8 374
Socialpsykiatri	-9 761	-9 808	47	-7 659
Personligt ombud	-409	-414	5	-350
Äldreomsorg	-101 782	-107 810	6 029	-98 081
Hemtjänst	-25 805	-26 378	574	-27 299
Dagverksamhet	-1 818	-2 295	477	-2 377
Korttidsboende	-3 914	-8 994	5 080	-6 851
Särskilt boende	-68 111	-68 311	199	-59 822
Öppen verksamhet äldre	-2 134	-1 832	-301	-1 732
Myndighetsutövning	-2 961	-3 341	380	-2 559
Turbundna resor	-1 096	-1 466	370	-1 495
Bostadsanpassning	-1 864	-1 875	10	-1 064
Övrigt				
Bidrag till Föreningar	-122	-130	8	-122
Arbetsmarknadsåtgärder	-725	-723	-2	-535
Total	-192 665	-202 052	9 387	-178 872

2.1 Förvaltningsledning OH stab

Stora skillnaden i förhållande till utfall 2021 är beroende på att det ligger projektmedel som ej nyttjades i utfallet för 2021 samt vakanser/föräldraledigt.

2.2 Övrig OH myndighet och utförare

Minskad budget avseende lönekostnader.

2.3 Individ och familjeomsorgen

Minskad budget för individ och familjeomsorgen med ca -585 tkr. Volymökningar inom områdena HVB missbruk samt HVB barn och unga motverkas av justeringen av budget för ekonomiskt bistånd.

2.4 Funktionshinderomsorgen

Den ökade budgeten på 4 152 tkr är i huvudsak beroende på volymökning inom verksamhetsområdet LSS boende för vuxna.

2.5 Äldreomsorgen

Detta verksamhetsområde har en ökad detaljbudget på 6 029 tkr förhållande till föregående år. Den största förändringen är den stora ökningen av budget för korttidsplatser (ca 5 000 tkr) där det ökade behovet av köpta externa platser beaktats med budget för 5 externa platser.

3 Volymer

Verksamhet	Enhet	Detaljbudget 2021, volymer	Detaljbudget 2022, volymer
51010 Hemtjänst, omsorg	Timmar	53 160	54 847
51011 Hemtjänst, service	Timmar	8 328	6 912
51030 Korttidsboende externa köp	dygn	365	1 840
51031 Korttidsboende, entreprenad	dygn	1 337	1 825
Summa årsplats Korttids	Årsplats	5	10
51041 Dagverksamhet	besök	860	1 380
51051 Särskilt boende, äldre externa köp	dygn	4 438	6 529
51052 Särskilt boende, entreprenad	dygn	28 470	28 470
Summa årsplats Säbo	Årsplats	91	96
51311 Bostad med särsk service vuxna	dygn	5 048	6 205
51313 Bostad med särsk service barn	dygn	1 463	1 463
51331 Personlig assistans enl LSS	brukare	5	5
51332 Personlig assistans enl SFB	brukare	8	8
51350 Daglig verksamhet	brukare	27	27
51391 Ledsagarservice	timmar	3 048	3 048
51393 Avösarservice i hemmet	timmar	1 740	1 740
51394 Korttidsvistelse utanför egna	brukare	7	7
51395 Korttidstillsyn för skolungdom	brukare	4	4
52040 dagl sysselsättn ord boende FH	brukare	12	12
52053 HVB SOL/Funktionshinder	dygn	3 285	3 285
55210 Vård inst/HVBhem vuxna missbru	dygn	468	911
55410 Vård inst/HVBhem barn o ungdom	dygn	85	365
55710 Vård I Familjehem - Barn Och U	dygn	2 920	2 920
55810 Bistånd som avser boende	dygn	0	0

3.1 Investeringsbudget

Socialnämnden	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Digital utveckling	-0,2	-0,2	-0,2
Inventarier	-0,3	-0,3	-0,3
Miljöbil	-0,4	-0,4	-0,4
Summa	-0,8	-0,8	-0,8

Upphandlingsplan - Kommunstyrelsen 2022-2023*

Avser	Avtalstyp	Påbörjas	Bef. avtal gäller tom	Kommentar
Samhällsbetalda resor, paersontransport - STIC	Ramavtal	PÅGÅENDE	2022-06-30	Nuvarande avtal kan förlängas ytterligare 1 år, tom 2023-06-30. Förlängningen måste meddelas senast 31 dec 2021. Ny upphandling pågår och avtal förväntas vara klar april 2022. STIC genomför upphandlingen.
Livsmedel - kolonial, kött, chark, fisk, djupfryst + mejeri	Ramavtal	PÅGÅENDE	2022-03-31	Genomförs samordnat genom Stockholm Nordost STONO. Österåker leder upphandlingsprojektet. Avtal förväntas vara klar under mars 2022.
Datorer (Klienter) för personal och skola	Ramavtal	2021	max längd 2022-04-30	Nya ramavtal på SKL och Kammarkollegieavtal.
Lokalvårdstjänster	Uppdragsavtal för samtliga förvaltningar	PÅGÅENDE	2022-01-31	Avtal med Winab blev uppsagd. Genom direktupphandling och genom REDAB lösets övergången. Upphandlingsprojekt pågår. Upphandlat avtal förväntas vara klar senast Q1 2022.
Renovering av Kaj (Stora)	Avtal	PÅGÅENDE	Nytt avtal	Utredning och för-projektering pågår med hjälp av upphandlade konsulttjänster, genom ramavtal E-work, i olika sakområden.
Vaxö skola	Avtal	2022	Nytt avtal	
Resarö skola	Avtal	2022	Nytt avtal	Matsal mm
Oljesanering	Ramavtal	PÅGÅENDE	Nytt avtal	Lidingö samordnar upphandlingen. Förväntas bli klar Q2 2022. Kansliet, sök, SBF, KKK medverkar.
Företagshälsovård	Ramavtal	2022	Nytt avtal	ADDA upphandlar ramavtal. Nuvarandeavtal går ut 31 dec 2022.
SÄBO	Entreprenadsavtal	Pågående	Nytt avtal	Arbete med framtagning av bygghandlingar pågår
Resarö Mitt	Entreprenadsavtal	Kommande	Nytt avtal	
Ishallen	Entreprenadsavtal	Kommande	Nytt avtal	
Förskola vid Norrberget	Entreprenadsavtal	Kommande	Nytt avtal	
GIS-plattform	Avtal	2022		Förstudie och RFI genomförd. Kvarstår en del arbete kring behovsanalys och kravställning.
* Redovisade upphandlingar i upphandlingsplanen omfattar inte upphandlingar som beslutas enligt delegeringsordning. Upphandlingsplanen kan komma att revideras utifrån behov eller				

Upphandlingsplan - Socialförvaltningen, 2022-2023				
Avser	Avtalstyp	Påbörjas	Bef. avtal gäller tom	Kommentar
Kortidsboende STIC 2022	Ramavtal	2022	Max längd 2022-08-32	Genomförs av ADDA
HVB barn och unga 2022	Ramavtal	2022	2023-06-30	Genomförs av ADDA
Stödboende 2022	Ramavtal	2022	Nytt avtal	
Utdrag ur kommunstyrelsens upphandlingsplan:				
Samhällsbetalda resor, paersont	Ramavtal	PÅGÅENDE	2022-06-30	Nuvarande avtal kan förlängas ytterligare 1 år, tom 2023-06-30. Förlängningen måste meddelas senast 31 dec 2021. Ny upphandling pågår och avtal förväntas vara klar april 2022. STIC genomför upphandlingen.

*Redovisade upphandlingar i upphandlingsplanen omfattar inte upphandlingar som beslutas enligt delegeringsordning. Upphandlingsplanen kan komma att revideras utifrån behov eller ändrade förutsättningar.

Socialförvaltningen
Jan Sjöström
Verksamhetsutvecklare

Uppföljning internkontroll 2021

Förslag till beslut

1. Informationen noteras till protokollet.
2. Uppföljning av internkontroll 2021 överlämnas till kommunstyrelsen för information.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen redovisar uppföljning och resultat av internkontroll 2021. Enligt Vaxholms stads riktlinjer ska nämnderna i samband med årsredovisningen rapportera resultatet av den interna kontrollen till kommunstyrelsen.

Handlingar i ärendet

- Tjänsteutlåtande, 2022-01-31, Jan Sjöström, Sf verksamhetsutvecklare
- Uppföljning av Internkontroll 2021

Kopia på beslutet till:

För kännedom: Kommunstyrelsen
Koray Kahruman, klk
Anne-Lie Vernersson Timm, klk

**VAXHOLMS
STAD**

Uppföljning internkontroll 2021

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Uppföljning av risker och åtgärder	4
2.1	Hantera digitala, tjänster, objekt och program.....	4
2.2	Hantera dataskyddsfrågor.....	4
2.3	Redovisa	4
2.4	Hantera omprövning av ärenden	5
2.5	Behovspröva.....	5
2.6	Lämna massrapport till myndigheten	6
2.7	Planera verkställighet.....	6
2.8	Ta emot beställning.....	7
2.9	Verkställa utan formellt beslut.....	7
2.10	Att regelbundet revidera och granska riktlinjer	7
2.11	Hantera avtal.....	8
2.12	Risk: Delegeringsbeslut återrapporteras inte.....	8
2.13	Risk: Att det brister i ansvar och rutiner gällande frågor som berör KPR/KFR	8
2.14	Risk: Låg avtalstrohet	8
2.15	Risk: Bristande kvalitet och/eller felaktiga priser från leverantör/privat utförare	9

1 Inledning

Syfte

Syftet med internkontroll är att bidra till att verksamheten bedrivs effektivt och säkert samt att risker identifieras och hanteras för att undgå allvarliga fel. Den interna kontrollen innebär att på en rimlig nivå säkerställa att:

-tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera följs. Det innefattar lagstiftning, kommunens interna regelverk samt ingångna avtal med olika parter.

-finansiell rapportering och information om verksamheten är tillförlitlig, tillräcklig och ändamålsenlig. Det innebär att ha tillgång till rättvisande räkenskaper, ändamålsenlig redovisning av verksamhetens prestationer avseende kvantitet, kvalitet och resursanvändning samt övrig relevant information om verksamheten.

-verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Det innebär att ha kontroll över insatta resurser i förhållande till prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp.

Internkontroll är en integrerad del av kommunens samtliga rutiner, processer och system. Alla, såväl förtroendevalda som tjänstepersoner, är på olika sätt involverade i arbetet med internkontroll och arbetet med att hantera risker som negativt kan påverka att målsättningar uppnås. En väsentlig del i internkontrollen utgörs dock av riskanalys och riskhantering i form av förebyggande åtgärder och kontrollmoment.

Ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god internkontroll. Nämnderna har ansvar att se till att den interna kontrollen är tillräcklig i inom respektive verksamhetsområde.

Internkontrollplan och uppföljning

Internkontrollplanen upprättas utifrån en riskanalys som baseras på de processer/rutiner som finns inom kommunens olika verksamhetsområden. Vid riskanalys gör man en bedömning av sannolikheten för att olika risker skulle kunna inträffa samt en bedömning av vilka konsekvenser det skulle få om det sker. Bedömning av konsekvenser utgår från skada för brukare, medarbetare eller tredje part, samt konsekvenser för kommunens ekonomi och/eller förtroende/varumärke.

Risken ska omprövas varje år och en internkontrollplan ska fastställas av respektive nämnd i samband med beslut om mål och budget.

Nämnderna ska i samband med årsredovisningen rapportera resultatet av den interna kontrollen inom nämnden till kommunstyrelsen som i sin tur utvärderar kommunens samlade system och beslutar om det behöver göras förbättringar.

2 Uppföljning av risker och åtgärder

I avsnittet redovisas uppföljning av de risker som ingick i internkontrollplanen 2021 samt de eventuella åtgärder som har vidtagits under året för att minska eller eliminera risken.

2.1 Hantera digitala, tjänster, objekt och program

Risk: Bristande underhåll av verksamhetssystemen kan leda till försämrad handläggningsprocess,

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Granska avvikelser i Artwise (ärendehanteringssystem för systemförvaltning)	 Ingen avvikelse	Samtliga ärenden som lämnats i Artwise har hanterats enligt rutin.

2.2 Hantera dataskyddsfrågor

Risk: Inträffad personuppgiftsincident

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Utvärdering av efterlevnad av dataskyddsförordningen	 Mindre avvikelse	Hänvisar till årsrapport från dataskyddsombud.
Loggning i verksamhetssystem	 Ingen avvikelse	Ingen avvikelse funnen vid loggningskontroll.
Personuppgiftsincidenter	 Mindre avvikelse	Förvaltningen saknar en komplett och uppdaterad registerförteckning men arbetar löpande för att uppdatera förteckningen och identifiera behandlingar.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Utveckling och förankring av rutiner enligt GDPR	 Avslutad	
Fortsatt utbildning för medarbetare och förtroendevalda	 Avslutad	

Risk: Att personuppgifter hanteras som inte är relevanta för ärendet.

2.3 Redovisa

Risk: Attestreglerna efterlevs inte

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Kontering och attest stämmer med kontoplanen och attestordningen. Attestförteckningarna är fullständiga och uppdaterade.	 Ingen avvikelse	

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Granskade attestlistor	 Avslutad	
Utbilda nya chefer samt tydliggöra information på intranätet.	 Avslutad	

Risk: Ofullständig verifikation avseende förtroendekänsliga poster

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Förtroendekänsliga poster är rätt konterade, har datum och syfte angett och deltagarlista bifogad.	 Ingen avvikelse	

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Löpande kontroll	 Avslutad	

Risk: Felaktigheter kundfakturerings

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Korrekt utfärdade kundfakturer	 Ingen avvikelse	Inga avvikelser uppmärksammades vid stickprov.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Alla förvaltningar tillämpar tvåhandsprincip vid kundfakturerings.	 Avslutad	

2.4 Hantera omprövning av ärenden

Risk: Att ärenden inte avslutas/ändras korrekt

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Avslutade insatser	 Mindre avvikelse	Vissa avvikelser inom hemtjänst har uppmärksammats och åtgärdats.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Granskning i verksamhetssystem	 Avslutad	

Risk: Att beslut inte omprövas i rätt tid

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Har utförare informerat om att behoven är väsentligt ändrade.	 Större avvikelse	Rutiner för att följa upp beställ tid inom LOV behöver stärkas. Betydande skillnader mellan beställd och utförd tid. En omfattande revidering av beslut och beställningar kommer att genomföras under året 2022.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Granskning i verksamhetssystem	 Avslutad	

2.5 Behovspröva

Risk: Överbeviljande

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
----------------	-----------	-----------

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Har beslutet om att bevilja särskilt boende prövats mot andra insatser.	 Ingen avvikelse	Vissa rutiner att prova insatsen inom tillfälligt boende jämfört med andra insatser behöver utvecklas och förtydligas.
Har underlagen för att bifalla om ekonomiskt bistånd prövats regelbundet.	 Ingen avvikelse	Vid genomgång av bifallsbeslut inom ekonomiskt bistånd visade korrekta beräkningar med mycket små avvikelser.
Insatser som avbokats	 Mindre avvikelse	Inom hemtjänst har vissa avvikelser uppmärksammats där beslut fattats och när insatsen inte verkställt på grund av avbokning. Rutiner för fakturering när brukaren avbokar behöver ses över.
Egenkontroll, ärendehantering	 Mindre avvikelse	Visst överbeviljade har uppmärksammats inom hemtjänst. Uppföljning och av revidering av riktlinjer ska granskas under våren 2022.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Granskning i verksamhetssystem	 Avslutad	

2.6 Lämna massrapport till myndigheten

Risk: Att brister i underlag/massrapport leder till utanordning.(onödigt arbete)

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Antal återkopplade fel/rättningar	 Ingen avvikelse	Förbättrade rutiner har minskat antalet fel. Få fel behöver korrigeras.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Årlig sammanställning, återrapportering till ansvarig chef.	 Avslutad	

2.7 Planera verkställighet

Risk: Resurser tillförs som saknar beslut(överutförande)

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Granska utförd tid mot beviljad tid inom hemtjänsten.	 Ingen avvikelse	Ett fåtal ärenden har identifierats där hemtjänsten har utfört/verkställt mer tid än beställt tid.
Granska/följa upp genomförandeplan	 Mindre avvikelse	På grund av rådande svårigheter med hembesök har strukturerad uppföljning av genomförandeplaner på plats inte utförts. En genomlysning av rutiner för uppföljning ska ske 2022 då svårigheter finns för strukturerad granskning i verksamhetssystemet.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Regelbundna samverkansmöten	 Avslutad	

2.8 Ta emot beställning

Risk: Att beslutet inte kan verkställas på grund av resursbrist.

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Granska beslut som inte verkställs inom överenskommen tid	 Ingen avvikelse	Endast ett fåtal icke verkställda beslut har rapporterats. Ett fåtal beror på resursbrist, Oftast avbokas insatsen av brukaren.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Uppföljning av processer	 Avslutad	

2.9 Verkställa utan formellt beslut

Risk: Överutförande

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Motsvarar beviljad tid det utförda	 Mindre avvikelse	Under året har en omfattande revision av beslut inom boendestöd utförts vilket lett till en ärendeminskning.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Uppföljning av insatser	 Avslutad	

Risk: Underutförande

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Genomgång av synpunkter och klagomål. Rapporterade brister.	 Ingen avvikelse	Samtliga enheter och utförare rapporterar in inkomna synpunkter/klagomål och avvikelser varje kvartal. Efter analys har det uppmärksammats misstanke om underrapportering vilket lett till att förvaltningen påbörjat en utbildningsinsats för personal samt reviderat rutiner och riktlinjer inom området.
Inkomna synpunkter och klagomål	 Ingen avvikelse	

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Processuppföljning	 Avslutad	

2.10 Att regelbundet revidera och granska riktlinjer

Risk: Att handläggning och beslut inte följer nationella mål, lagar och rättspraxis.

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Granska riktlinjer	 Mindre avvikelse	Behov av revidering av riktlinjer för kommunalt bostadstillägg har inte reviderats inom målsatt tid. Vilket ska göras under våren 2022.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Revidering av riktlinjer policys	✓ Avslutad	

2.11 Hantera avtal

Risk: Att underlagen för debitering inte är korrekta.

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Årlig sammanställning av felaktig debitering.	● Ingen avvikelse	Vissa felaktigheter uppstår när avslut/ i verksamhetssystemet inte har samma datum som utförda insatser/fakturor. Få rapporterade fel som behöver korrigeras.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Uppföljning av processarbetet	✓ Avslutad	

Risk: Avsaknad av avtalsuppföljning

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Årlig kontroll (stickprov) av upphandlad och nyttjad verksamhet	◆ Mindre avvikelse	Inom socialpsykiatri har den uppmärksammats pågående insatser utan individavtal, vilket har åtgärdats. Nya rutiner ska upprättas för att kunna förbättra avtalskontroll.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Uppföljning av utvärderingsarbetet	✓ Avslutad	

2.12 Risk: Delegeringsbeslut återrapporteras inte

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Antal rapporterade delegeringsbeslut per nämnd	● Ingen avvikelse	

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Utbildning, information och påminnelse om att rapportera delegeringsbeslut	✓ Avslutad	

2.13 Risk: Att det brister i ansvar och rutiner gällande frågor som berör KPR/KFR

2.14 Risk: Låg avtalstrohet

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Avtalstrohet	◆ Mindre avvikelse	Kontrollerat på hela kommunen.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
-----------------------	--------	-----------

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Information, utbildning och stöd från upphandlingsenheten	✓ Avslutad	

2.15 Risk: Bristande kvalitet och/eller felaktiga priser från leverantör/privat utförare

Kontrollmoment	Bedömning	Kommentar
Regelbundna stickprov av kostnader samt avtal	● Ingen avvikelse	Inget fel vid fakturering uppmärksammat. Justeringar av priser under året har följt avtal.
Uppföljning av privat utförare enligt beslutad uppföljningsplan	◆ Mindre avvikelse	Hanteras i separat bilaga.

Förebyggande åtgärder	Status	Kommentar
Information och utbildning för berörda	✓ Avslutad	
Uppföljning av privata utförare enligt beslutade rutiner	✓ Avslutad	
Vara/tjänst och pris stämmer med beställning/avtal	✓ Avslutad	

Socialförvaltningen
Jan Sjöström
Verksamhetsutvecklare

Revidering av Socialnämndens delegeringsordning

Förslag till beslut

Reviderad delegeringsordning antas.

Ärendebeskrivning

Socialnämndens delegeringsordning revideras enligt följande punkter:

- 15.5, som är en ny punkt
- 19.1, 19.12, 19.13 och 19.14

Tillägget enligt punkt 15.5 förväntas leda till förbättrad process avseende hemtjänstbeslut på öar som ofta kräver hög grad av samordning med egen regi och myndighetsavdelningen.

Punkterna 19.1, 19.12, 19.13 och 19.14 är en anpassning till gällande lagstiftning.

Handlingar i ärendet

- Revidering av Socialnämndens delegeringsordning
- Förslag Delegeringsordning 2022-02-16

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Agneta Franzén, förvaltningschef sf
Jan Sjöström, verksamhetsutvecklare sf

Delegeringsordning för socialnämnden 2022-02-16

Om delegering	4
Vad innebär delegering av beslutanderätt?	4
Förutsättningar för delegering av beslutanderätt	4
Skillnaden mellan delegering och verkställighet	4
Vad och till vem kan nämnden delegera?.....	5
Undertecknande av handlingar	5
Delegeringsordning för socialnämnden.....	5
Övergång av delegerad beslutanderätt vid frånvaro.....	6
Förvaltningschefens rätt till vidaredelegering	6
Delegeringsbeslut – upprättande, anmälan av m.m.....	6
Förkortningar.....	7
1. Allmänt	8
2. Ekonomi.....	9
3. Upphandling	9
4. Ersättning till familjehem, kontaktperson etc	10
5. Återkrav och framställningar	10
6. Anmälan vid misstanke om brott.....	11
7. Anmälan till överförmyndaren	11
8. Anmälan till smittskyddsläkaren.....	12
9. Anmälan till IVO	12
10. Kundval	12
11. POSOM	13
12. Överflyttning av ärende.....	13
13. Offentligt biträde, godmanskap och förvaltarskap.....	13
14. Yttranden m.m.....	13
15. Äldre- och funktionshinderomsorg - insatser med stöd av SoL	14
16. Äldre- och funktionshinderomsorg - insatser med stöd av LSS	15
17. Äldre- och funktionshinderomsorg - färdtjänst	16
18. Äldre- och funktionshinderomsorg - bostadsanpassning	16
19. Barn och ungdomar - insatser med stöd av SoL	16
20. Barn och ungdomar - föräldraskap	19
21. Barn och ungdomar - vårdnad, boende och umgänge	19
22. Barn och ungdomar - adoption.....	20
23. Barn och ungdomar - unga lagöverträdare.....	20

24.	Barn och ungdomar - insatser med stöd av LVU.....	21
25.	Vuxna - allmänt.....	24
26.	Vuxna - försörjningsstöd m.m.....	25
27.	Vuxna - insatser med stöd av LVM m.m	25
28.	Vuxna - ersättning till asylsökande m.fl.	26
29.	Vuxna - övrigt.....	26
30.	Kompletterande beslutanderätt.....	26
31.	Socialjouren	27

Om delegering

Vad innebär delegering av beslutanderätt?

Delegering av beslutanderätt enligt kommunallagen innebär att rätten att besluta i ett visst ärende eller i en grupp av ärenden, delegeras från nämnden till någon annan. Den som har sådan rätt kallas *delegat*. Delegering får ske under de förutsättningar som anges i 6 kap. 37-39 §§ kommunallagen, KL.

De beslut som delegaten fattar med stöd av den delegerade beslutanderätten fattas i nämndens namn och kallas *delegeringsbeslut*. Ett delegeringsbeslut kan överklagas genom laglighetsprövning eller förvaltningsbesvär beroende på vilken ärendetyp det är fråga om. Nämnden kan inte ändra delegatens beslut i efterhand, däremot kan delegeringen återkallas. Även om beslutanderätten har delegerats i ett visst ärende eller grupp av ärenden har nämnden alltid rätt att fatta beslut i frågan.

Delegaten har redovisningsansvar till nämnden och bär det straffrättsliga ansvaret för besluten som fattas. Det innebär exempelvis att delegaten kan dömas för tjänstefel om beslutet är felaktigt. Delegaten har rätt att överlämna ärenden som omfattas av delegation för avgörande av nämnden.

För de beslutstyper som inte finns omnämnda i delegeringsordningen ska nämnden alltid fatta besluten.

Förutsättningar för delegering av beslutanderätt

Delegering inom en nämnd förutsätter alltid beslut i två led. Först och främst måste fullmäktige besluta om ett reglemente för nämnden, som anger vilka områden nämnden ansvarar för. Sedan kan nämnden i sin tur besluta att delegera beslutanderätten i vissa ärenden eller ärendegrupper.

Beslutanderätt i periodiskt återkommande rutinärenden brukar införas i en delegeringsordning och när det är fråga om mer särpräglade ärenden kan delegering lämnas för särskilt fall. Nämnden bestämmer själv i vilka ärenden eller ärendegrupper som beslutanderätten ska delegeras. Vissa typer av ärenden får inte delegeras (6 kap 38 § KL)

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Skillnaden mellan delegering och verkställighet

Beslutsfattande med stöd av delegerad beslutanderätt (verklig beslutanderätt) skiljer sig från beslutsfattande som är en följd av arbetsfördelningen mellan stadens tjänstemän (verkställighet).

Det finns ingen definition av begreppen *verklig beslutanderätt* respektive *verkställighet*. Man kan dock säga att ett beslut fattat med stöd av verklig beslutanderätt kännetecknas av att det finns utrymme för bedömning medan ställningstaganden som är ett utflöde av arbetsfördelningen utgör verkställighet. Gränsen mellan delegering och ren verkställighet är ofta något flytande. I ett beslutsärende finns det utrymme för alternativa lösningar och beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar. Vid ren verkställighet saknas utrymme för självständiga bedömningar, som till exempel vid uttagande av

avgift efter principer som anges i en taxa. Beslut som är ren verkställighet kan inte överklagas och ska heller inte anmälas till nämnden.

Vad och till vem kan nämnden delegera?

Under förutsättning av delegeringen inte avser något som anges i 6 kap. 38 § KL kan nämnden enligt 6 kap. 37 § KL lämna delegation till:

- presidiet
- en ledamot eller ersättare i nämnden,
- en av Vaxholms stads anställda eller
- ett utskott inom nämnden.

Det är inte möjligt att delegera till:

- en grupp av anställda,
- en anställd tillsammans med en ledamot eller ersättare,
- ett kommunalt bolag eller anställd i sådant bolag eller

Nämnden får uppdra åt ordföranden eller annan ledamot att besluta i ärenden som är så brådskande att styrelsens beslut inte kan avvaktas enligt 6 kap. 39 § KL. Det får bara handla om ärenden som absolut måste avgöras omgående.

Avvikande bestämmelser finns i bland annat lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Undertecknande av handlingar

Bestämmelser om vem som har rätt att underteckna handlingar på nämndens vägnar framgår av reglementet med gemensamma bestämmelser för nämnder i Vaxholms stad.

Delegeringsordning för socialnämnden

Nämnden delegerar beslutanderätten enligt denna delegeringsordning med undantag för vad som anges i 6 kap. 38 § kommunallagen, nämligen

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras t.ex 10 kap. 4-5 §§ socialtjänstlagen:
 - a. beslut om att inte påbörja eller lägga ned påbörjad utredning om faderskap, 2 kap 7 & 9 §§ föräldrabalken (FB),
 - b. yttrande till domstol innan domstolen beslutar i adoptionsfråga, 4 kap. 10 § FB,
 - c. förbud eller begränsning för en person som har sitt hem inom kommunen att i hemmet ta emot andras barn, 5 kap. 2 § SoL,

- d. framställning till försäkringskassan om ändring av betalningsmottagare för barnbidrag och förlängt studiestöd enligt 16 kap. 18 § samt 18 kap. 19 § socialförsäkringsbalken.

Övergång av delegerad beslutanderätt vid frånvaro

Vid ordförandens frånvaro eller jäv övergår den beslutanderätt som delegerats till ordföranden enligt denna delegeringsordning till vice ordföranden eller annan av nämnden särskilt utsedd person.

Vid förvaltningschefens frånvaro eller jäv övergår den beslutanderätt som delegerats till förvaltningschefen enligt denna delegeringsordning till ordföranden i de fall vidaredelegering saknas.

Där chef anges som delegat avser beslutanderätten ärenden inom chefens ansvarsområde.

I övrigt anges delegat i delegeringsordningen i lägstnivå. För tjänstemannadelegat innebär detta att överordnad tjänsteman kan fatta beslut i alla ärenden delegerade till lägre tjänsteman. Sociala utskottet har rätt att besluta i alla ärenden som är delegerade till tjänsteman.

Förvaltningschefens rätt till vidaredelegering

Förvaltningschefen ges rätt att enligt 7 kap. 6 § kommunallagen vidaredelegera sin beslutanderätt till annan anställd vid Vaxholms stad, med undantag för de ärendetyper där vidaredelegering inte tillåts enligt denna delegeringsordning.

Delegaten handläggare

Delegaten handläggare innefattar följande tjänstetitlar: socialsekreterare, biståndshandläggare, familjehemssekreterare samt familjerättssekreterare.

Delegeringsbeslut – upprättande, anmälan av m.m.

Beslut fattat med stöd av delegering eller vidaredelegering ska vara skriftligt och undertecknat. Protokoll över beslut ska alltid upprättas i stadens ärendehanteringssystem Evolution i syfte att möjliggöra en systematisk återrapportering till nämnden. Av respektive beslut ska det framgå att det är fattat med stöd av delegation från nämnden och enligt vilken punkt i delegeringsordningen. Delegaten ansvarar för eventuell delgivning till den som berörs av beslutet. Anvisningar för överklagande av beslut ska som huvudregel finnas med som en upplysning i beslutet.

Delegeringsbeslut ska anmälas till nämnden genom att de redovisas genom utdrag ur ärendehanteringssystemet Evolution respektive dokumentationssystemet Procapita, vid nästföljande sammanträde. Där nämndens arbets- eller planeringsutskott är delegat ska beslut anmälas genom att utskottens beslutsprotokoll anmäls till nämnden.

Beslut fattade med stöd av vidaredelegering ska anmälas till förvaltningschefen. Anmälan sker genom att protokoll över besluten upprättas i ärendehanteringssystemet Evolution.

Förkortningar

BBL	Bidragsbrottslagen (2007:612)
BegravnL	Begravningslagen (1990:1144)
BrB	Brottsbalken (1962:700)
FB	Föräldrabalken (1949:381)
FL	Förvaltningslagen
KKL	Körkortslagen (1998:488)
KL	Kommunallagen (2017:725)
LMA	Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
LOU	Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling
LOV	Lagen (2008:962) om valfrihetssystem
LSS	Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
LUL	Lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
NamnL	Namnlagen (1982:670)
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
PaL	Passlagen (1978:302)
PaF	Passförordningen (1979:664)
PSL	Patientsäkerhetslagen (2010:659)
RFL	Lagen (1997:735) om riksfärdtjänst
SFB	Socialförsäkringsbalken (2010:110)
SoF	Socialtjänstförordningen (2001:937)
SoL	Socialtjänstlagen (2001:453)
TF	Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
ÄB	Ärverdabalken (1958:637)
ÄktB	Äktenskapsbalken (1987:230)

Nr	Ärendegrupp	Delegat(er)	Anmärkning
1. Allmänt			
1.1.	Ärenden som är så brådskande att nämndens beslut inte kan avvaktas	Nämndens ordförande	6 kap. 39 § kommunallagen
1.2.	Deltagande i kurser och konferenser för nämndens ledamöter och ersättare	Nämndens ordförande	
1.3.	Överklagande av beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut	Enhetschef	
1.4.	Rättidsprövning av överklaganden	Delegaten i ursprungsbeslutet	
1.5.	Utfärda fullmakt att föra stadens talan inför domstolar och andra myndigheter med de inskränkningar som följer av bestämmelserna i reglementet med gemensamma bestämmelser för nämnder i Vaxholms stad	Förvaltningschef	6 kap. 15 § kommunallagen Ej vidare-delegering
1.6.	Beslut att inte lämna ut allmän handling eller att lämna ut allmän handling med förbehåll	Avdelningschef	6 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) Ej vidare-delegering
1.7.	Avvisande av ombud	Sociala utskottet	15 § FL <i>Beslut att avvisa ett ombud eller biträde får överklagas särskilt i samma ordning som det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet.</i>
1.8.	Beslut i arkivfrågor	Förvaltningschef	Arkivlagen (1990:782)
1.9.	Utse dataskyddsbud	Förvaltningschef	
1.10.	Föra förvaltningens talan i kontakt med IVO (Institutionen för Vård och Omsorg)	Avdelningschef/ MAS	
1.11.	Beslut om personuppgiftsincidenter	Enhetschef, dataskyddssamordnare	Dataskyddsförordningen art 33-34.

2. Ekonomi			
2.1.	Överenskommelse om betalning av fordran (amorteringsplan) understigande två år och/eller femtiotusen (50 000) kr	Förvaltningschef	
2.2.	Beslut om anstånd med inbetalning av fordran inom socialnämndens ansvarsområde understigande tre månader och/eller femtiotusen (50 000) kr och avskrivning av fordran överstigande 15 000kr men inte överstigande 50 000kr	Avdelningschef	
2.3.	Avskrivning av fordran uppgående till 15 000kr inom socialnämndens ansvarsområde.	Enhetschef	
2.4.	Anstånd, nedsättning samt eftergift av ersättningsskyldighet enligt 8 kap. 1 § samt 9 kap. 1-2 §§ SoL	Enhetschef	9 kap. 4 § SoL
2.5.	Beslut rörande avgifter (med undantag för nedskrivning eller avskrivning av skuld)	Avgiftshandläggare/ Handläggare	8 kap. 1-2 SoL, 20 § LSS
3. Upphandling			
Delegering av beslutanderätt inom upphandlingsområdet avser delegering av hela upphandlingsförfarandet från beslut om att genomföra upphandling till att besluta om tilldelning. Nämnden ansvarar för upphandling inom det egna ansvarsområdet. Kommunstyrelsen ansvarar för stadens gemensamma upphandlingar enligt reglementet med gemensamma bestämmelser för nämnder i Vaxholms stad.			
	Upphandling av varor, tjänster m.m.		LOU
3.1.	Inom ramen för beslutad driftsbudget och ett totalt kontraktsvärde om högst 1 msek	Avdelningschef	
3.2.	inom ramen för beslutad investeringsbudget ett totalt kontraktsvärde om högst 2 msek	Avdelningschef	
3.3.	Upphandling av ramavtal som inte innebär en garanterad volym	Förvaltningschefen	Omfattar både upphandlingar som genomförs i stadens regi och ramavtals-upphandlingar som genomförs av inköpscentral.
3.4.	Köp av enstaka plats/insats utanför ramavtal/upphandlad verksamhet för verkställande av biståndsbeslut	Avdelningschef	

3.5.	Köp av enstaka plats/insats inom ramavtal/upphandlad verksamhet för verkställande av biståndsbeslut	Enhetschef	
4. Ersättning till familjehem, kontaktperson etc.			
4.1.	Ersättning till familjehem, kontaktperson och kontaktfamilj enligt SKR:s rekommendationer	Handläggare	6 kap. 9 § SoL, 4,6 och 8 §§ LSS
4.2.	utöver SKR:s rekommendationer	Enhetschef	
4.3.	Ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare som tidigare har varit familjehemsförälder	Avdelningschef	
4.4.	Ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare för placerade barn Arvode maximalt upp till fem procent av prisbasbeloppet per månad. Kostnadsersättning maximalt upp till tre procent av prisbasbeloppet per år.	Sociala utskottet	6 kap. 11§ SoL
5. Återkrav och framställningar			
5.1.	Väcka talan hos förvaltningsrätten om återkrav med stöd av 9 kap. 1-2 §§ SoL	Handläggare	9 kap. 3 § SoL <i>Talan måste väckas inom tre år från det att stadens kostnader uppkom.</i>
5.2.	Föra talan i förvaltningsrätten om återkrav med stöd av 9 kap. 1-2 §§ SoL	Enhetschef	9 kap. 3 § SoL
5.3.	Framställan till Försäkringskassan om att nämnden ska uppbära sjukpenning för den som bereds vård i sådant hem för vård eller boende eller familjehem enligt SoL som ger vård eller behandling åt missbrukare av alkohol eller narkotika	Sociala utskottet	106 kap. 13 samt 38-39 §§ SFB
5.4.	Framställning till Försäkringskassan om ändring av betalningsmottagare för barnbidrag i samband med placering av barn och ungdom i enskilt hem eller hem för vård och boende	Handläggare	106 kap. 6-7 §§ SFB

5.5.	Framställning till Försäkringskassan om ändring av betalningsmottagare för bostadsbidrag	Handläggare	98 kap. 11 § SFB
6. Anmälan vid misstanke om brott			
6.1.	Anmälan till polis, åklagare eller annan myndighet vid misstanke om brott i enlighet med de förutsättningar som framgår av 10 kap. 2 § samt 21-23 §§ OSL	Avdelningschef	11 kap. 10 § SoL, 10 kap. 2 § samt 21-23 §§ OSL, 6 § BBL <i>6 § BBL är tvingade, vilket innebär att en anmälan alltid måste göras vid misstanke om brott.</i> <i>Av 10 kap. 2 § OSL framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 10 kap. 21-23 §§ samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter som angår misstanke om brott lämnas till en åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet.</i>
6.2.	Polisanmälan vid misstanke om vissa brott mot barn samt misstankar om begångna brott i övrigt	Enhetschef	12 kap. 10 § SoL, 10 kap. 2, 21-24 §§ OSL
7. Anmälan till överförmyndaren			

7.1.	Anmälan om behov samt upphört behov av god man/förvaltare till överförmyndaren	Handläggare	5 kap. 3 § SoF, 15 § 6 LSS
7.2.	Anmälan av förhållanden beträffande förvaltningen av underårigs egendom till överförmyndaren	Enhetschef	5 kap. 3 § SoF
8. Anmälan till smittskyddsläkaren			
8.1.	Lämna uppgift till smittskyddsläkare	Enhetschef	6 kap. 11 § smittskyddslagen
8.2.	Anmälan enligt smittskyddslagen	Enhetschef	6 kap. 12 § smittskyddslagen
9. Hantering och handläggning av Lex Sarah och Lex Maria samt fara för patientsäkerhet			
9.1.	Beslut om att inleda utredning eller inte, gällande missförhållande, efter inkommen eller upprättad, Lex Sarahrapport.	Avdelningschef/ enhetschef	14 kap. 7 § SoL, 24 f § LSS SOSFS 2011:5
9.2.	Beslut om grad av missförhållande efter genomförd utredning. a. Inget missförhållande b. Missförhållande c. Allvarligt missförhållande	Avdelningschef	14 kap. 7 § SoL, 24 f § LSS SOSFS 2011:5
9.3.	Anmälan av allvarliga missförhållanden eller risk för sådana till inspektionen för vård och omsorg (Lex Sarah).	Kvalitetsstrateg	14 kap. 7 § SoL, 24 f § LSS SOSFS 2011:5
9.4.	Beslut om att inleda utredning om vårdskada efter inkommen eller upprättad Lex Mariarapport.	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	3 kap. 5 § PSL HSLF-FS 2017:40
9.5.	Beslut om grad av vårdskada efter genomförd utredning. a. Ingen vårdskada b. Vårdskada c. Allvarlig vårdskada	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	3 kap. 5 § PSL HSLF-FS 2017:40
9.6.	Anmälan till IVO av händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada.	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	3 kap. 5 § PSL HSLF-FS 2017:41
9.7.	Anmälan till IVO om skälig anledning att befara att en person, som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården och som är verksam eller har varit verksam hos vårdgivaren, kan utgöra en fara för patientsäkerheten.	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	3 kap. 7 § PSL
10. Kundval			

10.1.	Godkännande av anordnare	Avdelningschef	LOV och villkor för godkännande
10.2.	Hävning av avtal på anordnarens begäran	Avdelningschef	
11. POSOM			
11.1.	Grupptransport till hemort inom/utom Sverige	POSOM-chef	4 kap. 2 § SoL
11.2.	Gruppinkvartering	POSOM-chef	4 kap. 2 § SoL
11.3.	Förtäring till grupp utöver första dygnet	POSOM-chef	4 kap. 2 § SoL
11.4.	Övrig utrustning till grupp	POSOM-chef	4 kap. 2 § SoL
11.5.	Övriga beslut med stöd av 4 kap. 2 § SoL som medför kostnader	POSOM-chef	4 kap. 2 § SoL
12. Överflyttning av ärende			
12.1.	Beslut om framställning om överflyttning av ärende till nämnd i annan kommun samt beslut i fråga om mottagande av ärende	Enhetschef	2 a kap. 10 § SoL
12.2.	Ansöka om överflyttning av ärende hos IVO	Enhetschef	2 a kap. 11 § SoL
13. Offentligt biträde, godmanskap och förvaltare			
13.1.	Anmälan om behov av offentligt biträde	Handläggare	3 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde
14. Yttranden m.m.			
14.1.	Yttrande till förvaltningsrätt med anledning av att delegeringsbeslut har överklagats	Delegaten i ursprungsbeslutet	
14.2.	Yttrande till kammarrätt/högsta förvaltningsdomstolen	Avdelningschef	
14.3.	Yttranden och ansökningar till andra myndigheter	Avdelningschef	
14.4.	Överklagan av andra myndigheters beslut	Avdelningschef	
14.5.	Yttrande i namnämnde	Handläggare	45 § 2 st. och 46 § 2 st. NamnL
14.6.	Yttrande angående äktenskapsdispens	Handläggare	15 kap. 1 § ÄktB
14.7.	Framställning till CSN om ändring av betalningsmottagare för studiebidrag	Handläggare	2 kap. 33 § 2 st. studiestödsförordningen
14.8.	Framställning till Försäkringskassan om att föräldrapenningsförmån för en förälder som	Handläggare	11 kap. 17 § SFB

	inte har fyllt 18 år ska helt eller delvis ska betalas ut till någon annan person eller till nämnden att användas till förälderns och familjens nytta		
14.9.	Yttrande över ansökan om rättshjälp genom offentligt biträde samt yttrande över kostnadsräkning	Handläggare	3 § lagen (1996:1620) samt 7 § förordningen (1997:405) om offentligt biträde
14.10.	Yttranden i ärenden om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB eller förvaltare	Handläggare	11 kap. 16 § 2 st. FB
14.11.	Yttrande till allmän domstol	Enhetschef	31 kap. 2 § BrB
14.12.	Yttrande till Åklagarmyndigheten vid åtalsprövning	Handläggare	46 § LVM
14.13.	Yttrande i körkortsärende	Handläggare	3 kap. 8 § och 5 kap. 2 § körkorts-förordningen (1998:980)

Äldre- och funktionsnedsatta

15. Äldre- och funktionsnedsatta - insatser med stöd av SoL

15.1.	Inleda eller lägga ner utredning	Handläggare	11 kap. 1 § SoL
	Hjälp i hemmet (omsorgs- och/eller serviceinsatser)		4 kap. 1 § SoL
15.2.	Upp till totalt 90 timmar/månad	Handläggare	
15.3.	Totalt 90 - 120 timmar/månad	Enhetschef	
15.4.	Över 120 timmar/månad	Avdelningschef	
15.5.	Beslut utanför gällande avtal enligt LOV	Enhetschef	
15.5.	Trygghetslarm	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
15.6.	Måltidsservice	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
15.7.	Särskilt boende	Enhetschef	4 kap. 1 § SoL
15.8.	Tillfälligt boende/växelvård	Enhetschef	4 kap. 1 § SoL
15.9.	Dagverksamhet	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
15.10.	Boendestöd		4 kap. 1 § SoL
	Upp till 25 timmar/ månad Mellan 25-40 timmar/ månad	Handläggare Enhetschef	
	Över 40 timmar	Avdelningschef	

15.11.	Ledsagning	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
15.12.	Avlösarservice i hemmet Upp till 30 timmar/månad Mellan 30-45 timmar/månad Över 45 timmar	Handläggare Enhetschef Avdelningschef	4 kap. 1 § SoL
15.13.	Kontaktperson	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
15.14.	Placering i hem för vård och boende för psykiskt funktionshindrade Upp till 3 månader inom ramavtal	Enhetschef	4 kap. 1 § SoL
15.15.	Upp till 3 månader utom ramavtal	Avdelningschef	
15.16.	Över 3 månader	Sociala utskottet	
15.17.	Daglig sysselsättning	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
15.18.	Träningsboende	Enhetschef	4 kap. 1 § SoL
15.19.	Upphörande av insats enligt SoL	Handläggare	
15.20.	Turbundna resor för äldre och funktionsnedsatta	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
16. Äldre- och funktionsnedsatta - insatser med stöd av LSS			
16.1.	Personlig assistans upp till totalt 20 timmar/vecka	Handläggare	7 § samt 9 § 2 LSS
16.2.	över totalt 20 timmar/vecka	Avdelningschef	
16.3.	Tillfällig utökning av personlig assistans för den som beviljats assistansersättning enligt SFB	Handläggare	7 § samt 9 § 2 LSS
16.4.	Ledsagarservice Upp till 30 timmar/månad Mellan 30-45 timmar/månad Över 45 timmar/månad	Handläggare Enhetschef Avdelningschef	9 § 3 LSS
16.5.	Kontaktperson	Handläggare	9 § 4 LSS
16.6.	Avlösarservice Upp till 30 timmar/månad Mellan 30-45 timmar/månad Över 45 timmar	Handläggare Enhetschef Avdelningschef	9 § 5 LSS
16.7.	Korttidsvistelse	Enhetschef	9 § 6 LSS

16.8.	Korttidstillsyn	Enhetschef	9 § 7 LSS
16.9.	Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet	Avdelningschef	7 § samt 9 § 8 LSS
16.10.	Bostad med särskild service	Enhetschef	7 § samt 9 § 9 LSS
16.11.	Daglig verksamhet	Handläggare	7 § samt 9 § 10 LSS
16.12.	Förhandsbesked avseende insatser enligt LSS	Enhetschef	16 § 2 st. LSS
16.13.	Insatser under tillfällig vistelse	Enhetschef	16 § 3 st. LSS
17. Äldre- och funktionsnedsatta - färdtjänst			
17.1.	Tillstånd till riksfärdtjänst	Handläggare	4 § RFL
17.2.	Turbundna resor	Handläggare	7 § Lagen (1997:736) om färdtjänst
18. Äldre- och funktionsnedsatta - bostadsanpassning			
18.1.	Beslut avseende bostadsanpassningsbidrag, reparationsbidrag och återställningsbidrag.	Handläggare av bostadsanpassningsbidrag/Handläggare	Ansökan inkommen från och med 2018-07-01 handläggs enligt Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Ansökan inkommen före 2018-07-01 handläggs enligt Lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.
Individ- och familjeomsorg			
19. Barn och ungdomar - insatser med stöd av SoL			
19.1.	Inleda utredning avseende barn Beslut att inte inleda och avsluta utredning avseende barn och ungdomar	Handläggare Enhetschef	11 kap. 1 § SoL <i>Delegeringsförbud råder för nedläggning av påbörjad utredning</i>

	Beslut att ej inleda utredning	Enhetschef	<i>om faderskap enligt 2 kap. 9 § FB (10 kap. 4 § SoL).</i>
19.2.	Beslut om psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling som omfattas av hälso-och sjukvårdslagen när endast den ena vårdnadshavaren samtycker	Sociala utskottet	6 kap.13a § FB
19.3.	Beslut om bistånd i form av familjehemsplacering för stadigvarande vård och fostran	Sociala utskottet	4 kap. 1§ SoL /6 kap. 6§ 1 st SoL
19.4.	Förlängning av utredningstid avseende barn	Avdelningschef	11 kap. 2 § 2 st. SoL
19.5.	Beslut om öppenvårdsinsats i egen regi	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
19.6.	Bistånd i form av kontaktperson/-familj	Handläggare	3 kap.6 b § 1st. samt ersättning enligt SKR riktlinjer
19.7.	Beslut om öppenvårdsinsats utan vårdnadshavares samtycke, för barn fyllda 15 år, om det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till det	Enhetschef	3 kap. 6a§ SoL
19.8.	Beslut om externa öppenvårdsinsatser	Enhetschef	4 kap.1§ SoL
19.9.	Beslut om öppenvård genom ATV -Täby	Handläggare	4 kap.1§ SoL
19.10.	Beslut om bistånd i form av stödboende för ungdom 18-20 år	Enhetschef	4 kap. 1§ SoL
19.11.	Medgivande att barn tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av hans/hennes föräldrar eller annan vårdnadshavare	Sociala utskottet	6 kap. 6 § SoL <i>Ett beslut om att bereda en underårig vård i ett visst familjehem/ enskilt hem är att betrakta som ett medgivande enligt 6 kap. 6 § SoL. Utredning av hemmet ska alltid ske. Delegering enbart tillåten till utskott enligt 10 kap. 4 § SoL.</i>

19.12.	Beslut om bistånd i form av placering/omplacering av barn i familjehem	Sociala utskottet	4 kap. 1 § SoL, 6 kap. 6 § 1st SoL <i>Medgivande krävs enligt 6 kap. 6 § SoL.</i>
19.13.	Beslut om bistånd i form av placering/omplacering av barn i HVB-hem och stödboende	Enhetschef	4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § SoL
19.14.	Beslut om bistånd i form av tillfällig placering/akutplacering av barn i jourhem eller nätverkshem	Enhetschef	4 kap. 1 § SoL
19.15.	Övervägande av vård i annat hem än det egna	Sociala utskottet	6 kap. 8 § SoL <i>Nämnden är skyldig att minst en gång var sjätte månad överväga om vård enligt SoL fortfarande behövs. Delegering enbart tillåten till utskott enligt 10 kap. 4 § SoL.</i>
19.16.	Övervägande av om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § FB	Sociala utskottet	6 kap. 8 § 2 st. SoL <i>Enligt 10 kap. 5 § SoL tillkommer beslutanderätten i fråga om att väcka talan om överflyttning av vårdnad med stöd av 6 kap. 8 § FB nämnden (delegeringsförbud).</i>
19.17.	Ekonomiskt bistånd till barn och ungdom i samband med placering/omplacering eller flyttning från familjehem eller hem för vård och boende	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
19.18.	Schablonkostnader vid placering av barn upp till 5000 kronor utöver schablonbelopp	Handläggare	4 kap. 2 § SoL
19.19.	Uppföljning efter utredning eller placering	Enhetschef	11 kap. 4 a-b §§ SoL
19.20.	Beslut att inte lämna information till anmälare om att utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår.	Enhetschef	14 kap. 1 b § SoL

20. Barn och ungdomar - föräldraskap			
20.1.	Fader- samt föräldraskapsbekräftelse	Handläggare	1 kap. 4 samt 9 §§ FB
20.2.	Inleda utredning om fastställande av faderskap	Handläggare	2 kap. 1 § FB <i>Inbegriper återupptagande av nedlagd utredning. Utredningen ska vara slutförd inom ett år från barnets födelse, om ej särskilda skäl föranleder annat (2 kap. 8 § FB).</i>
20.3.	Begära att socialnämnden i annan kommun lämnar biträde vid utredning av faderskap	Handläggare	2 kap. 4 § FB
20.4.	Inleda utredning om att någon annan man än den som är gift med barnets moder kan vara far till barnet	Handläggare	2 kap. 9 § FB <i>Beslut om att inte påbörja utredning eller att lägga ned en påbörjad utredning ska fattas av socialnämnden enligt 10 kap. 5 § Sol.</i>
20.5.	Väcka talan om fastställande av faderskap	Handläggare	3 kap. 5 § 2 st. samt 3 kap. 6 § 2 st. FB
20.6.	Ge in protokoll över socialnämndens utredning till tingsrätten	Handläggare	3 kap. 8 § FB
21. Barn och ungdomar - vårdnad, boende och umgänge			
21.1.	Föräldrars avtal om vårdnad, boende eller umgänge		6 kap. 6 § 2 st., 14a § 2 st. samt 15a § 3 st. FB
21.2.	Godkänna	Handläggare	
21.3.	Inte godkänna	Sociala utskottet	
21.4.	Utse umgängesstöd	Handläggare	6 kap. 15 c § 3 st. FB

21.5.	Lämna upplysningar till tingsrätt i vårdnads- och umgänges mål	Handläggare	6 kap. 19 § FB
21.6.	Godkännande av att underhållsbidrag för framtiden ska betalas med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader	Handläggare	7 kap. 7 § FB
21.7.	Beslut att åtgärd får vidtas utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa och åtgärden gäller 1. psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) 2. behandling i öppna former som ges med stöd av 4 kap. 1 § SoL § 3. utseende av en kontaktperson eller en familj som avses i 3 kap. 6 § tredje stycket SoL eller 4. en insats enligt 9 § 4, 5 eller 6 LSS	Sociala utskottet	6 kap. 13 a § FB <i>Delegering enbart tillåten till utskott enligt 10 kap. 5 § SoL.</i>
21.8.	Utse utredare i vårdnadsärende när rätten uppdrar socialnämnden att verkställa utredning i frågor som rör vårdnad, boende och umgänge.	Enhetschef	6 kap. 19 § FB <i>Verkställighet</i>
22. Barn och ungdomar - adoption			
22.1.	Medgivande att ett barn tas emot för adoption samt återkallande av detsamma	Sociala utskottet	6 kap. 6, 12 samt 13 §§ SoL <i>Delegering enbart tillåten till utskott enligt 10 kap. 4 § SoL.</i>
22.2.	Beslut om huruvida adoptionsförfarande får fortsätta då barn föreslagits för adoption	Handläggare Sociala utskottet	6 kap. 14 § SoL <i>Delegering av vägrat samtycke enbart tillåten till utskott enligt 10 kap. 4 § SoL</i>
22.3.	Samtycke		
22.4.	Vägra samtycke		
23. Barn och ungdomar - unga lagöverträdare			

23.1.	Begäran om utredning av misstänkt brott begånget någon som inte fyllt 15 år	Enhetschef	31 § 2 st. LUL
23.2.	Begäran om bevistalan	Enhetschef	38 § LUL
23.3.	Företräda socialtjänsten vid förhör med den som inte har fyllt 18 år och som är misstänkt för brott på vilket fängelse kan följa	Handläggare	7 § LUL
23.4.	Yttrande till polismyndighet/ åklagarmyndighet/domstol gällande person som misstänks ha begått brott före 18 års ålder	Handläggare	11 § LUL
23.5.	Begäran om polisutredning för någon som är misstänkt för brott och är under femton år	Enhetschef	31 § LUL
23.6.	Företräda socialtjänsten vid förhör med den som inte fyllt 15 år	Handläggare	34 § LUL
23.7.	Yttrande till polismyndighet i vissa fall när barn under 15 år är misstänkta för brott	Handläggare	34 § LUL
23.8.	Yttrande till åklagarmyndighet/domstol där person under 21 år är misstänkt för brott som kan ge fängelse i mer än tre månader	Handläggare	28 § LUL
24. Barn och ungdomar - insatser med stöd av LVU <i>Se även kompletterande beslutanderätt</i>			
24.1.	Omedelbart omhändertagande av person under 20 år	Sociala utskottet	6 § LVU
24.2.	Upphörande av omedelbart omhändertagande av person under 20 år	Sociala utskottet	9 § LVU
24.3.	Begäran hos förvaltningsrätten om förlängning av utredningstiden	Handläggare	8 § LVU
24.4.	Beslut om läkarundersökning, utse läkare samt plats för läkarundersökning	Handläggare	32 § 1 st. LVU
24.5.	Ansökan hos förvaltningsrätten om vård enligt LVU	Sociala utskottet	4 § LVU
24.6.	Hur vården ska anordnas och var den unge ska vistas under vårdtiden	Sociala utskottet	11 § 1 st. LVU <i>Beslutsfattande i brådskan ärenden kan delegeras till ordföranden eller annan namngiven ledamot enligt 9 § 3 st. LVU.</i>

24.7.	Beslut att den unge får vistas i det egna hemmet under vårdtiden	Sociala utskottet	11 § 2 st. LVU <i>Beslutsfattande i brådskande ärenden kan delegeras till ordföranden eller annan namngiven ledamot enligt 9 § 3 st. LVU.</i>
24.8.	Beslut rörande den unges personliga förhållanden i den mån beslutet inte är att hänföra till 11 § 1 och 2 st. LVU	Handläggare	11 § 4 st. LVU
24.9.	Övervägande/prövning om vård med stöd av LVU fortfarande behövs	Sociala utskottet	13 § 2 och 3 st. LVU <i>Om LVU med stöd av 2 § LVU ska SN minst en gång var sjätte månad överväga om vård fortfarande behövs.</i> <i>Om LVU med stöd av 3§ LVU, ska socialnämnden inom sex månader från dagen för verkställighet av vårdbeslutet i beslut pröva om vård med stöd av lagen ska upphöra. Denna fråga ska därefter prövas fortlöpande inom sex månader från senaste prövning. Se 13 § 3 st. LVU om ansökan om överflyttning av vårdnad i vissa fall. Enligt 10 kap. 5 § SoL tillkommer beslutanderätten enligt 6 kap. 8 § FB nämnden exklusivt.</i>

24.10.	Beslut om att vård med stöd av LVU ska upphöra	Sociala utskottet	21 § LVU <i>Vård som har beslutats med stöd av 2 § LVU ska upphöra senast när den unge fyller 18 år. Vård som har beslutats med stöd av 3 § LVU ska upphöra senast när den unge fyller 21 år.</i>
24.11.	Beslut om kontakt med särskilt kvalificerad kontaktperson eller om deltagande i behandling i öppna former inom socialtjänsten	Sociala utskottet	22 § 1 st. LVU <i>Bestämmelserna i 1 och 3 st. samt 1 och 3 st. LVU gäller i tillämpliga delar också denna typ av beslut.</i>
24.12.	Upphörande av förebyggande insats	Sociala utskottet	22 § 3 st. LVU <i>Prövning enligt 13 § 3 st. LVU av frågan om sådant beslut skall upphöra att gälla skall ske första gången inom sex månader från dagen för nämndens beslut.</i>
24.13.	Ansökan om flyttningsförbud	Sociala utskottet	24 § LVU <i>Jfr. 25 § LVU</i>
24.14.	Övervägande om flyttningsförbud fortfarande behövs	Sociala utskottet	26 § 1 st. LVU <i>Övervägande ska ske minst en gång var tredje månad.</i>
24.15.	Upphörande av flyttningsförbud	Sociala utskottet	26 § 2 st. LVU
24.16.	Tillfälligt flyttningsförbud	Sociala utskottet	27 § 1 st. LVU <i>Beslutsfattande i brådska</i>

			<i>ärenden kan delegeras till ordföranden eller annan namngiven ledamot enligt 27 § 2 st. LVU.</i>
24.17.	Begäran om polishandräckning för att bereda en läkare, som ska genomföra läkarundersökning enligt 32 § LVU, tillträde till den unges hem eller för att föra den unge till läkarundersökningen	Sociala utskottet	43 § 1 LVU <i>Delegeringsförbud enligt 10 kap. 4 § SoL.</i>
24.18.	Begäran om polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av LVU	Sociala utskottet	43 § 2 LVU
24.19.	Beslut att återkalla ansökan om vård enligt LVU	Sociala utskottet	4 § LVU
24.20.	Enligt 7 § LVU underställa förvaltningsrätten beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6-7§§ LVU	Enhetschef	7 § LVU
24.21.	Beslut om utreseförbud, om meddelat utreseförbud ska upphöra 31 a, c §§ LVU	Sociala utskottet	31 a, c §§ LVU
24.22.	Beslut att meddela tillfälligt utreseförbud, beslut att ansöka om utreseförbud hos förvaltningsrätten, beslut om tillfälligt undantag från utreseförbud 31 b, d och i §§ LVU	Sociala utskottet	31 b, d och i §§
24.23.	Beslut hur den unges umgänge ska utövas med vårdnadshavare och med föräldrar som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller avtal 31§ LVU	Sociala utskottet	31§ LVU
Vuxna			
25. Vuxna - allmänt			
25.1.	Inleda eller lägga ned utredning avseende vuxen	Handläggare	11 kap. 1 § samt 2 § 2 st. SoL
25.2.	Förmedling av egna medel	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
25.3.	Bistånd i form av kontaktperson	Handläggare	3 kap. 6b § samt 4 kap. 1 § SoL
25.4.	Öppenvårdsinsatser för missbrukare	Handläggare	4 kap. 1 § SoL
25.5.	Boende i försökslägenhet/träningslägenhet	Enhetschef	4 kap. 1 § SoL

25.6.	Placering av person som fyllt 18 år i familjehem, i hem för vård och boende eller stödboende.		4 kap. 1 § SoL
25.7.	upp till 3 månader och inom ramavtal	Enhetschef	
25.8.	över 3 månader samt utom ramavtal	Avdelningschef	
25.9.	Mellan 25–40 timmar/månad Över 40 timmar/månad	Enhetschef Avdelningschef	

25.10.	Beslut om ansvarsförbindelse vid kontraktsvård och vårdvistelse	Enhetschef	4 kap. 1 § SoL
26. Vuxna - försörjningsstöd m.m.			
26.1.	Försörjningsstöd i enlighet med riksnorm (4 kap. 3 § 2 st. SoL) samt skäliga kostnader utöver riksnorm	Handläggare Soft-handläggare	4 kap. 1 § SoL
26.2.	Ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt	Handläggare Soft-handläggare	4 kap. 1-2 §§ SoL
26.3.	i enlighet med socialnämndens riktlinjer		
26.4.	utöver socialnämndens riktlinjer och under ett halvt prisbasbelopp		
26.5.	utöver socialnämndens riktlinjer och över ett halvt prisbasbelopp	Enhetschef	
26.6.	Borgensåtagande avseende hyreskontrakt	Sociala utskottet	4 kap. 2 § SoL
26.7.	Begäran att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet	Handläggare Soft-handläggare	4 kap. 4 § SoL
26.8.	Sätta ner eller vägra fortsatt försörjningsstöd	Handläggare Soft-handläggare	4 kap. 5 § SoL
26.9.	Återkrav av ekonomiskt bistånd	Handläggare Soft-handläggare	9 kap. 1-2 §§ SoL
27. Vuxna - insatser med stöd av LVM m.m.			
27.1.	Inleda samt lägga ned utredning	Enhetschef	7 § LVM
27.2.	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen	Handläggare	9 § LVM
27.3.	Omedelbart omhändertagande enligt LVM	Sociala utskottet	13 § LVM
27.4.	Upphörande av omedelbart omhändertagande enligt LVM	Sociala utskottet	18 b § LVM
27.5.	Ansökan om vård enligt LVM	Sociala utskottet	11 § LVM
27.6.	Ansökan om intagning på hem för vård eller boende efter beslut om vård enligt LVM eller	Handläggare	12 samt 19 §§ LVM

	beslut om omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM		
27.7.	Begära polishandräkning för att föra en missbrukare till läkarundersökning, till LVM-hem eller sjukhus	Handläggare	45 § 1. och 2. LVM
28. Vuxna - ersättning till asylsökande m.fl.			
28.1.	Beslut om bistånd till tillståndssökande enligt Migrationsverkets riktlinjer	Handläggare/Soft-handläggare	1, 3, 17 och 18 §§ LMA
28.2.	Beslut om nedsättning av dagersättning till asylsökande	Handläggare/Soft-handläggare	10 § LMA
29. Vuxna - övrigt			
29.1.	Göra dödsboanmälan till Skatteverket	Handläggare/Soft-handläggare	20 kap. 8 a § ÄB
29.2.	Beslut att ordna gravsättning (begravningskostnader)	Handläggare/Soft-handläggare	5 kap. 2 § BegravnL

30. Kompletterande beslutanderätt			
<i>Kompletterande beslutanderätt får endast ges till namngivna personer.</i>			
Nr	Ärendegrupp	Delegat(er)	Anmärkning
30.1.	Omedelbart omhändertagande av person under 20 år	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	6 § 1 och 2 st. LVU
30.2.	Upphörande av omedelbart omhändertagande	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	9 § 3 st. LVU
30.3.	Hur vården ska ordnas och var den unge ska vistas under vårdtiden	Lena Hallberg Madelaine Wallén	11 § 1 och 3 st. LVU

		Annicka Hörnsten Blommé	
30.4.	Beslut att den unge får vistas i sitt eget hem under vårdtiden	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	11 § 2 och 3 st. LVU
30.5.	Tillfälligt flyttningsförbud	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	27 § 2 st. LVU
30.6.	Begäran om polishandräckning för att bereda en läkare, som ska genomföra läkarundersökning enligt 32 § LVU, tillträde till den unges hem eller för att föra den unge till läkarundersökningen	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	43 § 1. LVU
30.7.	Omedelbart omhändertagande av missbrukare	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	13 § LVM
30.8.	Upphörande av omedelbart omhändertagande av missbrukare	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	18 b § LVM
30.9.	Begäran om polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av LVU	Lena Hallberg Madelaine Wallén Annicka Hörnsten Blommé	43 § 2. LVM

31. Socialjouren

<p>Socialjouren beslutar om akutsatser enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. Beslut av socialjouren gäller i ett dygn eller tills nästkommande ordinarie arbetsdag.</p> <p>Akuta beslut som inte finns i denna förteckning, t.ex. beslut enligt LVU eller LVM fattas av ordförande i socialnämnden eller av ledamot som utsetts av socialnämnden.</p>			
Nr	Ärendegrupp	Delegat(er)	Anmärkning
Barn och ungdom			
31.1.	Beslut att inleda utredning om huruvida socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd	Handläggare socialjouren	11 kap. 1-2 §§ SoL
31.2.	Beslut om tillfällig placering av barn eller ungdom i jourfamiljehem	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL
31.3.	Beslut om tillfällig placering av barn eller ungdom i HVB-hem	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL
31.4.	Beslut om skyddat boende	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL
31.5.	Beslut om att inleda och avsluta utredning angående alkohol- och drogmissbruk hos vuxna	Handläggare socialjouren	11 kap 1 § SoL
31.6.	Beslut om bistånd åt vuxna i form av plats vid HVB i brådskande fall (LVM-grunder)	Handläggare socialjouren	4 kap 1 § SoL
31.7.	Beslut att inleda utredning	Handläggare socialjouren	7 § LVM
31.8.	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare	Handläggare socialjouren	9 § LVM
31.9.	Beslut om polishandräckning för läkarundersökning eller för att föra missbrukaren till behandlingshem	Handläggare socialjouren	45 § LVM
Akut ekonomiskt stöd och logi			
31.10.	Beslut om försörjningsstöd vid akuta behov	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL
31.11.	Beslut om bistånd i form av natthärbärge, vandrarhem eller	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL

	annan inkvartering av akut bostadslösa samt upphörande av sådant bistånd		
Äldre och personer med funktionsnedsättning			
31.12.	Beslut att inleda utredning avseende äldre och personer med funktionsnedsättning	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL
31.13.	Beslut om hjälp i hemmet för äldre och personer med funktionsnedsättning	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL
31.14.	Beslut om korttidsboende i särskilda boendeformer för äldre och personer med funktionsnedsättning	Handläggare socialjouren	4 kap. 1 § SoL
Kompletterande beslutanderätt			
<i>Endast namngivna personer</i>			
31.15.	Begäran om polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av LVU	Annika Wallin, enhetschef barn och familj Lorentz Ogebjer, enhetschef vuxna och nyanlända Agneta Franzén, Förvaltningschef Camilla Lundholm, Avdelningschef	43 § 2. LVU

Socialförvaltningen
Agneta Franzén
Förvaltningschef

Remiss, Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021 för Vaxholms stad

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att godkänna Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021 för Vaxholms stad.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har tillsammans med ett flertal aktörer fått möjlighet att lämna ett remissvar för Riktlinjer för bostadsförsörjning för Vaxholms stad i enlighet med lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Remissvar

Socialnämnden bedömer att dokumentet håller god kvalitet i sin helhet. Dokumentet belyser de utmaningar som finns inom nämndens ansvarsområde de närmaste åren.

Särskilt positivt är att det framgår att staden har ett mål att öka antalet hyresrätter och verka för ett kommunägt bostadshus (sid 46, mål 2). Att kommunen och därigenom Socialnämnden kan få ökad tillgång till hyresrätter och rådighet över en fördelning av ett visst antal lägenheter, bedöms som betydelsefullt för att bedriva en effektiv verksamhet. På sikt utökas då möjligheterna att minska kostsamma utomkommunala placeringar samt förmågan att tillgodose akuta behov inom kommunen.

Handlingar i ärendet

- Riktlinjer för bostadsförsörjning i Vaxholms stad 2021
- Tjänsteutlåtande, Samråd Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021 för Vaxholms stad
- Tjänsteutlåtande remissvar, 2022-01-30, Agneta Franzén, sf förvaltningschef

Kopia på beslutet till:

För kännedom: Kommunstyrelsen

För För
val val
tmi tmi
ngsngs
na na
mnmn

Samråd Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021 för Vaxholms stad

Remissinstanser:

1. Länsstyrelsen i Stockholms län
2. Region Stockholm
3. Danderyds kommun
4. Lidingö stad
5. Norrtälje kommun
6. Täby kommun
7. Vallentuna kommun
8. Värmdö kommun
9. Österåkers kommun
10. Socialnämnden, Vaxholms stad
11. Nämnden för teknik, fritid och kultur, Vaxholms stad
12. Kommunförbundet Storsthlm
13. SPF Seniorerna Vaxholm
14. PRO Vaxholms Pensionärsförening
15. Neuroförbundet Södra Roslagen
16. Reumatikerföreningen i Vaxholm
17. Synskadades Riksförbund Vaxholm-Österåker
18. FUB Södra Roslagen
19. Hyresgästföreningen Nordost
20. Heimstaden Holmen AB

Yttranden och frågor angående remissen

Remissvaren ska ha kommit kommunen tillhanda senast den **10 januari 2022**. Svaren ska skickas till plan@vaxholm.se eller Vaxholms stad, 185 83 Vaxholm.

Vid önskemål berättar vi gärna mer om remissens innehåll. Antingen vid möte i respektive verksamhet, via telefon eller e-post. Kontakta ansvarig handläggare, matilda.karlstrom@vaxholm.se.

Remissens innehåll

Syftet med denna remiss är att samråda om ett förslag till riktlinjer för bostadsförsörjning för Vaxholms stad i enlighet med lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, samt att utöver detta ge lokala

aktörer möjlighet att komma med synpunkter på förslaget. Under samrådstiden kommer även allmänheten i Vaxholm ges möjlighet att ta del av förslaget och komma med synpunkter.

Med vänliga hälsningar

Matilda Karlström
Översiktsplanerare

VAXHOLMS
STAD

SAMRÅDSFÖRSLAG

RIKTLINJER FÖR BOSTADSFÖRSÖRJNING I VAXHOLMS STAD 2021

Post: 185 83 Vaxholm
Besök: Eriksövägen 27

Telefon: 08-541 708 00
Fax: 08-541 331 74

E-post: kansliet@vaxholm.se
Webb: www.vaxholm.se

SAMMANFATTNING

Riktlinjer för bostadsförsörjning är ett strategiskt dokument som är vägledande i arbetet med att planera, bygga och förvalta bostadsbeståndet inom kommunen.

Vaxholm är en attraktiv skärgårdskommun i den växande Stockholmsregionen. När befolkningen fortsätter att öka är det viktigt att kommunen har en vision för hur dagens och framtidens invånare ska ha tillgång till ändamålsenliga bostäder att leva i. Bostaden utgör en grundförutsättning för individen och bostadsbeståndet påverkar även samhället i stort. Målen och riktlinjerna bygger på bland annat en analys av olika styrdokument, dagens bostadsbestånd, befolkningsprognoser, behov hos särskilda grupper, bostadsmarknaden och behov utifrån olika socioekonomiska perspektiv. Analysen tar särskild hänsyn till Vaxholms relation till de andra nordostkommunerna och Stockholms län i stort, där det finns både synergier och gemensamma skyldigheter i att möta utmaningar tillsammans, särskilt när det kommer till bostadsförsörjningen.

I dokumentet presenteras sex mål med tillhörande riktlinjer, där det första är en generell målsättning för utbyggnadstakten av bostadsbeståndet. Efter detta följer mer specifika mål för bostadsbeståndet, med fokus på variation och specifikt på hyresrätter och bostäder i kommunal regi. De sista två målen fokuserar på insatser som kan underlätta för de prioriterade grupperna hushåll med barn och äldre personer. Målen ska följas upp med hjälp av nyckeltal och jämförelser med andra kommuner som har liknande förutsättningar.

Riktlinjer för bostadsförsörjning i Vaxholms stad 2021 är framtagna av planenheten på stadsbyggnadsförvaltningen i Vaxholms stad. Handläggare som har arbetat med dokumentet är Matilda Karlström (översiktsplanerare) och James Fenske (trainee). Kartillustrationen på försättsbladet är gjord av Luxlucid AB.

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	3
INNEHÅLL.....	4
INLEDNING.....	5
Kommunernas bostadsförsörjningsansvar.....	5
UTGÅNGSPUNKTER.....	6
Mål, planer och program.....	6
Styrmedel och utredningar.....	7
Kommunala styrdokument.....	10
NULÄGE.....	13
Bostadsbeståndet.....	13
Tillskottet av bostäder 2010–2019.....	18
Bostadsmarknaden.....	19
Demografisk utveckling.....	22
PROGNOSER.....	26
Bostadsbyggnadsprognos.....	26
Befolkningsprognoser.....	30
BOSTADSBEHOVET.....	35
Demografiskt bostadsbehov.....	35
Mått på bostadsbristen.....	36
Bostadsbehovet för särskilda grupper.....	37
Bostadsbehov utifrån ekonomiska förutsättningar.....	40
TILLGÄNGLIGA VERKTYG.....	43
Kommunal översikts- och detaljplanering.....	43
Planberedskap.....	43
Kommunalt markinnehav och en strategisk markpolitik.....	43
Allmännyttiga bostadsföretag eller bostadsstiftelser.....	43
Kommunala bostadsförmedlingar samt förturssystem.....	44
Kommunala hyresgarantier till enskilda hushåll.....	44
ekonomiskt stöd till enskilda hushåll för att skaffa eller inneha en permanentbostad.....	44

Främja alternativa sätt att bygga och bo.....	44
MÅL OCH RIKTLINJER.....	46
Mål 1. Fortsatt befolkningstillväxt och bostadstillskott.....	46
Mål 2. Fler hyresrätter.....	46
Mål 3. Ett varierat bostadsbestånd.....	46
Mål 4. Ett utvecklat kommunalt bostadsbestånd.....	47
Mål 5. Bostäder för hushåll med barn.....	47
Mål 6. Bostäder för en trygg ålderdom.....	47
Hänsyn till mål, planer och program.....	48
BILAGA 1 INDIKATORER OCH NYCKELTAL.....	49
BILAGA 2 DEFINITIONER.....	50
Definitioner från SCB.....	50
Definitioner från IVO.....	51
Hemlöshetssituationer.....	51

INLEDNING

Bostadsbristen i landet är politiskt sett en viktig fråga på både nationell och regional nivå. Enligt Länsstyrelsen uppskattar alla kommuner i Stockholms län att de har ett underskott på bostäder, som i nästintill alla fall bedöms kvarstå åtminstone de kommande tre åren¹.

Under 2010-talet har lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar genomgått flera förändringar och frågan om bostadsförsörjning är på ett nationellt plan fortfarande något som genererar så väl intresse, som utredningar och förslag till styrning.

Riktlinjer för bostadsförsörjning är något kommunerna har skyldighet att arbeta med varje mandatperiod. Sedan en lagändring 2014 ställs även högre krav på innehållet och underlaget till kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning.

Gällande mål och riktlinjer har antagits av kommunfullmäktige (KF/2018-04-12 § 17).

Syfte

Mål och riktlinjer för bostadsförsörjning i Vaxholms stad syftar till att skapa förutsättningar för att bostadsbehovet för kommuninvånare i olika åldrar och livssituationer tillgodoses. Den här mandatperiodens riktlinjer har fokus på perioden 2021–2023 men tar även sikte på 2040.

Underlag och process

En uppföljning av gällande mål och riktlinjer samt det här samrådsförslaget till nya riktlinjer har tagits fram på uppdrag av kommunstyrelsen enligt beslut KS/2020-04-02 § 39.

Mål och riktlinjer grundar sig på ett underlag som behandlar bostadsbeståndet, den demografiska utvecklingen, bostadsbehovet och bostadsmarknaden i Vaxholm, samt en bostadsbyggnadsprognos och en sammanställning av relevanta nationella, regionala och kommunala mål. Analysen av bostadsbehovet för särskilda grupper har tagits fram i samråd med socialförvaltningen.

Bostadsbyggnadsprognosen bygger vid sidan av våra egna beräkningar på dialog med privata fastighetsägare kopplade till större byggprojekt.

KOMMUNERNAS BOSTADSFÖRSÖRJNINGANSVAR

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska kommunerna anta riktlinjer för bostadsförsörjning varje mandatperiod.

2014 gjordes en ändring av lagen (2000:1383) som medför krav på att kommunerna ska ta större hänsyn till regionala förutsättningar och grupper som är särskilt utsatta på bostadsmarknaden. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning ska ange kommunens mål och planerade insatser för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Riktlinjerna ska ta hänsyn till regionala och nationella planer och program, och särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder, marknadsförutsättningar och bostadsbehovet för särskilda grupper.

Planeringen för bostadsförsörjning ska enligt lagen skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjerna för kommunens bostadsförsörjning ska antas av kommunfullmäktige. Enligt Boverket ska riktlinjerna antas som ett eget dokument, och får alltså inte antas som en del av till exempel verksamhets- eller översiktsplanen. Riktlinjerna ska istället fungera vägledande i arbetet med bland annat kommunens översiktsplan.

Relaterad lagstiftning

Kommunen har även ett utvidgat ansvar att tillgodose behovet av bostäder för vissa grupper. Detta gäller bland andra ensamkommande asylsökande barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta regleras i annan lagstiftning.

[Socialtjänstlag \(2001:453\)](#)

[Lag \(1993:387\) om stöd och service till vissa funktionshindrade](#)

[Lag \(2010:879\) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag](#)

[Lag \(2014:899\) om riktlinjer för kommunala markanvisningar](#)

[Lag \(2016:38\) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning](#)

¹ Länsstyrelsen i Stockholm (2020) Läget i Länet: Bostadsmarknaden i Stockholms län 2020 (Rapport 2020:10)

UTGÅNGSPUNKTER

MÅL, PLANER OCH PROGRAM

Nedan följer en sammanställning av nationella och regionala mål som är av vikt för bostadsförsörjningen.

Globala målen - Agenda 2030

Globala målen är en agenda för hållbar utveckling som världens länder har antagit, den finns till för att uppnå fyra saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen.

Det finns 17 globala mål i Agenda 2030. Globala målen är integrerade och odelbara. De beror i mer eller mindre stor utsträckning av varandra vilket betyder att det är svårt att uppnå ett av målen utan att samtidigt ta hänsyn till och prioritera många av de andra.

Till exempel om fler får tillgång till rent vatten och sanitet, mål 6, så skapas bättre förutsättningar för människors hälsa, mål 3, genom förbättrad hälsa kan fler barn ta sig till skolan och få utbildning, mål 4, och genom utbildning kan fler få jobb och fattigdomen minska, mål 1.

Det målområde som har starkast bäring på kommunernas arbete med riktlinjer för bostadsförsörjning är nummer 11 – Hållbara städer och samhällen. Några målområden som har viss bäring på det här dokumentet är följande: 1 – Ingen fattigdom, 5 – Jämställdhet, 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt 10 – Minskad ojämlikhet.

Nationella mål

Folkhälsopolitiska målen för boende och närmiljö

Det folkhälsopolitiska ramverket, som består av ett övergripande mål och åtta målområden, är antaget av riksdagen. Dessa mål och målområden är inte bindande som en lag men genomsyrar många andra lagar och förordningar.

Tillgång till en god och ekonomiskt överkomlig bostad i ett område som ger samhälleliga förutsättningar för social gemenskap bidrar till trygghet, tillit och en god och jämlik hälsa. Samhällsplaneringen bör motverka segregation och exponering för skadliga miljöfaktorer, samt främja god luftkvalitet, minskat trafikbuller och tillgång till grönområden. Med ett jämlik-hälsaperspektiv inom samhällsplanering kan förändringar åstadkommas som påverkar människors levnadsvillkor och minskar ojämlikheten i hälsa. Viktiga förutsättningar är:

- tillgång till en fullgod och ekonomiskt överkomlig bostad
- bostadsområden som är socialt hållbara
- sunda boendemiljöer på jämlika villkor.

Det övergripande målet är att "skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation"

Nationella mål – regeringens politik

Mål för boende och byggande

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Målet är också långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.²

Mål för funktionshinderpolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

*Mål för nyanländas etablering**Området Nyanlända invandras etablering inkluderar ett mål för integrationspolitiken.**Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.³**Mål för arbete mot segregationen**Minskad segregation, jämlika och jämställda uppväxt- och levnadsvillkor samt goda livschanser för alla.***Regionala mål och samband**

Nedan följer en sammanställning av regionala mål och strategier som är av vikt för bostadsförsörjningen i Vaxholm.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen*RUFS 2050*

2018 antogs RUFS 2050, en strategisk plan för utvecklandet av regionen som ska gälla under perioden 2018–2026. Planen tar sikte på 2050, och är vägledande för

Åtaganden för bostadsförsörjningen i RUFS 2050

Säkerställ att det finns bostäder som motsvarar det demografiska bostadsbehovet

Ha en hög planeringsberedskap i alla länets kommuner

Planera och bygg varierat för människors olika bostadsbehov

Öka rörligheten i det befintliga beståndet

Använda bostadsbyggandet för att öka kvaliteterna i regionens boendemiljöer

Öka den regionala samverkan och kunskapsutbytet

kommunernas översikts- och detaljplanearbeten. Den innefattar mål för bland annat den rumsliga strukturen, bostadsbyggandet, teknisk försörjning och transporter.

I RUFS 2050 beräknas det demografiska bostadsbyggnadsbehovet i varje kommun utifrån tre scenarion för befolkningstillväxten: den förväntade tillväxten (bas)

samt ett scenario vardera med låg respektive hög tillväxt. Prognoser för det årliga bostadsbyggnadsbehovet görs både för de närmaste åren (2015–2030) samt med en längre tidshorisont (2030–2050).

Vaxholms tidigare mål för bostadsbyggnadstakten stämmer överens med denna prognos över behovet av nya bostäder fram till 2030. Länets bostadsbyggnadsbehov förväntas sjunka märkvärt efter 2030.

DEMOGRAFISKT BOSTADSBYGGNADSBEHOV

	LÅG	BAS	HÖG
2015-2030	80	100	120
2030-2050	50	50	70

Stockholm Nordost! Vision 2040

Nordostkommunerna Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker samarbetar kring en gemensam vision för tillväxt och utveckling i regionen, Vision 2040.

Visionen fokuserar på att skapa förutsättningar för 100 000 nya invånare och 50 000 nya arbetstillfällen i regionen. Utveckling av en regional stadskärna kring Täby centrum och Arninge, samt ett antal satsningar på infrastruktur och kollektivtrafik är viktiga delar i visionen. Den pekar också ut strategier för utveckling av stadsstrukturen i kommunerna. En del av strategin för Vaxholms stadsstruktur bygger på att bostäder i första hand byggs i kollektivtrafiknära lägen med närhet till service.

Stockholm Ost

Vaxholm, Lidingö, Nacka och Värmdö kommuner planerar tillsammans för 120 000 nya invånare och 50 000 nya bostäder till år 2050.

STYRMEDEL OCH UTREDNINGAR

Kommunernas bostadsförsörjningsansvar har länge varit under lupp. Lagstiftningen har förändrats och skärpts. Utredningar har tagits fram för att föreslå förändringar i försök att vässa verktygen och ställa högre press på kommunernas verktyg för övergripande och långsiktig samhällsplanering, senast i form av förändringar av Plan- och bygglagen.

Lagändringar

Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (Prop. 2020/21:131)

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021.

Stärkt skydd för hyresgäster (Prop. 2020/21:201)

Regeringen gav 2015 en särskild utredare i uppdrag att överväga vissa frågor kring hyra av lägenheter (dir. 2015:83). Hyresgästutredningen överlämnade i mars 2017 sitt slutbetänkande i rapporten *Stärkt ställning för hyresgäster* (SOU 2017:33). Efter en remiss och lagrådsremiss kom regeringen i maj 2021 med en proposition (Prop. 2020/21:201) som innehåller flera förslag till ändringar i lagar. Bland annat innebär förslagen en möjlighet att förelägga fastighetsägare att åtgärda brister i fastighetsförvaltningen, att erbjuda hyresgäster likvärdiga hyreskontrakt när en lägenhet förstörs av till exempel brand, att fastighetsägares möjlighet att i förtid säga upp ett tidsbegränsat hyresavtal utan skäl tas bort, samt en möjlighet att fasa in hyreshöjningar efter en renovering i ett lugnare tempo än idag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Regeringsuppdrag

Flera av regeringsuppdragen som redogörs för nedan är relevanta som omvärldsbevakning då det pågår ett stort antal utredningar. Hänsyn till eventuella förändringar av lagstiftningen till följd av ett flertal av dem kommer däremot kunna tas först under nästa mandatperiod. Nedan följer sammanfattningar av de uppdrag som nyligen givits inom ramen för bostadspolitiken:

Översiktsplaneutredningen (N 2017:02)

Regeringen beslutade i januari 2017 att utse en särskild utredare för att lämna förslag om hur översiktsplaneringen kan utvecklas (dir. 2017:6). Det ursprungliga direktivet gav utredaren i uppdrag att se över möjligheterna att utöka utrymmet för dialog mellan staten och kommunen inom ramen för översiktsplaneringen och möjligheterna att göra översiktsplaner bindande i vissa avseenden. Utredaren skulle även ge förslag på hur planhandlingar bör redovisas. Utöver detta fick utredaren i uppdrag att utreda en begränsning av detaljplanekravet, se över möjligheterna för en privat initiativrätt vid detaljplaneläggning, samt utforska möjligheterna att reglera upplåtelseform i detaljplaner. I juli 2018 beslutade regeringen enligt tilläggsdirektiv (dir. 2018:62) att utöka uppdraget till att även omfatta en utredning om hur verkställbarheten av beslut om bygglov, rivningslov och marklov bäst kan regleras.

Översiktsplaneutredningen lämnade över fyra betänkanden: SOU 2017:64 Detaljplanekravet, SOU 2018:46 En utvecklad översiktsplanering (del 1 & 2), SOU 2018:86 Verkställbarhet av beslut om lov och SOU 2019:9 Privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning. Eventuella lagändringar som resulterar från översiktsplaneutredningen kan komma att påverka olika delar av kommunens arbete med bostadsförsörjningen.

Samordning för ökat och hållbart bostadsbyggande (dir. 2017:126)

December 2017 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att underlätta samordningen mellan parter i kommuner med särskilt komplexa planeringsförutsättningar. Direktivet innefattade bland annat att skapa arenor för dialog mellan olika parter och kommuner som driver stora exploateringar, att fortsätta en utredning av ökat byggande på statens fastigheter och att genomföra en utredning av möjligheten för kommuner att inför krav på transportplaner vid detaljplaneläggning. Enligt tilläggsdirektiv (dir. 2020:121) ska uppdraget slutredovisas under våren 2021.

Utredningen om kommunal planering för bostäder (N 2017:04)

Med bakgrund i att bostadsbyggandet i Sverige under lång tid inte hade följt befolkningsutvecklingen beslutade regeringen i februari 2017 att ge en särskild utredare i uppgift att lämna förslag på hur bedömningar av bostadsbyggnadsbehovet ska fördelas på kommunerna och föreslå lagändringar som tydliggör hur bostadsbyggnadsbehovet ska avspeglas i översiktsplaneringen (dir. 2017:12).

Uppdraget utökades i juli 2017 till att även omfatta bland annat en kartläggning av hur kommuner arbetar med bostadsbehoven hos grupper med svag ställning på bostadsmarknaden (dir. 2017:85). I delbetänkandet En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet (SOU 2017:73) föreslog utredaren en arbetsordning där Boverket först beräknar behovet av tillskott på bostäder i hela landet, som sedan successivt översätts till kommunnivå i dialog med regionerna.

Enligt slutbetänkandet Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU 2018:35) föreslår utredningen att det införs en ny bostadsförsörjningslag med tillhörande förordning och att den nu gällande lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (bostadsförsörjningslagen) upphävs. Under remissbehandlingen riktade remissinstanserna omfattande kritik mot förslaget att ersätta bostadsförsörjningslagen med en ny lag. Framför allt framförs invändningar mot den förändrade ansvarsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna som lagförslaget innebär. Som ett resultat av detta har regeringen

i maj 2020 gett en särskild utredare i uppdrag att bland annat utreda uppgiftsfördelningen inom bostadspolitiken (dir. 2020:53).

Ett bättre underlag för att bedöma bostadsbristen (Ds 2021:2)

Regeringskansliet publicerade i januari 2021 ett förslag till ändringar av lagen (2000:1382) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar samt två förordningar. Förslaget är nu ute på remiss och författningsändringarna föreslås träda i kraft i två steg, dels den 1 januari och dels den 1 juli 2022.

För kommunerna innebär förslaget ett tydliggörande av kommunens ansvar för bostadsförsörjningen för särskilda grupper och ett fokus på de behov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden i dagsläget. En analys av dessa behov ska ske utifrån ett underlag som tillhandahålls av Boverket. Förändringarna i kommunens ansvar föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Från den 1 januari 2022 föreslås en förändring i förordningen (2012:546) som ger Boverket i uppdrag att ta fram bedömningar över vilka behov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden, både nationellt och regionalt. Överlag kan de föreslagna förändringarna komma att innebära både utökade krav på kommunens bostadsförsörjningsarbete och tydligare handledning kring vad som ska ingå.

En socialt hållbar bostadsförsörjning (Fi 2020:06)

Våren 2020 utsåg regeringen en särskild utredare för att utreda den bostadspolitiska uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun som funnits sedan 1940-talet och kommunernas bostadspolitiska verktyg för att hjälpa de hushåll som står längst ifrån bostadsmarknaden (dir. 2020:53).

Utredningens syfte handlar om att underlätta för hushåll som har svårt att skaffa en bostad på marknadens villkor, samt att motverka boendesegregation och förbättra förutsättningarna för jämlika uppväxt- och levnadsvillkor. Fokus ligger på att åstadkomma en tydlig uppgiftsfördelning med ändamålsenliga och effektiva bostadspolitiska verktyg.⁴ Uppdraget ska redovisas senast den 8 november 2021.

Förslag för att underlätta för förstagångsköpare på bostadsmarknaden (dir. 2020:125)

December 2020 utsågs en särskild utredare som ska lämna förslag på åtgärder för att underlätta för förstagångsköpare på bostadsmarknaden. Uppdraget fick en egen utredare efter att utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning (Fi 2020:06) ändrades enligt tilläggsdirektiv (dir. 2020:126) till att inte längre behandla dessa frågor. Direktivet (dir. 2020:125) ger utredaren bland annat i uppdrag att se över definitionen av förstagångsköpare, kartlägga bankens villkor

för bolån, utreda möjligheterna för ett statligt startlån, samt analysera internationella erfarenheter av liknande åtgärder. Uppdraget ska redovisas 1 november 2021.

Uppdrag att utvärdera stödet för renovering och energieffektivisering samt att analysera ägarförhållanden på hyresbostadsmarknaden⁵

Regeringen gav i juli 2020 Boverket i uppdrag att analysera det avvecklade stödet som fanns för renovering samt miljö- och energieffektivisering i vissa bostadsområden och ge förslag på styrmedel eller kombinationer av styrmedel som kan öka takten för sådana åtgärder i bostadsbeståndet utan att äventyra hyresgästernas trygghet.

Boverket lämnade i oktober 2020 en delrapport (2020:25) som innehåller en utvärdering av stödet, och uppdraget ska slutredovisas till regeringen (Finansdepartementet) senast den 31 maj 2021 enligt regeringsbeslut (Fi2020/04140).

Uppdrag till Boverket att analysera risker för diskriminering och hinder för etablering på bostadsmarknaden⁶

I juni 2020 gav regeringen Boverket i uppdrag att undersöka om det förekommer diskriminering vid förmedling av bostäder, och i så fall i vilken utsträckning detta påverkar möjligheterna för etablering på bostads- och arbetsmarknaderna. Uppdraget innehåller även ett särskilt fokus på boendesituationen för barn. Mer detaljerat ska Boverket analysera förmedlingen av lägenheter med och utan besittningsskydd, samt hur detta påverkar fördelningen mellan den ordinarie och sekundära bostadsmarknaden. Kopplingen mellan etablering på bostadsmarknaden och etablering på arbetsmarknaden ska belysas, och effekterna för hyresvärdar som har ändrat sina krav på hyresgäster till följd av en vägledning som togs fram av Sveriges Allmännyttan och Fastighetsägarna ska undersökas. Uppdraget motiveras delvis med bakgrund i den förändring på arbetsmarknaden som uppstått till följd av coronavirusets effekter på service- och tjänstesektorn. Uppdraget redovisades till Arbetsmarknadsdepartementet i maj 2021 i form av rapporten 2021:9 *Risk för diskriminering och hinder för etablering på bostadsmarknaden*.

Bygglövsutredningen (SOU 2021:47)

Regeringen gav i januari 2020 (dir. 2020:4) en särskild utredare i uppdrag att utföra en systematisk översyn av regelverket för bland annat bygglov. I uppdraget ingick att föreslå för vilka åtgärder lovplikt respektive anmälningsplikt bör inträda, vilka förutsättningar som bör vara uppfyllda för att lov ska kunna ges, samt att föreslå ändringar i plan- och byggregelverket.

UTGÅNGSPUNKTER

I juni 2021 överlämnade *Bygglovsutredningen* betänkandet *Ett nytt regelverk för bygglov* (SOU 2021:47). Bland annat föreslås att lovplikten bör variera mellan olika områden, och vara mer omfattande inom detaljplanerade områden, nära en fastighetsgräns eller järnväg, inom områden som är skyddade av hänsyn till totalförsvaret och inom områden som är värdefulla ur kulturmiljösynpunkt.

Utredaren föreslår att kommunerna ska peka ut byggnader, anläggningar och områden som är särskilt värdefulla av kulturmiljöskäl i översiktsplanen. Inom dessa områden ska det sedan alltid krävas bygglov för nybyggnad, tillbyggnad och fasadändring.

Förprövning i form utav bygglov föreslås alltid krävas när det är fråga om bostäder (inklusive nybyggnad och tillbyggnad av komplementbostadshus samt inredande av ytterligare bostad i ett enbostadshus), för att skapa möjligheten att få lovbeslut överprövade. Dessa byggnader ska dock även fortsättningsvis få strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser.

Samtidigt föreslås utökade möjligheter för byggnadsnämnder att ge bygglov för vissa åtgärder som avviker från detaljplan eller områdesbestämmelser, till exempel inredning av vind eller etablering av träningsanläggning i bostadshus.

Regionala utredningar och underlag

Det finns ett flertal aktörer och nätverk som tar fram analyser kring bostadsförsörjningen i Stockholmsregionen, bland annat Region Stockholm och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Stockholm utför en kontinuerlig insamling av data om och analyser av bostadsmarknaden i länets olika kommuner, bland annat genom samverkan med Boverket i den årliga Bostadsmarknadsenkäten. Länsstyrelsens underlag och spaningar sammanställs årligen i rapporten Läget i länet.

Region Stockholm

Även Tillväxt och regionplaneförvaltningen, TRF på Region Stockholm utför egna studier av den demografiska utvecklingen och bostadsbehovet i länet. Utöver RUF 2050 publicerar förvaltningen även underlaget *Stockholms läns prognos* som har utarbetats tillsammans med SCB.

KOMMUNALA STYRDOKUMENT

Kommunövergripande mål 2018–2022

I mål och budget 2020–2022 finns det en politisk vision för Vaxholms stad och tre kommungemensamma målområden. Bostadsförsörjningen är en viktig aspekt inom alla tre av dessa målområden, och är en förutsättning för att uppnå stadens vision.

Kvalitet

Vaxholms stads verksamheter har god kvalitet i enlighet med nationella styrdokument och invånarnas upplevelse. Kommunen ger god service som kännetecknas av god tillgänglighet och positivt bemötande.

Livsmiljö

Vaxholms stad erbjuder en attraktiv livsmiljö där kommunen tillgodoser mänskliga behov inom ramen för jordens resurser. Livsmiljö omfattar både social och ekologisk hållbarhet.

Ekonomi

Vaxholms stad har en god ekonomi i balans. Den kommunala servicen är kostnadseffektiv så att skattepengarna ger så stort värde som möjligt.

Kommunövergripande planer och riktlinjer

Översiktsplan – Vaxholm 2040

Översiktsplanen Vaxholm 2040 har varit ute på samråd under våren 2021. Riktlinjerna för bostadsförsörjning är vägledande för arbetet med översiktsplanen.

Planförslaget pekar ut strategiska utvecklingslägen främst på östra Rindö och centrala Resarö, där kommundelscentrum med tätare bebyggelse och service anses lämpliga. Stadskärnan på Vaxön föreslås fortsätta utvecklas som kommunens centralort, med en mångfunktionell kombination av bostadsbebyggelse och centrumfunktioner. Stora delar av norra Bogesund föreslås utredas för förändrad markanvändning till sammanhängande bostadsbebyggelse. Delar av Tynningö föreslås även som lämpliga för utvecklad markanvändning i form av fritidshusomvandling.

Ny utveckling ska lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen och samordnas med utbyggnad av vatten- och avloppsledning. Jordbruksmark, buller, skyddsavstånd, riksintresset för kulturmiljö, bevaring av grönområden och

flertalet andra faktorer påverkar även vilken markanvändning som föreslås i olika områden.

Riktlinjer för seniorbostadskö

Nämnden för teknik, fritid och kultur (TFK/2017-11-16 § 54) har antagit riktlinjer för kommunens seniorbostadskö som reglerar anmälan till kön, hur kötid räknas, att söka bostad samt byte av bostad och överlåtelse av kontrakt.

Riktlinjer för hållbart byggande

Sedan hösten 2017 har kommunen antagna riktlinjer för hållbart byggande som ska användas som underlag vid underhåll samt om- och nybyggnation i kommunens fastigheter.

Riktlinjerna förtydligar kommunens ambitioner med ett hållbart byggande och berör bland annat miljö- och hållbarhetscertifieringar, sunda inomhusmiljöer, energihushållning, material och dagvattenhantering.

Riktlinjer för nyanlända

Kommunfullmäktige (KF/2020-12-14 § 84) har tagit ett inriktningsbeslut kring bostadsförsörjning för till staden anvisade nyanlända personer:

1. Huvudprincipen för de till staden aviserade nyanlända ska vara att de ska lämna stadens boendebestand efter att etableringstiden har löpt ut.
2. Undantag från huvudprincipen ska gälla familjer med ett eller flera barn under arton (18) år under förutsättning att det finns boende inom ramen för stadens bestånd av boenden för nyanlända.
3. Undantaget gäller i ett (1) år eller till dess att nytt beslut fattas.
4. En utvärdering lämnas till socialnämnden var 6:e månad

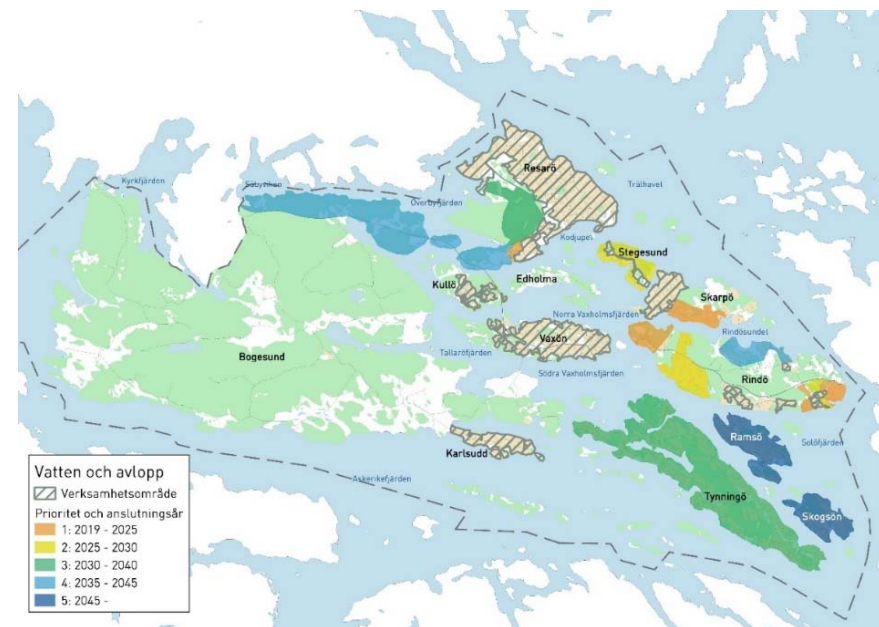
¹ Folkhälsomyndigheten (2021-04-30) *Nationella folkhälsomål och målområden*. Webbsida: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>

² Regeringskansliet () *Mål för boende och byggande*. 2021-10-06: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/bostader-och-samhallsplanering/mal-for-boende-och-samhallsplanering/>

³ Regeringskansliet (2017-11-23) *Mål för nyanländas etablering* <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/mal-for-nyanlandas-etablering/>

VA-plan

En långsiktig planering av allmänt vatten och avlopp (VA) är viktig för planeringen av nya bostäder. Frågor om vatten och avlopp är också starkt kopplade till fritidshusomvandlingen i kommunen. Vaxholms stad har tillsammans med VA-huvudmannen och miljö- och hälsoskyddskontoret utrett vad som är den ekonomiskt, tekniskt och miljömässigt bästa turordningen för utbyggnaden av allmänt VA i Vaxholm. I VA-plan för Vaxholms stad från 2014 anges en turordning för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp. En reviderad tidplan för utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp har tagits fram i samarbete med Roslagsvatten. I figur 1 syns områdesindelningen och tidplanen för utbyggnaden.

Figur 1 Etappindelning VA-planen

⁴ Finansdepartementet (2020) *Kommittedirektiv: En socialt hållbar bostadsförsörjning*. Dir. 2020:53. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2020/05/dir.-202053/>

⁵ Finansdepartementet (2020) *Uppdrag att utvärdera stödet för renovering och energi-effektivisering samt att analysera ägarförhållanden på hyresbostadsmarknaden*. Regeringsbeslut, Fi2020/03080/BB.

⁶ Arbetsmarknadsdepartementet (2020) *Uppdrag till Boverket att analysera risker för diskriminering och hinder för etablering på bostadsmarknaden*. Regeringsbeslut, A2020/01472/MRB.

Figur 2 Karta över Vaxholm

NULÄGE

BOSTADSBESTÅNDET

Vaxholm är en kommun med en stor andel villabebyggelse. Över hälften av bostäderna är småhus, det vill säga olika former av villor och radhus. Kommunen är förknippad med sommarnöjen och skärgårdsstadsbebyggelse från förra sekelskiftet, och många av bostäderna i Vaxholm är byggda före 1930. I slutet av 2019 fanns det 5099 bostäder och 1746 fritidshus i Vaxholm¹. Fritidshus räknas inte in i bostadsbeståndet, men de är ändå viktiga att beakta då fritidshusomvandling är en del av det sammanlagda tillskottet på bostäder.²

Mellan 2016 och 2019 har det skett en tydlig förändring i bostadsbeståndet i nordöstra Stockholm, där andelen småhus har minskat från 61% till 51%. Även i Vaxholm märks denna trend, dock inte lika påtagligt som i nordöstra Stockholm i stort⁶.

I Sverige har miljonprogrammet och rekordåren haft en stor påverkan på bostadsbeståndet då närmare hälften av bostäderna i riket har byggts mellan 1950 och 1980. Även i Vaxholm syns den här perioden, där drygt 40 % av lägenheterna i flerbostadshus är byggda mellan 1950 och 1980⁶. Det har senare skett en stor omvandling av före detta fritidshusområden, liksom av byggnader som har varit avsedda för militära ändamål i Vaxholm. Därför har många av bostäderna, i synnerhet i en stor andel av småhusen i Vaxholm, tillkommit efter 1990.

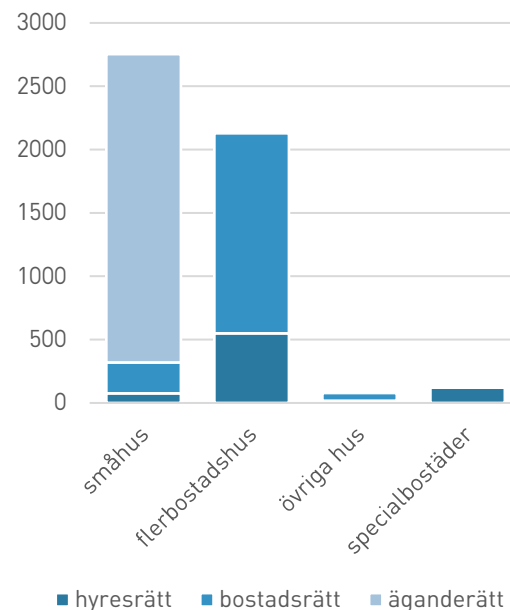
På den här punkten är Vaxholm annorlunda mot övriga länet och riket som generellt sett hade en period av lågt bostadsbyggande mellan 1990 och 2010.⁶

Kommunen har även ett stort antal bostäder i äldre hus. Vaxholm är den kommun i länet med näst högst andel bostäder i hus byggda 1920 och tidigare.

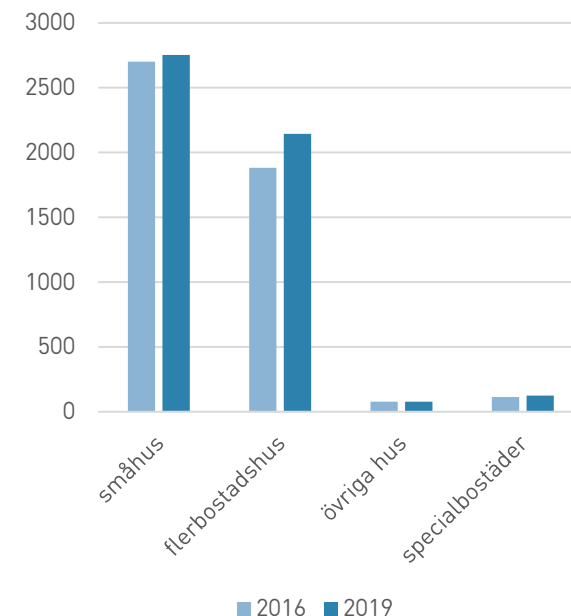
Småhus

Med småhus avses friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus. I Vaxholm är andelen småhus att betrakta som förhållandevis hög jämfört med Stockholms län⁶. Många småhus har tidigare använts som fritidshus, eller har byggts på tomter där det tidigare stått ett. De flesta småhus är äganderätter, men en liten andel av småhusen i Vaxholm är bostadsrätter eller hyresrätter. De flesta småhus i Vaxholm är större än 120 kvadratmeter.

Antal bostäder i Vaxholm 2019 efter hustyp och upplåtelseform

Förändring i bostadsbeståndet i Vaxholm mellan 2016 och 2019

Flerbostadshus

Lägenheterna i Vaxholm är ofta stora. Det finns mer än fyra gånger så många lägenheter som är större än 100 kvadratmeter än det finns lägenheter som är mindre än 31 kvadratmeter. Nästan en fjärdedel av alla lägenheter i flerbostadshus är mellan 51 och 60 kvadratmeter stora, vilket utgör den vanligaste storlekskategorin.

Av lägenheterna i flerbostadshus upplåts cirka 3/4 som bostadsrätter och 1/4 som hyresrätter. I slutet av 2019 fanns det 1581 bostadsrättslägenheter och 549 hyresrättslägenheter i flerbostadshus i Vaxholm.⁶

I Stockholms län har andelen hyresrätter sjunkit kraftigt till förmån för bostadsrätter sedan 1990. Även i Vaxholm har andelen hyresrätter minskat. Det allmännyttiga bostadsbolaget Vaxholms-bostäder såldes 1999. Under åren som följde omvandlades många av lägenheterna i den tidigare allmännyttan till bostadsrätter.

En mindre del av dagens hyresrätter ägs av kommunen, och de flesta hyreslägenheter ägs av privata hyresvärdar. Den största hyresvärdar i

NULÄGE

kommunen är Akelius, som äger en stor andel av de delar av den tidigare allmännyttan som inte har omvandlats till bostadsrätter.³

Specialbostäder

De flesta specialbostäder i kommunen är sådana som riktar sig till äldre, personer med funktionsnedsättning eller är någon form av utslussningsbostäder. Enligt SCB:s statistik ska det finnas ett mycket litet antal studentbostäder på Bogesund i Vaxholm, men dessa har kommunen ingen närmare kännedom om.⁴

Särskilt boende för äldre

Det finns ett särskilt boende i Vaxholm som ägs och förvaltas av kommunen, och ligger i tre byggnader inom samma kvarter på Vaxön. I två av byggnaderna är boendet helt eller delvis fokuserat på demenssjuka. Sammanlagt finns det 83 boendeplatser på särskilt boende med heldygnsomsorg i Vaxholm. Boendet har drivits i egen regi av kommunen sedan november 2018, men driften ska återgå till en privat utförare i september 2021.

Bostäder som ägs och hyrs ut av kommunen

Vaxholms stad har inget allmännyttigt bostadsbolag, men äger och förvaltar tre fastigheter med hyreslägenheter i kommunen. Genom *Vaxholm Smeden 3 AB* äger kommunen en fastighet med 32 lägenheter. Majoriteten av dessa lägenheter hyrs ut genom socialförvaltningen som specialbostäder med reducerat besittningsskydd, ofta som en slags utslussningsbostäder. Utöver detta hyrs ett mindre antal bostäder ut av kommunen i andra hand som ägs av privata fastighetsägare.

I två andra fastigheter på östra Vaxön har kommunen också seniorlägenheter som förmedlas genom en egen seniorbostadskö. I den ena fastigheten finns 43 lägenheter med 1 eller 2 rum och kök, och i den andra 10 lägenheter med 1-3 rum och kök.

Seniorlägenheterna förmedlas genom en egen seniorbostadskö. Personer över 65 år som är folkbokförda eller äger fast egendom i Vaxholm kan anmäla sig till seniorbostadskön. Under hösten 2017 beslutade Nämnden för teknik, fritid och kultur om nya riktlinjer för seniorbostadskön som gäller sedan 2018. Syftet var att göra det lättare att förstå reglerna och säkerställa att bostäderna endast erbjuds de som aktivt söker seniorboende.

Upplåtelseformer

Bostadsrätt är den vanligaste upplåtelseformen i länet (40%)⁵. För Vaxholm i stort är äganderätt den dominerande upplåtelseformen, men i vissa kommundelar

dominerar istället bostadsrätter. Så är fallet med Oskar-Fredriksborg på östra Rindö, samt på södra Resarö. Även i de delar av kommunen med låga andelar bostäder i flerbostadshus, som på Bogesund och de mindre öarna utan väg till fastlandet, finns det bostäder som upplåts med hyres- eller bostadsrätter. Det kan både röra sig om föreningar eller enskilda hyresvärdar, men även i vissa fall Statens Fastighetsverk som är hyresvärd för bostäder.

Bostadsstorlekar

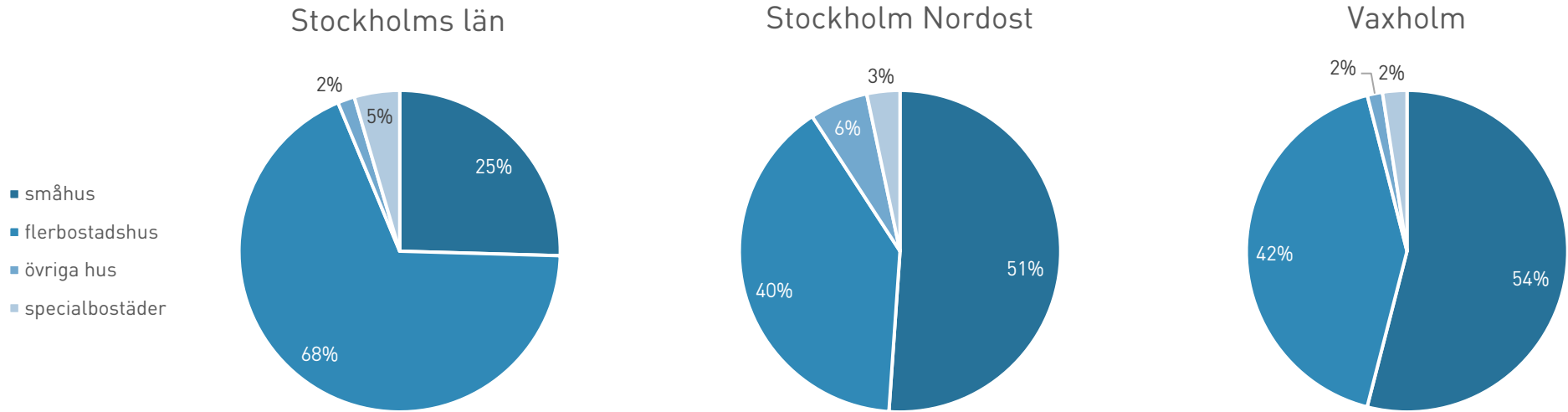
Den vanligaste storleksklassen för bostäder i Vaxholm är 51-60 kvm, men många av kommunens bostäder är mellan 61 kvm och 140 kvm. Bostäder som är under 50 kvm eller över 140 kvm är mindre vanliga. Storleksspridningen ser även olika ut i kommunens olika delar. Många av de största bostäderna finns på Resarö, medan de flesta av de mindre bostäderna finns på Vaxön. Rindö är den kommunedel med hög andel fastboende som uppvisar en förhållandevis stor och jämn spridning vad gäller bostadsstorlekar.

Den sekundära bostadsmarknaden

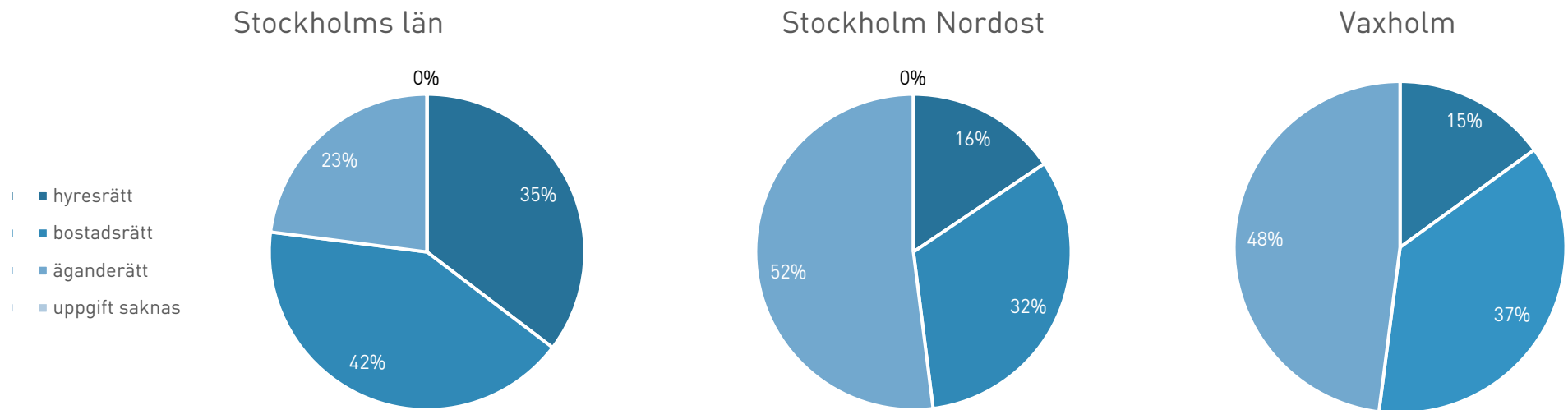
”Bostadsbrist, ändrad lagstiftning, politiska prioriteringar och hårdare krav från hyresvärdar har på senare år tvingat helt nya grupper att söka sig till socialtjänsten för att få en bostad.

Termen ”sekundär bostadsmarknad” har kommit att användas för att beskriva bland annat den marknad där kommunernas socialtjänst som förstahandshyresgäst hyr ut lägenheter i andra hand till hushåll som inte har lyckats få en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden.”⁶

Bostadsbeståndets fördelning över hustyper för 2019

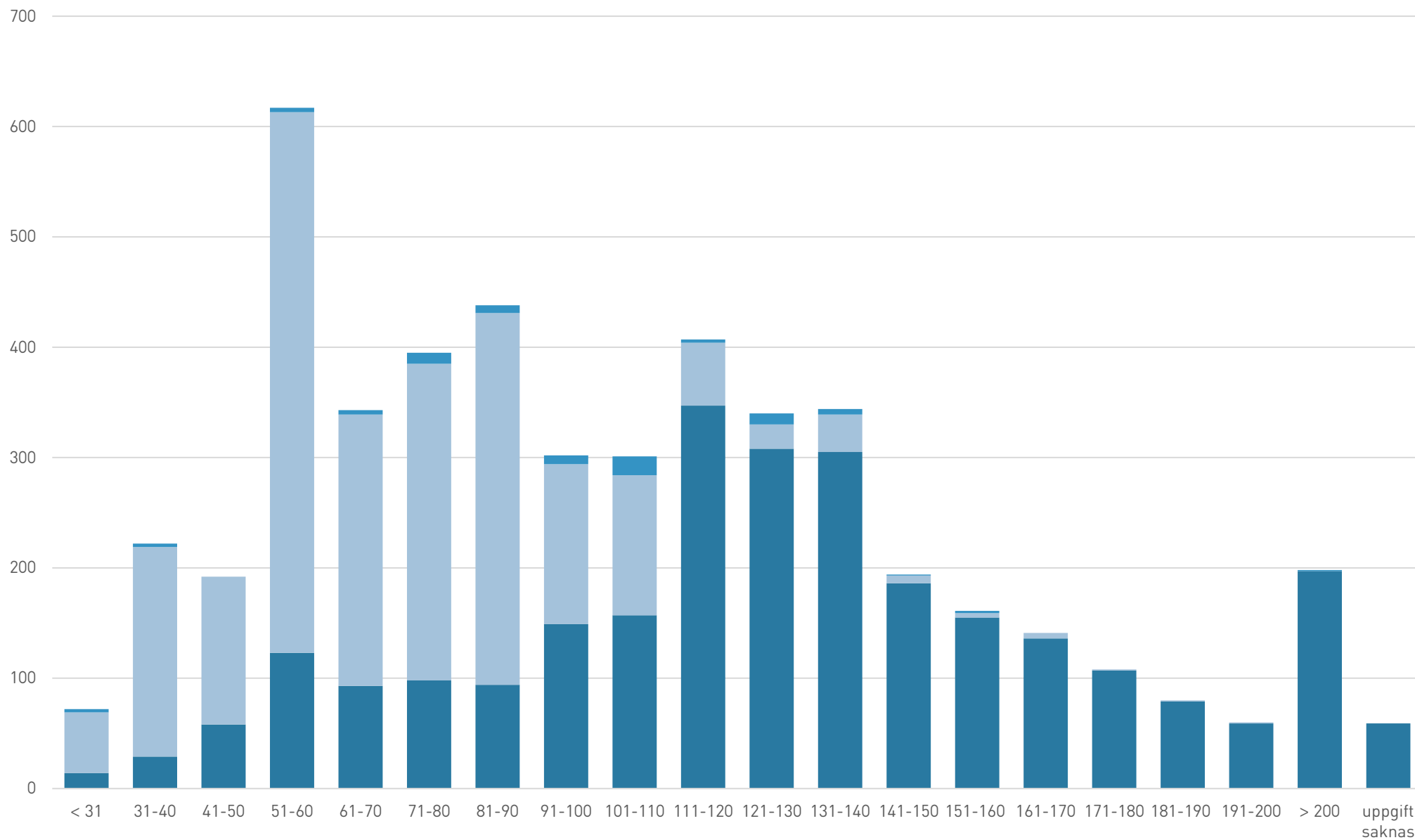

Bostadsbeståndets fördelning över upplåtelseform för 2019

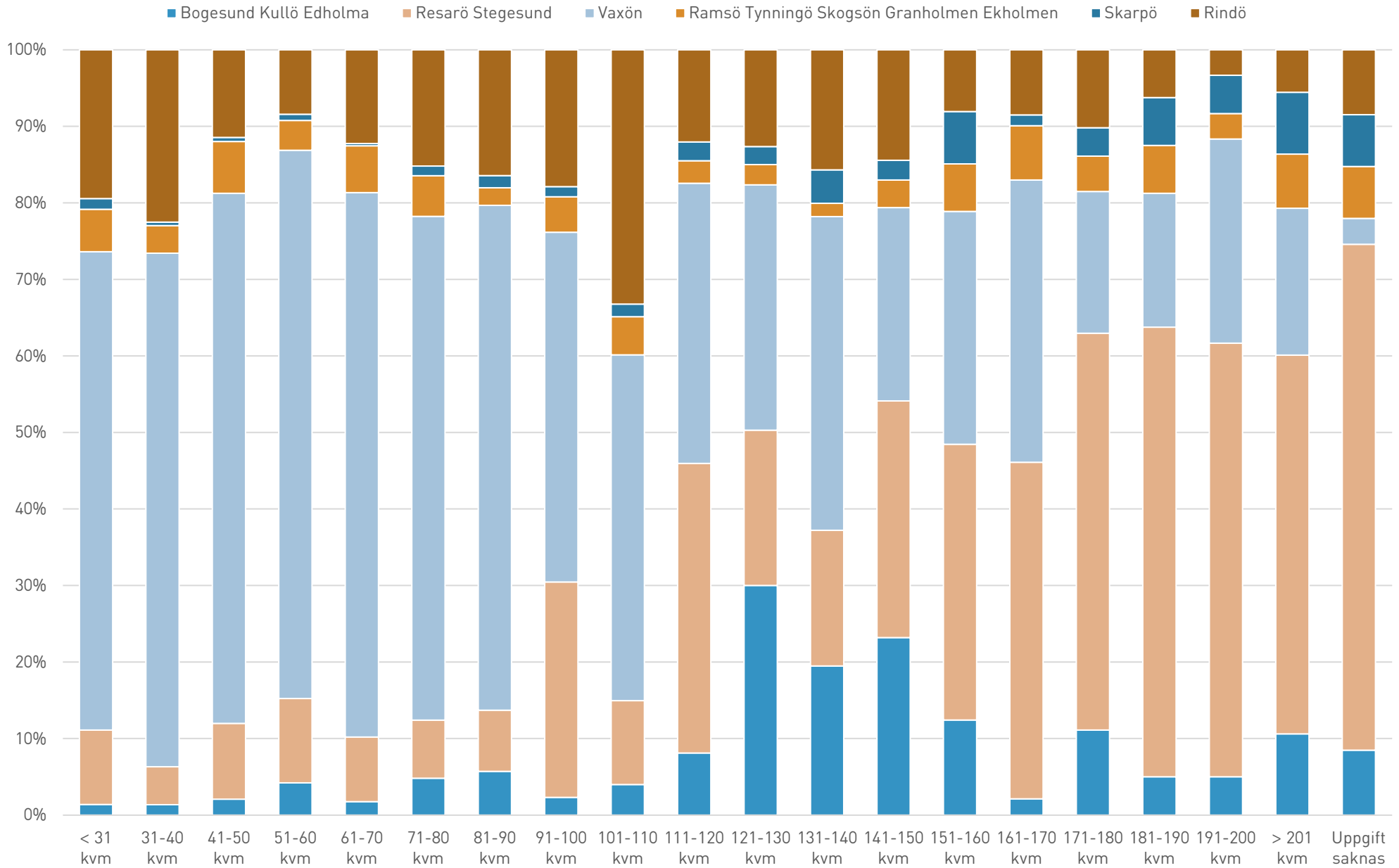

Bostadsyta efter hustyp i Vaxholm 2019

Småhus Flerbostadshus Övriga hus

Bostadsyta i andelar efter kommunedel Vaxholm 2019

TILLSKOTTET AV BOSTÄDER 2010–2019

Tillskottet av bostäder består av tre delar: nybyggda bostäder, fritidshus som ombildats till permanentbostäder samt ombyggnationer, det vill säga lokaler och vindar som blivit bostäder.

I de flesta kommuner i länet anges att nybyggnation utgör det viktigaste tillskottet på bostäder, medan ombyggnationer och fritidshusomvandling har en väldigt liten betydelse. Fritidshusomvandlingen är betydligt viktigare i skärgårdskommuner som Vaxholm men är samtidigt svår att uppskatta.

Enligt länsstyrelsens rapport Läget i länet ligger Vaxholms stad strax över länsnittet när det kommer till genomsnittligt tillskott i antal bostäder per år och 1000 invånare mellan 2015 och 2019⁷. Det genomsnittliga tillskottet under perioden 2010–2019 har uppskattats till 59 bostäder per år, där 47 är bostäder i nybyggda hus och 12 tillkom genom ombyggnation⁸. Enligt RUF 2050 ska Vaxholm uppnå ett genomsnittligt årligt bostadstillskott om 100 bostadslägenheter fram till 2030 för att uppnå regionens behov.⁸

Fritidshusomvandling

Fritidshusomvandlingens betydelse för tillskottet av bostäder är generellt sett svårt att bedöma. Det skapar en del problem i kommuner med stora fritidshusområden där allt fler bosätter sig permanent, eller som deltidsboende.

2015 ändrades Skatteverkets taxeringskoder av bland annat fritidshusfastigheter vilket gör att SCBs statistik över fritidshusbeståndet tappar kontinuitet (se *Definitioner* för mer information). Skatteverkets definitioner av fritidshus tar ingen större hänsyn till vilken typ av bebyggelse det rör sig om, det vill säga om huset är anpassat för permanentboende eller uppfört efter de regler som gäller för fritidshus. I en kommun som Vaxholm där nybyggnation av fritidshus sker

Figur 3 Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region, hustyp och år (SCB Statistikdatabasen)

parallellt med fritidshusomvandling blir statistiken än mer svårtolkad.

Bedömningar av hur många bostäder som tillkommer genom fritidshusomvandling görs på olika sätt med varierande detaljeringsgrad vilket gör det svårt att jämföra mellan kommunerna. Exempelvis Vaxholm har bedömt en relativt hög fritidshusomvandling de senaste åren.

Tillgängligheten är ofta dålig i fritidshus som tagits i bruk som permanentboende och många av dem är svåra att tillgänglighetsanpassa.

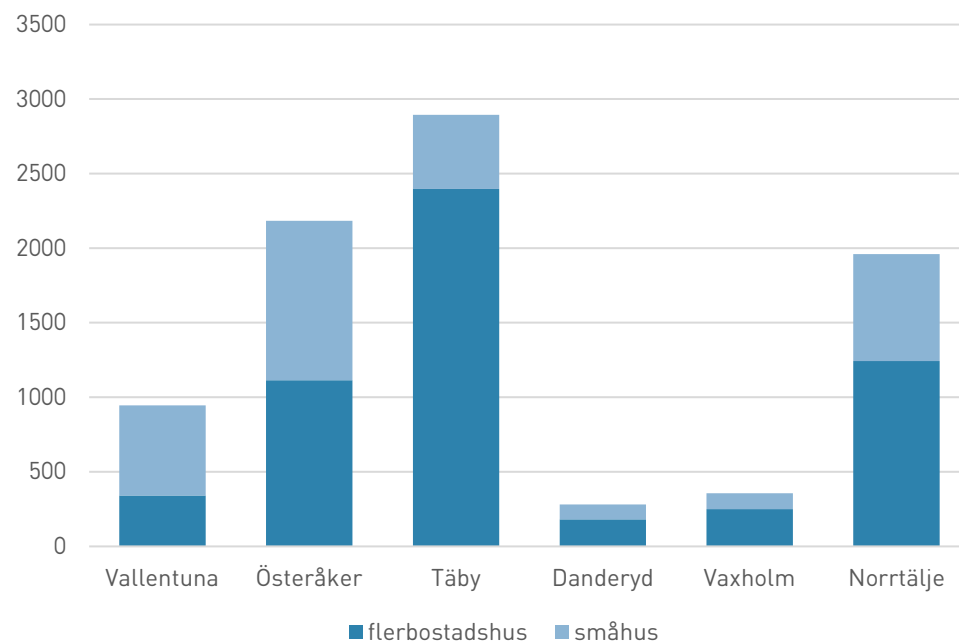
Fritidshusomvandlingen ställer högre krav på bra vatten och avlopp. Kommunens VA-plan är ett viktigt dokument för att bedöma bostadstillskott på öar som saknar allmänt vatten och avlopp. Prognoserna för framtida fritidshusomvandling är sammankopplade med planerad utbyggnad av vatten och avlopp på till exempel Skarpö och Rindö.

Ett sätt att bedöma delar av fritidshusomvandlingen är att titta på statistik över bygglovsärenden med rivning av fritidshus och nybyggnation av bostadshus. De senaste tio åren har det i genomsnitt handlat om 6 sådana ärenden per år, till en övervägande majoritet på Resarö. Det har även förekommit på Rindö, Skarpö, Karlsudd (Bogesund) och Tynningö men i betydligt mindre utsträckning.

Nybyggnation och ombyggnation

Mellan 2014 och 2019 har 356 nya bostäder färdigställts i nybyggda hus i Vaxholm. Ungefär 30% av de nybyggda bostäderna har varit småhus, och i och med det till stor del äganderätter. Av de nybyggda lägenheterna har de flesta varit bostadsrätter.

Nybyggnation i Nordostkommunerna 2014-2019

I länet har det byggts mycket bostadsrättslägenheter de senaste åren. Den vanligaste storleken bland nybyggda bostäder har varit 2 eller 3 rum och kök. Även i Vaxholm är den vanligaste lägenhetstypen i flerbostadshus 3 rum och kök, medan det i småhus är bostäder med 7 rum och kök eller större som dominerar.

Utöver nybyggnationen i kommunen har det under 2018 och 2019 tillkommit 55 bostads-rättslägenheter genom ombyggnation.

Planberedskap

Våren år 2021 fanns en planberedskap om drygt 560 bostäder i lagakraftvunna detaljplaner. Merparten av planberedskapen finns inom följande detaljplaner:

- Dp 394 Rindö hamn
- Dp 382, Resarö mitt
- Dp 410, Norrberget
- Dp 418, Kulan 6

Övriga rör möjligheter till avstyckningar inom planer på Resarö och Skarpö.

BOSTADSMARKNADEN

Fastighetspriserna har en stor påverkan på vilka grupper som har möjlighet och intresse av att bosätta sig i Vaxholm. Bostadsmarknaden påverkas av ett stort antal olika faktorer, där kommunen endast har ett begränsat inflytande. Data över fastighetspriser är indelad efter bostadstyp, och i Vaxholm ligger det genomsnittliga kvadratmeterpriset för fritidshus betydligt högre än det för småhus, som i sin tur är något högre än det för bostadsrätter. Detta kan möjligtvis bero på att Vaxholm upplevs vara relativt perifert som bostadsort men relativt centralt som semesterort.

	2017	2018	2019	2020
Fastighetspris bostadsrätt, kr/kvm	37 969	35 272	36 011	43 674
Fastighetspris småhus, kr/kvm	52 760	48 451	48 042	47 049
Fastighetspris fritidshus, kr/kvm	64 912	67 613	60 149	59 588

Kvadratmeterpriset för bostadsrätter ökade anmärkningsvärt mellan 2019 och 2020, medan priser för de andra bostadstyperna sjönk något.

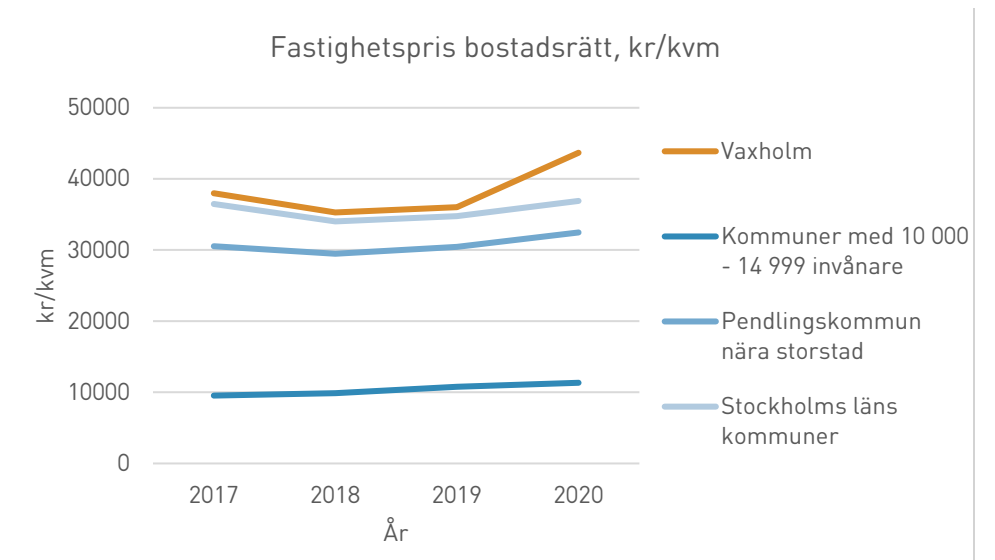
För att få en förståelse för prisläget på bostadsmarknaden i Vaxholm är det intressant att jämföra med andra kommuner i tre olika kategorier som Vaxholms

stad tillhör: kommuner med mellan 10 000 och 14 999 invånare, pendlingskommuner nära storstäder samt kommuner i Stockholms län. Det är även relevant att jämföra med angränsande kommuner i nordöstra Stockholm.

I följande jämförelser används både kvadratmeterpriser och totalpriser där data finns tillgänglig. Kvadratmeterpriser möjliggör en mer enhetlig jämförelse, men tar inte hänsyn till skillnaderna i bostadsbestånden i olika kommuner. Till exempel kan många exkluderas från en marknad med lägre kvadratmeterpris om det endast finns stora bostäder att tillgå, samtidigt som höga kvadratmeterpriser i ett bestånd med mindre lägenheter kan innebära lägre totalpriser.

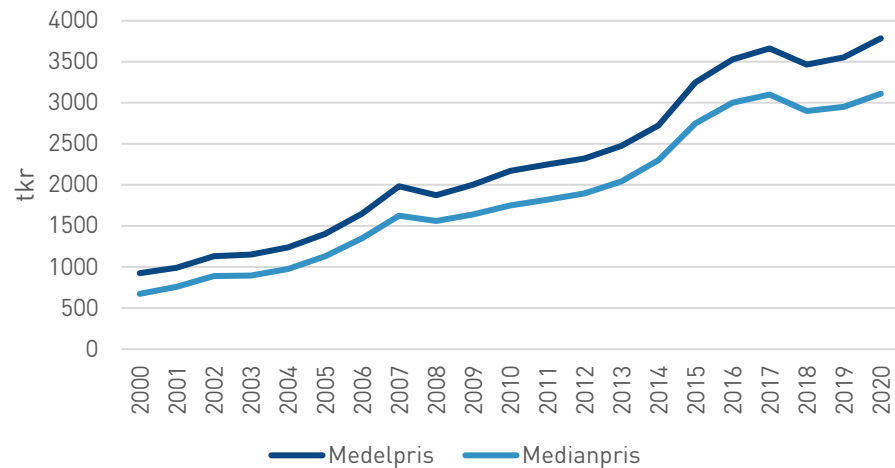
Bostadsrätter

Priserna för bostadsrätter i Vaxholm ligger högt i jämförelse med kommuner i alla tre kategorier, men framförallt sett till kommuner med liknande befolkningsstorlek, där kvadratmeterpriset är ungefär fyra gånger så högt i Vaxholm som i jämförbara kommuner. Andra kommuner i Stockholms län och inom pendlingsavstånd från storstäder har haft någorlunda lägre kvadratmeterpriser för bostadsrätter än Vaxholm, och skillnaden blev särskilt märkbar under 2020 då priserna steg jämförelsevis kraftigt i Vaxholm.⁹

Figur 4 Fastighetspriser per kvm bostadsarea för bostadsrättsföreningar

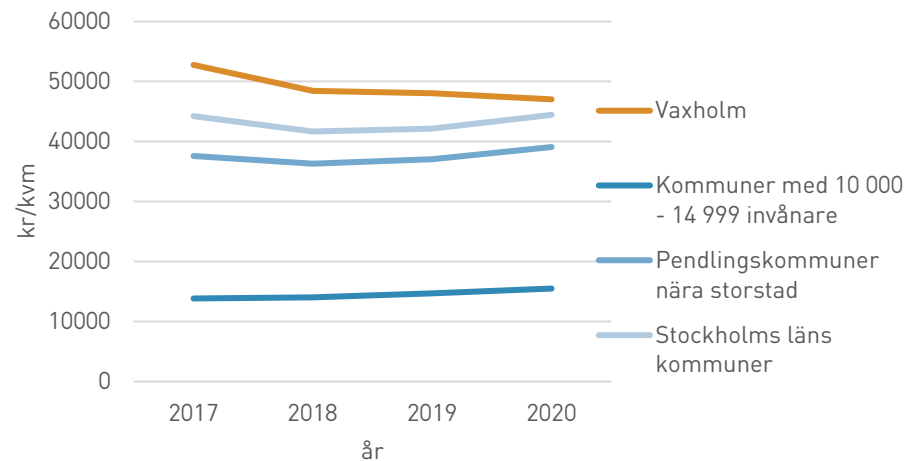
Priser för bostadsrätter i Stockholms län

10

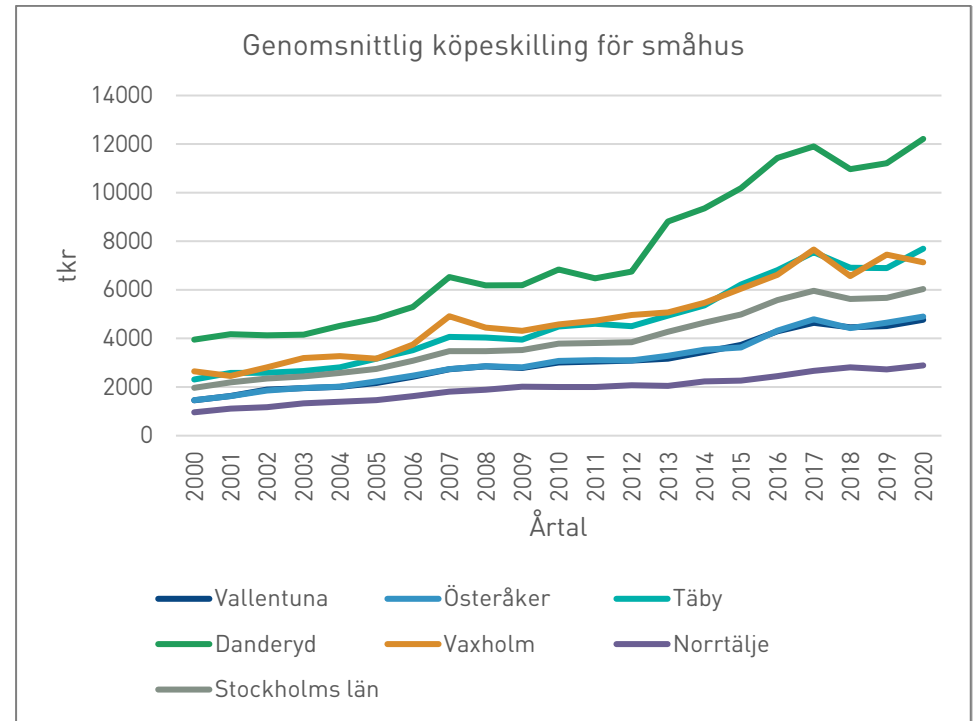
Småhus

Fastighetspris småhus, kr/kvm

utveckling av priser på småhus över de senaste två decennierna, och ligger på ungefär samma nivå i dagläget. Bland nordostkommunerna ligger Danderyd i topp, med nästan dubbelt så höga priser som i Vaxholm. Vaxholm ligger dock betydligt högre än Vallentuna, Österåker och Norrtälje.¹¹

Även i jämförelsekategorierna för kvadratmeterpriser ligger Vaxholm i topp, följt av kommuner i Stockholms län, pendlingskommuner nära storstäder respektive kommuner med liknande befolkningsstorlek. För småhusen syns dock en trend med sjunkande priser i Vaxholm medan priserna i jämförelsekategorierna ökar.

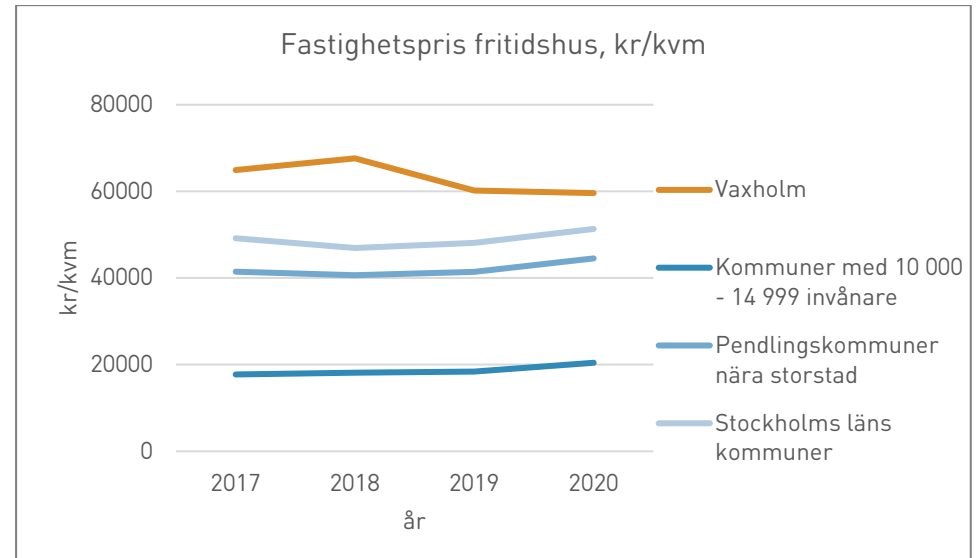
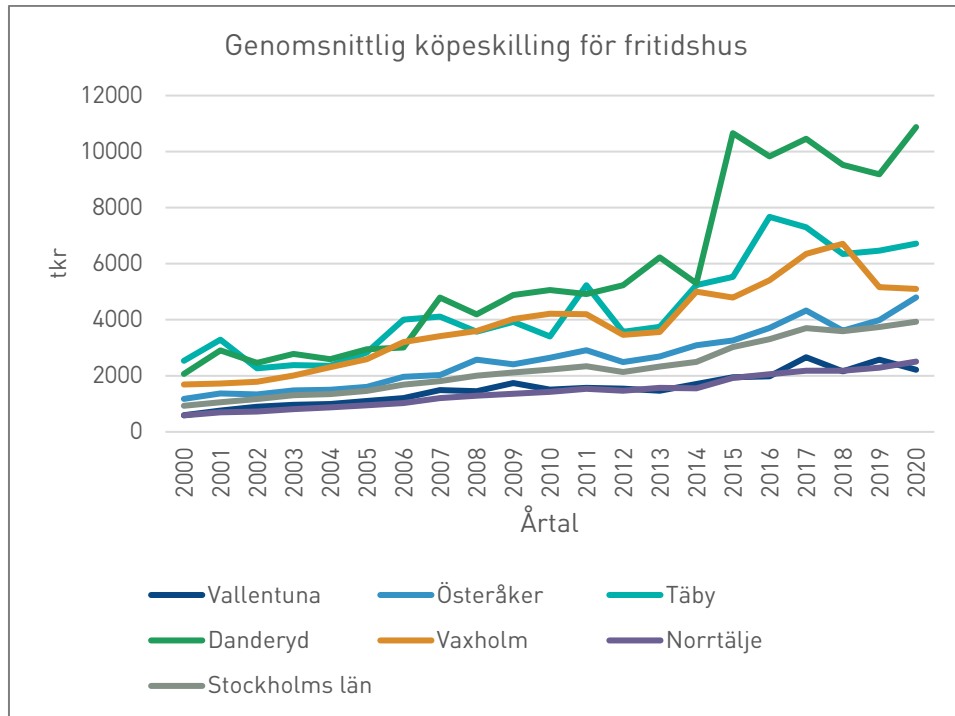

Totalpriser för småhus i Vaxholm är höga i jämförelse med medelvärdet i Stockholms län. I 2020 var den genomsnittliga köpeskillingen i Vaxholm 7 133 000 kr jämfört med 6 038 000 kr i länet i stort. Vaxholm och Täby har sett en liknande

Fritidshus

Även för fritidshus ligger prisläget i Vaxholm högre än genomsnittet i länet. Täby och Danderyd har högre priser, men dessa kommuner har samtidigt ett väldigt begränsat utbud av fritidshus jämfört med de andra kommunerna i nordost.¹²

Generellt är kvadratmeterpriser för fritidshus högra än för småhus och bostadsrätter. Fritidshus i Vaxholm har högre kvadratmeterpriser än i jämförelsekategorierna, och samma rangordning av kategorier återfinns här som hos småhus och bostadsrätter. Liksom med småhus minskar dock glappet mellan priserna i Vaxholm och priserna i jämförelsekategorierna över de senaste tre åren.

DEMOGRAFISK UTVECKLING

Vaxholm hade en procentuellt sett hög befolkningstillväxt mellan 2013 och 2018, och länge var Vaxholm en av Sveriges snabbast växande kommuner. Mellan 1990 och 2012 växte befolkningen med ca 60 % vilket motsvarar en genomsnittlig tillväxt på 200 nya invånare per år.

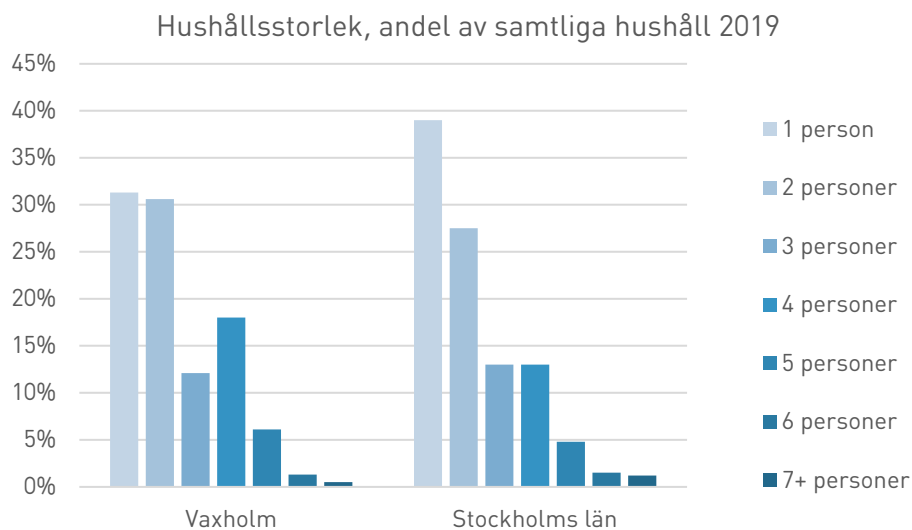
Under både 2019 och 2020 har befolkningen minskat ¹³, men trenden med en växande befolkning förväntas återkomma med en genomsnittlig årlig tillväxt på 187 invånare per år fram till 2040 ¹⁴.

Befolkningssammansättning

På flera punkter när det gäller befolkningssammansättningen skiljer sig Vaxholm från länet i stort och riksgenomsnittet. Ett genomgående tema är att det finns relativt många barnfamiljer i kommunen.

Hushållsstorlek

I Vaxholm har den genomsnittliga hushållsstorleken generellt sett varit stor under de senaste åren. I Stockholms län och i riket finns det ett stort antal en- och tvåpersonershushåll som tillsammans utgör strax under 40% av alla hushåll. Det här mönstret är inte lika tydligt i Vaxholm. Här är ensamhushållen inte en lika stor del av befolkningen, medan hushållen med fyra personer utgör en desto större andel. Strax över 60 % av hushållen i Vaxholm består av en eller två personer, och drygt 35% av hushållen består av tre till fem personer.

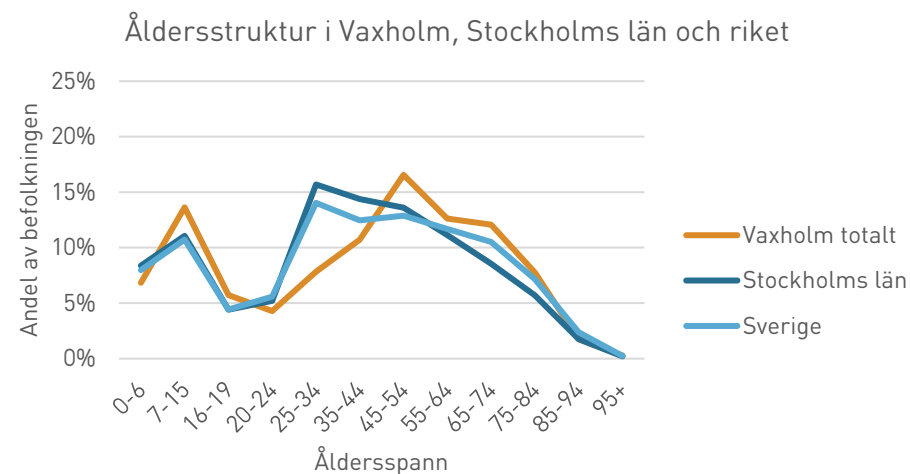
Genomsnittlig hushållsstorlek 2020¹²

Vaxholm:	2,40
Stockholms län:	2,25

Åldersstruktur

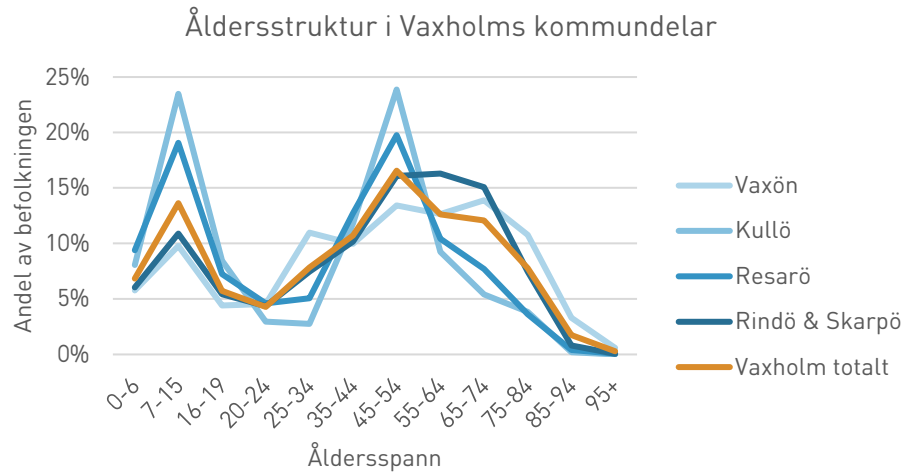
I Vaxholm avviker åldersstrukturen anmärkningsvärt från den i både Stockholms län och riket i stort. Den yngsta gruppen, 0–6 år, är något underrepresenterad, medan det bland barn i åldrarna 7–19 år finns en kraftig överrepresentation jämfört med både länet och riket. Unga vuxna i åldrarna 20–44 år är underrepresenterade i Vaxholm jämfört med riket, samtidigt som denna grupp är överrepresenterad i länet i stort. I Vaxholm befinner sig en jämförelsevis stor andel av befolkningen i åldrarna 45–84 år. Andelen av befolkningen i Vaxholm som är 85 år och äldre ligger i linje med resten av Stockholms län, som dock är något lägre än i riket i stort.

Åldersstrukturen bekräftar att Vaxholm är en attraktiv kommun för hushåll med barn, då det finns en relativt stor andel barn och vuxna i familjebildande ålder. Det är dock barn och familjebildande vuxna i de högre åldersspannen som dominerar (7–19 år och 45–54 år). Kommunen är även attraktiv för äldre personer, men inte så bland unga vuxna.

Stora skillnader i ålderssammansättningen syns även mellan kommunens olika delar. Hushåll med barn är kraftigt överrepresenterade på Kullö och Resarö, medan de är underrepresenterade på Vaxön, Rindö och Skarpö. På Vaxön är det snarare unga vuxna och äldre personer som är överrepresenterade sett till kommunen i stort, medan det på Rindö och Skarpö finns en tydlig överrepresentation bland personer i åldrarna 45–74 år.

Dessa tendenser kan troligtvis förklaras av de olika bostadsbestånden och tillgången till service i de olika kommundelarna. Det stora utbudet av småhus på Resarö och Kullö verkar locka hushåll med barn. Arbetstillfällena och kollektivtrafik kan vara faktorer som attraherar unga vuxna till Vaxön, samtidigt som tillgången till service, vård och särskilt boende kan vara avgörande för äldre personer som väljer att bosätta sig på Vaxön. Rindö och Skarpö framstår som attraktiva platser för personer före och efter pensionsåldern.

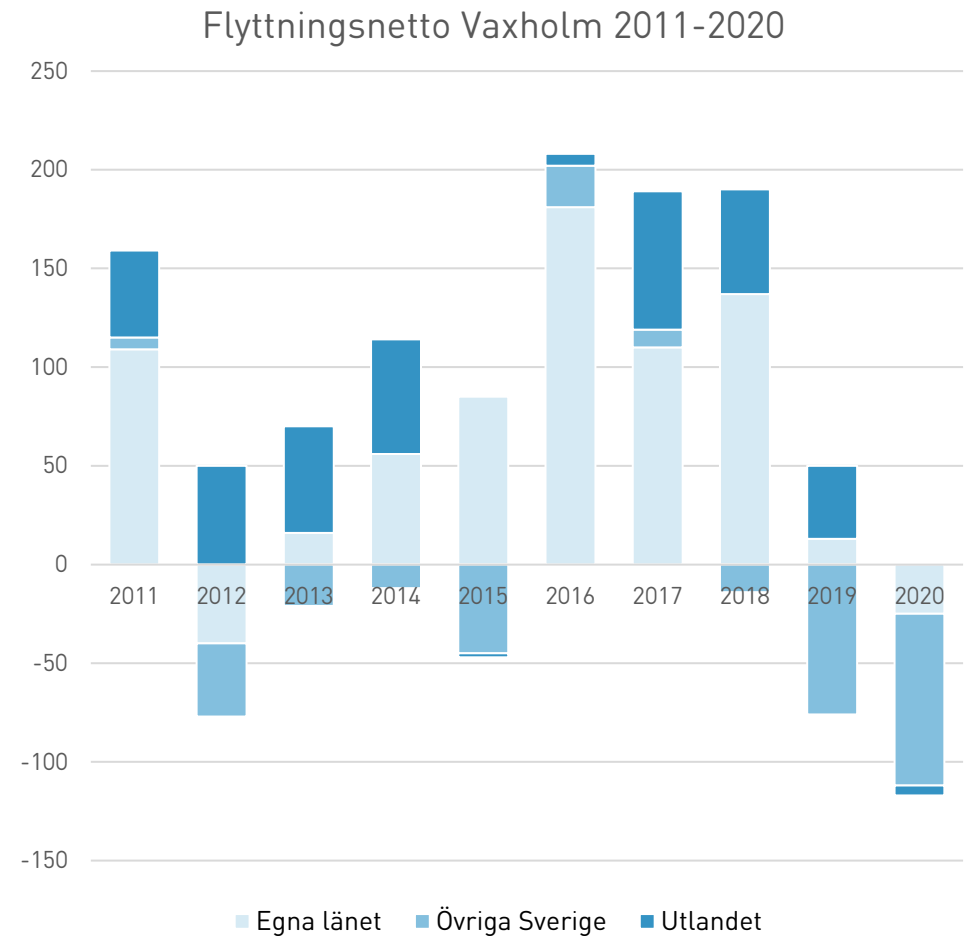
Flyttningsmönster

I storstadsregionerna bygger befolkningsökningen till stor del på ett högt inflyttningsnetto från utlandet och ett högt födelsenetto. Inflyttning från övriga Sverige är där av mindre betydelse för befolkningsökningen. På den här punkten är Vaxholm annorlunda.

Inflyttningen till kommunen var relativt jämn under perioden 2016–2018, och de flesta flyttade hit från andra kommuner i Stockholms län. Under 2019 och 2020 vände dock trenden, då Vaxholm såg ett negativt flyttningsnetto där många invånare flyttade till kommuner utanför Stockholms län. Sannolikheten att en

person i en viss ålder under ett år flyttar från kommunen kallas för flyttbenägenhet. Flyttbenägenheten hos Vaxholmarna är generellt sett något högre än den i riket för alla över 20 år.¹⁵

Unga vuxna har generellt sett en hög flyttbenägenhet. Många flyttar för att få närhet till studier eller jobb, men också till den första egna bostaden. I Vaxholm är flyttbenägenheten hos 20- till 30-åringar betydligt högre än i riket, vilket även återspeglas i befolkningsammansättningen.¹⁰

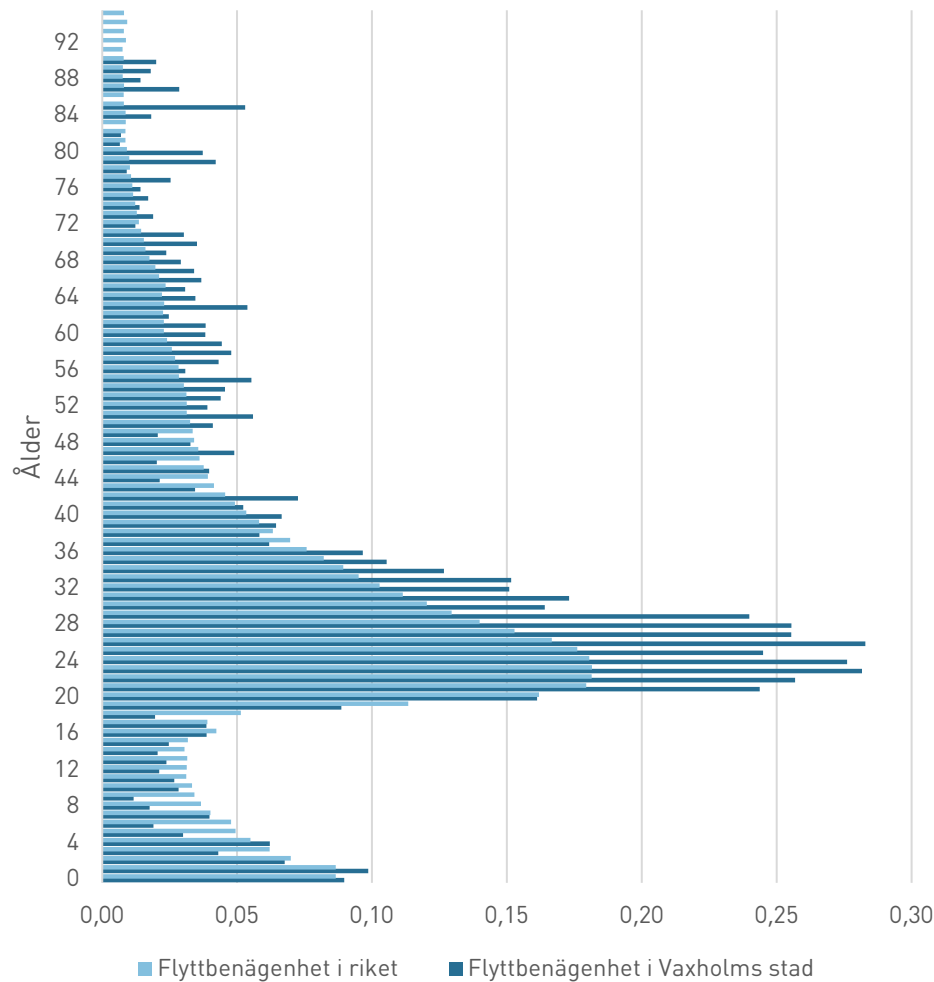
Figur 5 Källa SCB: BEFPAK-Befolkningsförändringar helår för år 2011-2020

NULÄGE

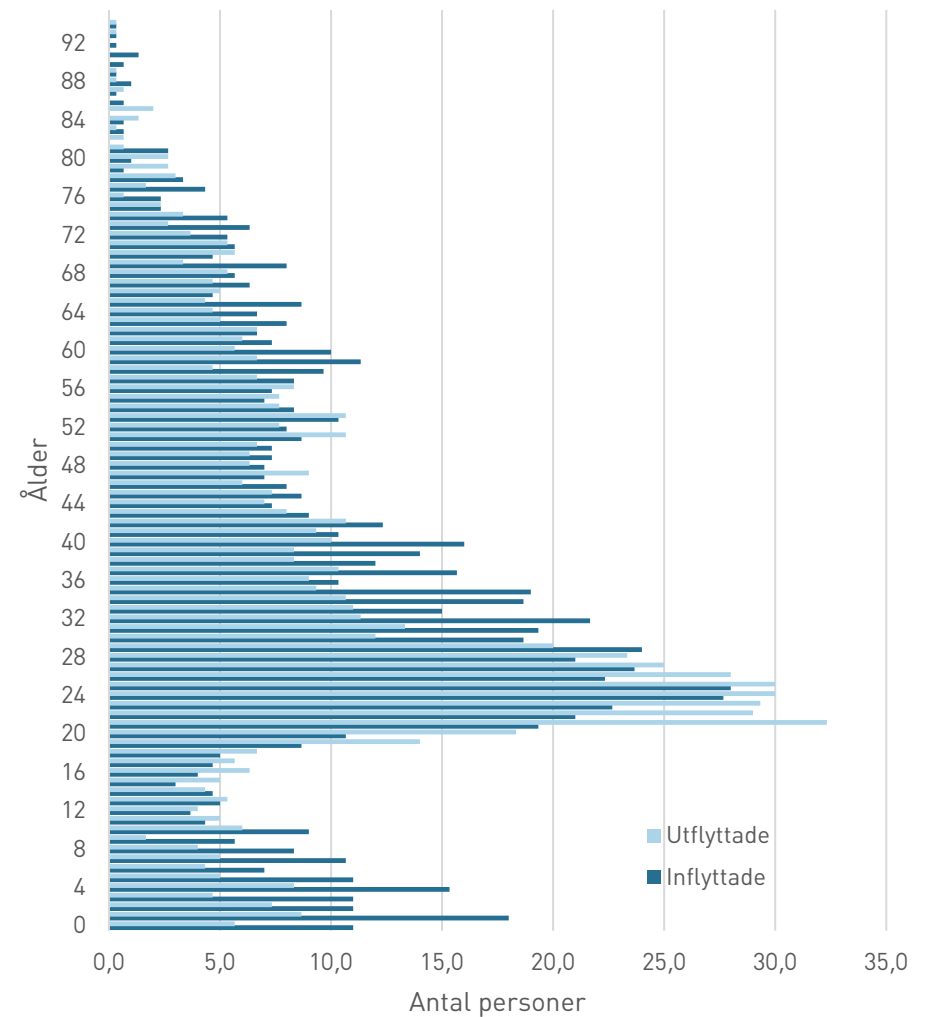
Barn i åldrarna 0–10 och vuxna i åldrarna 30–45 utgör en stor del av det positiva flyttningsnettot i Vaxholm, det vill säga att det är betydligt fler som flyttar hit än härifrån. 2018 fanns Vaxholms på en topplista över kommuner med särskilt högt flyttnetto för vuxna i 'barnfamiljeåren'. I riket i stort attraherar pendlingskommunerna nära storstaden många inflyttare. Barnfamiljers flyttningsmönster tyder på en vilja att bo utanför staden, men nära arbetstillfällena.

Unga föräldrar ofta storstäder och större städer, medan pensionärer ofta flyttar till attraktiva semesterkommuner.¹⁶ Detta syns även i det högre positiva flyttnettot för personer i 60- och 70-årsåldern.

Flyttbenägenhet efter ålder i Vaxholm respektive riket

Flyttmönster till och från Vaxholm i olika åldrar

¹ SCB (2021) *Statistikdatabasen: Boende, byggande och bebyggelse - Bostadsbestånd*

² Länsstyrelsen i Stockholm (2020) Läget i Länet: Bostadsmarknaden i Stockholms län 2020 (Rapport 2020:10)

³ Tekis-FB (2017) *Tekis-FIR*

⁴ SCB (2019) *Statistikpaket: BOSTADSPAK Delområden 2019*.

⁵ Region Stockholm (2020-07-10) *En analys av bostadsbeståndet* <<https://storymaps.arcgis.com/stories/7fbde35613814381af372842332d059d>>

⁶ SKR (2020) *Det boendesociala arbetet i förändring - Erfarenheter från sex kommuner*

⁷ Länsstyrelsen i Stockholm (2020) Läget i Länet: Bostadsmarknaden i Stockholms län 2020 (Rapport 2020:10)

⁸ SCB Statistikdatabasen

⁹ Rådet för främjande av kommunala analyser – RKA (2020) *Kolada Jämföraren: Bostadsförsörjning*.

https://kolada.se/verktyg/jamforaren/?_p=jamforelse&focus=16557&tab_id=121849

¹⁰ SCB (2020) *Försäljning av bostadsrätter efter region (län, storstadsområden, riket). År 2000-2020*.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_B00501_B00501C/FastprisBRFRegionAr/

¹¹ Rådet för främjande av kommunala analyser – RKA (2020) *Kolada Jämföraren: Bostadsförsörjning*.

https://kolada.se/verktyg/jamforaren/?_p=jamforelse&focus=16557&tab_id=121849

¹² För beräkning av kvadratmeterpriset för fritidshus har respektive enskilt köp använts. Med fritidshus avses småhus (typkod 220) som inte haft någon folkbokförd befolkning under 4 kvartal året före försäljningstidpunkten. Definitionen för fritidshus ändrades något år 2015 vilket kan påverka jämförelser över tid. Källa: Fastighetstaxeringsregistret (FTR) och SCB.

¹³ SCB (2021) *Statistikdatabasen: Befolkningsstatistik*

¹⁴ Statisticon (2020) *Befolkningsprognos 2020-2040 Vaxholms stad*

¹⁵ Statisticon (2020) *Befolkningsprognos 2020-2040 Vaxholms stad*

¹⁶ Sweco AB & Arena för Tillväxt (2018) *Sveriges nya geografi 2018*

PROGNOSER

BOSTADSBYGGNADSPROGNOS

Bostadsbyggnadsprognosen ligger till grund för kommunens befolkningsprognos, i synnerhet prognosen för inflyttning till kommunen. Den uppdateras årligen och är övergripande för de närmaste 20 åren.

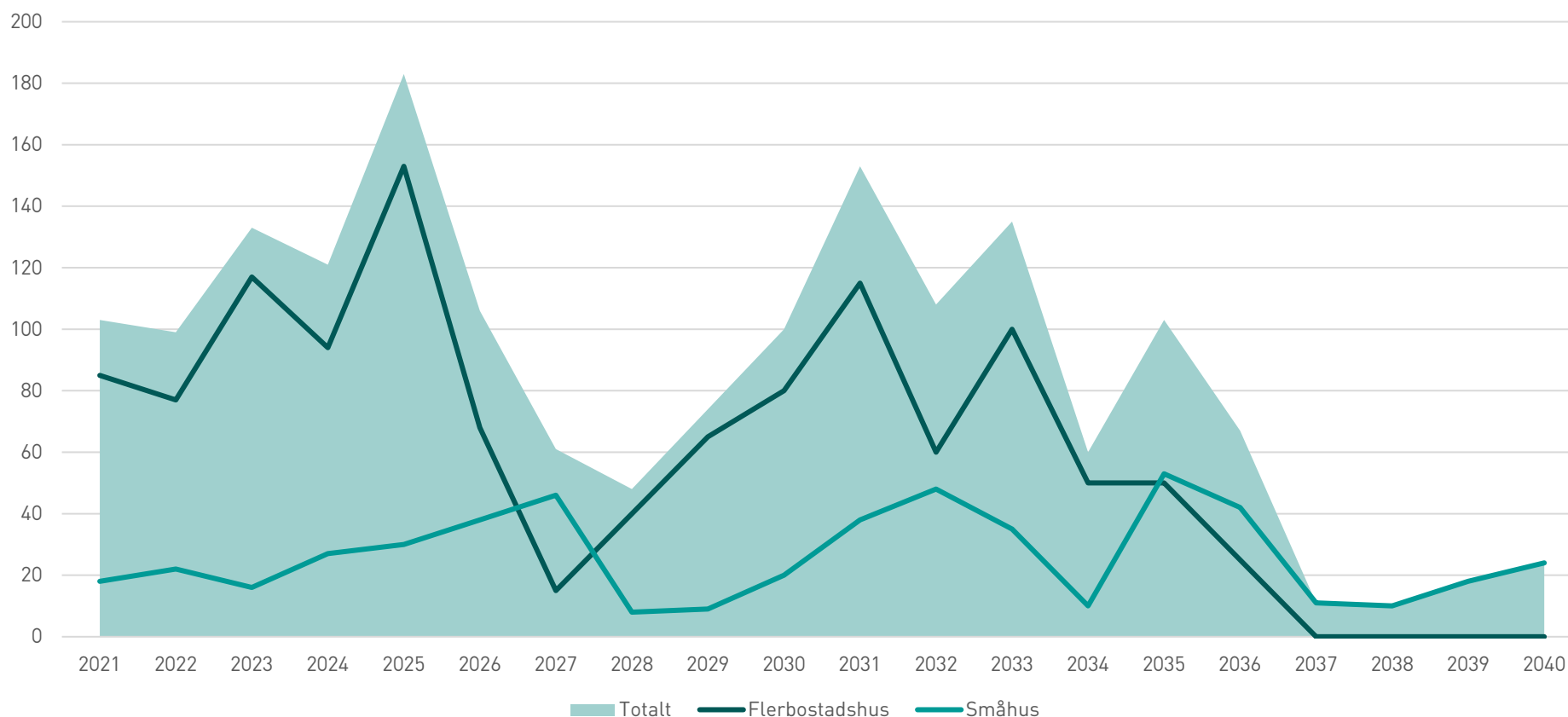
Bostadsbyggnadsprognosen bygger på översiktsplanen Vaxholm 2030, de fördjupade översiktsplanerna för Resarö respektive Rindö och Skarpö, Exploateringsprogrammet för Vaxholm och VA-planen för Vaxholm samt en uppskattning av när pågående bostadsbyggnadsprojekt kan vara färdigställda.

För projekt som förväntas stå färdiga de närmaste åren varierar säkerheten i prognosen mellan de projekt där detaljplanen vunnit laga kraft och kommunen har haft kontakt med exploitören om tidplanen, respektive projekt där detaljplanen ännu inte är antagen. På längre sikt bygger prognosen till en större del på bostadsbyggnadsprojekt som pekats ut i exploateringsprogrammet som det i dagsläget inte finns något planuppdrag för, liksom förväntad fritidshusomvandling till följd av utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp.

Kommunen i sin helhet

Det sammanlagda tillskottet på bostäder som enligt 2021 års prognos för perioden fram till 2040 bedöms vara mellan 1268 och 1717 bostäder, eller ett genomsnittligt tillskott på mellan 66 och 90 bostäder per år.

Basprognos för bostadstillskott 2021-2040 efter hustyp

Hyresrätter

Det är svårt att på förhand veta vilka upplåtelseformer som ska byggas i ett nytt område om kommunen inte bygger själv. De flesta lägenheter i flerbostadshus byggs som bostadsrätter idag.

I dagsläget finns dock planberedskap för ett nytt flerbostadshus som ägs av ett hyresbolag, samt flera pågående detaljplaneprojekt som syftar till att fler hyresrätter ska byggas i kommunen.

Särskilda boenden för äldre

Det finns behov av nya boendeplatser på särskilt boende för äldre i kommunen. Ett nytt särskilt boende planeras som en del av projekt Norrberget på östra Vaxön, och det pågår utredningar för att hitta lokaliseringar för att ersätta övriga lokaler i kvarteret Landstinget.

Bostadsbyggnad på de olika öarna

Det största tillskottet på bostäder förväntas byggas på Rindö, Vaxön och Resarö fram till 2030. Det förväntade tillskottet i områdena Bogesund och inom området övriga öar utgörs bostadstillskottet helt och hållet av olika former av fritidshus-omvandling. Nedan redogörs för den förväntade omvandlingen och några av de större planerade bostadsbyggnadsprojekten på de andra öarna.

Bostadstillskottet redovisas som ett spann mellan två olika prognoser, bas och hög. Följande diagram utgår från basprognosen om inget annat redovisas.

Rindö

Rindö hamn är ett omfattande stadsbyggnadsprojekt i tre etapper på det före detta regementsområdet inom Oskar Fredriksborg på östra Rindö. Tidigare kasernbyggnader från förra sekelskiftet har omvandlats till bostäder och lokaler, samt kompletteras med nya bostäder och en ny skola. De första kasernbyggnaderna och ett antal nya flerbostadshus och småhus är redan inflyttade. Mellan 2021 och 2025 förväntas ytterligare 242 nya bostäder färdigställas. Det rör sig om 42 bostäder i småhus och 200 bostäder i flerbostadshus. I detta ingår planer för ungefär 50 hyresrätter i flerbostadshus som del av Rindö hamn etapp 4.

I översiktsplanen pekas Rindö smedja ut som ett utredningsområde för bostäder. Ett planprogram för området är under framtagande och programsamråd hölls under 2015. Mellan 108 och 135 bostäder förväntas kunna färdigställas mellan 2029 och 2033 inom området. Fritidshusomvandlingen på Rindö och Skarpö förväntas ge ett tillskott på 40 - 81 bostäder fram till 2040. På Rindö hör den ihop

med utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp som följer utbyggnaden av Rindö smedja.

BOSTADSTILLSKOTT 2021–2040

	Flerbostadshus	Småhus
1. RESARÖ	98 - 165	147 - 235
2. RINDÖ/SKARPÖ	308 - 335	118 - 186
3. BOGESUND	0	11 - 21
4. KULLÖ	0	0
5. ÖVRIGA ÖAR	0	25 - 50
6. VAXÖ ÖSTRA	401 - 464	11 - 11
7. VAXÖ VÄSTRA	140 - 230	10 - 20
TOTALT	947 - 1194	321 - 523

Vaxön

På Vaxön finns ett antal stadsbyggnadsprojekt som möjliggör en utökning av bostadsbeståndet. Inom projektet Norrberget planeras för ungefär 240 nya bostäder i flerbostadshus och ett nytt särskilt boende. Bostäderna förväntas färdigställas i etapper mellan 2022 och 2026. Detaljplanen vann laga kraft 2020.

I stadskärnan pågår även detaljplanearbeten vid kvarteren Domaren och Prästgården, som möjliggör för ungefär 8 - 11 respektive 24 - 30 nya bostadslägenheter i flerbostadshus.

På västra Vaxön finns ett projekt som syftar till nybyggnation av ca 50 hyresrättslägenheter i kvarteret Kulan. Detaljplanen Kulan 6 vann laga kraft under 2020, och det nya flerbostadshuset förväntas preliminärt stå klart 2022.

PROGNOSE

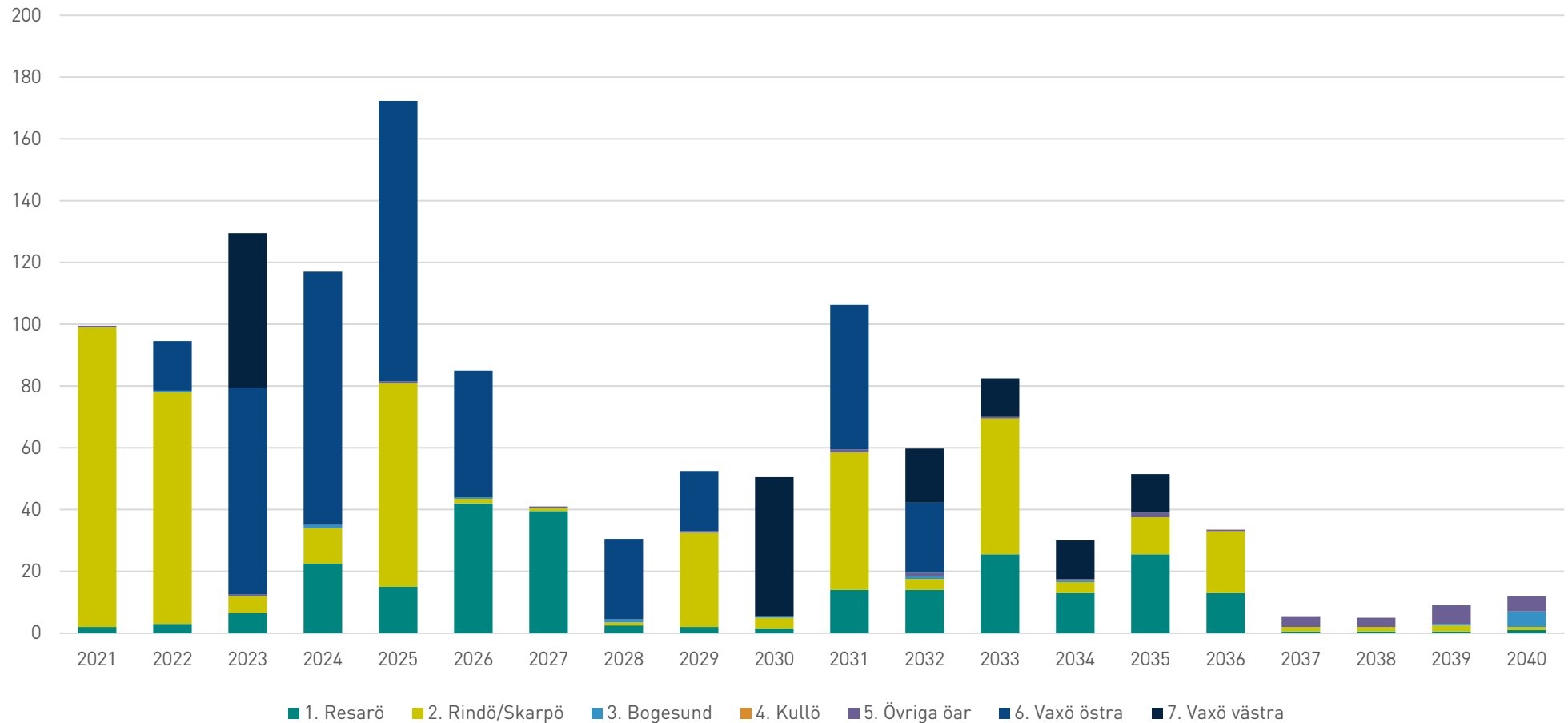
Resarö

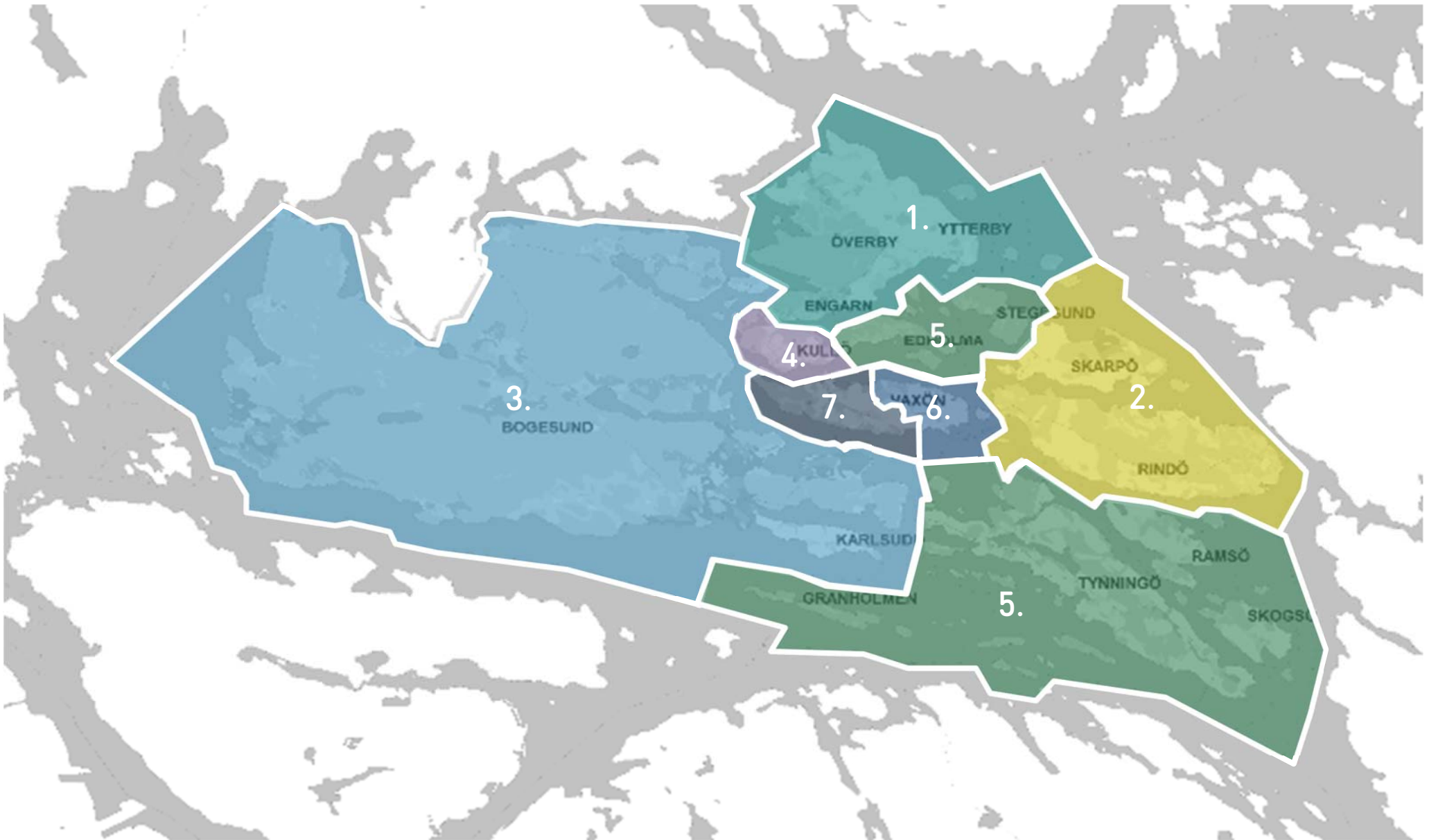
Projektet Storäng innehåller utbyggnad av vatten och avlopp i ett område med äldre småhus och fritidshusbebyggelse. De två detaljplanerna möjliggör sammanlagt för nybyggnad av upp till 70 småhus. Detaljplanen Storäng östra vann laga kraft 2021. Projektet förväntas även resultera i en viss fritidshusomvandling.

Detaljplanen för Resarö mitt möjliggör för ungefär 60 nya bostäder i både småhus och flerbostadshus, och vann laga kraft under 2020.

Fritidshusomvandlingen förväntas vara betydligt lägre jämfört med tidigare eftersom en stor del av beståndet på Resarö redan är omvandlat till permanentboende.

Basprognos för bostadstillskott 2021-2040 över kommundelarna

Figur 6 Kommunindelning prognoser

BEFOLKNINGSPROGNOSER

Kommunen beställer årligen en byggbaserad befolkningsprognos, vilket betyder att den del av prognosen som behandlar inflyttning är baserad på kommunens bostadsbyggnadsprognos. Den bygger också på historiska data och pekar ut trender för den demografiska sammansättningen i kommunen.

Regionala befolkningsframskrivningar

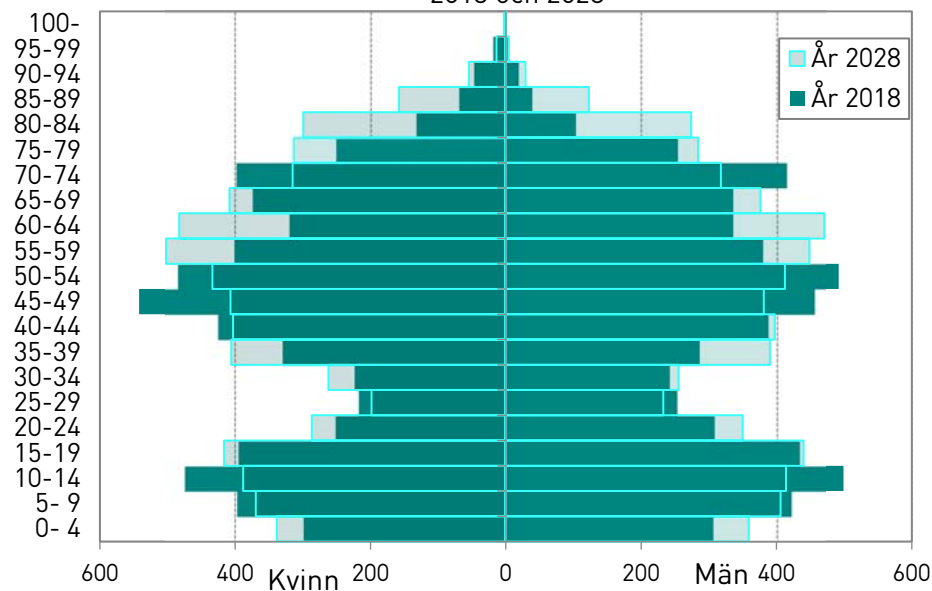
Även regionen tar fram regionala befolkningsframskrivningar. I det fallet görs inte sällan framskrivningar på både regionövergripande nivå och nedbrutet på kommunal nivå.

I samband med arbetet med den nya regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUF 2050, har befolknings- och sysselsättningsframskrivningar tagits fram för Östra Mellansverige (ÖMS).¹ Dessa ligger till grund för det demografiska bostadsbyggnadsbehov som RUF 2050 anger för respektive kommun. Framskrivningarna behövs även för planering av andra regionala verksamheter som sjukvård och kollektivtrafik. 2019 togs en framskrivning fram för Region Stockholm med ett 10-årsperspektiv.

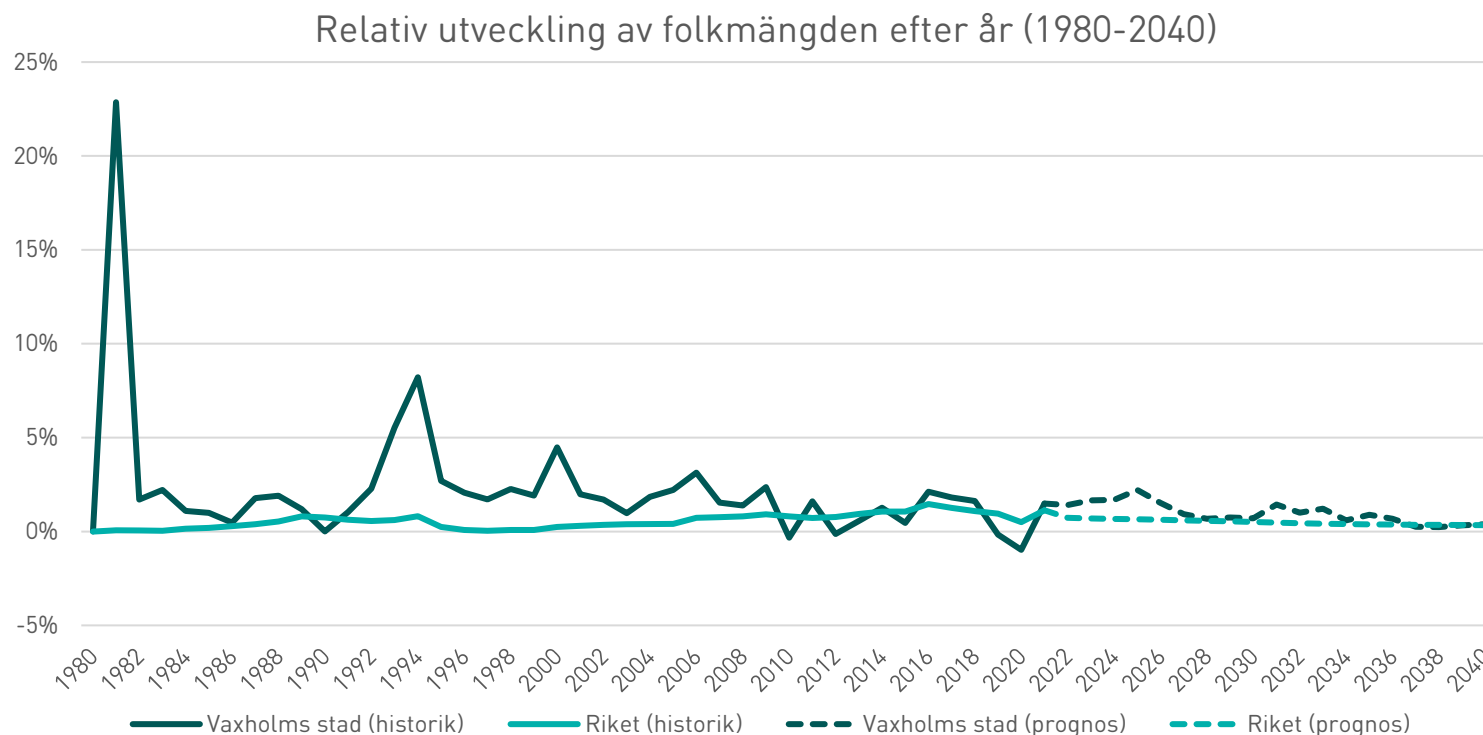
Regionens befolkningsframskrivning (2019) förutser framför allt en åldrande befolkning under närmaste decenniet, se Figur 8.²

Vid en jämförelse av kommunens befolkningsprognos och den befolkningsframskrivning i tre scenarier som togs fram 2017 finns det trots olika metoder ändå vissa likheter. Störst skillnader kan ses under 2020-talet där en högre ökningstakt förutsätts av regionen. Se nästa sida för ett jämförande diagram.

Befolkningsframskrivning: befolkningsstruktur efter kön år 2018 och 2028

Figur 7 Diagram över befolkningsstruktur efter kön och ålder år 2018 och 2028, Region Stockholms befolkningsframskrivning (Region Stockholm, 2019)

Kommunens byggbaserade befolkningsprognos

Enligt 2020 års byggbaserade befolkningsprognos förväntas befolkning i Vaxholm öka från 12 003 personer år 2019 till strax under 16 000 år 2040. Det motsvarar en befolkningsökning på ungefär 33 %.³

Inflyttning till nybyggda bostadsområden utgör en stor del av den förväntade befolkningstillväxten. De stora variationerna från år till år som kan ses i prognosen har att göra med förväntad befolkningsökning genom inflyttning till kommunen och i förlängningen prognosen för bostadsbyggande och fritidshusomvandling. Framför allt sker tillväxten på Rindö, Resarö och Vaxön.

Under 2030-talet förväntas åldersgruppen 65+ växa så att den är en större andel av befolkningen än åldersgruppen 0-19 år.

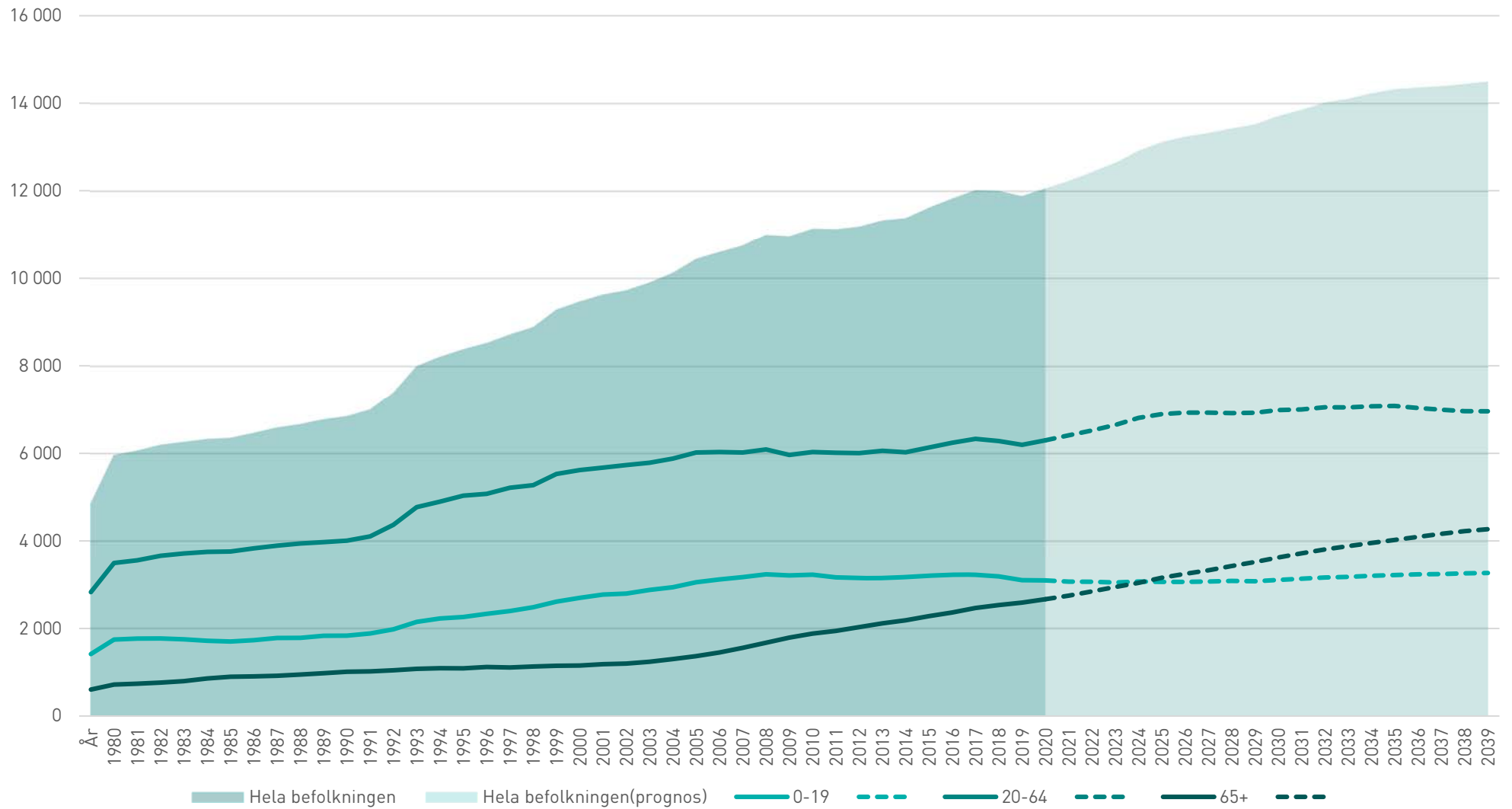
Hushållssammansättningen i nybyggda områden

Den byggbaserade prognosen gör skillnad i förväntad hushållstorlek mellan nya bostäder i flerbostadshus respektive småhus, med antagandet att hushållen i småhus som regel är större än de i bostäder i flerbostadshus.

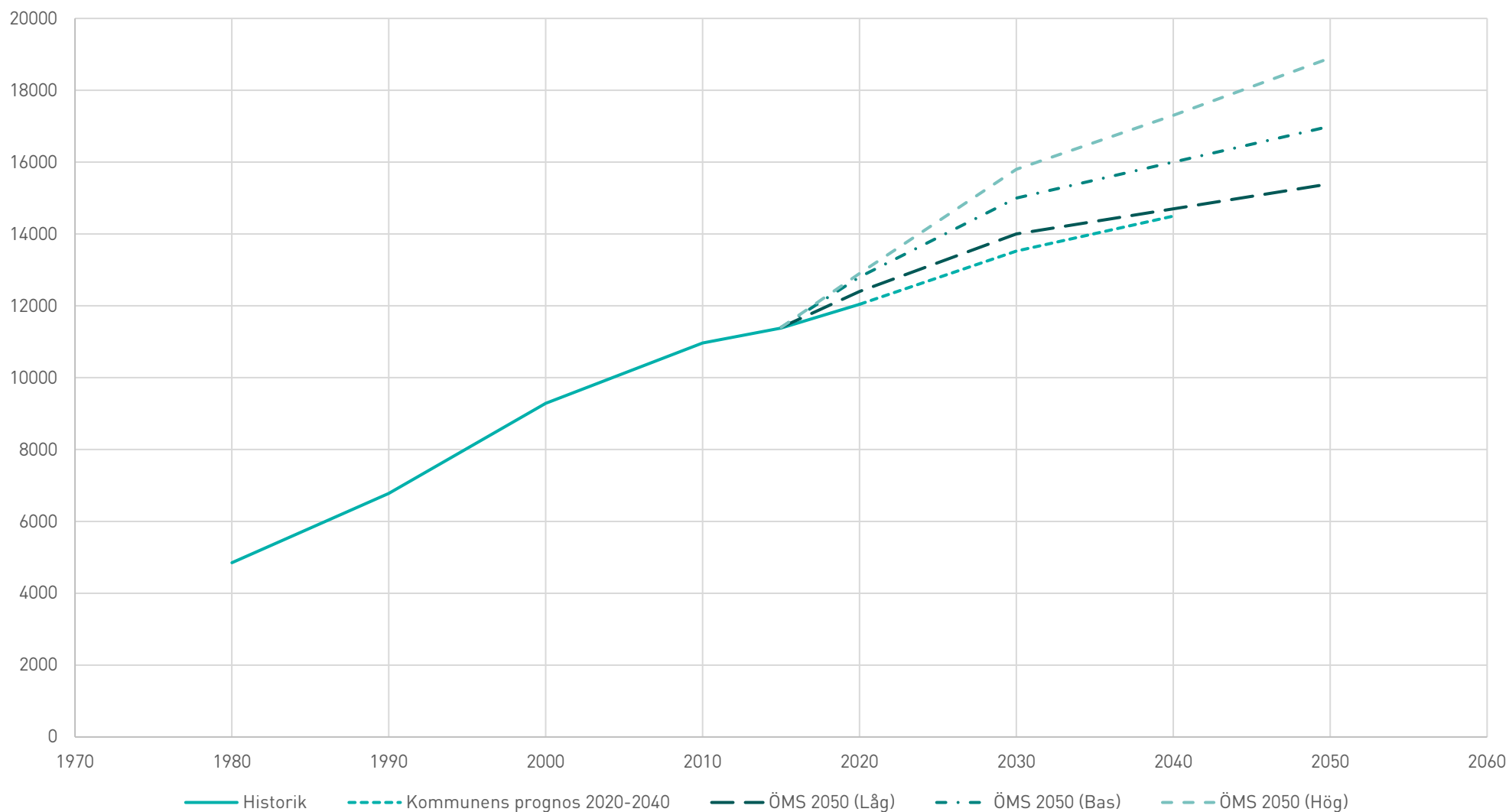
Det finns dock många fall i Vaxholm och andra kommuner där hushållssammansättningen i nybyggda områden blev mycket annorlunda än vad man hade förväntat sig. Till exempel finns det projekt där det planerats för en låg andel barnfamiljer, men där man sedan upplevt en anstormning av just dessa och därför med kort varsel behövt planera för ytterligare förskoleplatser. Det finns även exempel på projekt som förväntats stärka elevunderlaget i en mindre centralt placerad grundskola, där siffrorna trots allt har fortsatt dala eftersom området främst lockat hushåll utan barn, i åldrarna 55+.

Prognoser och framskrivningar är användbara till mycket, men sällan till att planera för att åstadkomma trendförskjutningar.

Befolkningsutveckling och byggbaserad befolkningsprognos Vaxholm 1980-2040, efter åldersgrupper

Byggbaserad befolkningsprognos (2021) jämfört med ÖMS 2050 befolkningsframskrivning i tre scenarion (2017)

Figur 8 Diagram som visar befolkningsutvecklingen samt kommunens befolkningsprognos (Statisticon, 2021) och befolkningsframskrivningar 2015-2050 för Östra Mellansverige (Stockholms läns landsting, 2017)

¹ Stockholms läns landsting (2017) *Framskrivningar av befolkning och sysselsättning i östra Mellansverige*. Rapport 2017:2. http://www.rufs.se/globalassets/h.-publikationer/2017/rapport_oms_framskrivningar.pdf

² Region Stockholm (2019) *Kommunprognoser, sammanfattning för Stockholms läns 26 kommuner och Stockholms stads 14 stadsdelsområden - Bilaga till*

Stockholms läns huvudrapport Befolkningsprognos 2019–2028/60. Demografirapport 2019:9. <https://www.sll.se/globalassets/4.-regional-utveckling/alla-projekt-inom-regional-utveckling/demografidagen2019/9-kommunsammanstallning2019-ny.pdf>

³ Statisticon (2021) *Befolkningsprognos 2021–2040 Vaxholms stad*.

BOSTADSBEHOVET

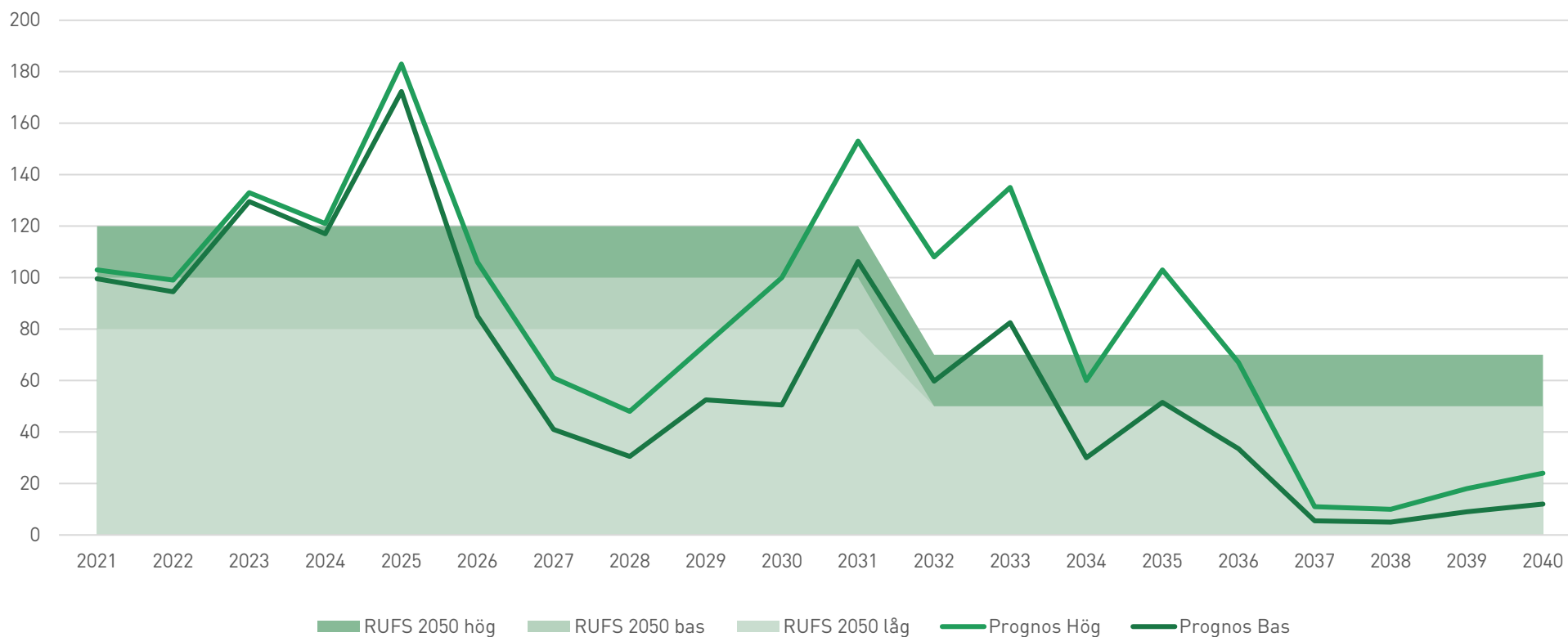
DEMOGRAFISKT BOSTADSBEHOV

Baserat på *Framskrivningar av befolkning och sysselsättning i östra Mellansverige (Rapport 2017:2)* som tagits fram av Stockholms läns landsting har ett demografiskt bostadsbygnadsbehov bestämts för varje kommun i länet. Det bygger på tre olika scenarier: låg, bas och hög. För perioden 2018–2030 ligger det för Vaxholm mellan 80 och 120 bostäder per år, för att sedan sjunka till mellan 50

För att göra kommunens bostadsprognos jämförbar med det demografiska bostadsbygnadsbehovet som anges i förslaget till RUFS 2050 handlar det om i genomsnitt mellan 87 och 103 bostäder under perioden 2020-2030, och mellan 40 och 69 bostäder perioden 2031-2040.

Hälften av bostäderna förväntas tillkomma i det som RUFS 2050 kallar prioriterade bebyggelselägen med god tillgänglighet till kollektivtrafik.

Scenarier för demografiskt bostadsbygnadsbehov och lokal bostadsbygnadsprognos

och 70 bostäder per år efter 2030.¹

MÅTT PÅ BOSTADSBRISTEN

Hösten 2020 presenterade Boverket rapporten *Mått på bostadsbristen - Förslag på hur återkommande bedömningar ska utföras*². Till skillnad från vad som beskrivs stycket ovan genererar Boverkets modell inte något specifikt byggbehov utan att berätta om ett antal eller andel som saknar en rimlig bostad. Modellen utgår ifrån att mäta en brist utifrån grundläggande behov, och inte efterfrågan. En annan utgångspunkt är att betrakta bostadsbristen som ett uttryck för brist på tillräckliga bostadstjänster, istället för att betrakta det som en resurs- eller tillgångsbrist. Måttenheten som modellen utgår ifrån är hur många (eller hur stor andel) hushåll som saknar tillgång till en rimlig bostad.

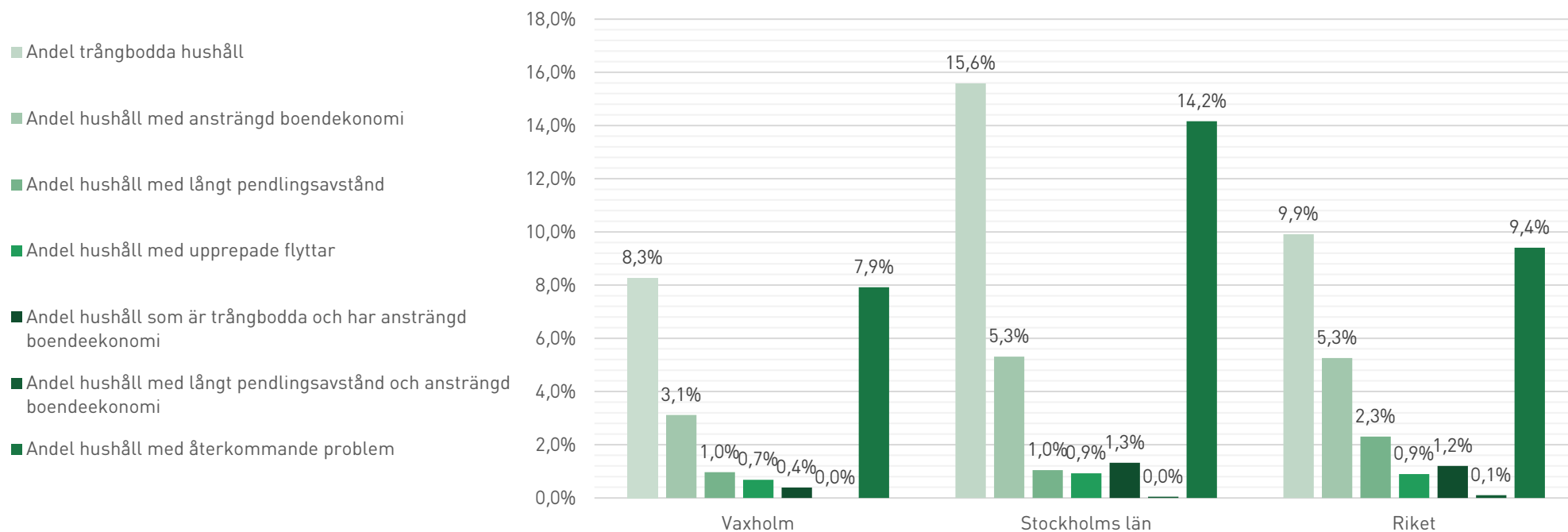
I tidigare stycken och avsnitt har flertalet prognoser och framskrivningar för bostäder, befolkning och demografi beskrivits och jämförts. Viktigt att poängtera är däremot att ingen av dessa beskriver en prognosticerad bostadsbrist. I första hand ger dessa en beskrivning av vilka demografiska förändringar som kan bli aktuella för befolkningen i stort, samt hur kommunens långsiktiga planer för bostadstillskott ser ut. Inom det uppdrag som resulterat i Boverkets rapport¹⁹ har

prognoser över bostadsbristen mätt som antalet hushåll som saknar rimlig bostad inte prioriterats. Så här beskriver de sina skäl för detta:

Det huvudsakliga skälet är att bostadsbrist, i den bemärkelse vi valt att analysera, är ett tillstånd som till stor del påverkas av bostadssociala politiska åtgärder varvid prognoser över framtida bostadsbrist till allt för stor del blir en prognos över bostadspolitiska beslut.³

I diagrammet nedan visas Boverkets föreslagna mått för att bedöma bostadsbristen för kommunen, länet och riket. De mått som sticker ut är *andel trångbodda hushåll*, *andel hushåll med ansträngd boendekonomi* samt *andel hushåll med återkommande problem*. Generellt är andelarna lägre för kommunen än för riket och länet. Medan bostadsförsörjningsansvaret specifikt sträcker sig till kommunens invånare, är detta inte nödvändigtvis siffror som tyder på någon särskild framgång för just Vaxholm. Det är en inte obetydlig andel av hushållen i kommunen som saknar till en rimlig bostad. Vidare är de stora skillnaderna gentemot länet i stort att betrakta som ett tecken på boendesegregation.

Boverkets Öppna data för bedömning av bostadsbrist år 2018

BOSTADSBEHOVET FÖR SÄRSKILDA GRUPPER

Bostadsförsörjning handlar i grunden om att anpassa beståndet till ändrade förutsättningar. Enligt Regeringens proposition 2012/13:178 *En tydligare lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar* avses med begreppet särskilda grupper "de som av olika skäl har svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden".⁴ Det här är också något som förtydligas ytterligare från och med förslaget till lagändring för år 2022.

Det råder brist på bostäder och i synnerhet hyresrätter. Detta drabbar många av de som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden, men särskilt personer med låg betalningsförmåga, hemlösa och kvinnor med behov av skyddat boende.

För att socialnämnden ska kunna fullfölja sitt ansvar gentemot socialtjänstens kända målgrupper behövs bostäder i olika upplåtelseformer och storlekar. Trygghet och stabilitet i boendet är en viktig förutsättning för att en person ska stärkas till att förändra sin situation, och tillgång till en egen bostad utgör en viktig del i rehabiliteringskedjan. I framtida planering av bostäder är det därför viktigt att det kan erbjudas ett varierat utbud av boendeformer i Vaxholm.

Studenter och unga vuxna

Gruppen unga vuxna (20–34 år) i Vaxholm är i betydligt större utsträckning än i övriga riket benägna att flytta från hemkommunen. Unga vuxna är också underrepresenterade i förhållande till den totala befolkningen. Detta kan vara en indikation att unga vuxna har svårt att hitta en bostad i Vaxholm eller att de söker sig till kommuner som erbjuder andra möjligheter.

Äldre personer

Kvarboendepincipen är tillsammans med själv-bestämmandepincipen en bärande princip inom svensk äldreomsorg.⁵ Den innebär att socialnämnden ska verka för "människors rätt att kunna bo kvar i sitt hem så länge den enskilde klarar det och vill"

Enligt länsstyrelserna bor många äldre i landet kvar i bostäder med dålig tillgänglighet och det saknas ofta andra boendeanternativ för de som skulle behöva en bostad med högre tillgänglighet. Både i Vaxholm och i riket är de flesta äldre över 80 år kvinnor. I Sverige är det kvinnor som i störst utsträckning får garantipension vilket tillsammans med regler för bostadsbidrag sätter stora begränsningar på de boendeanternativ som i realiteten finns tillgängliga för många äldre.⁶

Efterfrågan på bostäder bland äldre

I *Lokalförsörjningsplan för Socialnämnden 2020–2040* görs bedömningen att det är många äldre som efterfrågar seniorboende i Vaxholm. I dagsläget är kötiden uppemot 8–10 år för de seniorbostäder som finns i kommunal regi. Ansvaret för dessa ligger däremot inte på Socialnämnden utan under Nämnden för teknik, fritid och kultur (TFK).

Det finns också en förening, Bo i Gemenskap (BiG), som driver ett projekt för att bygga ett kollektivboende för äldre i kommunen. De samarbetar i dagsläget med ett fastighetsbolag för att ta fram en ny detaljplan för detta.

Särskilt boende för äldre och växelårdsboende

Vaxholm har en åldrande befolkning vilket ställer krav på bostadsbeståndet. Det medför i viss utsträckning ett större behov av boenden med vård och omsorg, men också på att planera för friska äldre personer.

Följande beskrivs i *Lokalförsörjningsplan för Socialnämnden 2020–2040* om delar av äldreomsorgen:

Äldreomsorgen är en verksamhet med stort lokalbehov. Eftersom den enskildes behov skiftar kan äldreomsorgen erbjuda olika boendeformer. Särskilt boende för äldre är en boendeform till för personer med stora omvårdnadsbehov. För att få ett sådant boende krävs biståndsbeslut. Det finns olika inriktningar på särskilt boende som kognitiv sviktboende, omvårdnadsboende och växelboende. Individerna har egen bostad och tillgång till gemensamma utrymmen med personal dygnet runt.

Tillfälligt boende kan beviljas som växelvård för personer som har behov av omsorg och som avlastning för anhöriga.

I kommunens befolkningsprognos 2020–2035 indikeras en ökning av äldre i befolkningen. Speciellt inom gruppen 80+ sker en nära nog fördubbling av antalet i kommunen de närmaste åren enligt prognos. Gruppen har generellt ökat behov av stöd från socialnämnden i form av hemtjänst eller särskilt boende.

Lokalförsörjningsplanen gör också en ganska omfattande omvärldsanalys för att bedöma det framtida lokalbehovet för äldreomsorgen. En ökad väntetid märks i riket. Den avslutas med följande:

För Vaxholms del, och näraliggande kommuner uppges väntetiderna ha minskat de senaste jämfört med 2015. Uppgifterna från Stockholm om väntetider, bekräftar vad som anges i Boverkets enkät om en kö i balans.

BOSTADSBEHOVET

Av lokalförsörjningsplanens bedömning av befintliga boenden framgår att flera av byggnaderna som idag används för särskilt boende inte är ändamålsenliga i dagsläget och skulle behöva anpassas.

Ett nytt särskilda boende med 50-60 platser byggs inom kvarteret Norrberget/Lägerhöjden. Det kommer innebära ett tillskott till antalet boendeplatser i kommunen, och möjliggöra att en del lokaler inte längre behövs till särskilt boende.

Lokalförsörjningsplanen betonar även vikten av ett bestånd i balans, det vill säga att det inte uppstår tomplatser inom särskilt boende då dessa är mycket kostsamma. Ett ytterligare nytt särskilt boende bedöms enligt planen inte vara prioriterat i dagsläget.

Hushåll med barn

Hushåll med barn har särskilda behov och förutsättningar i en bostad. De har ofta ett begränsat startkapital och jämförelsevis höga utgifter som kan påverka deras möjligheter att få bolån. Samtidigt behöver de generellt en större bostad med flera rum och avdelade ytor. Hushåll med barn önskar i många fall en långsiktig och stabil boendelösning, men samtidigt ett boende som kan anpassas efter barns förändrande behov under uppväxten. Med fler medlemmar i hushållet blir det även svårare att få livspusslet att gå ihop. Bostadens lokalisering i förhållande till skolor, arbetsplatser, kompisar, fritidsaktiviteter, vård och annan service spelar därför en viktig roll för hushåll med barn.

Länsstyrelsen i Stockholm har i sin rapport Läget i länet 2021 påpekat att det finns en trend bland barnfamiljer att lämna Stockholms län till förmån för angränsande län på pendlingsavstånd, där de upplever att de kan få en bättre bostad till ett rimligare pris⁷. Samtidigt är Vaxholm en attraktiv kommun för barnfamiljer i länet, vilket återspeglas både i kommunens åldersstruktur och flyttningsmönster till kommunen. Rapporten *Barn och unga och deras familjer i Stockholms län 2017/2018* innehåller en djupgående analys av barnens livssituationer i länets olika kommuner och kommundelar. Av särskilt intresse för diskussionen kring bostadsbehovet är spaningarna om ekonomin i barnfamiljerna och situationen för barn efter en föräldraseparation.

Ekonomin i barnfamiljerna

Barnens levnadsvillkor präglas i stor utsträckning av hushållets ekonomiska situation. En viktig aspekt i detta är vart familjen vill eller har möjlighet att skaffa bostad, då de ekonomiska förutsättningarna ser väldigt olika ut över länet.

I 2017 i Vaxholm var den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet för barn 0-17 år 314 100 kr jämfört med 254 900 kr i länet i stort. Vaxholm ligger högt i länet, och överträffas endast av Danderyd och Täby på kommunnivå, samt av en del stadsdelsområden i Stockholms stad⁸.

Den ekonomiska uppdelningen kan även belysas med hjälp av begreppet 'ekonomisk utsatthet', som i det här fallet definieras som andelen barn som lever i hushåll med mindre än 60% av medianinkomsten. I Vaxholm är det 7% av barnen, jämfört med 15% i länet i stort. Samtidigt lever 14% av Vaxholms barn i hushåll med högre än 200% av medianinkomsten, jämfört med 9% i länet. Även dessa indikatorer pekar på att barnen i Vaxholm generellt sett har goda ekonomiska förutsättningar, då endast Täby och Danderyd har lägre andelar barn i ekonomiskt utsatta hushåll.²⁴

Inkomststandard är ett begrepp som sätter inkomsten i relation till levnadskostnader i stället för övriga befolkningens inkomster. Ett hushåll med låg inkomststandard definieras som ett där inkomsten inte räcker till boende och de nödvändigaste levnadsomkostnaderna. I Vaxholm är andelen hushåll med låg inkomststandard 3%, jämfört med 7% i Stockholms län.²⁴

Ett fjärde mått på den ekonomiska fördelningen är *köpkraft*, där barnen i länet kan delas upp i fem kategorier, från låg köpkraft till hög köpkraft, baserat på hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet. I länet i stort innehåller varsin kategori 20% av barnen. I Vaxholm har 9% av barnen låg köpkraft och 31% av barnen hög köpkraft. Fördelningen är relativt jämn jämfört med vissa andra nordostkommuner – i Danderyd har 61% av barnen hög köpkraft och i Täby är motsvarande siffra 38%, medan det i Botkyrka, Södertälje och Nynäshamn är 6% av barnen. Vaxholm sticker dock ut i länet när man ser till förändringen över tid. Mellan 2014 och 2017 minskade andelen barn i den mittersta kategorin (medel köpkraft) med 5%, medan andelen i de lägre och högre kategorierna har ökat. Detta pekar på en växande ekonomisk ojämlikhet bland barnen i Vaxholm.²⁴

Föräldraseparationer och växelvis boende

I Vaxholm bor ungefär 81% av barnen med två föräldrar. I nordostkommunerna är det vanligare än i länet i stort att barn bor med båda sina föräldrar. Ungefär 10% av barnen i Vaxholm är folkbokförd hos en ensamstående mor och 5% hos en ensamstående far. Den registerbaserade statistiken är baserad på barnets folkbokföringsadress, och fångar därmed inte upp växelvist boende där barnet delar sin tid mellan båda föräldrarna. Det enda sättet att få information om växelvist boende är genom undersökningar som görs på riksnivå. I Sverige bor 28% av barnen som inte bor med båda sina biologiska föräldrar växelvis, 14% bor

större delen av sin tid hos en förälder, och 58% hela tiden hos en förälder. Växelvist boende är dock vanligare hos föräldrar med högre utbildningsnivåer och högre inkomster.²³

Bland 17-åringarna 2018 i Vaxholm hade 23% upplevt en separation någon gång under uppväxten. Det är vanligt att föräldrar efter en separation flyttar från villa till lägenhet, och Vaxholms bostadsbestånd kan därför vara en del av förklaringen bakom kommunens relativt låga andel barn med separerade föräldrar.²⁴

Då kvinnors inkomster fortfarande i genomsnitt är lägre än mäns är det ofta en mamma som tvingas hitta nytt boende efter en separation, som i sådana fall även blir betydligt mindre än det tidigare gemensamma boendet. I Vaxholm är det uppskattat att den genomsnittliga kvinnan efter en separation har råd att bo på 47kvm jämfört med männens 71kvm.⁹

Bostadsbeståndet spelar därmed en viktig roll för barns levnadsvillkor och möjligheter att bo kvar i ett område efter föräldrarnas separation. I Vaxholm har 48% av barnen med separerade föräldrar båda föräldrar boende inom kommunen, 12% har en förälder i en av grannkommunerna och 14% har en förälder i Stockholms stad.

Personer med funktionsnedsättning

Denna kategori innefattar personer med funktionsnedsättning under 65 år och andra som omfattas av Lagen om stöd och service till vissa personer (LSS). Vaxholm har i dagsläget en gruppboende med 6st lägenheter och 11st bostäder med särskild service. Bostäder med särskild service kan behöva anpassas till olika hyresgästers enskilda behov.

Bostadsanpassning

Det finns en viss rätt till ekonomiskt bidrag för att den som har en funktionsnedsättning ska kunna anpassa sin bostad för att kunna leva ett självständigt liv. Enligt Boverkets insamling av statistik om bostadsanpassningsbidragen var år 2019 den vanligaste åtgärden montering av ramp, följt av att ta bort trösklar, montera spistimer/spisvakt och uppsättning av stödhandtag samt reparation av teknisk utrustning.¹⁰

Från fastighetsenhetens sida görs bedömningen att det sannolikt vore mer kostnadseffektivt att göra en samlad översyn och tillgänglighetsanpassning av kommunens egna bostadsbestånd än att arbeta med mer tillfällig bostadsanpassning.

Ensamkommande barn och nyanlända flyktingar

I och med den nya bostadslagen från 2016 sätts andra krav på kommunernas mottagande av nyanlända. Det har funnits stora utmaningar att med kort varsel tillgänglighetsanpassa bostäder för nyanlända i befintligt bostadsbestånd.

Vaxholms stad tog emot 28 nyanlända personer år 2019 och 14 personer år 2020. Kommunen ordnar boende under en etableringsperiod på två år, varpå de nyanlända förväntas lösa ett eget boende. Etableringsperioden kan i vissa fall förlängas för familjer med barn under 18 år. Socialförvaltningen har tillgång till ungefär 40 bostäder, som täcker behovet för mellan 78 och 97 personer i målgruppen. De flesta bostäder i det nuvarande beståndet utgörs av tillfälliga lösningar i paviljonger.

I dagsläget är ungefär 35 boplatser tillgängliga, då antalet nyanlända till kommunen under 2020 var relativt lågt och i princip alla som anlände under 2017 (och vars etableringsperiod har gått ut) har skaffat eget boende. Framöver förväntas dock en brist på boplatser uppstå runt 2022/2023.

Socialpsykiatri och missbruksboende

I tidigare nämnd *Lokalförsörjningsplan för Socialnämnden 2020–2040* görs följande bedömning av nulägesituation och kommande behov för ansvarsområdet socialpsykiatri och missbruk:

Inom socialpsykiatrin finns idag inget boende i Vaxholm stad. När behov finns köps platser i andra kommuner.

Ett antal personer bor på institutionsvård för målgruppen missbruk och kan behöva en första lägenhet vid utskrivning i form av en träningslägenhet med ett socialt kontrakt. Antalet träningslägenheter är få i kommunen och behöver utökas. Av de personer som nu befinner sig på institutionsvård har ungefär hälften behov av träningslägenhet med socialt kontrakt.

Träningslägenheter och lägenheter med sociala kontrakt behövs för att tillgodose behovet av bostad med stöd för personer som kan klara ett eget boende med boendestöd. Idag finns tre-fem träningslägenheter för målgruppen.

Personer i hemlöshet

Vid Socialstyrelsens senaste kartläggningstillfälle, vecka 14 år 2017, fanns 8 personer som befann sig i någon av hemlöshetssituationer som myndigheten kartlägger (se Definitioner). I huvudsak handlade det om personer som antingen befann sig i akut hemlöshet, samt institutionsvistelse eller stöd-boende.¹¹

BOSTADSBEHOVET

Kommunen arbetar för närvarande inte aktivt för att motverka eller avhjälpa hemlöshet. Det finns exempelvis inget system med försöks- eller träningslägenheter som ger en mer direkt väg in på den ordinarie bostadsmarknaden

Kommunen har däremot ett regelbundet samarbete med privata hyresvärdar för att få fram bostäder till hushåll som inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden.

Kommunen arbetar också med vissa vräkningsförebyggande åtgärder. Vid behov kan kommunen hjälpa till med ett tillfälligt boende på exempelvis vandrarhem.

BOSTADSBEHOV UTIFRÅN EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Det demografiska bostadsbehovet beskriver antalet nya invånare som kommunen räknar med att ta emot per år, men beskriver inte vem eller vilka dessa nya invånare är, vad gäller vare sig behov eller ekonomiska förutsättningar. En utmaning för bostadsförsörjningen som blivit allt större de senaste åren är vad som kallas strukturell hemlöshet, vilket kortfattat kan beskrivas som personer som hålls utanför den ordinarie bostadsmarknaden på grund av uteslutande socioekonomiska skäl. Särskilt ensamstående kvinnor med barn är en grupp som allt oftare drabbas av hemlöshet i länet.¹²

Jämställdhet

Bostadsförsörjningens koppling till vissa jämställdhetsfrågor har diskuterats överskådligt i kapitlet *Hushåll med barn*, men den är värd att belysa ytterligare och ur ett bredare perspektiv. Trots insatser på olika nivåer kvarstår en tydlig skillnad i inkomster mellan män och kvinnor i Sverige. I Vaxholm har män 32% högre medianinkomst än kvinnor, vilket är en större skillnad än den som finns i Stockholms län i stort där motsvarande siffra är 24%¹³. Detta gör att den genomsnittliga kvinnan har större begränsningar vid valet av bostad än den genomsnittliga mannen, sett till läge, storlek, upplåtelseform och hustyp.

Kommunen har inga större möjligheter att påverka löneskillnaderna utanför dess egna verksamheter, men har däremot vissa möjligheter att motverka att dessa ojämlikheter kommer till uttryck genom tillgången till bostäder.

Jämlikhet och segregation

Utöver kön finns det flertalet socioekonomiska faktorer som påverkar individens och hushållets inkomster och därmed möjligheter till bostad. I Stockholms län finns stora skillnader i hushållens ekonomi och bostadspriser mellan kommuner

och stadsdelar. Till exempel lever 18,9% av personer i Södertälje och 13,2% av personer i Norrtälje med låg ekonomisk standard, jämfört med 6,2% i Vaxholm²⁸. Även om segregationens effekter främst påverkar de som bor i områden med socioekonomiska utmaningar så uppstår det även negativa konsekvenser för hela samhället bland annat i form av dämpad ekonomisk tillväxt, försämrad tillit och folkhälsa och lägre skatteintäkter¹⁴. Delegationen mot segregation understryker att den socioekonomiska segregationen inte är ett nytt fenomen i Sverige, men att den har förstärkts under senare år.

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska staden planera för att 'skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder...'. De höga priserna och den relativt låga andelen hyresrätter i Vaxholm gör att en stor del av den lokala bostadsmarknaden är/blir otillgänglig för den som har en låg inkomst.

Även om Vaxholms invånare generellt sett har goda ekonomiska förutsättningar så finns de 6,2% av befolkningen, eller mer än 700 personer, som riskerar att få svårt att lösa ett skäligt boende om förutsättningarna förändras. Även för dessa hushåll med lägre inkomster finns ett behov av ett varierat bostadsbestånd som inte bara är tillgängligt för kommunens genomsnittliga löntagare.

Arbetsmarknad och pendling

Varje dag pendlar människor över kommungränser inom Stockholms län för att nå sina arbetsplatser. Vaxholm klassificeras i många sammanhang som en pendlingskommun nära storstad (till exempel i SKR:s kommungruppsindelning), där invånarna i stor utsträckning jobbar utanför kommunen. Detta kan utläsas i statistiken, som visar att ungefär 70% av den förvärvsarbetande befolkningen i Vaxholm har sin arbetsplats utanför kommunen. Detta innebär att mer än 4200 personer pendlar ut från kommunen för sitt arbete. Samtidigt finns det ett utbud av arbetsplatser lokalt, där 37% fylls av personer som bor utanför kommunen. Ungefär 1000 personer pendlar in till kommunen för sitt arbete. Många av jobben i Vaxholm finns inom kommunens egna verksamheter.¹⁵

In- och utpendlingsmönstren tyder på att kommunens bostadsmarknad och arbetsmarknad inte stämmer helt överens, vilket i sig är ett normalt fenomen. I

riket arbetar ungefär en av tre förvärvsarbetande utanför sin boendekommun¹⁶; Vaxholm ligger långt över genomsnittet, och detta kan ha flera förklaringar. 38% av Vaxholms invånare är högutbildade, jämfört med ungefär 29% nationellt¹⁷, och många av jobben för högutbildade finns i något av länets större centrum. Ungefär 30% av de förvärvsarbetande med sin arbetsplats i Vaxholm jobbar inom utbildning eller vård och omsorg. Andra vanliga näringsgrenar är

företagstjänster, byggverksamhet, handel samt hotell och restauranger. Ungefär 28% är företagare ²⁹.

Dagens pendlingssituation leder till ett stort transportarbete och att olika grupper rör sig i staden på dagarna och kvällarna. Ur ett socioekonomiskt och miljömässigt hållbarhetsperspektiv finns det anledning att beakta bostadssituationen för både de som bor och de som jobbar i Vaxholm. Det kan till exempel diskuteras om det ska prioriteras att försäkra att de som jobbar i kommunen även ska ha ekonomiska möjligheter att bosätta sig här, och om det ska vara möjligt för fler som bor i kommunen att även ha sin arbetsplats här.

Befolkningsunderlag för kommunens verksamheter

För kommunens verksamheter är det viktigt att kunna planera långsiktigt och behålla någorlunda balans i demografin, både i kommunen som helhet och mellan de olika kommundelarna. Vid flertalet stadsbyggnadsprojekt under senare år har den förväntade demografiska profilen avvikit från de som faktiskt flyttade in. Till exempel planerades en expansion av skolan på östra Rindö i takt med bostadsutvecklingen i Oskar Fredriksborg, men det visade sig sedan vara få hushåll med barn som flyttade in. I dagsläget ser åldersfördelningen väldigt olika ut i kommunens olika delar, vilket kan göra det svårt att planera för utvecklingen av stadens verksamheter och annan service.

Varierat bostadsbestånd

Olika typer av variation i bostadsbeståndet kan bidra till att olika grupper kan få tillgång till bostadsmarknaden. Samtidigt som Vaxholms befolkning och bostadsbestånd har en viss karaktär så finns det grupper som har olika förutsättningar och behov, som även de behöver tillgodoses.

När det kommer till upplåtelseformer fungerar bostadsrätter och äganderätter för hushåll med fasta anställningar, sparpengar och högre inkomster, som kan betala en handpenning och få lån från banken. Men för personer som saknar en del av dessa förutsättningar är hyresrätt ofta det enda alternativet, samtidigt som det finns personer som väljer att bo i hyresrätt mer som ett livstilsval.

Bostadsyta påverkar ofta priset på en bostad och vilka sorters hushåll som har plats att bo där bekvämt. En blandning av storlekar gör att flera hushåll har möjlighet att göra den ekonomiska avvägningen mellan bostadspris och bostadsyta, men även att hushåll kan bo kvar i ett område under olika delar av livet, till exempel om de flyttar hemifrån, skaffar barn, skiljer sig eller går i pension.

Att ha en blandning mellan småhus och flerbostadshus gör det också mer möjligt för hushåll med olika ekonomiska förutsättningar och livsstilar att bo i ett område. Vissa hushåll prioriterar att ha en stor bostadsyta med trädgård och närhet till naturen, medan andra vill bo mer kompakt med närhet till kollektivtrafik, restauranger och andra människor. En väl genomtänkt blandning av hustyper, lik den som finns i stadskärnan på Vaxön, kan skapa goda förutsättningar för utbyte och synergier mellan dessa olika hushållstyper.

¹ Stockholms läns landsting (2017) *Utställningsförslag till RUF5 2050*

² Boverket (2020) *Mått på bostadsbristen - Förslag på hur återkommande bedömningar ska utföras*. Rapport 2020:21

³ Boverket (2020) *Mått på bostadsbristen - Förslag på hur återkommande bedömningar ska utföras*. s. 12. Rapport 2020:21

⁴ Regeringens proposition 2012/13:178 *En tydligare lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar*

⁵ Socialstyrelsen (2011) *Bostad i särskilt boende är den enskildes hem*

⁶ Länsstyrelsen Skåne (2016) *Bostad åt alla – slutrapport från länsstyrelsernas uppdrag att stödja kommunerna i att underlätta inträdet på bostadsmarknaden* (Rapport 016:02)

⁷ Länsstyrelsen i Stockholm (2021) *Läget i Länet: Bostadsmarknaden i Stockholms län 2021* (Rapport 2021:18)

⁸ Region Stockholm (2019) *Barn och unga och deras familjer i Stockholms län 2017/2018*. Demografirapport 2019:5

⁹ Dagens industri (2020) *Bostaden – kan tvinga kvar kvinnor i relationer de vill lämna*. 2020-11-18

<<https://www.di.se/pressreleaser/2020/11/18/lansforsakringar-bostaden-kan-tvinga-kvar-kvinnor-i-relationer-de-vill-lamna/>>

¹⁰ Boverket (2020) *Boendeformer för personer med funktionsnedsättning*. 2021-03-26 <<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/bostadsmarknad/olika-grupper/funktionsnedsattning/boendeformer/>>

¹¹ Socialstyrelsen (2017) *Antal hemlösa per kommun och län*, <<http://www.socialstyrelsen.se/hemloshet>>

¹² Länsstyrelsen i Stockholms län (2021) *Läget i länet - Bostadsmarknaden i Stockholms län 2021*. Rapport 2021:18

¹³ SCB (2021) *Hushållens ekonomi - Inkomster och skatter*, <<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter>>

¹⁴ Delegationen mot segregation (2021) *Segregation i Sverige – Årsrapport 2021 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling*

¹⁵ SCB (2018) *AMPAK*

¹⁶ Sweco AB (2019) *Sveriges nya geografi 2019*

¹⁷ Ekonomifakta (2020) *Din kommun i siffror – Vaxholm* <<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Vaxholm?compare=1>>

TILLGÄNGLIGA VERKTYG

Det finns ett antal olika verktyg som kommunerna kan använda för att tillgodose behovet av bostäder.

De tillgängliga verktygen kan jämföras med ett verktygsförråd som en kommun har tillgång till. Den återkommande uppdateringen av kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning kan då jämföras med en regelbunden tur till förrådet för att fylla på vår verktygsväska. Då ser kommunen över vad vi har för uppgifter att ta oss an eller om förutsättningarna har förändrats. Det går sällan att bära med sig hela förrådet så det behövs en prioritering av vilka verktyg kommunen ska ta med sig.

Olika kommuner arbetar med olika verktyg, beroende på deras förutsättningar och politiska viljeinriktning. Vissa verktyg är mer effektiva än andra, och ger kommunen möjligheter att i grunden styra utvecklingen av bostäder. Dessa kräver oftast investeringar, kompetens, och tid att utvecklas. Andra verktyg används redan idag, men kan utnyttjas i större utsträckning för att tillgodose bostadsförsörjningsmål. Några av verktygen är riktade mot effekterna av dagens bostadssituation utan att förändra förutsättningarna i grunden. Nedan listas de verktyg som är tillgängliga:

KOMMUNAL ÖVERSIKTS- OCH DETALJPLANERING

Detaljplaner och översiktsplaner är de två huvudsakliga juridiska instrument som finns för fysisk planering i Sverige. Det är kommunerna som har ensam rätt att bestämma om detaljplanläggning och att anta en detaljplan. Varje kommun ska även ha en aktuell översiktsplan. Detaljplaner är juridiskt bindande, medan översiktsplaner endast är vägledande.

Översiktsplaner är ett sätt för kommunen att väga samman det stora antalet olika intressen som finns när det kommer till den fysiska miljön, och tydliggöra den önskade utvecklingen flera år framåt så att alla aktörer inom och utanför kommunen kan förhålla sig till en gemensam vision. Av särskild relevans för bostadsförsörjningen ska översiktsplanen redovisa utvecklingsinriktningen för bebyggelse samt framtida markanvändning, där bostäder återfinns i användningstyperna mångfunktionell bebyggelse, sammanhängande bostadsbebyggelse och landsbygd. Genom att peka ut områden för utvecklad eller ändrad markanvändning i dessa kategorier kan kommunen lägga grunden för framtida detaljplanläggning och exploatering.

Detaljplaner reglerar vad mark- och vattenområden får användas till, och de krävs generellt vid större ändringar i mark- och vattenanvändningen, till exempel exploateringar eller avstyckningar. Genom detaljplaner skapar kommunen byggrätter som sedan kan utnyttjas av markägaren för att uppföra bostäder. I detaljplaner kan antal lägenheter och storlek på lägenheter regleras om det finns sociala skäl eller bostadsförsörjningsskäl (PBL 2010:900, 4 kap. 11§).

PLANBEREDSKAP

Med planberedskap menas generellt sett bostäder, men även sådant som förskolor och äldreboenden, som finns detaljplanlagda på obbyggd mark. Ofta handlar det om att strategiskt planlägga kommunal mark för framtida behov. Det kan även handla om att utreda lämpliga platser för nya bostäder inom ramen för en fördjupad översiktsplan.

KOMMUNALT MARKINNEHAV OCH EN STRATEGISK MARKPOLITIK

Ett eget markinnehav ger kommunen goda möjligheter att bedriva en aktiv markpolitik och styra bostadsutvecklingen i den önskade riktningen. På egen mark kan kommunen styra över fler delar av stadsbyggnadsprocessen, från att ta initiativet till detaljplanering, till att ställa krav på upplåtelseformer och storlekar på lägenheter. Sådana överenskommelser kan ske genom **marköverlåtelseavtal** eller **exploateringsavtal**. Överlåtelse eller upplåtelse av marken kan föregås av en **markanvisning**, där en byggherre får ensamrätt att förhandla om villkoren för en sådan överlåtelse eller upplåtelse under en begränsad tid och med givna villkor, som uttrycks i kommunens riktlinjer för markanvisning.

För att ha möjligheten att bedriva en strategisk markpolitik krävs det att kommunen kontinuerligt håller utkik efter lämplig mark att förvärva.

ALLMÄNNYTTIGA BOSTADSFÖRETAG ELLER BOSTADSSTIFTELSE

Ett kommunalt bostadsföretag är ett av de mest effektiva verktygen för att påverka bostadsförsörjningen. Med ett eget bostadsföretag kan kommunen direkt bestämma antal och typ av bostäder som ska uppföras och vilka principer som

TILLGÄNGLIGA VERKTYG

gäller för att få tillgång till dem, utan att behöva komma överens med en markägare eller byggherre. Det finns dock lagar (lag 2010:879 om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag) som reglerar hur ett allmännyttigt bostadsföretag får agera. Till exempel ska företaget ha till syfte att främja bostadsförsörjningen, och verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Huvuddelen av verksamheten ska handla om hyresbostäder, men det är tillåtet att även ha andra upplåtelseformer inom beståndet. Vissa kommuner väljer att utforma bostadsföretaget som en stiftelse i stället för ett aktiebolag, vilket har vissa organisatoriska konsekvenser.

Vaxholms allmännyttiga bostadsbolag *AB Vaxholmsbostäder* avvecklades år 1999. Bolaget hade ungefär 78 000 kvm bostäder och 10 800 kvm lokaler¹.

KOMMUNALA BOSTADSFÖRMEDLINGAR SAMT FÖRTURSSYSTEM

Bostadsförmedlingar är en serviceinstans som fördelar bostäder från flera olika fastighetsägare enligt bestämda principer. Kommuner ska enligt bostadsförsörjningslagen anordna en bostadsförmedling om det behövs utifrån situationen på bostadsmarknaden, och detta får göras tillsammans med grannkommuner. En bostadsförmedling ökar inte den totala tillgången till bostäder, men kan säkerställa att fördelningen sker utifrån andra principer än hushållets ekonomiska ställning. Dessutom kan en kommunal bostadsförmedling effektivisera för båda bostadssökande och hyresvärdar som slipper använda ett stort antal olika kanaler för att hitta varandra. Data från bostadskön kan även ge kommunen värdefulla insikter i bostadsbehoven hos befolkningen.

Förturssystem får upprättas för att ge vissa hushåll förtur till bostäder, till exempel av sociala eller medicinska skäl, eller för att främja inflyttning till kommunen.

KOMMUNALA HYRESGARANTIER TILL ENSKILDA HUSHÅLL

Kommuner har möjlighet att gå in som borgensman för bostadssökande som har ekonomisk förmåga att betala hyra för en bostad, men som ändå har svårt att

setablera sig på bostadsmarknaden, enligt 2 kap. 6 § i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter. Det kan handla om personer med betalningsanmärkningar eller personer som saknar tillsvidareanställning. Om hyresgarantin utlöses blir personen återbetalningsskyldig till kommunen istället för till hyresvärderna. Kommuner som ställer ut hyresgarantier tar över risken från hyresvärderna, och kan söka ett statligt bidrag om 5 000 kronor för varje utställd garanti som gäller minst sex månadshyror och som har garantitid på minst två år.

EKONOMISKT STÖD TILL ENSKILDA HUSHÅLL FÖR ATT SKAFFA ELLER INNEHA EN PERMANENTBOSTAD

Kommunen kan på andra sätt ge ekonomiskt stöd till vissa hushåll med syfte att skaffa eller inneha en bostad. Till skillnad från hyresgarantier behöver detta stöd inte nödvändigtvis gå till hushåll som bör kunna betala hyran. Det kan ges i form av en hyresgaranti, men även i form av ett kommunalt bostadsbidrag. Beslut om att lämna ekonomiskt stöd tas i enskilda ärenden, men för att uppfylla likabehandlingsprincipen bör det framgå i någon form av policy vilka kriterier som gäller för att ett hushåll ska få ekonomiskt stöd.

FRÄMJA ALTERNATIVA SÄTT ATT BYGGA OCH BO

Bostadsbyggandet styrs i dagsläget av en rad normer kring hur människor vill bo, och byggprocessen drivs ofta enligt ett väletablerat arbetssätt. Men det finns många människor som inte tillhör de grupper som generellt planeras för, och det finns gott om utrymme för innovation i hur bostäder uppförs praktiskt, ekonomiskt och organisatoriskt. Det kan till exempel handla om boendekollektiv där de boende delar på gemensamma ytor och funktioner. Det kan även handla om Bogemenskaper för äldre personer, där det finns tillgång till viss service och aktiviteter. Byggemenskaper och självbyggeri är former av organisation som kan användas för att finansiera byggandet av bostäder och hålla nere kostnader för de som ska flytta in. Boverket har vägledningar för hur kommuner kan arbeta med att främja nya typer av boenden och byggprocesser.

¹ Fastighetsvärlden (1999-03-30): *Tornet köper AB Vaxholmsbostäder*
<<https://www.fastighetsvarlden.se/notiser/tornet-koper-ab-vaxholmsbostader/>>

MÅL OCH RIKTLINJER

Verklig frihet kräver trygghet. Vi är olika, har olika behov och önskemål under livet. Genom att planera för bostadsförsörjningen vill kommunen säkerställa att Vaxholms olika invånare får så goda förutsättningar som möjligt att leva i ett tryggt hem. Vaxholms stad har sex mål för bostadsförsörjningen som beskriver den önskade utvecklingen framöver. Målen är både generella och inriktade på vissa delar av bostadsbeståndet och befolkningen. Till varje mål hör ett antal riktlinjer som pekar på hur kommunen kan uppnå den önskade utvecklingen med de verktyg som finns tillgängliga samt förslag till hur målet kan följas upp. I slutet finns även en tabell som redovisar ett antal intressanta nyckeltal från SKR:s databas Kolada och hur de har utvecklats de senaste åren.

MÅL 1. FORTSATT BEFOLKNINGSTILLVÄXT OCH BOSTADSTILLSKOTT

Vaxholms befolkning ska fortsätta växa i en jämn takt med hänsyn till stadens förutsättningar vad gäller infrastruktur och kollektivtrafik. I genomsnitt ska 75 bostäder färdigställas per år fram till 2030, vilket motsvarar en genomsnittlig befolkningsökning på i genomsnitt 180 personer per år sett till Vaxholms nuvarande hushållssammansättning.

Som del av en växande region har Vaxholm åtagit sig att bidra till att uppfylla det demografiska bostadsbehovet. En balanserad och jämn befolkningstillväxt gynnar både nya och existerande kommuninvånare, ökar skatteintäkter och ger staden ett större inflytande regionalt och nationellt.

Riktlinjer

- 1.1. Kommunen ska kontinuerligt arbeta med att ta fram detaljplaner som möjliggör nya bostäder i såväl områden för nybyggnation som fritidshusomvandling.
- 1.2. Kommunens mark ska användas till nya bostäder där det är lämpligt.
- 1.3. Det ska finnas en rullande planberedskap för stadsbyggnadsprojekt flera år framåt.

Uppföljning

- 1.A. Antal färdigställda bostäder per år
- 1.B. Befolkningsökning per år
- 1.C. Bostäder som planlagts under två senaste åren, antal/1000 inv

1.D. Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1000 inv

MÅL 2. FLER HYRESRÄTTER

Vaxholm ska ha en fungerande hyresmarknad för de hushåll som inte kan eller vill äga sin bostad. Hyresrätter ska tillskapas inom ramen för den fortsatta stadsutvecklingen. Antalet hyresrätter i Vaxholms bostadsbestånd ska öka.

Underrepresentationen av hyresrätter i Vaxholm gör det svårt för grupper med svagare ekonomiska förutsättningar att bosätta sig i eller flytta inom kommunen, vilket bland annat kan utgöra ett hinder för försörjningen av arbetskraft och för unga vuxna eller nyanlända att hitta en första bostad.

Riktlinjer

- 2.1. Staden ska tillskapa minst ett kommunägt hyresbostadshus som ska påbörjas under mandatperioden, där plan- och markförutsättningarna gör detta möjligt.
- 2.2. Samarbete ska ske med privata hyresvärdar för att skapa fler hyresrätter i kommunen.
- 2.3. Hyresrätter ska inkluderas som en del av markanvisningar.

Uppföljning

- 2.A. Antal färdigställda bostäder med hyresrätter per år
- 2.B. Bostäder med hyresrätter, antal/1000 inv

MÅL 3. ETT VARIERAT BOSTADSBESTÅND

Vaxholm ska ha ett bostadsbestånd som passar för olika grupper med olika behov och förutsättningar. Det ska därför finnas bostäder i flera storleksklasser i kommunens tätorter på Vaxön, Resarö och Rindö, både i småhus och flerbostadshus. Det ska även finnas en ökad blandning av upplåtelseformer, med hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter.

Vaxholm har i dagsläget en underrepresentation av vissa typer, storlekar och upplåtelseformer i bostadsbeståndet. Även fördelningen över kommunen är ojämn. Därför behöver åtgärder vidtas för att tillskottet av bostäder vid nyproduktion och omvandling bidrar till en bättre balans i det lokala och samlade bostadsbeståndet.

Riktlinjer

- 3.1. Vid markanvisningar i någon av kommunens tätorter ska en blandning av storlekar och upplåtelseformer i bostadsbeståndet främjas.
- 3.2. Avsiktsförklaringar och exploateringsavtal ska användas för att öka variationen av upplåtelseformer, typer och storlekar på bostäder i stadsbyggnadsprojekt.
- 3.3. I detaljplaner ska antal och storlekar på bostäder regleras för att öka variationen i det lokala bostadsbeståndet på kommun- och kommundelnivå.

Uppföljning

- 3.A. Antal färdigställda bostäder med hyresrätter utanför Vaxön
- 3.B. Antal laga kraftvunna detaljplaner som reglerar bostadsstorlek eller antal bostäder

MÅL 4. ETT UTVECKLAT KOMMUNALT BOSTADSBESTÅND

Vaxholms stad ska ha ett effektivt och samlat kommunalt bostadsbestånd med hög standard. Kötiden i seniorbostadskön ska minska över tid. Det kommunala fastighetsbeståndet ska täcka de behov som finns hos kommunens olika förvaltningar och majoriteten av de tillfälliga bostadsbehov som kan uppstå inom kommunen, vid till exempel anvisning av nyanlända personer.

Kommunens olika fastigheter har i dagsläget olika ägarförhållanden, och tillgängligheten i bostäderna har inte inventerats i sin helhet sedan 2011. För vissa delar av bostadsförsörjningen krävs det att kommunen har tillgång till bostäder som den kan fördela.

Riktlinjer

- 4.1. Utredda och genomföra möjliga effektiviseringar av förvaltning och ägande för kommunens fastigheter med bostäder och verksamhetslokaler.
- 4.2. En ny tillgänglighetsinventering ska göras av hela det kommunala bostadsbeståndet.
- 4.3. Kommunen ska tillskapa minst ett kommunägt hyresbostadshus som ska påbörjas under mandatperioden, där plan- och markförutsättningarna gör detta möjligt.

Uppföljning

- 4.A. Riktlinjer 4.1., 4.2. och 4.3. genomförda? (ja/nej)

MÅL 5. BOSTÄDER FÖR HUSHÅLL MED BARN

Vaxholm ska ha ett bostadsbestånd som tillgodoser de särskilda behoven som finns hos hushåll med barn. Därför ska staden arbeta för att fler medelstora bostäder byggs med rimliga priser inom gång- och cykelavstånd från skolor och kollektivtrafik. Det ska även finnas goda möjligheter för båda föräldrar att bo kvar i kommunen och helst i sin kommundel efter en separation.

Det sker en generell utflyttning av hushåll med barn från Stockholmsregionen och även i Vaxholm förväntas andelen äldre öka markant över de kommande tio åren. Med riktade insatser kan Vaxholm fortsätta vara en attraktiv kommun för hushåll med barn. Genom att ta hänsyn till de förändrade behov som uppstår efter en separation kan bostadsförsörjningen bidra till jämställdhet och att ingen tvingas stanna kvar i ett förhållande på grund av hushållsekonomin.

Riktlinjer

- 5.1. Vid markanvisningar ska boenden som passar för hushåll med barn och växelvisa boenden främjas.
- 5.2. När kommunen planerar för ny bostadsbebyggelse utanför Vaxön ska en större lokal variation vad gäller boendeformer främjas.
- 5.3. Vräkningsförebyggande åtgärder ska särskilt vidtas för hushåll med barn.

Uppföljning

- 5.A. Riktlinjer 5.1. och 5.2. beaktats vid markanvisning? (ja/nej)
- 5.B. Antal barn som har berörts av en vräkning
- 5.C. Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)

MÅL 6. BOSTÄDER FÖR EN TRYGG ÅLDERDOM

Äldre invånare ska kunna bo, leva och vid behov vårdas i Vaxholm. Staden ska ha ett gott utbud av boenden och boendeformer som passar för äldre personer med behov av olika nivåer av service. Bostäder för äldre ska lokaliseras nära kollektivtrafik, service och vård, men inte endast finnas på Vaxön. De ska vara tillgänglighetsanpassade och lättillgängliga till fots.

Vaxholm har i dagsläget ett utbud av seniorbostäder och platser på särskilt boende. Dessa boendeformer uppfyller en del av behovet, men det finns också andra nivåer av behov, till exempel hos äldre som är friska för särskilt boende men som kanske vill bo med andra eller få lite mer hjälp. Genom att erbjuda attraktiva boendelösningar för dessa personer kan deras ålderdom tryggas

MÅL OCH RIKTLINJER

samtidigt som större bostäder återvänder till marknaden för andra grupper såsom hushåll med barn.

Riktlinjer

- 6.1. Olika boendeformer för äldre personer, såsom särskilt boende, trygghetsboende och seniorboende, ska byggas inom ramen för den fortsatta stadsutvecklingen.
- 6.2. Planeringen av bostäder för äldre ska ske i samverkan med pensionärsorganisationerna.
- 6.3. Samarbetet med frivilligorganisationer som PRO, SPF, Röda korset, En hjälpande hand, Väntjänsten med flera ska utvecklas.
- 6.4. Initiativ till byggande av trygghetsboenden, seniorboenden eller kollektivhus för äldre ska uppmuntras, särskilt sådana med gemensamhetslokaler.

Uppföljning

6.A. Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

6.B. Antal bostäder som har tillkommit i boendeformerna trygghetsboende, seniorboende eller kollektivhus för äldre.

HÄNSYN TILL MÅL, PLANER OCH PROGRAM

Agenda 2030

Riktlinjerna bedöms i viss mån kunna bidra till att Mål 11 Hållbara städer och samhällen, och då specifikt delmål 11.1 Säkra bostäder till överkomlig kostnad kan uppnås. Övriga mål berörs i mer indirekt bemärkelse.

Nationella mål, planer och program

Målområdena 2, 3, 4, 5 och 6 kan genom att på sikt ge kommunen ett mer varierat bostadsbestånd där invånarna kan hitta en bostad allt eftersom deras livssituation och behov förändras bidra till att folkhälsopolitikens mål för boende och närmiljö uppnås.

Riktlinjerna bedöms som helhet kunna bidra till att bostadsmarknaden i kommunen får ett utbud som bättre svarar mot behoven och i den meningen bidra till att det nationella målet för boende och byggande uppnås.

Målområde 4 skulle i viss mån kunna bidra till att nationellt mål för funktionshinderpolitiken uppnås.

På sikt skulle riktlinjerna kunna bidra till något bättre förutsättningar för kommunen att arbeta vidare med frågan, men riktlinjerna bidrar inte i någon nämnvärd bemärkelse till att nationella målet för nyanländas etablering uppnås

Målområde 2 och 3 skulle kunna bidra till att nationella målet för arbetet mot segregationen uppnås.

Regionala mål, planer och program

Målområde nummer 1 berör två av de åtaganden för bostadsförsörjningen som finns i RUF 2050: *Säkerställ att det finns bostäder som motsvarar det demografiska bostadsbehovet samt Ha en hög planeringsberedskap i alla länets kommuner*, om än med avvikelsen att målsättningen för årligt bostadstillskott ligger något lägre än vad som förordas i RUF 2050. Målområdena 2-6 berör å andra sidan åtagandena *Planera och bygg varierat för människors olika bostadsbehov* och *Öka rörligheten i det befintliga beståndet*. Åtagandena *Använda bostadsbyggandet för att öka kvaliteterna i regionens boendemiljöer* och *Öka den regionala samverkan och kunskapsutbytet* berörs däremot inte av dessa mål och riktlinjer.

Kommunens målområden

Bostadsförsörjning är en fråga som berör och berörs av samtliga tre målområden: kvalitet, livsmiljö och ekonomi.

Vad gäller *kvalitet* så handlar det om kommunens behov av bostäder för att utföra sin verksamhet. Vaxholms stads egna bostadsbestånd utnyttjas för grupper som kommunen har ett särskilt ansvar för och äldre personer, vars bostadsbehov har prioriterats. Det är inom det egna beståndet som kommunen har störst möjlighet att påverka utbud, lokalisering och utformning.

Bostäder utgör, tillsammans med det offentliga rummet, mycket viktiga delar av stadens livsmiljö, och har därför en stark koppling till kommunens målområde med samma namn. Bostaden är ett av de grundläggande mänskliga behoven, och planeringen för bostäder påverkar därmed livsmiljön för dagens och framtidens invånare i kommunen.

Även ekonomi kan kopplas till bostadsförsörjningen. Bostadsbeståndet är grunden för kommunens befolkningsunderlag, och påverkar därmed skatteintäkterna och utgifterna i dess verksamheter.

BILAGA 1 INDIKATORER OCH NYCKELTAL

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023?
Invånare totalt, antal	11 621	11 831	12 023	12 003	11 886			
Förändring i antal invånare under senaste femårsperioden, andel (%)	4,3	6,3	7,5	5,9	4,4			
Framskrivning, förväntat antal invånare om 5 år	12 238	12 328	12 418	12 499	12 110			
Verkställda vräkningar (avhysningar), antal/100 000 inv.	17,2	8,5	0,0	8,3	8,4			
Bostäder totalt, antal/1000 inv	411	410	423	425	431			
Bostäder med äganderätter, antal/1000 inv	207	205	203	204	207			
Bostäder med hyresrätter, antal/1000 inv	69	65	68	64	64			
Bostäder med bostadsrätter, antal/1000 inv	135	139	153	157	159			
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv	1.2	3.4	0.8	0.7	0.0			
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv	7.4	0.0	4.5	8.5	0.9			
Nöjd Region-Index – Bostäder (Medborgarnas bedömning av bostadssituationen i kommunen, skala 0-100.)	50	51	53	54	54			
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	14.2	14.0	12.5	13.0	11.8			
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 3, andel (%)	33.9	33.4	31.1	31.7	30.5			
Genomsnittlig boyta, kvm/invånare	42	42	42	43	44			
Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1000 inv		33.6		5.8				
Bostäder som planlagts under två senaste åren, antal/1000 inv		0.6		0.0				
Bostäder som beviljats bygglov under två senaste åren, antal/1000 inv		6.3		9.6				

BILAGA 2 DEFINITIONER

DEFINITIONER FRÅN SCB

Hustyper

Småhus

Friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus (exklusive fritidshus).

Flerbostadshus

Bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter inklusive loftgångshus.

Övriga hus

Byggnader som inte är avsedda för bostadsändamål, t.ex. byggnader avsedda för verksamhet eller samhällsfunktion.

Specialbostäder

Bostäder för äldre eller funktionshindrade, studentbostäder och övriga specialbostäder.

Allmännyttiga bostadsföretag

Aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser som i sin verksamhet huvudsakligen förvaltar fastigheter med bostadslägenheter upplåtna med hyresrätt och som tidigare godkänts som allmännyttigt bostadsföretag.

Specialbostäder

Specialbostad för äldre eller funktionshindrade

En bostad som är varaktigt förbehållen äldre personer eller personer med funktionshinder och där boendet alltid är förenat med service, stöd och personlig omvårdnad. Dessa bostäder eller rum är vanligtvis grupperade kring gemensamhetsutrymmen såsom kök, matsal eller sällskapsrum. Som specialbostäder räknas t.ex. inte seniorbostäder eller så kallade 55+ boenden.

Studentbostad

En bostad som är varaktigt förbehållen studerande vid universitet eller högskola. Det kan vara ett studentrum i korridor eller liknande, eller en fullständigt utrustad bostad. Elevhem, internat och andra typer av specialbostäder för studerande vid gymnasiala utbildningar, folkhögskolor eller andra liknande utbildningar räknas inte som studentbostäder.

Övrig specialbostad

En annan specialbostad än för äldre eller funktionshindrade eller en studentbostad och som är varaktigt förbehållen vissa väl avgränsade grupper. En sådan bostad är avsedd för temporärt boende och hyrs ut med reducerat besittningsskydd. Exempel är samlade bestånd av utslussningsbostäder för personer som nyss frigivits från kriminalvårdsanstalt samt elevhem och internat som inte räknas in i gruppen studentbostäder.

Upplåtelseformer

Lägenheternas upplåtelseform utgår från ägarförhållandet och inte hur de boende förfogar över lägenheterna.

Hyresrätt

Småhus med hyresrätt avser lägenheter som ägs av andra ägare än fysiska personer, dödsbon eller bostadsrättsföreningar. Flerbostadshus och övriga hus med hyresrätt avser lägenheter som inte är ägarlägenheter och som ägs av andra ägare än bostadsrättsföreningar.

Bostadsrätt

Småhus, flerbostadshus och övriga hus med bostadsrätt avser lägenheter som ägs av bostadsrättsföreningar.

Äganderätt

Småhus med äganderätt avser lägenheter som ägs av fysiska personer eller dödsbon. Flerbostadshus och övriga hus med äganderätt avser ägarlägenheter.

Fritidshus¹

Antal fritidshus är beräknade utifrån Fastighetstaxeringsregistret (FTR) och tidpunkten avser den 1 januari respektive år. Fritidshus definieras som värderingsenheter/taxerings-enheter som saknar folkbokförd befolkning och är taxerade som Småhus på lantbruk (typkod 120), Småhusenhet, helårsbostad (typkod 220), Småhusenhet, fritidsbostad (typkod 221) eller Småhusenhet, byggnadsvärde under 50 000 kr (typkod 213).

*Fr.o.m. 2015 har definitionen av fritidshus ändrats något till följd av Skatteverkets förändring av typkoderna. Fritidshus definieras nu som värderingsenheter/taxeringsenheter som saknar folkbokförd befolkning och är taxerade som Lantbruksenhet, bostadsbyggnadsvärde under 50 000 kr (typkod 113), Lantbruksenhet, bebyggd (typkod 120), Småhusenhet, bebyggd (typkod 220), Småhusenhet, småhus på ofri grund (typkod 225) eller Småhusenhet, byggnadsvärde under 50 000 kr (typkod 213). **Bara fritidshus som ägs av fysiska***

personer (inklusive utländska personer utan svenskt personnummer) eller dödsbon ingår.

Seniorbostäder

Det saknas en bestämd definition av seniorbostäder. Enligt SCBs definitioner räknas de flesta seniorbostäder som hyresbostäder, eller specialbostäder för äldre beroende på om boendet är förenat med omvårdnad, stöd och service eller ej.

I många fall erbjuds seniorbostäder från 55 års ålder. Många seniorbostäder har också någon form av gemensamma utrymmen, så som samlings-lokaler.

Trångboddhet

Norm 2

Norm 2, skapades 1965. Hushållet räknas som trångbott om det bor mer än två personer per rum (kök och vardagsrum oräknade). Personer i ensamhushåll räknas inte som trångbotta.

Norm 3

Norm 3, skapades 1974. Hushållet räknas som trångbott om det bor mer än en person per rum (vardagsrum och kök oräknade). Sammanboende par förutsätts dela sovrum.

DEFINITIONER FRÅN IVO

Hem för vård eller boende, HVB

En verksamhet som bedriver behandling eller är inriktad på omvårdnad, stöd eller fostran.

Ett HVB kan rikta sig till barn, ungdomar, vuxna eller familjer med någon form av behov inom socialtjänstens ansvarsområde, exempelvis missbruks- eller beroendeproblematik.

Målgruppen kan också vara ensamkommande barn som söker asyl eller som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige.²

Särskilt boende för äldre

Med särskilt boende menas enligt socialtjänstlagen lägenheter för äldre människor som behöver särskilt stöd.

De boende ska få ett individuellt anpassat stöd, service och omvårdnad, för att kunna leva så självständigt och värdigt som möjligt.³

Bostäder med särskild service

Erbjuds personer som på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver mer omfattande stöd än det som kan ges i ordinärt boende.

I verksamheten erbjuds individuellt anpassat stöd, service och omvårdnad. Målet är att de enskilda ska kunna delta i samhällets gemenskap och leva som andra.⁴

HEMLÖSHETSSITUATIONER

Nedan redogörs för Socialstyrelsens definitioner av de fyra hemlöshetssituationer som myndigheten kartlägger.⁵

1. Akut hemlöshet

Personer som är hänvisade till akutboende, härbärke, jourboende, skyddade boenden eller motsvarande. Personer som sover i offentliga lokaler, utomhus, trappuppgångar, tält eller motsvarande.

2. Institutionsvistelse och stödboende

En person är intagen/inskriven på antingen; kriminalvårdsanstalt, HVB, familjehem, SiS-institution eller stödboende inom socialtjänst/landsting/privat vårdgivare och ska flytta inom tre månader efter mätveckan, men utan egen bostad ordnad inför flytten/utskrivningen. Hit räknas även de personer som skulle ha skrivits ut/flyttat ut, men som är kvar på grund av att de inte har någon egen bostad ordnad.

3. Långsiktiga boendelösningar

En person bor i en av kommunen ordnad boendelösning som försökslägenhet, träningslägenhet, socialt kontrakt, kommunalt kontrakt eller motsvarande på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler.

4. Eget ordnat kortsiktigt boende

En person bor tillfälligt och kontraktslöst hos kompisar, bekanta, familj/släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätveckan) inneboende- eller andrahandskontrakt hos privatperson. Den uppgiftslämnande verksamheten har haft kontakt med personen av detta skäl och känner till att denna hemlöshetssituation gäller under mätveckan.

DEFINITIONER

-Följande grupper ingår inte i denna kartläggning:

1. Barn och unga under 18 år som är placerade utanför hemmet enligt SoL eller LVU2
 2. Personer som bor i bostad med särskild service enligt SoL eller LSS
 3. Utrikes födda personer som saknar uppehållstillstånd
-

¹ SCB (2016) *Statistikdatabasen: Antal fritidshus efter region och år*, <http://www.scb.se>

² Inspektionen för vård och omsorg (2016-11-16) *Hem för vård eller boende (HVB)*, <https://www.ivo.se/>

³ Inspektionen för vård och omsorg (2015-09-28) *Särskilt boende för äldre*, <https://www.ivo.se/>

4. Ensamkommande flyktingbarn (under 18 år) som är placerade genom socialtjänsten

5. Personer som kommit från övriga Europa och som vistas i kommunen, men saknar förankring där (EU/ESS- tredjelandsmedborgare)

⁴ Inspektionen för vård och omsorg (2015-09-28) *Bostäder med särskild service*, <https://www.ivo.se/>

⁵ Socialstyrelsen (2017) *Dnr 416/2017 Hemlöshetssituationer*, <http://www.socialstyrelsen.se/hemloshet>

Socialförvaltningen
Agneta Franzén
Förvaltningschef

Bostäder nyanlända

Förslag till beslut

Verksamheten på paviljong 11.1 på Rindö avvecklas under senhösten 2022.

Förvaltningen får i uppdrag att ta fram en plan för avveckling av verksamheten på paviljong 11.1 på Rindö.

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta:

Nämnden för teknik, fritid och kultur får i uppdrag att ta bort paviljong 11.1 på Rindö under senhösten 2022.

Uppdrag ges till kommunstyrelsen att ta fram en långsiktig plan för boenden till nyanlända.

Ärendebeskrivning

Som ett led i planeringen av mottagandet av nyanlända avseende boende har socialförvaltningen gjort en kartläggning av de olika typer av bostäder socialförvaltningen kan fördela. Underlaget är en grund för arbetet med att tillgodose behovet av bostäder för nyanlända samt ett redskap för god ekonomisk hushållning.

Migrationsverkets prognos för antalet kommunmottagna nyanlända sänks från 2021 (eller är det 2022?) och framåt. Det innebär att på kort sikt bedöms behoven av bostäder vara tillgodosedda för gruppen nyanlända inom Vaxholms stad.

Just nu finns ett överskott av lägenheter/boendeplatser som inte förväntas bli belagda. Framförallt visar rapporten på ett överskott av enkelrum. Mot bakgrund av att det finns flera tomställda bostäder behöver förvaltningen gå vidare med avveckling av en paviljong.

Paviljongen på Rindö är lågt utnyttjad och bedöms av ekonomiska och behovsmässiga skäl lämpligast att avveckla mot slutet av 2022.

På lång sikt belyser rapporten att socialnämnden kan få svårt att tillgodose behovet av bostäder för gruppen nyanlända som består av familjer. Idag tillgodoses stora delar av behovet genom samverkan med en privat hyresvärd. Dessutom behöver befintliga paviljonger avvecklas eftersom de betraktas som tillfälliga bostäder enl PBL.

Rapporten belyser att Socialnämnden har behov att få tillgång till fler hyresbostäder där förvaltningen har större rådighet över fördelningen.

Finansiering

En avveckling av paviljongen 11:1 på Rindö förväntas leda till minskade kostnader för tomhyror.

Handlingar i ärendet

- Rapport, Rapport bostäder nyanlända
- Tjänsteutlåtande, 2022-01-31

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Agneta Franzén, Sf förvaltningschef
Kommunstyrelsen

För kännedom: Agneta Franzén, Sf förvaltningschef

**VAXHOLMS
STAD**

Bostäder nyanlända 2025

2022-01-03

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte	4
2.2	Statens krav på kommunerna	4
2.3	Nyanlända	4
3	Nuläge	5
3.1	Eget bestånd	6
3.1.1	Smeden	6
3.1.2	Paviljonger	7
3.1.3	Övrigt eget bestånd	8
3.2	Övriga resurser /Privata hyresvärdar	8
3.3	Beskrivning av socialförvaltningens hela bostadsbestånd	8
4	Behovsplanering för gruppen nyanlända	9
4.1	Åtgärder på kort sikt	9
4.2	Åtgärder på lång sikt	10
5	Ekonomisk dimension	10

1 Sammanfattning

Som ett led i planeringen av mottagandet av nyanlända avseende boende har socialförvaltningen gjort en kartläggning av de olika bostäder socialförvaltningen kan fördela. Underlaget ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med att tillgodose behovet av bostäder för nyanlända.

För gruppen nyanlända finns det i dagsläget cirka 100 boendeplatser att fördela, varav 70 st utnyttjade varav ca 20 omfattas av förlägningsbeslut.

De lägenheter/ boendeplatser som socialförvaltningen förfogar över är i former av:

- Paviljonger
- Ett bestånd av lägenheter i form av villor
- Blockhyra av hyreslägenheter (smeden)
- Lägenheter som hyrs i andra hand av privata värdar, (Heimstaden).

Totalt omfattar beståndet ca 20 enrummare och 40 lägenheter. I beståndet Smeden finns hyresgäster som har besittningsskydd och därför inte räknas med som bostäder att fördela. De flesta större lägenheterna (3 r o k) hyrs ut av förvaltningen i andra hand där hyresvärden är privat (Heimstaden).

För att kunna få en överblick redovisas även bostäder för andra grupper inom socialnämndens ansvarsområde. Att arbeta med boendelösningar för fler grupper innebär att det går att fördela lägenheter mellan olika verksamhetsområden om det skulle uppstå plötsliga behov. Det finns med andra ord inte ett fast antal lägenheter till t.ex nyanlända eftersom socialförvaltningen har behov av att tillgodose bostäder målgrupper inom t. ex LSS, missbruk, socialpsykiatri. Syftet med att ha boendelösningar/lägenheter inom kommunen är för att undvika dyra tillfälliga placeringar.

I nuläget finns lägenheter/bostäder som kan tillgodose bostadsbehovet av nyanlända inom de närmaste åren givet att mottagandet följer planen.

På kort sikt är behovet av bostäder större lägenheter inte tillgodosedda. Redan nu märks att familjer har svårare att hitta boenden efter etableringstiden. Det finns utmaningar i att tillgodose boendelösningar om mottagandet består av en hög andel familjer eftersom det råder en bristsituation på större lägenheter att fördela.

På lång sikt saknas boendelösningar för gruppen nyanlända eftersom paviljonger inte är en permanent lösning.

2 Bakgrund

Bosättningslagen trädde i kraft den 1 mars 2016 (2016:38). Lagen innebär att alla kommuner är skyldiga att efter anvisning ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. Före 2016 tog Vaxholm inte emot nyanlända och Socialförvaltningen saknade initialt strukturer för att fördela boenden till gruppen.

För att kunna ta emot nyanlända inleddes en samverkan med privata värdar (främst Akelius) och med fastighetsavdelningen. Paviljonger upprättades för att lösa det akuta behovet och Akelius kunde tillgodose behovet av större lägenheter.

Behovet av boendeplatser kunde tillgodoses till rimliga kostnader. För att kunna stödja nyanlända både i boende/ etablering samt att leta bostäder tillsattes en ny tjänst under 2020. Tjänsten är avslutad. Resultatet av arbetet blev att alla nyanlända som kom under 2016/2017/2018 ordnade eget boende efter etableringstiden.

För gruppen nyanlända som kom under 2019 har det visat sig svårare att ordna eget boende. Fullmäktige upprättade 2020 nya riktlinjer som tillät kvarboende för vissa barnfamiljer efter 2 år och om det fanns tomma lägenheter. I dagsläget bor det 4 familjer som har fått förlängda kontrakt med hjälp av förlängningsbeslut.

Under 2020 minskade mottagandet på grund av pandemin. Minskat mottagande och stödet har lett till ett överskott av vissa typer av bostäder. Framförallt för små enkelrum.

Förvaltningen konstaterar att dagens boendelösningar saknar långsiktiga lösningar eftersom de stor bygger på ett beroende av privata värdar och på upprättade paviljonger som inte är en permanent lösning och som heller inte kan rymma familjer.

2.1 Syfte

Syftet med rapporten är att hantera en kortsiktig och långsikt plan avseende boendeslösningar för nyanlända de första 2 åren.

Beståndet av bostäder som staden har att förfoga över är emellertid så varierat att även andra boendeformer belyses i detta dokument. Vissa bostäder kan användas för nyanlända men även för andra grupper som är inom socialnämndens ansvarsområde.

2.2 Statens krav på kommunerna

För äldre och funktionshindrade finns ett särskilt ansvar för deras boendesituation om det behövs ordnas ändamålsenliga bostäder. För övriga som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt är kommunerna skyldiga att ge ett ekonomiskt bistånd motsvarande en skälig boendekostnad, enligt vad som framgår av allmänna råd utfärdade med stöd av lagen.

Kommunerna har enligt kommunallagen skyldighet att hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område. Ett sådant allmänt intresse är bostadsförsörjningen. Kommunernas möjlighet att agera begränsas av allmänna principer om bl.a. likabehandling. Enskilda hushåll kan dock undantagsvis beviljas ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad enligt vad som framgår av lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

2.3 Nyanlända

Bosättningslagen trädde i kraft den 1 mars 2016 (2016:38). Lagen innebär att alla kommuner är skyldiga att efter anvisning ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. Syftet med lagen

är att nyanlända snabbare ska tas emot för bosättning i en kommun, och därmed kunna påbörja etableringen i samhällslivet och på arbetsmarknaden.

Kommunen ansvarar för att ta emot nyanlända för bosättning efter anvisning utifrån sitt kommunal och sin årsplanering. Dessutom tar kommunerna emot nyanlända som ordnar bosättning på egen hand, personer som kommer som anhöriga till en person som redan bor i kommunen samt ensamkommande barn.

Kommunerna ansvarar för undervisning i SFI, samhällsorientering och annan vuxenutbildning, samt för skola, förskola, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar. Kommunerna ansvarar också för försörjning för de personer som inte har rätt till en etableringsplan. I bosättningslagen står inte hur länge en bostad måste erbjudas. Däremot står det i etableringslagen att kommunen har ett ansvar i två år. Detta prövades i förvaltningsrätten 2018.

Till kommunen flyttar i princip fyra kategorier som kommunen kan behöva anordna bostäder för:

- Asylsökande och nyanlända
- Ensamkommande barn (berörs inte i rapporten)
- Kvotflyktingar
- Uppehållstillstånd på grund av anknytning

Mottagandet i Vaxholm har varierat i olika grupperna enligt tabell, med prognos

	2018	2019	2020	2021	2022-2025 per år
Asyl -nyanlända	43	28	24(20*)	22 (22*)	19**

**mottaget **förslag från länsstyrelsen*

Enligt migrationsverkets prognos för antalet kommunmottagna nyanlända sänks för 2021 och framåt. Det sker med anledning av en lägre prognos för antalet beviljade uppehållstillstånd till inskrivna i mottagningen, samt för inresta anhöriga till före detta asylsökande. I år beräknas kommunmottagandet uppgå till cirka 13 000, en minskning med drygt 4 000 jämfört med föregående prognos. Nästa år beräknas mottagandet uppgå till cirka 12 000. Antalet kvotflyktingar beräknas till 5 000 per år, eller ca 5-6 personer för Vaxholms del.

Överlag bedöms kvotflyktingar och familjer ha svårare att etablera sig på bostadsmarknaden och ensamhushåll lättare. (förvaltningens bedömning).

3 Nuläge

I samband pandemin 2020 har mottagande fördröjts vilket lett till att ett flertal lägenheter stått tomma i väntan på mottagande. Detta har gjort det möjligt att ge familjer förlängda hyreskontrakt, enligt beslut från Fullmäktige. Kontrakten förlängs i 3 månader i taget.

De lägenheter/ boendeplatser som Socialförvaltningen förfogar över består av:

- Tillfälliga Paviljonger, (Eget bestånd)
- Ett bestånd av lägenheter i form av villor (Eget bestånd)

- Blockhyra (Eget bestånd: Smeden)
- Lägenheter som hyrs i andra hand av privata värdar (Akelius).

3.1 Eget bestånd

Socialförvaltningen har tillgång till bostäder som ägs/förvaltas av kommunen. Det egna beståndet består av:

- Smeden, en fastighet med blockhyra
- Enskilda bostäder/ växthuset/ gula villan
- Paviljonger 3 stycken 11-1(Rindö), 11-2(Ullbergska/Borgmästarevägen), 11-3 (Eriksövägen)
- Undervåningen öppna förskolan (Ullbergska), 2 lägenheter. Tillfälligt lov.

Beståndet av paviljonger är inte en långsiktig lösning. Samtliga paviljonger kommer att behöva avvecklas inom 5-10 år. Enligt länsstyrelsen kommer det att bli svårare att förlänga tillfälliga bygglov för paviljongerna utan giltiga skäl.

3.1.1 Smeden

Vaxholms stad blockhyr fastigheten Smeden som omfattar ett bestånd av 32 lägenheter. 2 lägenheter hyrs av hyresgäster utanför blockhyran. När de flyttar övergår då resp lägenhet i blockhyran. Beståndets blockhyra omfattar därför 30 lägenheter varav 28 stycken är 1 r o k samt 2 st med 2 r o k.

Fastigheten används av Socialförvaltningen för att tillgodose behov av bostäder inom främst verksamhetsområdet LSS/socialpsykiatri samt missbruk. Smeden har även kunnat tillgodose behov såsom för bostadslösa och nyanlända som bedömts inte klara av att ordna eget boende efter etableringstiden.

Lägenhetsbeskrivning (av de 30 som ingår i blockhyran)

Antal rum	Nyttjas inom verksamhetsområde	Antal	Utnyttjade	Lediga
1 r o k	LSS	11	11	0
1 r o k	Missbruk	1	0	1
1 r o k	Socialpsykiatri	1	0	1
1 r o k	Övriga kategorier/ reserv	6	2	4
1 r o k	Hyresgäster med besittningsskydd	6	6	0
1 r o k	Nyanlända	3	3	0
2 r o k	LSS-Kontor	1	1	0
2 r o k	Nyanländ	1	1	0
	Summa	30	24	6

Just nu är ett flertal lägenheter tomma för omdisponering från t.ex paviljonger. De tomma lägenheterna kan enkelt ställas om för att ta emot nyanlända som kommer ensamma/par eller som liten familj.

Att ha tomma lägenheter i reserv för gruppen inom missbruk och socialpsykiatri bedöms nödvändigt för att ha möjligheten att ge stöd inom kommunen efter en placering.

Det bör i sammanhanget nämnas att ca 10 personer inom LSS inte bor i kommunen utan är här boende utanför kommunen efter individuell bedömning.

Behovet av större lägenheter för familjer kan inte tillgodoses.

3.1.2 Paviljonger

Kommunen har tre paviljonger som är olika i sin form:

Parentes () är antalet utnyttjade/ boenden 211201.

Beskrivning av typ av bostäder

	Enkelrum	1 r o k	2 r o k	3 r o k	Summa lgh/ rum	Summa boendeplatser
11.1 (Rindö) (9 m2)	14 (9)	0	0	0	14 (9)	14 (9)
11-2 (Borgmästare vägen) / +Ullbergsgården	6 (4)	4 (4)	1 (1)	0	11 (9)	19 (16)
11-3 (Eriksövägen)	0	4(4)	3 (2)	0	7 (6)	23 (13)
Summa	20 (13)	8 (8)	4(3)	0	32 (24)	46 (38)

Sex kontrakt är förutom de tomma lägenheterna är uppsagda med verkställighet i april-Juni. Vilket gör att det finns marginal att ta emot anvisningar under 2022.

Tabell över datum

	Förlängt bygglov- 5-år	Senaste datum för avveckling	
11.1 (Rindö) (9 m2)	Förlängt	2026-09-21	
11-2 (Borgmästarevägen)	2022-05-17	2027-05-17	Ev. 5 år till
11-3 (Eriksövägen)	2023-08-29	2028-09-29	ev. 5 år till

3.1.3 Övrigt eget bestånd

	1 r o k	2 r o k	3 r o k	Summa lägenheter	Summa boendeplatser
Växthuset (har tillstånd att vara boende)	0	0	1	1 (1)	6 (6)
Gula villan	0	0	1	1 (1)	6 (6)
Summa	0	0	2	2	12

För båda boenden finns beslut om förlängning utöver etableringstiden enligt beslut i socialnämnden och fullmäktige.

Gula villan har inte möjligheter att utöka boendeplatserna efter utredning av fastighet.

3.2 Övriga resurser /Privata hyresvärdar

I nuläget har kommunen upprättat avtal med följande privat värd

- Heimstaden

Förvaltningen har tidigare hyrt bostäder av privatpersoner. För närvarande finns inget avtal.

Lägenheterna hyrs av kommunen i andra hand. Socialförvaltningen har avtal om fler lägenheter där besittningsskyddet har övergått till hyresgästerna varför det inte räknas med i nedan tabell.

	1 r o k	2 r o k	3 r o k	Lägenheter	Beräknade boendeplatser
Heimstaden	0	1 (0)	6 (5)	7	34

Samverkan med Heimstaden sker regelbundet för att få lägenheter som kan hyras i andra hand. Det bedöms rimligt att det fortsättningsvis erbjuds 1-2 lägenheter på år till förvaltningen av Heimstaden.

Den privata hyresvärdar tillgodoser behovet att större lägenheter för familjer. Utan tillskottet hade inte kommunen kunnat tillgodose behovet för nyanlända familjer.

3.3 Beskrivning av socialförvaltningens hela bostadsbestånd

Sammanställning över alla bostäder inom SN område privata/ blockhyra samt paviljonger.

	Enkelrum	1 r o k	2 r o k	3 r o k
Eget bestånd	20	37	6	2
Privata	0	0	2	5
Summa	20	37	8	7
Varav lediga	8	6	3	0
Varav förlängda kontrakt	0	0	2	4

Tabellen visar att det i nu läget finns vakanser av mindre bostäder. Viss risk finns att en bristsituation uppstår om det anvisas hög andel familjer.

4 Behovsplanering för gruppen nyanlända

På kort sikt gör Migrationsverket en bedömning att mottagandet kommer att minska till stabila nivåer.

Behoven den närmaste åren bedöms vara tillgodosedda under förutsättning att:

- En hög andel nyanlända får lägenheter efter etableringstiden på den reguljära bostadsmarknaden
- En större del av de nyanlända är ensamhushåll
- Att Migrationsverkets prognoser håller

Två av de tre paviljongerna är bättre anpassade för ändamålet eftersom de har lägenheter med kök och även lite större lägenheter som kan användas för familjer.

Just nu är det ett överskott av lägenheter som är större som möjliggör ett kvarboende för familjer i form av tillfälliga kontrakt efter etableringstiden (2år).

Även om paviljongerna bibehålls så länge det går (som längst till 2031, 2032 och 2033 för elvan 1, 2 resp. 3) så behöver alternativ utredas kunna tillgodose behov i form av lägenheter. Förlängning i 5 år till är inga problem, vid nästa förlängningstillfälle kommer det tillfälliga undantaget för tillfälliga bostäder enl. PBL inte gälla längre varför en förlängning med 5 år till kan bli problematisk.

4.1 Åtgärder på kort sikt

På kort sikt bedöms behoven av bostäder vara tillgodosedda för gruppen nyanlända. Just nu finns ett överskott av lägenheter som förväntas bli belagda under första halvåret 2022 enligt fördelningen på 19 personer under 2022. Förvaltningen bedömer av det skälet att det inte kan avvecklas bostäder/ paviljonger under första halvåret 2022. Även om ett flertal nyanlända ensamhushåll ska flytta under 2022 så sker det först i slutet av året. Orsaken är att mottagandet under 2020 skedde i slutet av året.

Ett flertal (6 st) ensamhushåll är uppsagda till första halvåret.

Även om flertalet nyanlända har ordnat eget boende bedömer förvaltningen att det kommer bli alltmer svårt för gruppen att etablera sig på bostadsmarknaden, framförallt för familjer. Mot bakgrund av att det finns flera tomställda bostäder behöver förvaltningen gå vidare med följande:

- **Planera för avveckling av paviljongen på Rindö:** Paviljongen på Rindö är lågt utnyttjad och skulle kunna avvecklas 2022. Av ekonomiska skäl bedöms det som det minst kostsamma alternativet, eftersom Paviljongen på Rindö är helt avskriven. Det är även den paviljong som är mest begränsad med 14 platser och utan möjlighet erbjuda boende för familjer/par. En plan för omflyttning färdigställs under våren.
- **Bättre utnyttjande av Smeden:** Fastigheten Smeden kan bättre utnyttjas i syfte att minska kostnaden för tomhyror. Detta ska vägas mot att förvaltningen bör ha ett bestånd av lägenheter för akuta behov och som ett led i att minska placeringskostnaderna.
- **Väga kostnader mot uppdraget:** En översyn av behovet av tomställda lägenheter utifrån risken att inte klara av uppdraget. I Samråd med fastighet regelbundet väga kostnader för tomhyror mot en nödvändig beredskap för att klara uppdraget att ta emot nyanlända under etableringsfasen.
- **Effektivera fördelning:** Se över om det går att effektivare fördela boendeplatser/lägenheter utifrån ett övergripande kostnadsperspektiv i samverkan med fastighetsförvaltningen. Dvs fördela inom beståndet även under etableringstiden.
- **Stärka rutinerna:** arbeta vidare med att säkra rutiner så att besittningsskyddet bevakas för att inte "tappa" större lägenheter när kommunen hyr i ut andra hand.

4.2 Åtgärder på lång sikt

Det finns betydande utmaningar på längre sikt eftersom paviljongerna behöver avvecklas med början 2030. Förvaltningen saknar helt bostäder i eget ägande att fördela till familjer. Även om mottagandet minskar betydligt kan inte förvaltningen tillgodose behovet utan är beroende av andra aktörer. Ett flertal frågor behöver lösas på en övergripande nivå framförallt bristen större lägenheter. Förvaltningen behöver gå vidare med följande:

- En utvecklad samverkan med privata värdar i Vaxholm
- En planering för att avveckla paviljongerna med start hösten 2022

5 Ekonomisk dimension

Nedan visar en översikt av det ekonomiska läget vilket påverkar planeringen av bostäder. Nedan ger en ungefärlig bild över kostnadsläget 2021.

Prognos 2021/ hyror, t kr

	Kostnad/år	Intäkt	Hyresförlust	Kommentar
11-1 (Rindö) (9 m2)	1179	668	511	Avskriven 2022 (5 år)
11-2 (Borgmästerevägen)	1050	549	501	Avskriven 2033 (15 år)

11-3 (Eriksövägen)	1100	417	683	Avskriven 2028 (10 år)
Smeden	-	-	528	I snitt 5 500 kr hyra/ lägenhet
Summa			2223*	Återsök kan minska förlusten

*Med reservation för återsök av tomhyror som kan minska det negativa resultatet.

Paviljongerna har olika ekonomiska förutsättningar för att avvecklas utöver de hyresförluster som anges.

Ekonomiska nyckeltal

	Arrendeavgift	Hyra paviljong:	Utrangering:
11-1 (Rindö) (9 m2)	48 116 kr/år (ej egen tomt)	601 449 kr/år	0 kr
11-2 (Borgmästerevägen)	0 kr	635 790 kr/år	Ca. 1,9 mkr
11-3 (Eriksövägen)	0 kr	733 614 kr/år	ca. 2 mkr

Under 2022 finns det betydande risker med att avveckla en paviljong under första halvåret 2022. De marginal som i dagsläget finns avseende tomma lägenheter bedöms rimlig för att klara stadens mottagande utan dyra externa placeringar/ bostadslösningar.

Under förutsättning att mottagande inte ökar och befinner sig i nuvarande stadiga volymer finns det möjligheter att avveckla en paviljong under andra halvåret 2022.

Om paviljongen på Rindö avvecklas får det effekten av minskade hyresförluster med ca 511 tkr samt en ökad användning av befintligt bestånd och därmed minskade kostnader för tomhyror.

Övriga avvecklingar av 11:2 samt 11:3 innebär som visas i tabellen kostnader för utrangering på ca 2 miljoner per paviljong eftersom kostnaderna inte är avskrivna.

Socialförvaltningen
Jan Sjöström
Verksamhetsutvecklare

Uppföljning privata utförare

Förslag till beslut

Uppföljning av privata utförare 2021 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen för information.

Ärendebeskrivning

Program för privata utförare antogs i socialnämnden 2020-11-10.

Resultatet av 2021 års uppföljning visar samtliga utförare utom Nordström assistans samt Olir omsorg uppfyller de krav som ställs enligt genomförda kontrollpunkter.

En handlingsplan i uppföljningsrapporten (2.2) redovisas de aktiviteter som kommer att genomföras under 2022 i syfte att åtgärda uppmärksammade brister.

- Handlingar i ärendet

- Uppföljning av privata utförare 2021
- Tjänsteutlåtande, uppföljning privata utförare 2022-01-31

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Camilla Lundholm, avdelningschef sf

För kännedom: Kommunstyrelsen

Uppföljning av privata utförare 2021

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Urval av uppföljda verksamheter.....	3
2.1	Utfall av uppföljning Privata utförare inom socialnämndens område	3
2.2	Handlingsplan.....	5

1 Sammanfattning

Resultatet av årets uppföljning visar godkänt av samtliga utförare utom Olir omsorg samt Nordströms assistans.

Uppmärksammade brister hos för övriga utförare bedöms åtgärdade och deras verksamhet godkänd.

2 Urval av uppföljda verksamheter

Programmet för mål och uppföljning av privata utförare gäller enbart för avtal med privata utförare som ingås efter att programmet fastställts i fullmäktige. Programmet för privata utförare antogs i socialnämnden 2020-11-10.

Förvaltningen har valt att granska nedan privata utförare. Val av uppföljningsmetod styrs av resurser för att följa upp samt den privata utförarens betydelse för nämndens verksamhet.

Efter granskningen bedöms utfallet i kategori godkänt, delvis godkänt eller ej godkänt. När utfallet är delvis godkänt kan det innebära att brister har uppmärksammats som inte är allvarliga eller att det har upprättats handlingsplan i de fall det bedöms nödvändigt. Om utfallet inte är godkänt beskriva de åtgärder som kommer vidtas under kap 2.2 handlingsplan.

2.1 Utfall av uppföljning Privata utförare inom socialnämndens område

Verksamhet	Typ av uppföljning	Bedömning
IBISCUS Catering AB/ Eatery	Avtalsuppföljning Synpunkter och klagomål	Godkänt: Små avvikelser vilka har åtgärdats Godkänt: Synpunkter och klagomål bedöms åtgärdade
Mathem	Avtalsuppföljning Synpunkter och klagomål	Godkänt. Små avvikelser vilka har åtgärdats Godkänt: Synpunkter och klagomål bedöms åtgärdade
Nordström assistans	Avtalsuppföljning Ekonomisk status Synpunkter och klagomål Avvikelser	Inte godkänt: Har ej fått tillstånd att bedriva verksamhet enligt IVO. Beslutet är överklagat och ej i laga kraft. A Godkänd Godkänt
Olivia omsorg: gruppbo- och servicebo- samt daglig sysselsättning enligt LSS	Avtalsuppföljning Ekonomisk status Synpunkter och klagomål Avvikelser Brukarundersökning	Godkänt: åtgärdsplan upprättat och avslutad. Godkänt Godkänt Godkänt Godkänt

Olir AB	Avtalsuppföljning: LOV Ekonomisk status Avvikelser Synpunkter och klagomål Brukarundersökning	Ett flertal brister har uppmärksammats. Förstärkt uppföljning ska utföras under våren 2022. Godkänt Ej godkänd: Förstärkt tillsyn planeras under våren 2022 Ej godkänt. Fler synpunkter inkomna under 2021: Förstärkt tillsyn planeras under våren 2022 Brukarundersökning under 2021 är ej utförd av SCB, varför resultat inte kan användas
Förenade Care: Särskilt boende för äldre	Avtalsuppföljning: Ekonomisk status Synpunkter och klagomål Avvikelser Brukarundersökning	Godkänt på samtliga punkter. Övertagandet bedöms godkänt och samverkan har fungerat.
Samhall AB	Avtalsuppföljning Synpunkter och klagomål	Godkänt Godkänt
StepOne	Synpunkter och klagomål Avvikelser	Godkänt Godkänt
Sverige taxi	Synpunkter och klagomål som rapporteras till BUN som ansvarar för uppföljningen	Uppföljs i BUN

2.2 Handlingsplan

Följande privata bedömdes inte få godkänt vid uppföljningen.

Utförare	Uppmärksammade brister	Åtgärdsplan/ punkter
Nordströms assistans	Ej förlängt tillstånd av att bedriva verksamhet enligt IVO	- Förvaltningen bevakar ärendet
Olir	Brister i samverkan nattinsatser (egen regi) samt Olir (insatser dag/omsorg) Brister i synpunkter och klagomål/ avvikelser: <u>Ej inlämnade rapporter för kvartal 1, 3 och 4 efter begäran.</u>	- Plan för förstärkt samverkan mellan egen regi och privata utförare ska genomföras våren 2021 genom samverkansmöten. - Förstärkt tillsyn avseende synpunkter, klagomål och avvikelser samt tillhörande rutiner

Socialförvaltningen
Anton Davidsson
Dataskyddsombud/Nämndsekreterare

Val av representant KPFR 2022

Förslag till beslut

Socialnämnden utser en representant från oppositionen till KPFR för perioden 2022-01-01-2022-12-31.

Ärendebeskrivning

Med anledning av att perioden för 2021 har gått ut ska socialnämnden välja en representant från oppositionen till KPFR för 2022.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, Anton Davidsson 2022-01-26.

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Camilla Lundholm, sf

Socialförvaltningen
Anton Davidsson
Dataskyddsombud/Nämndsekreterare

Dataskyddsombud årsrapport 2021

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Dataskyddförordningen¹, förkortad GDPR, gäller i hela EU och trädde i kraft 2018. Förordningen har som syfte att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Förordningen ställer krav på att myndigheter och organisationer som hanterar personuppgifter anpassar sina verksamheter för att leva upp till förordningens krav.

Kommunfullmäktige fattade 16 november 2020 beslut om att policy och riktlinje för dataskydd i Vaxholms stad. Riktlinjer för dataskydd och hantering av personuppgifter i Vaxholms stad föreskriver att dataskyddsombud årligen ska redovisa för de personuppgiftsansvariga nämnderna det arbete som verksamheten gör gällande efterlevnaden av dataskyddförordningen, nationell dataskyddslagstiftning och lokala styrdokument.

I årsrapport för 2021 informerar dataskyddsombud om personuppgiftsincidenter, utbildningsåtgärder och deltagande vid ledningsgruppsmöten, granskningar och övriga iakttagelser.

Handlingar i ärendet

Dataskyddsombud årsrapport 2021, tjänsteutlåtande, 2022-01-10.

Dataskyddsombud årsrapport 2021.

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Anton Davidsson, klk

För kännedom: Agneta Franzén, sf

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddförordning).

VAXHOLMS
STAD

Dataskyddsbud årsrapport 2021

Socialnämnden

Anton Davidsson
2022-01-10

Innehåll

Inledning	3
Årsrapport 2021	3
Dataskyddsbudets roll	3
Utbildningsåtgärder	4
Ledningsgruppsmöten	4
Dataskyddsbudets granskningar	4
Personuppgiftsincidenter.....	5
Övriga iakttagelser	6

Inledning

Dataskyddsförordningen, förkortad GDPR, gäller i hela EU och trädde i kraft 2018. Förordningen har som syfte att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Förordningen ställer krav på att myndigheter och organisationer som hanterar personuppgifter anpassar sina verksamheter för att leva upp till förordningens krav.

Kommunfullmäktige fattade 16 november 2020 beslut om att policy och riktlinje för dataskydd i Vaxholms stad. Riktlinjer för dataskydd och hantering av personuppgifter i Vaxholms stad föreskriver att dataskyddsombud årligen ska redovisa för de personuppgiftsansvariga nämnderna det arbete som verksamheten gör gällande efterlevnaden av dataskyddsförordningen, nationell dataskyddslagstiftning och lokala styrdokument.

I riktlinjen framgår att dataskyddsombud ska rapportera om följande punkter:

- Vilka interna och externa utbildningsåtgärder som förvaltningen genomfört på området.
- Vid vilka ledningsgruppsmöten som dataskyddsombudet har beretts tillfälle närvara vid för att avlägga rapport över förvaltningens hantering av personuppgifter.
- Dataskyddsombudets granskningar
- Personuppgiftsincidenter.
- Övriga iakttagelser.

Denna rapport behandlar punkterna enligt ovan, med ett inledande stycke kring dataskyddsombudets roll. Årsrapporten avser endast socialnämnden.

Årsrapport 2021

Dataskyddsombudets roll

I samband med att förordningen trädde i kraft skapades en ny roll, dataskyddsombud. Dataskyddsombudets uppgifter framgår av artikel 39 dataskyddsförordningen. Dataskyddsombudets roll är bland annat att övervaka att dataskyddsförordningen följs inom organisationen genom att till exempel utföra kontroller, bistå med rådgivning och informationsinsatser.

Rollen är oberoende och granskande, dataskyddsombud har inget eget ansvar för att organisationen följer dataskyddsförordningen. Det ansvaret ligger alltid hos den

personuppgiftsansvariga¹. Dataskyddsombudet får inte motta instruktioner för hur arbetet ska utföras, eller bli utsatt för bestraffning eller repressalier för att ha utfört sina arbetsuppgifter.

Dataskyddsombudet är även kontaktperson för de registrerade², personal inom organisationen samt Integritetsskyddsmyndigheten³ (vid myndighetens eventuella inspektion eller tillsyn av verksamheten).

Utbildningsåtgärder

Dataskyddsombudet håller utbildningar varje halvår för nya medarbetare och nya chefer i samband med stadens övergripande introduktion. Utöver introduktionsutbildningarna som hålls kommundemensamt erbjuds möjligheten att boka in Dataskyddsombud för interna utbildningsåtgärder anpassat för respektive verksamhet. Med anledning av pandemin har det inte hållits någon introduktionsutbildning under 2021 samt så har det genomförts få interna utbildningar. En av de utbildningarna som genomfördes 2021 gällde informationsplikten som råder för personuppgiftsansvariga och hur den påverkar socialnämndens verksamhet.

Ledningsgruppsmöten

Under 2021 har Dataskyddsombudet haft kontakt med kommunchef och Administrativ chef inför granskningstillfällen samt för avstämning.

Dataskyddsombudets granskningar

Dataskyddsombudet genomför granskningar löpande under året. I normalfall ska fyra granskningar ske per år, men med bakgrund av ändring av Dataskyddsombud för nämnden skedde enbart tre granskningarna under 2021. Granskningsfrågorna väljs utifrån de aktuella utmatningarna i verksamheten, Integritetsskyddsmyndighetens tillsynsplan och förändringar i gällande rätt. Granskningarna sker samtidigt för förvaltningarnas verksamheter med tanken att skapa synergieffekter och mervärde. Deltagande i granskningarna är frivilliga och riktas till enhetschefer eller de med liknande roller. Grundsytet med granskningarna är att klargöra regelefterlevnad på området men det är även viktigt att granskningarna sker med respekt för verksamhetens behov och samtidigt som det sker i en kunskapshöjande form.

Under 2021 genomfördes det tre granskningar, en självutvärdering, en granskning av behörighetstilldelningar samt en kartläggning gällande efterlevnad av informationsplikten. Självutvärderingen är återkommande från tidigare år och belyser flera av de nyheter eller större arbetsmoment som infördes i samband med förordningen. Granskningen innebär en möjlighet för respektive deltagande att se vilka moment som återstår, tilldela ansvar och följa upp föregående års

¹ Personuppgiftsansvarig är den organisation som bestämmer för vilka ändamål personuppgifterna ska behandlas och hur behandlingen ska gå till. Nämnderna är personuppgiftsansvariga för de behandlingar som sker inom respektive förvaltnings verksamhet.

² En registrerad är den som en personuppgift avser, det vill säga handlar om.

³ 1 januari 2021 bytte Datainspektionen namn till Integritetsskyddsmyndigheten.

självutvärdering. Självutvärderingen hade högt deltagande. Medvetenheten om vilka arbetsmoment som kvarstår har även ökat. Dataskyddsombudet återkopplade med anpassade rekommendationer till respektive enhet efter inskickade utvärderingar. Genomgående fick verksamheten svar på de moment där man har svarat delvis eller nej. En önskan och behov av vidare utbildning framgick även från granskningen.

Den andra granskningen rörde behörighetstilldelning i de olika system som förvaltningen använder. Under våren 2021 har Dataskyddsombud valt att granska verksamheternas rutiner gällande behörighetstilldelning med anledning av den risk det poserar om inte sådana rutiner finns för skyddet av personuppgifter och den ökande risken för obehörig åtkomst till personuppgifter om sådana rutiner saknas. I denna granskning deltog något färre än i självutvärderingen med anledning av dess specifika frågeställning. Granskningen genomfördes genom att chefer i kombination med systemförvaltare svarade på skriftligt ställda frågor. Många enheter rekommenderades efter granskningen att upprätta skriftliga behörighetsrutiner och i vissa fall behövde rutiner utvecklas. Granskningen har medfört en tydliggörande även tillskillnad från andra granskningar om vilket stöd som cheferna/systemförvaltarna önskar från central nivå.

Tredje och sista granskningen som utfördes under 2021 rörde förvaltningens efterföljande av informationsplikten. Syftet med denna granskning var att säkerställa om informationsplikten efterlevs och att bedöma om de olika enheterna har tillfredställande rutiner och ageranden enligt förordningen. Svarsfrekvensen på granskningen var hög av tolv utskickade frågeformulär inkom nio svar där vissa svar hade sammanställts mellan de olika enhetscheferna och besvarats i ett samlat dokument. I det stora hela visade granskningen på en god efterlevnad av informationsplikten. Rutiner och automatiska funktioner har minskat risken att en enskild inte ges möjlighet att få information om dess rättigheter. Många enheter rekommenderades att löpande ha som rutin att säkerställa att länk till kommunens hemsida skickas med vid kontakt med enskilda genom e-mail. En avsaknad av skriftliga rutiner saknas i många enheter men med anledning av arbetsmetoder saknas behovet i många fall. En önskan om vidareutbildning framfördes även efter granskningen.

Personuppgiftsincidenter

Dokumentation av incidenter sker i diarieföringssystemet Evolution. Socialnämnden har under 2021 haft fem personuppgiftsincidenter som rapporterats.

Andelen incidenter är lägre än föregående år (nio incidenter 2020, elva incidenter 2019). Det är av stor vikt att incidenter rapporteras och registreras, då förordningen ställer krav på transparens och dokumentation. Dataskyddsombudet planerar att genomföra kunskapshöjande åtgärder för nämndens verksamheter avseende personuppgiftsincidenter och rekommenderar förvaltningen att fortsatt arbeta för att upptäcka och rapportera incidenter.

Rutin och process för hantering av personuppgiftsincidenter finns etablerade och tillgängliga på förvaltningens intranät. Vid upptäckt incidenten följer förvaltningen fastställd rutin.

Övriga iakttagelser

Coronapandemin har inneburit att en del arbetsmoment har skjutits upp eller förlängts men också att annat än planerat dataskyddsarbete har prioriterats. Nya utmaningar har uppkommit kring digital säker kommunikation på distans och kring möjligheten att använda olika molnbaserade tjänster. Under 2021 har även en inventering av registerförteckningen genomförts.

Slutligen noterar Dataskyddsombudet att vissa områden fortfarande kräver vidare arbete på enhetsnivå och frågor kring personbiträdesavtal och tredjelandsöverföring är fortsatt en stor utmaning för enheterna. Förordningen kan vara tidskrävande och komplicerat men behövs tas i beaktning även i det dagliga arbetet för att säkerställa dess efterlevnad.

Socialförvaltningen
Jan Sjöström
Verksamhetsutvecklare

Rapportering av ej verkställda beslut kvartal 4 2021

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Enligt gällande rutiner rapporteras till socialnämnden, kommunfullmäktige och stadens revisorer vad förvaltningen har rapporterat till IVO (Inspektionen för vård och omsorg) i fråga om beslut om insatser enligt SoL (Socialtjänstlagen) och LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) för kvartal 4 2021, som ej har verkställts inom tre månader efter beslut.

Inom lagrummet för SoL är ett beslut ej verkställt inom tre månader.

- Beslutet avser beviljande av särskilt boende. Den enskilde har tackat nej till fler erbjudanden.

Inom lagrummet för LSS är ett beslut ej verkställt inom tre månader.

- Beslutet avser beviljande av bostad med särskild service. Den enskilde har fått plats (2022-02-01)

Handlingar i ärendet

- Tjänsteutlåtande, Jan Sjöström, 2022-01-28.

Kopia på beslutet till:

För kännedom: Kommunstyrelsen

Socialförvaltningen
Anton Davidsson
Dataskyddsombud/Nämndsekreterare

Redovisning av delegeringsbeslut till 2022-02-15

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har överlåtit beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner i enlighet med socialnämndens delegeringsordning.

I kommunallagen (6 kap 40 § samt 7 kap. 8 §) framgår att nämnden ska besluta i vilken utsträckning beslut som har fattats på delegation ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap.

Socialnämnden har beslutat att endast beslut som överklagas med laglighetsprövning ska redovisas till nämnden (SN 2020/§56).

Till socialnämndens sammanträde 2022-02-15 finns inga delegeringsbeslut att rapportera.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, 2022-01-31.

Utestående uppdrag till förvaltningen										
						Uppgifter markerade med * är obligatoriska				
Nr.*	Rubrik*	Beskrivning*	Beslutsdatum*	Status	Förvaltningens kommentar	Förvaltning	Uppskattad tidsåtgång (intern)	Uppskattade externa kostnader	Klart senast*	
1	Förvaltningen ska utreda hur awikelserapporteringen för privata utförare kan hålla jämförbar kvalitet som hos verksamheter i egen regi.		2021-09-21/§ 57	Pågående		Socialförvaltningen				
2	Förvaltningen ska fortsätta arbetet med att minska totalkostnaden för projektet och att minska kostandsökningen för nämnden såväl som för boende i det kommande särskilda boendet.		2021-11-09/§65	Pågående		Socialförvaltningen				
3	Förvaltningen ska utreda olika möjligheter till en fortsättning av arbetet med att minska det digitala utanförskapet hos stadens seniorer.		2021-11-09/§71	Pågående		Socialförvaltningen				